Міністерство освіти і науки України
Запорізький національний університет
Інженерний інститут

МАТЕРІАЛИ
XXIV науково-технічної конференції студентів, магістрантів, аспірантів, молодих вчених та викладачів

Конференція присвячена
60-річчю від дня заснування
ЗФ ДМЕТІ – ЗІІ – ЗДІА

Міністерство освіти і науки України
Запорізький національний університет
Інженерни нститут

МАТЕРІАЛИ

XXIV науково-технічної конференції студентів, магістрантів, аспірантів, молодих вчених та викладачів

Проблеми економічного розвитку в сучасних умовах

Том IV

26-29 листопада 2019 р.

Запоріжжя
2019

Оргкомітет

Голова: Фролов Микола Олександрович, д-р. іст. наук, професор, ректор

Заступники голови: Васильчук Г.М. – д-р. іст. наук, професор, проректор з наукової роботи;
Банах В.А. – д-р. техн. наук, проректор з науково-педагогічної роботи та технічної освіти;

Члени оргкомітету:
Коломоєць Г.П. – директор Інженерного інституту;
Коваленко В.Л. – декан факультету енергетики, електроніки та інформаційних технологій;
Федченок О.І. – декан факультету будівництва та цивільної інженерії;
Румянцев В.Р. – декан факультету металургії;
Ткаченко Є.Ю. – в.о. декана факультету економіки та менеджменту;
Чейлитко А.О. – заступник декана з наукової роботи факультету енергетики, електроніки та інформаційних технологій;
Каплуновська М.О. – доцент, заступник декана з наукової роботи факультету будівництва та цивільної інженерії;
Кириченко О.Г. – доцент, заступник декана з наукової роботи факультету металургії;
Сіліна І.В. – доцент, заступник декана з наукової роботи факультету економіки та менеджменту;
Батичко О.С. – голова НТСАДМВ;
Щербіна Т.С. – голова НТСАДМВ факультету металургії;
Ляшенко Д.М. – голова НТСАДМВ факультету економіки та менеджменту;
Слісаренко О.О. – голова НТСАДМВ факультету енергетики, електроніки та інформаційних технологій;
Кокошуєв О.П. – голова НТСАДМВ факультету будівництва та цивільної інженерії;
Вербицький В.Г. – завідувач кафедри програмного забезпечення автоматизованих систем;
Хрипко С.Л. – завідувач кафедри мікроелектронних інформаційних систем;
Критська Т.В. – завідувач кафедри електронних систем;
Артемчук В.В. – в.о завідувача кафедри електротехніки та енергоефективності;
Бахтін В.І. – в.о. завідувача кафедри теплоенергетики та гідроенергетики;
Кожемякін Г.Б. – завідувач кафедри прикладної екології та охорони праці;
Банах А.В. – завідувач кафедри міського будівництва та господарства;
Арутюнян І.А. – завідувач кафедри промислового та цивільного будівництва;
Терновий Ю.Ф. – завідувач кафедри металургії;
Явтушенко О.В. – завідувач кафедри обробки металів тиском;
Огінський Й.К. – завідувач кафедри металургійного обладнання;
Пазюк М.Ю. – завідувач кафедри автоматизованого управління технологічними процесами;
Меліхова Т.О. – завідувач кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту;
Метеленко Н.Г. – завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування;
Воронкова В.Г. – завідувач кафедри менеджменту організацій та управління проектами;
Глущевський В.В. – завідувач кафедри економіки та інформаційних технологій;
Дробишева А.О. – в.о. завідувача кафедри економіки підприємствами.

Ї

Матеріали XXIV науково-технічної конференції студентів, магістрантів, аспірантів, молодих вчених та викладачів. Проблеми економічного розвитку в сучасних умовах. Том IV / ІІ ЗНУ. – Запоріжжя: ІІ ЗНУ. - 2019 р.- 136 с.

УДК 339.338

Скочко З.Ю., ст.гр. ПТБ-17- 1бд.
Сотченко Ю.К., ст. викл. – науковий керівник

ЗАКУПІВЕЛЬНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕП

Робота відділу закупівель являє собою процес, який включає в себе пошук та придбання потрібного товару за оптимальною ціною, аналіз наявних залишків, розвиток партнерських відносин з постачальниками, зниження витрат на транспортні та інші допоміжні послуги та коректне ведення інформаційної бази даних товарів.

У залежності від положення на ринку закупівлі можуть мати різне значення. В ринковій економіці при наявності товарів в будь який час і в необмеженій кількості, при можливості вільного вибору постачальників слід розвивати інструментарій, який дозволить обирати з альтернативних варіантів найоптимальніші. При дефіцитній економіці, коли товарів немає в наявності в будь-який час та їх кількість обмежена, повинно розвивати інструментарій, за допомогою якого підприємство торгівлі придбає товари на ринку, що маються у недостатній кількості.

Закупівлі на підприємстві варто починати з вивчення попиту, потреб покупців на товари, купівельних намірів і інших факторів, що формують попит. Для цього на використовуються різні методи вивчення і прогнозування попиту.

В універсальному закупівельному підрозділі один чи декілька закупівельників здійснюються закупівлю усіх необхідних товарних ресурсів, таке рішення підходить до малих та середніх підприємствах. У спеціалізованому підрозділі, який створюється на великих підприємствах, кожен закупівельник відповідає за деяку категорію товару. Перевагами такого підходу є краще знання відповідного сегменту ринку, до недоліків – більш високий рівень закупівельних витрат.

В сучасних умовах господарювання найсуттєвішим обмеженням закупівельної діяльності виступає фінансове обмеження, яке відображає наявність або відсутність у торговельного підприємства в достатніх обсягах власних коштів, які можуть бути використані для закупівельні операції, кредитоспроможності підприємства. В таких умовах доцільно визначити загальний обсяг власного закупівельного капіталу, який «закріплюється» за відділом закупівель і використовується для часткового фінансування планових закупівель.

Сучасний підхід до організації закупівельної діяльності передбачає, що з постачальниками найважливіших груп товарів у підприємства повинні бути налагоджені довготривалі та взаємовигідні партнерські відносини.

Таким чином, в управлінні закупівельною діяльністю доцільно виокремити дві взаємопов’язані підсистеми: стратегічне та тактичне управління. Концептуальними рішеннями, які обумовлюють весь подальший процес управління, є: ступінь самостійності в її здійсненні, розвиток розробки інструментарію щодо вибору обсягу закупівель, модель здійснення, тип співробітництва з ринком закупівель та ступінь участі постачальника в прийнятті рішень щодо планування та контролю закупівель, тип фінансування закупівельної діяльності та механізми мінімізації збитків в процесі здійснення закупівель.

УДК 336.221:339

Городецькова А.С., ст. гр. ПТБ-17-1бд,
Стоєв В.Л., доцент – науковий керівник

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ОПОДАТКУВАННЯ ТОРГІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕП

Торгівельні підприємства сплачують велику кількість податків. Деякі з них включаються в ціну товарів або відносяться на їх собівартість, деякі зменшують суму прибутку до сплати податку на прибуток. Для торговельних підприємств, головною метою діяльності яких в ринкових умовах є одержання прибутку, необхідність сплати великої кількості податків значно зменшує його і нерідко має негативні наслідки.

Під податковим середовищем торговельного підприємства розуміємо сукупність податків, зборів, а також спеціальних податкових режимів (стосовно торгівельного підприємства), що формують систему оподаткування у державі, загальні державні засади їх встановлення та основні економічні характеристики підстав для торговельного підприємства України.

Податкове середовище торговельного підприємства включає такі складові, як правила регулювання взаємних зобов’язань держави і платників податку, дієвий контроль за їх дотриманням, інноваційно-інвестиційну преференцію, податкове адміністрування, гармонізацію податкового, валютного, митно-тарифного, зовнішньоекономічного та цивільного законодавства. Встановлено, що податкове середовище торговельних підприємств потребує чітких критеріїв оптимізації. Більш розвинутим критерієм оптимізації виступає мінімізація податкових платежів суб'єкта підприємництва протягом податкового періоду. Згідно з таким підходом, оптимальний варіант організації підприємницької діяльності спостерігатиметься в тому випадку, коли однаковий кінцевий результат буде досягнутий при мінімальному рівні податкових платежів.

На сьогодні прийняття державою Податкового кодексу, де зібрані і систематизовані всі податкові закони, зробило законодавчу базу більш доступною і зрозумілою для користувачів. За умов ефективного державного і податкового регулювання спостерігається удосконалення податкових відносин між державою і платниками податків. Але, все ж таки, процес удосконалення системи оподаткування продовжується поряд з поступовим розвитком соціально-економічних відносин в економіці і суспільстві в цілому.

В Україні відбувається постійне перекладення податкового тягаря з одних підприємств на інші, що негативно відображається на показниках їх ефективності та конкурентоздатності. Якщо зіставити ситуацію в Україні і світі, то виявляється, що головні проблеми податкової системи криються не стільки у високих податкових ставках, скільки у нерівномірності оподаткування, яка породжена надмірними пільгами різного роду, у безпідставному звільненні від оподаткування окремих галузей, регіонів і підприємств.

Для покращення економічної ситуації в країні, пріоритетними напрямами повинні бути цілі розвитку бізнесу та створення стимулів для залучення інвестицій. Оцінити, наскільки ефективно в Україні функціонує податковий механізм залучення іноземних інвестицій, можна, дослідивши рівень податкового навантаження, оскільки його оптимальний рівень є вагомим чинником розвитку ділової й інвестиційної активності суб'єктів економічної системи.

Таким чином, оподаткування має сильний вплив, адже воно впливає як на прибутки, так і на конкурентоспроможність продукції підприємства. Існує взаємодія ставки податку та надходження до держбюджету, саме тому законодавством України і передбачається зниження ставок. Не менш важливим являється збори соціального та пенсійного страхування, а також ПДВ. Тому, відповідно саме від правильно обраної податкової політики держави в значній мірі залежить успішність розвитку підприємств.

УДК 339.15

Федченко А.Ю., ст.гр. ПТБ-17-1бд,
Дробишева О.О., доцент, канд. економ. наук – науковий керівник

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ДОХОДАМИ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕП

Доходи підприємства - це категорія, від якої залежить чи може підприємство функціонувати в майбутньому. З метою підвищення результативності діяльності підприємства та його стратегічного розвитку у перспективі, виникає потреба у розробці стратегії управління підприємством, яка спрямована на вдосконалення механізму формування та використання доходів. Підприємства з високим рівнем управління та організації є більш успішними, ніж їх конкуренти.

Стратегія управління доходами підприємства є складовою загальної стратегії підприємства і спрямована на досягнення стратегічних цілей і тактичних задач. Стратегічною ціллю є отримання суми доходу, який забезпечує відшкодування всіх витрат, сплату податків і одержання максимального прибутку.

Перш за все, необхідно проаналізувати основні фактори, від яких залежить система управління доходами: ціна продажу; обсяг реалізованої продукції; кількість витрачених на виробництво продукції коштів виробництва.

Для того, щоб визначити подальші дії, по яких буде надалі розвиватися діяльність підприємства, потрібно провести аналіз доходів попередніх періодів. Після цього треба здійснити пошук варіантів підвищення доходів підприємства, щоб це зробити необхідно визначити, які фактори найбільше впливають на дохід і чи реально їх регулювати.

Після того, як ми розглянули можливі шляхи збільшення доходів ми можемо приступити до складання річних планів доходів. Для того, щоб удосконалити контроль за надходженням доходів протягом року та своєчасно створити коригуючі заходи, нам потрібно розбити річні плани доходів на квартали.

Контроль за виконанням планів по доходах полягає в зіставленні фактично отриманих результатів по доходам з плановими.

Існують такі методи, які можна застосовувати для підвищення доходів, а саме:

– метод тарифних планів - пропозиція одного і того ж продукту за різною ціною різних клієнтських груп;

– ціновий метод - підприємство аналізує цінову політику конкурентів і встановлює ціни нижче цін своїх конкурентів;

– метод групового квотування - встановлюється певний обсяг продукції або послуг, який може бути реалізований або надано за встановленою ціною;

– метод високих цін - встановлення більш високих цін.

– метод групової оптимізації доходів - визначення обсягів доходів, які необхідні підприємству для нормального функціонування оптимізації груп.

На остаточному етапі механізму управління доходами відповідні підрозділи підприємства формують звіт, в якому указано фактично отримані доходи, після цього порівнюють показники з плановими значеннями і надають готову інформацію керівництву. Таким чином, механізм управління доходами запускається заново.

УДК 005.591.43

Золотько К.А., магістрант гр. 8.0769-еп,
Дробишева О.О., доцент, канд. економ. наук – науковий керівник

РОЛЬ ТА МІСЦЕ ФРАНЧАЙЗИНГУ У ПРОЦЕСІ МАРКЕТИНГУ ІННОВАЦІЇ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕП

Франчайзинг є ефективним засобом упровадження науково-технічних розробок і це підтверджує особливості предмета договору франчайзингу, якими можуть бути організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва.

Інноваційний потенціал договору франчайзингу сприяє відкриттю нових ринків, споживачів та через все це розкриттю внутрішнього потенціалу підприємства (останнє спрощується чинником діяльності суб'єкта господарювання під відомим брендом). Інновація, вироблена під відомим іменем товаровиробника, в апріорі має більш високі шанси на успіх.

Ефективною формою використання бренда, як свідчить практика всесвітньо відомих компаній, є франчайзинг. Доведено також, що розроблення, виробництво та виведення на ринок інновацій є дієвим способом конкурентної боротьби. Інновація потребує її маркетингу на ринку. Якщо говорити про маркетинг то ми розглядаємо на сам перед франчайзинговий спосіб ведення бізнесу. Дійсно, просування інновації на ринок під відомим брендом шляхом розгалуження франчайзингових одиниць є обґрунтованою стратегією маркетингу такої інновації. Тому актуальним є проведення дослідження на предмет з'ясування ролі, місця та особливостей франчайзингу в контексті маркетингу інновацій.

Аналізуючи стан сучасного ринку франчайзингових послуг, можна виділити такі напрями, за якими мають усуватися перешкоди на шляху розвитку франчайзингу в Україні:

– забезпечення зручності застосування законодавчих актів для учасників франчайзингової системи;

– створення прозорості франчайзингової системи та її елементів;

– прийняття спеціального закону, що регулюватиме відносини франчайзингу;

– розроблення державних програм з підтримання малого та середнього бізнесу в системі франчайзингу;

– надання податкових пільг для франчайзи (надання кредитів на пільгових умовах);

– існування різноманітних програм, спрямованих на підвищення інноваційної активності бізнесу;

– безмитне ввезення обладнання, що передається за договором франчайзингу.

Франчайзинг в аспекті інноваційної діяльності дозволяє підвищити рентабельність малого підприємництва завдяки об'єднанню переваг малого та великого бізнесу. Фактично в цій системі великий бізнес відіграє одну з ключових ролей у зміцненні позицій малого та середнього бізнесу. Інноваційний потенціал договору франчайзингу сприяє відкриттю нових ринків, споживачів та через це розкриттю внутрішнього потенціалу підприємства.

УДК 005.334

Терехова Л.Л., ст.гр. 8.0769-еп,
Дробишева О.О., доцент, канд. економ. наук - науковий керівник

СПОСОБИ ВИВЕДЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА З КРИЗОВОГО СТАНУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕП

Майже завжди кризовий стан виникає через незадовільне управління бізнесом. Саме тому проблема формування антикризових заходів і їх оптимізація в сучасних умовах виходить на передній план.

Нестабільність ринкової економіки, зміна обсягів виробництва і збуту, значне падіння виробництва, що характеризується як кризова ситуація, слід розглядати не як збіг незадовільних ситуацій, а як закономірність властиву ринковій економіці. Кризові ситуації, що виникають в результаті відсутності відповідних профілактичних заходів, можуть призвести до розбалансованості ЕП.

Основи антикризового управління підприємством у теоретичному й практичному плані потребують сьогодні в Україні подальшої розробки і вдосконалення. У більшості випадків з метою координації та стимулювання бізнес-процесів, що відбуваються на підприємстві механічно переносяться методи й прийоми антикризового управління, запозичені з країн ринкової економіки, які без урахування особливостей вітчизняних умов важко адаптуються до практичної господарської діяльності.

Процес виходу підприємства з кризи являє собою набір заходів спрямованих на поступове поліпшення якості фінансового стану і перехід підприємства з розряду кризових у розряд платоспроможних. Це досягається в ході реалізації процесу управління неплатоспроможним підприємством в умовах перехідної економіки.

Існує два способи оздоровлення підприємства: перетворення і санація.

Перетворення (поділ, перехід в іншу форму) застосовується тоді, коли аналіз підприємства підтверджує неможливість збереження підприємства в існуючому вигляді, з метою знайти вихід із кризи шляхом зміни формальної організації і правового становища.

Санація є найдієвішим способом запобігання банкрутству підприємства. Термін «санація» походить від латинського „sanare” - оздоровлення, видужання. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», розрізняє поняття «санація» та «досудова санація». За Законом, санація розглядається як система заходів, передбачених процедурою провадження справи про банкрутство з метою запобігання ліквідації боржника і спрямованих на оздоровлення його фінансового стану, а також на задоволення в повному обсязі або частково вимог кредиторів шляхом кредитування, реструктуризації боргів та капіталу і (або) зміною організаційної та виробничої структури боржника. Зазвичай при цьому проводиться зміна керівництва, розробляється нова концепція управління, стратегія виробничо-господарської діяльності, а також може вироблятися реструктуризація.

З метою своєчасної ідентифікації чинників, які сигналізують про той чи інший напрям розвитку окремих показників діяльності підприємства та вжиття превентивних заходів при стратегічному антикризовому управлінні підприємством у режимі реального часу, доцільно використовувати інформаційну систему раннього попередження та реагування.

Завданням системи раннього попередження є своєчасне виявлення кризи на підприємстві, тобто ситуації безпосередньої чи непрямої загрози його існуванню.

УДК 334.716: 330.341.1

Ляшенко Д. М., магістрант гр. 8.0769-еп,
Дробишева О.О. доцент, канд. економ. наук – науковий керівник

БІЗНЕС-МОДЕЛІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕП

Посилення системних глобалізаційних процесів на регіональному, національному та світовому рівнях, що розгортається на тлі радикальних інноваційних перетворень у всіх галузях економіки і суспільного життя, зміни технологічних укладів, переходу до постіндустріального суспільства, супроводжується загостренням міжнародної конкуренції та формування нових моделей бізнесу.

В узагальненому трактуванні бізнес-модель – це метод стійкого ведення бізнесу. Величезну роль у побудові сучасних моделей бізнесу відіграють інновації. Сучасна бізнес-модель є такою конструкцією, що трансформує інноваційні технології в економічні вигоди для підприємства та високу споживчу цінність для клієнтів.

Технологія побудови інноваційної моделі бізнесу досягається завдяки детальному розробленню та плануванню таких ключових елементів, як:

– пропозиції цінності для споживача;

– ланцюга створення цінності;

– моделі створення прибутку;

– ключових ресурсів, бізнес-процесів, компетенцій, необхідних для забезпечення прибутковості пропозиції цінності для споживача.

Говорячи про бізнес-моделі, найчастіше мають на увазі три аспекти: елементи бізнес-моделі, поширені приклади операційних бізнес-моделей та механізм зміни бізнес-моделі в ринкових умовах. У загальному розумінні бізнес-модель описує, як компанія позиціонує себе в ланцюзі створення цінності у межах своєї галузі та яку модель створення прибутку та генерування доходу вона обрала. Отже, в узагальненому трактуванні бізнес-модель – це метод стійкого ведення бізнесу.

У сучасному ринковому середовищі, характерними рисами якого є швидкі зміни і гіперконкуренція, перед кожним підприємством постає складне завдання формування прибуткової та стійкої моделі бізнесу. В динамічних умовах зовнішнього ринку поточна бізнес-модель фірми постійно є об'єктом атак з боку нових бізнес-моделей конкурентів. Тому все більш очевидним стає факт, що тривалість життєвого циклу бізнес-моделі скорочується. Підприємство повинно безперервно контролювати стратегічні точки змін у галузі та оновлювати свою бізнес-модель для забезпечення стійкого та ефективного розвитку.

Як показує досвід функціонування зарубіжних та деяких вітчизняних компаній, стабільне зростання та успіх у бізнесі залежать від уміння створювати і безперервно удосконалювати власну бізнес-модель. Підприємствам необхідно застосовувати венчурну ринкову технологію ведення бізнесу, що в літературі прийнято називати концепцією "інтелектуального лідерства". Таким чином, сучасна бізнес-модель є такою конструкцією, що трансформує інноваційні технології в економічні вигоди для підприємства та високу споживчу цінність для клієнтів.

За умови, коли ринок змінюється, підприємство стикається з необхідністю розроблення та впровадження нової бізнес-моделі. Моделі розвитку та розширення бізнесу можуть мати пряму та зворотну інтеграцію. Компанії свідомо та цілеспрямовано рухаються до нової операційної моделі і ніколи не повертаються до старого зразка чи шаблону.

Отже, бізнес-модель є сучасним прогресивним інструментом реалізації стратегії підприємства в умовах динамічного та непередбачуваного ринкового середовища. Використання технології бізнес-моделювання в умовах вітчизняного бізнесу є сьогодні перспективним аспектом наукових досліджень та практичної апробації.

УДК 338.27

Ляшенко Д. М., магістрант гр. 8.0769-еп,
Дробишева О.О., доцент, канд. економ. наук – науковий керівник

ЯКІСНІ ТА КІЛЬКІСНІ МЕТОДИ ПРОГНОЗУВАННЯ В ДІАНОСТИЦІ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕП

Прогнозування це складний етап діагностики, необхідний для з'ясування тенденцій розвитку підприємства в умовах постійної зміни факторів зовнішнього і внутрішнього середовища та пошуку раціональних заходів для підтримання стійкості його економічної поведінки. Сфера застосування методів прогнозування в економічній діагностиці досить широка. Вони використовуються для дослідження ринкової кон'юнктури, у системі прогнозування цін, нових продуктів і технологій, поведінки покупців на ринку.

Методи прогнозування можна поділити на якісні (ґрунтуються на судженні, досвіді, експертизі) та кількісні (базуються на використанні статистичних даних за певний період часу або на зв'язку між змінними).

Якісні методи базуються на дослідженні наявного досвіду, знань та інтуїції дослідника. Найбільшого поширення в даній групі набули методи експертних оцінок.

Експертні оцінки поділяються на індивідуальні і колективні.

До індивідуальних відносять: метод інтерв'ю, аналітичні доповідні записки, сценарії. Колективні включають:опитування, метод комісій, метод мозкових атак, метод синектики, метод «Дельфі».

Перевагою експертних методів є їх відносна простота для прогнозування практично будь-яких ситуацій, у тому числі в умовах неповної інформації. Важливою особливістю цих методів є можливість прогнозувати якісні характеристики ринку, наприклад: зміна соціально-політичного становища на ринку або вплив екології на виробництво і споживання тих чи інших товарів.

До недоліків експертних методів належать: суб'єктивність думок експертів та обмеженість їхніх суджень.

До групи кількісних методів належать: аналіз тимчасових рядів; економіко-математичне моделювання; метод аналогій; нормативний метод; метод стандартного розподілу ймовірностей.

Аналіз тимчасових рядів необхідний для обліку тимчасових коливань досліджуваних величин. Містить у собі такі основні методи: аналіз тенденцій (екстраполяція і кореляція трендів); аналіз циклічності; аналіз сезонності; регресійний аналіз.

Методи екстраполяції трендів засновані на статистичному спостереженні динаміки певного показника, визначенні тенденції його розвитку і продовження її для майбутнього періоду. Іншими словами, за допомогою методів екстраполяції трендів закономірності минулого розвитку об'єкта переносяться в майбутнє. Звичайно вони застосовуються в короткостроковому (не більше одного року) прогнозуванні, коли кількість змін в оточуючому середовищі мінімальна. Прогноз створюється для кожного конкретного об'єкта окремо і послідовно на кожний наступний момент часу.

Отже, жоден з розглянутих методів прогнозування не може бути універсальним. Потрібно встановити ступінь їх доцільності, для чого і розроблено рекомендації розрахунку точності, оцінки ефективності методик і вибору методу прогнозування, котрий відповідав би поставленому завданню на належному рівні витрат і точності.

УДК 330.341.1

Мескева Г.С. ст. гр. ПТБ-16-1бд,
Трифонов Г.Ф. доцент, канд. економ. наук – науковий керівник

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ В УКРАЇНІ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕП

Суспільство постійно прагне вдосконалюватись, шукати нові шляхи задля того щоб полегшити життя, зекономити час та енергію. Саме з цього контексту випливає такий термін, як «інновація».

Інноваційна діяльність регулюється державою за допомогою економічних, організаційних, нормативно-правових, фінансових інструментів. Найефективнішою формою регулювання є проведення і вироблення інноваційної політики, заснованої на затвердження пріоритетного значення інноваційної діяльності для сучасного суспільного розвитку.

Думка іноземних вчених щодо самого поняття інновація дещо відрізняється. Зокрема американський учений Й.А. Шумпетер визначає інновацію як успішну розробку та застосування комерційної ідеї, що виникає з винаходу і завдяки поширенню зазнає адаптації серед широкого кола осіб.

Основною підставою для розвитку законодавства у даній сфері є, в першу чергу, окреслення основних проблемних питань, яківиникають у процесі його реалізації. Саме тому нині актуально досліджувати практичні проблеми здійснення інноваційної діяльності, які, у свою чергу, відображатимуть основні недоліки окремих актів законодавства.

За рейтингом глобальної конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму, в основу якого входить інноваційне забезпечення підприємств, як основний фактор їх спроможності виступати конкурентом на ринку, в 2017 році Україна займала 89 місце з 135 учасників держав, що в свою чергу підтверджує думки науковця.

На думку Р.В. Яковенка, нині не відповідають завданням розвитку національної інноваційної системи умови правової охорони інтелектуальної власності в Україні, не належним чином ведеться облік об’єктів права інтелектуальної власності та нематеріальних активів. Це є причиною низької патентної активності науково-промислового комплексу.

Однією з основних проблем стимулювання виробництва до створення та запровадження інновацій є слабка проробка в законодавстві питань непрямого фінансування даного виду діяльності . Дане питання може бути вирішене шляхом розробки і прийняття низки спеціальних законів, що вносять зміни і доповненнядо Податкового кодексу України в частині вдосконалення оподаткування суб'єктів науково-технічної та інноваційної діяльності. В даному випадку внесення змін іпоправок в чинне законодавство не забезпечить цілісного правового регулювання в сфері інноваційної діяльності, що спричинить за собою нові суперечки іколізії в праві.

Насправді в Україні діє більше ніж 10 інноваційних проектів, але лише вказані були зареєстровані у встановленому порядку. Знову ж таки, причиною цієї проблеми виступає те, що держава не спонукає осіб реєструвати свої нові проекти у державних органах і саме тому це відштовхує громадян від реєстрації своїх розробок.

На відміну від українських «інновацій», більшість країн створює окремі кластери, де існують виключно підприємства, які займаються інноваційною підприємницькою діяльністю. Таким прикладом виступають США, які мають окреме місто – Силіконову долину, що знаходиться на заході штату Каліфорнія. Середнайвідоміших інноваційних підприємств, які зареєстровані та здійснюють виробництво новітніх технологій і надання сучасних послуг можна виділити: Intel, Adobe, Ebay, Google, Nvidia, Facebook, SanDisk, AMD та інші підприємства.

Можна зробити висновок, що в зарубіжний доктрині виділяють два типи інновацій: які спрямовані на впровадження в самому підприємстві для підвищення ефективності, та інновації, які визнаються як загальнодержавні та, в першу чергу спрямовані на забезпечення розвитку суспільства.

До основних функцій держави в сфері підтримки інновації можна віднести:

– сприяння розвитку науки і її практичного застосування;
– підготовка кваліфікованих наукових кадрів;
– сприяння розвитку програм, які спрямовані на підвищення активності інноваційного бізнесу;
– державні замовлення в формі контрактів на проведення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (НДДКР), які забезпечуютьпочатковий попит;
– з боку державних фінансових установ та інших органів виконавчої влади стимулювання зростання необхідності і ефективності прийняття інноваційних рішень підприємствами;

Таким чином, державна інноваційна політика повинна бути спрямована на створення сприятливого економічного клімату для здійснення інноваційних процесів і повинна пов'язувати між собою сферу академічної науки і завдання виробництва.

Отже, підводячи підсумки, можна вказати, що нині існує ряд проблемних областей, які потребують детального вивчення та доопрацювання, для того щоб вивести нашу країну на новий рівень і забезпечити конкурентоспроможність підприємств на міжнародній арені. Зокрема, актуальними залишаються питання будівництва, регулювання прав інтелектуальної власності, мотивацію та матеріальне забезпечення інновацій з боку держави та інші. Порівнюючи інноваційні проекти, які зареєстровані в Україні та ті, які вже діють у США, дуже складно віднести наші вітчизняні проекти до категорії «інновації». Тому виникає таке твердження, що наша інноваційна політика перебуває лише на стадії розвитку і зараз головне – забезпечити, з боку держави, належні умови для її подальшого удосконалення.

УДК 330.341.1:338.124.4

Хоменко А. Ю. ст. гр. ПТБ-16-1бд,
Трифонов Г.Ф., доцент, канд. економ. наук – науковий керівник

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ КРИЗОВОГО СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНИ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕП

На інноваційний розвиток покладено зараз великі надії, як ключ до швидкого виходу з фінансово-економічної кризи. Україна відстаючи в економічному та інноваційному розвитку втрачає свою конкурентоспроможність на світовому ринку. Хоча держава і виділяє кошти з бюджету на розвиток науки та нововведення, проте більшість інновацій зароджуються саме на підприємствах.

Одним із шляхів подолання кризових ситуацій є застосування інноваційної діяльності, яка може бути спрямована у будь-яку сферу роботи підприємства. Саме інноваційні процеси, що проходять на підприємствах покликані як максимізувати доходи так і мінімізувати витрати. Інноваційна діяльність – випуск і розповсюдження принципово нових видів техніки і технологій, прогресивні міжгалузеві структурні зрушення, реалізація довгострокових науково-технічних програм з великими строками окупності витрат, розробка та впровадження нової, ресурсозберігаючої технології, призначеної для поліпшення соціального та екологічного становища, фінансування фундаментальних досліджень для здійснення якісних змін стану продуктивних сил.

Розвиток інноваційної складової вимагає великої кількості ресурсів, накопичення великого об'єму знань та інформацій, координації значної кількості виконавців. Всі ці частини вимагають значної кількості фінансових ресурсів.

Незважаючи на велику кількістьмеханізмів фінансування, основним з них є використання власних ресурсів підприємства. Це пояснюється тим, що в умовах кризи банки не готові ризикувати надаючи підприємствам кошти для реалізації інноваційних проектів.

Реалізації інноваційної діяльності підприємств сприяє політика держави, що насамперед базується на створенні сприятливого інвестиційного клімату, та формування сприятливих умов для функціонування суб'єктів інноваційної діяльності та розвитку підприємства у інноваційній сфері.

Інноваційна діяльність тісно пов'язана з наукою, виходячи з цього необхідно створити відповідні програми підтримки наукових розробок.Але впродовж останніх років кількість винахідників та раціоналізаторів в Україні скоротилася більш ніж у 20 разів, науковий потенціал знизився більш ніж удвічі. На підприємствах, в установах, організаціях не проводяться передбачені державними стандартами патенті дослідження, не вивчаються суспільні та державні потреби цієї продукції, суспільний попит на товари і послуги.

Недостатнє фінансування наукової сфери унеможливлює одержання важливих наукових результатів та перешкоджає розвитку України, її ствердженню як передової розвиненої держави.

В Україні поки що механізм розвитку інновацій не досконалий, а потреби в удосконаленні даного механізму зростає у розрізі економічної ситуації, в якій на даний момент часу опинилася держава.

УДК 005.511

Ренан Ю.В., ст. гр. ПТБ-16-1бд,
Трифонов Г.Ф., доцент, канд. економ. наук – науковий керівник

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ЯК ОБҐРУНТУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ІДЕЇ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕП

Підприємницька ідея займає дуже важливу роль у веденні бізнесу. Пошук привабливої ідеї бізнесу – це досить важке і відповідальне завдання підприємця, котрий має віднайти в ідеї можливість реалізувати свої знання і здібності.

Формою конкретизації підприємницької ідеї підприємства будь-якої сфери діяльності є бізнес-план. Це розгорнутий документ, у якому представлені головні напрямки діяльності, ресурси, умови і результати підприємництва. Головне призначення бізнес-плану полягає в обґрунтуванні розміру, доцільності й прибутковості інвестицій у конкретне підприємництво.

Бізнес план може бути різних видів. Залежно від періоду планування розрізняють стратегічний (довгостроковий) бізнес-план – на період більше року; оперативний (короткостроковий) бізнес-план – на рік і менше (квартал, місяць). В залежності від ступеня новизни підприємницької діяльності розрізняють: бізнес-план створення фірми або її підрозділу; бізнес-план розвитку діючого економічного суб'єкта (реалізації нової підприємницької ідеї).

В умовах ринкової системи господарювання бізнес-план – це активний робочий інструмент управління, відправний пункт усієї планової та виконавчої діяльності підприємства. Бізнес-план дає змогу аналізувати, контролювати й оцінювати успішність діяльності в процесі реалізації підприємницького проекту, виявляти відхилення від плану та своєчасно коригувати напрямки розвитку бізнесу.

Незважаючи на відсутність законодавчих актів, які прямо зобов'язують розробку бізнес-планів, сьогодні в Україні прийнята значна кількість указів, які формують ділове середовище підприємництва. Підвищення обізнаності підприємців і управлінців та переймання зарубіжного досвіду стосовно бізнес-планування приведе український бізнес на новий більш високий рівень розвитку.

Таким чином, наявність обґрунтованого бізнес-плану сприяє залученню капіталу, визначенню планів на майбутнє, ретельному вивченню передбачуваних ризиків і можливих труднощів, які можуть перешкодити практичній реалізації бізнес-проекту. Реалізація бізнес-плану дозволить значно підвищити ефективність діяльності підприємства, його конкурентоспроможність і скоротити витрати.

УДК 339.664

Шакун А.О., ст.гр. М-15-1з,
Дробишева О.О., доцент, канд. економ. наук – науковий керівник

НАПРЯМКИ ДЕРЖАВНОГО ВПЛИВУ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕП

У сучасних умовах економічного розвитку України особливого значення отримують питання нарощення експортного потенціалу підприємств. Після ситуації, яка виникла в Україні у 2014 році різко знизились обсяги експорту вугілля та металургійної продукції, що обумовило негативний вплив на сальдо валютного балансу і стрімке зниження курсу національної валюти. Покращення економічної ситуації можливе, головним чином, завдяки нарощення експортного потенціалу підприємств, що потребує впровадження комплексу заходів інформаційного, організаційного та економічного напрямків.

Отже, можна виділити наступні напрямки державного впливу щодо підвищення експортного потенціалу підприємств:

1. Підвищення інформованості підприємців щодо правил та особливостей ведення міжнародної торгівлі.

Для ведення міжнародної торгівлі однією з найбільших перепон для вітчизняних підприємств є брак інформації щодо особливостей торгівлі у різних країнах, стандартів якості, митного оформлення та отримання платежів, що значно підвищує рівень ризику міжнародної співпраці вітчизняних підприємств. Окремим питанням можна виділити інформованість щодо особливостей роботи з біржами, міжнародними торгівельними мережами та ін.

2. Спрощення митного оформлення товару та отримання (здійснення) платежів.

Міжнародна торгівля супроводжується додатковими засобами державного контролю надходження коштів і експорту товару. Таким чином, на кожному з етапів державою створені перепони і фактори корупції.

3. Спрощення системи та забезпечення своєчасного та повного відшкодування податку на додану вартість (ПДВ) та інших платежів зі сторони держави не залежно від розмірів підприємства, обсягу продаж та систематичності діяльності.

Відшкодування ПДВ складає значні суми у процесі економічної діяльності суб'єктів підприємництва. Тривалі затримки відшкодування зумовлює підприємства відносити ПДВ кредит до потенційних витрат. Таким чином, для прибуткової діяльності вони стають вимушеними піднімати ціни реалізації, що обумовить зниження конкурентоспроможності на міжнародному ринку і відповідного зниження експортного потенціалу підприємств. Таким чином, затримки державними органами подібних платежів безпосередньо знижують експортний потенціал вітчизняних підприємств.

Отже, експортний потенціал підприємств є результатом створених умов для їх економічної діяльності що включає інформаційні, організаційні та економічні складові.

УДК 005.511

Воєводіна А. І. ст.гр. М-15-1з,
Дробишева О.О., доцент, канд. економ. наук – науковий керівник

ДІЛОВА ТВОРЧА ЛЮДИНА – ГОЛОВНА РУШІЙНА СИЛА ПІДПРИЄМНИЦТВА

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕП

Підприємництво як процес організації виробництва товарів і надання послуг для задоволення постійно відновлюваного попиту й одержання прибутку, а також як функція управління цим процесом має свою історію і динаміку розвитку.

Термінологічна сутність і зміст поняття "підприємництво" змінювалися й упорядковувалися в процесі розвитку економічної теорії. За часів римського права під "підприємництвом" розуміли заняття, діяльність, здебільшого комерційну.

Досить ємне і разом з тим просте визначення підприємництва дав В.І.Даль, розуміючи його як "затію, бажання виконати будь-яку нову справу, здійснити щось значне". Звідси власне і поняття; "підприємець", тобто людина, яка започаткувала якийсь новий вид діяльності.

Вважається, що одним з перших науковців, хто серйозно зацікавився підприємництвом, був А.Сміт. Однак до нього цей "феномен" досліджував Р. Кантильйон, який сформулював тезу, відповідно до якої розбіжності між попитом та пропозицією на ринку дають можливість окремим суб'єктам ринкових відносин купувати товари дешевше і продавати їх дорожче. Саме він визнав цих суб'єктів ринку підприємцями (в перекладі з франц. - посередник).

Однак, підприємництво можна розглядати з різних позицій, зокрема як:

- діяльність, спрямовану на максимізацію прибутку;
- ініціативну діяльність громадян, спрямовану на одержання прибутку, що полягає у виробленні товарів і наданні послуг;
- пряму функцію реалізації власності;
- основну виробничу функцію;
- процес організаційної новації з метою одержання прибутку;
- дії, спрямовані на зростання капіталу, розвиток виробництва і одержання прибутку;
- специфічний вид діяльності, спрямований на безупинний пошук змін в існуючих формах життя підприємств і суспільства, постійна реалізація цих змін.

В більшості випадків наголос ставиться на одержанні прибутку, розглядаючи його як кінцеву мету підприємницької діяльності. Однак підприємництво має своєю кінцевою метою не стільки прибуток, скільки безперервність відтворювального процесу, пов'язаного з формуванням платоспроможного попиту і задоволенням мінливих і постійно зростаючих в напрямку вибагливості потреб індивідуума (соціальної групи, суспільства в цілому). Тому зміст підприємництва слід визначати через призму відносин "дослідження потреб споживачів → організація виробництва → задоволення потреб споживачів", причому для ефективного задоволення потреб споживачів слід використовувати найсучасніші методи і способи організації збуту, маркетингу, логістики, менеджменту, орієнтованих на інноваційні розробки.

Отже, за сучасних умов господарювання акцент робиться не на максимізації прибутку, а на споживачеві, на його потребах, задоволення яких завдяки високому рівню організації підприємництва і може принести максимальний прибуток.

Еволюція термінологічної і змістовної Сутності понять "підприємець" і

"підприємницька діяльність" тісно пов'язана з історією становлення відтворювальних відносин (в тому числі з його складовими елементами: виробництвом, обміном, розподілом і споживанням), а також з рівнем розвитку науково-технічного прогресу.

УДК 316.334.23 (477)

Бринза Т.А. ст. гр. М-15-1з,
Стоєв В.Л, доцент, канд. економ. наук – науковий керівник

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕП

В умовах ринкової трансформації економіки України розвиток підприємництва, зокрема малого бізнесу, має стати одним із найважливіших чинників соціально-економічного зростання.

Усвідомлюючи важливість ролі підприємства, держава повинна надавати йому всебічну підтримку. Тому було прийнято та введено у дію ряд нормативних актів, які заклали підґрунтя для формування і розвитку підприємництва. Згідно з цими нормативними актами, державна підтримка підприємництва спрямована саме на створення сприятливих організаційних та економічних умов для його розвитку.

Актуальними проблемами підприємництва на сьогодні є розробка нових та вдосконалення діючих нормативно-правових актів з питань захисту власності та її форм, створення сприятливих умов для розвитку підприємництва упорядкування механізмів державного регулювання та контролю підприємницької діяльності.

Для формування відповідної законодавчої бази розвитку малого підприємництва потрібно, насамперед, встановити гарантії для забезпечення свободи і захисту приватної власності, розробити законодавчо-нормативні акти, які були б спрямовані на стимулювання малого бізнесу, скасування всіх чинників, які гальмують розвиток підприємництва.

Важливе значення має розвиток фінансово-кредитної системи, спрямованої на підтримку малого підприємництва. Державну політику щодо його фінансового забезпечення слід проводити в напрямі: створення розвинутої мережі фінансово-кредитних установ, страхових фірм, інвестиційних та страхових фондів; розвитку товариств взаємного кредитування та страхування; розробки і впровадження системи стимулювання комерційних банків, які надавали б пільгові кредити малим підприємствам.

Одним із головних чинників розвитку підприємництва в Україні є державна підтримка. З метою створення сприятливих умов для розвитку підприємництва держава надає земельні ділянки, передає державне майно (виробничі – нежитлові приміщення, законсервовані й недобудовані об’єкти та споруди тощо) необхідне для здійснення підприємницької діяльності. За допомогою економічних важелів (надання субсидій, податкових пільг, кредитів тощо) держава стимулює модернізацію технологій, інноваційну діяльність, освоєння нових видів продукції та послуг.

Розвиток підприємництва потребує створення розвинутої системи інформаційно-консультаційного забезпечення. Держава сприяє створенню ефективної системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для підприємницької діяльності, розробленню навчальних планів, програм і методичних посібників для підготовки підприємців, використанню засобів масової інформації для навчання широких верств населення основам підприємницької діяльності.

Отже, основними напрямками прискорення розвитку підприємництва в умовах переходу до інноваційної моделі розвитку економіки України є: подальше удосконалення законодавчої та нормативної бази щодо створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього підприємництва; удосконалення кредитної політики, а саме: організація

державних кредитних установ з метою пільгового кредитування суб'єктів підприємницької діяльності, особливо початківців малого бізнесу; забезпечення виконання заходів щодо створення єдиної автоматизованої системи державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності.

УДК 334.716-027.236

Калюжна А.В., ст. гр ТЕ-16-1бд,
Коваленко О.В., професор, д-р економ. наук – науковий керівник

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕП

Підвищення ефективності виробництва на промислових підприємствах в Україні являється актуальною проблемою, бо існує недостатня продуктивність людської праці через її низький рівень оплати, майже усі види ресурсів використовуються неефективно через застаріле обладнання.

Для того, щоб збільшити ефективність виробництва, в першу чергу необхідно збільшити продуктивність людської праці. Завдяки цьому можна досягти сталого економічного розвитку, а й забезпечити конкурентні переваги країни. Велике значення також має прагнення до науково-технічного прогресу. Адже вже давно потрібно було перейти до автоматизації виробництва, використання новітніх технологій та матеріалів. Все це призведе до матеріальних затрат, ресурсів та збільшить виробництво продукції.

Основними цілями підвищення продуктивності є:

- стратегічна – підвищення життєвого рівня населення;
- найближча – підвищення ефективності діяльності галузей і підприємств, а також реальне зростання особистих доходів працівників.

Управління ефективністю і рентабельністю виробництва в умовах ринку передбачає як розробку і реалізацію поточних планів, так і розробку прогнозів, контроль і аналіз їх реалізації. При цьому важливо враховувати фактор часу: час, який необхідний, щоб новий продукт або послуги вийшли на ринок; час, необхідний для освоєння і реалізації нових ідей, винаходів і раціоналізаторських пропозицій, освоєння виробництва нової продукції та її зняття з виробництва і заміни новою або істотно модернізованою продукцією.

Також потрібно розуміти, що економія ресурсів є одним з чинників інтенсифікації і підвищення ефективності виробництва на підприємствах. Ресурсозбереження повинне перетворитися у вирішальне джерело задоволення зростаючої потреби в паливі, енергії, сировині і матеріалах. Потрібно, щоб підприємства оснащувалися сучасними машинами та устаткуванням, що забезпечує високу ефективність використання конструкційних та інших матеріалів, сировинних і паливно-енергетичних ресурсів.

Потрібно пам'ятати, що можливе використання вторинних енергоресурсів. Вторинні енергоресурси (ВЕР) – ресурси, отримані у вигляді відходів виробництва і споживання, або побічних продуктів в результаті здійснення технологічного процесу, або використання обладнання, функціональне призначення якого не пов'язане з виробництвом відповідних видів енергетичних ресурсів.

Наприклад, в Запоріжжі вже багато років діє проект з використання резерву ВЕР промислових підприємств (промислових газів) на потреби гарячого водопостачання та опалення міста. Металургійний комбінат «Запоріжсталь» кожний період опалення постачає теплову енергію, яку отримують при спалюванні зайвого доменного газу в котлах-утилізаторах та направляють на потреби гарячого водопостачання декількох районів.

Тож, для того щоб підвищити ефективність виробництва промислового підприємства, потрібно намагатися модернізувати технічне обладнання, використовувати нові матеріали та види енергії, що поновлюються, а також слідкувати за науково-технічним прогресом, як це роблять в більш розвинених країнах.

УДК 331.101.3

Голобоков Євгеній., ст. гр ТЕ-16-1бд,
Сотченко Ю.К., ст. викладач – науковий керівник

КРЕАТИВНІ ЗАСОБИ СТИМУЛЮВАННЯ ТА ЗАОХОЧЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕП

Важливим елементом створення необхідних умов, що забезпечують дотримання трудової дисципліни, підвищення працездатності працівників є не тільки нормальна організація виробничого процесу і забезпечення відповідних умов праці, а й застосування роботодавцем системи заходів заохочення і стимулювання. Одним із найпотужнішим і найефективнішим засобів стимулювання працівників до творчої і активної трудової діяльності є заохочення. Заохочення є закономірним результатом позитивної оцінки дій працівника та результатів його сумлінної праці.

Безумовно, використання матеріальних засобів в якості заохочення для багатьох краще. Однак це на перший погляд, адже за підвищенням окладу або виплатою премії, співробітнику необхідно якесь суспільне визнання. А це вже нефінансові інструменти: нова посада, збільшення кількості підлеглих, розширення функціоналу. У практиці багатьох компаній заохоченням є більше емоційна складова. Керівники намагаються влаштовувати для колективу освітні семінари, які сприяють підвищенню кваліфікації. Але це не нудна розповідь, де кожен мріє швидше піти додому, а саме спілкування один з одним, яке включає в себе елементи практик і ігри.

Такі нефінансові заохочення є найбільш оптимальними для колективу, так як дозволяють підтримувати здорову атмосферу, що в результаті позитивно позначається на працездатності. Пропонуємо деякі варіанти емоційних заохочень:

1. Організація футбольної фан-зони. Для любителів футболу, які не можуть відвідати матч через зайнятість, створюється можливість подивитись його під час перерви на роботі.
2. Правова підтримка співробітників. Дуже важливо, коли організація піклується про співробітників, про їх безпеку та правову захищеність. Отримати юридичну консультацію з особистих питань, прямо на роботі та безкоштовно, яскраво підкреслює цей аспект заохочень.
3. Надання безкоштовного навчання, тренінгів, курсів. Сертифікати на навчання «хобі», тренінги особистісного росту, побудови кар'єри, особистої ефективності.
4. Інтелектуальні ігри (брейн-ринг, «Що? Де? Коли?» тощо).
5. Неформальні зустрічі та бесіди з керівництвом компанії.
6. Подарункові банківські карти, сертифікати торгових мереж, дисконтні карти, карти оплати стільникового зв'язку, промо-сувеніри.
7. Конкурси на найефективнішого співробітників за підсумками роботи за рік, інноваційних розробок, творчих креативів.
8. Бали, бонуси або внутрішня «валюта» компанії, які можна поміняти на товари, призи, подарунки або гроші.
9. Іменні подарунки співробітникам (годинник, значки з дорогоцінних металів, сувеніри).
10. Розважальні ігри, квести під час роботи або після роботи на вибір співробітників.
11. Корпоративний відпочинок та проведення свят.

12. Спортивні заняття.

Важливо відмітити, що розроблена система бонусів та балів є розумним психологічним ходом. Працівник збирає бонуси і потім сам вирішує на, що їх витрати. Такий підхід ще раз показує, що організації важлива думка та вибір працівника. Всі способи винагороди гарні і будуть ефективно працювати, якщо вони відповідають цілям і стратегії компанії.

УДК 339.137.2

Смеюха А.В., ст.гр ТЕ-16-1бд,
Сотченко Ю.К., ст.викладач – науковий керівник

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕП

Оцінка конкурентоспроможності підприємства – це визначення її рівня, що дає певну відносну характеристику здатності підприємства конкурувати на певному ринку. Отже, конкурентоспроможність підприємства виступає агрегованим показником його конкурентних можливостей та здатності оперативно реагувати та пристосовуватися до чинників мінливого зовнішнього середовища.

Варто відзначити, що на сьогодні при оцінці конкурентоспроможності підприємства використовується цілий ряд методів. Узагальнюючи існуючі наукові дослідження з цього питання можемо представити класифікацію всієї сукупності методів оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства (таблиця 1).

Таблиця 1 – Класифікація методів оцінки конкурентоспроможності підприємства

Ознака	Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства
За формою представлення результату	індексні матричні графічні
За способом оцінки	якісні кількісні
За можливістю прийняттястратегічних рішень	поточні стратегічні
За напрямом формування інформаційної бази	експертні критеріальні
Залежно від об’єкта оцінки	оцінка конкурентоспроможності персоналу оцінка конкурентоспроможності продукції
Методи оцінки конкурентоспроможності організації	визначення динаміки позицій у групі залежно від конкретизованої мети оцінки позиціонування у групі визначення конкурентних переваг
За ступенем врахування аспектів функціонування підприємства	спеціальні комплексні

Найбільш ґрунтовними методами оцінки конкурентоспроможності підприємства вітчизняні науковці називають комплексні методи, оскільки вони орієнтовані на аналіз усього спектру найважливіших параметрів функціонування підприємства. Перевагою таких методів є отримання достовірної і найбільш точної інформації про конкурентоспроможність підприємства, його переваги та «вузькі місця» за найбільш розширеним переліком порівняльних переваг.

Кожен з методів оцінки конкурентоспроможності підприємства має як свої переваги, так і недоліки, а тому досить часто необхідним є застосування системи методів для більш повної оцінки конкурентоспроможності того чи іншого підприємства з урахуванням особливостей його господарської діяльності.

УДК 346.543:330.322-027.63

Бакум Н., ст. гр ЕП-15-1з,
Сотченко Ю.К., ст. викладач – науковий керівник

ПРОБЛЕМАТИКА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕП

На сьогодні великою різноманітністю відрізняється правове становище іноземних інвестицій в країнах, що пояснюється суттєвими відмінностями в політиці держав по відношенню до іноземного капіталу. Іноземні інвестиції в деяких країнах піддавалися державному контролю, інколи навіть націоналізувалися, в інших заохочували шляхом певних пільг та гарантій. Коливання та зміни характерні для політики розвинутих держав. Це пояснюється в значній мірі тим, що вони, відчуваючи брак ресурсів для капіталовкладень, змушені вдаватися до залучення коштів ззовні. Однак іноземні монополії надають інвестиції на таких умовах, які часто йдуть врозріз з національними інтересами цих країн.

Країни, які є слаборозвиненими, найчастіше використовують податкові пільги. Таке стимулювання має на меті залучення іноземного капіталу для цілей реструктуризації економіки та прискорення темпів економічного зростання. Найбільш часто використовуються податкові канікули, інвестиційні знижки, податковий кредит, прискорена амортизація, інвестиційні субсидії, пільги непрямого оподаткування.

Загальновідомими перевагами в залученні іноземних інвестицій є використання в економіці іноземних фінансових ресурсів, нових технологій, передового управлінського досвіту, іноземного обладнання і т.д. Менше уваги звертається на можливі негативні наслідки. На практиці були відомі випадки, коли встановлення контролю над вітчизняним підприємством призводило до перепрофілювання його традиційного виробництва, що призводило до припинення випуску продукції, яка конкурує з продукцією інвестора. На території держави-реципієнта створювалися філії іноземної фірми або підприємство за участю цієї фірми, яке виробляло товар, який користується підвищеним попитом на вітчизняному ринку, а потім воно самоліквідувалося з метою просування на ринок аналогічного товару іноземного походження.

Інвестиційна активність є однією з цілей державної політики України в тому числі і розвиток іноземних інвестицій. Метою є технічне переоснащення підприємств в країні, впровадження сучасних технологій тощо.

Протягом 2018 р. обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку України зменшився на $ 200 млн. у порівнянні з 2017 р. і склав $ 2,4 млрд. Відповідні дані наводить Національний банк України.

Відзначається, що більшість інвестицій минулого року направляли на розвиток виробництва товарів і послуг. Так, інвестиції в реальний сектор економіки склали $ 1,4 млрд. Решта коштів, тобто $ 1 млрд, надійшли на рахунки фінансових організацій. В тому числі, шляхом поповнення іноземними банками капіталу своїх українських "дочок".

У Нацбанку також повідомляють, що іноземні валютні інвестиції, а також міжнародне фінансування МВФ, ЄС і Світового банку, дозволили наростити обсяг міжнародних валютних резервів України до $ 20,8 млрд. Цих резервів вистачить для покриття близько 3-4 місяців майбутнього імпорту України.

УДК 339.137.2

Стасюк Е.Г., ст. гр. М-15-1з,
Коваленко О.В., професор, д-р економ. наук – науковий керівник

МЕНЕДЖЕМЕНТ ТА ЙОГО РОЛЬ У РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕП

Ознайомлення з сучасними поглядами на сутність менеджменту дозволяє зробити висновок, що даний термін має декілька значень. Термін менеджмент вживається для визначення сукупності методів і форм управління виробництвом з метою одержання прибутку як основної цілі підприємницької діяльності, а також означає наявність і функціонування специфічного органу підприємства, що уособлює його керівництво. Мета - у вмінні бачити цілі, визначати способи їх досягнення, узгоджувати дії людей для вирішення управлінських та інших питань.

Він безпосередньо співвідноситься з формами організації господарської діяльності, розмірами фірми, особливостями сфери бізнесу. Для забезпечення дієздатності системи управління потрібно вибрати відповідно до масштабів та специфіки діяльності фірми організаційну структуру управління.

Організаційна структура управління може бути побудована за вертикальним або за горизонтальним принципами. Характерною рисою горизонтальної структури управління є зосередження зусиль усіх менеджерів на вирішенні конкретної задачі, на успіхові фірми як єдиної системи. Завдяки цьому стає можливим досягнення таких переваг: зниження витрат на управління; скорочення виробничого циклу; підвищення ступеня реагування на вимоги споживачів і ринкові потреби. Вертикальна організаційна структура -включає прийняття рішень, мотиваційну та інформаційну структури, які розташовані ієрархічно, від вищого ешелону представників, що мають владу, до обмеження прийняття рішень органами управління нижчих ешелонів представників. Як приклад вертикально організованої системи називають колишній СРСР.

Як загальносвітове явище менеджмент поєднує спільні риси із регіональними та національними особливостями. Згідно з таким поділом розрізняють три основні моделі: американську, західноєвропейську та японську. Американська - спрямована на особистий успіх у досягненні результатів підприємницької діяльності, схильна до ризику, практицизму. Західноєвропейська - цінується вміння використовувати інституційні основи побудови системи управління, індивідуалізм, обмежений певними структурними ланками. Японська - спирається на індивідуальний успіх, що базується на колективних зусиллях, постійних нововведеннях.

Отже, менеджмент в підприємництві має складний, багатоплановий характер, пов'язаний із виконанням окремими менеджерами певних обов'язків з управління. Ці визначені сфери і напрямки зосередження зусиль менеджерів на виконанні поставленої мети чи запобіганні певній непередбачуваній ситуації мають назву функції управління.

УДК 336.7

Дробишева О.О., доцент, канд. економ. наук

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТОВАРНОГО БІРЖОВОГО РИНКУ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕП

Сучасний світовий біржовий ринок стрімко розвивається та впливає на різні сторони ведення господарської діяльності. Під впливом глобалізаційних процесів відбувається об'єднання міжнародних бірж з метою утворення альянсів, для оптимізації введення біржової торгівлі. Так фондові і товарні біржі перетворюються на універсальні біржові альянси, а номенклатура біржових товарів значно розширюється.

В практиці біржової торгівлі є часи бумів, криз і паніки, однак незважаючи на це вона не втрачає своєї привабливості. Діловий світ завдяки спостереженням за біржовою кон'юнктурою звіряє та планує свої дії.

Товарна біржа – це постійно функціонуючий оптовий ринок, на якому укладаються угоди із закупівлі і продажу масових товарів відповідно до стандартів і зразків. На торгових майданчиках біржі представлена низка масових взаємозамінних товарів стандартної якості, а саме: енергетична та промислова сировина, метали, текстиль, лісоматеріали, продукція тваринництва, зерно і продукти переробки, продовольчі товари. Торгові майданчики можуть бути універсальними (Чиказька товарна біржа, Центральноамериканська товарна біржа (США), Лондонська ф'ючерсна й опціонна біржа, Токійська товарна біржа та інші) і спеціалізованими, тобто працювати тільки з певними видами товарів (Канзаська міська біржа, яка веде торгівлю пшеницею, Лондонська міжнародна нафтова біржа, Гамбурзька кавова біржа та інші).

Аналіз сучасного стану міжнародної торгівлі на біржах в останні роки свідчить про те, що загальна тенденція залишається незмінною і продовжує показувати зростаючу динаміку. Обсяги міжнародної торгівлі на провідних біржових майданчиках у 2017 р. досягли значного зростання і сягнули рівня 25,2 млрд. угод. Оцінка торгівельної активності вказує про те, що Північноамериканський географічний регіон, а точніше біржі США, у 2017 р. зайняли перше місце (8,886 млрд. контрактів). Постійним конкурентом американським біржам є Азійський географічний регіон, який у 2017 р. посів друге місце (8,809 млрд. контрактів), хоча в 2016 р. він випереджав американський регіон. Необхідно зазначити, що з 2015 р. на азійському біржовому ринку відбулось кардинальне зростання обсягів торгівлі (+33,7%), що стало рекордним показником для регіонів (9,700 млрд. контрактів).

В цілому структуру світового біржового ринку на сьогодні можна представити наступним чином: Північноамериканський регіон – 35,5%; Азійсько-тихоокеанський регіон – 35,0%; Європейський регіон – 19,5%; Південноамериканський регіон – 7,5%; інші біржі – 2,5 %. Необхідно зазначити, що в останні роки роль і місце бірж Північної Америки посилилось, а частки Європейського та Азійського регіонів у міжнародній біржовій торгівлі знизилась.

Не менш важливим фактором у 2017-2018 рр. стало відновлення показників біржової торгівлі фінансовими інструментами після скорочення у попередні роки. Адже у 2016 році інвестори віддавали перевагу переміщенню інвестиційних коштів у товарні активи, зокрема у ф'ючерси та опціони на аграрну продукцію та дорогоцінні метали. Таким чином, інвестиційний капітал відновив свої обсяги розміщення за багатьма біржовими інструментами, особливо за відсотковими ставками. Водночас, особливої уваги заслуговує переорієнтація найбільших міжнародних бірж на поступове залучення на свої майданчики позабіржових інструментів та контрактів на криптовалюти.

УДК 330.341.1:334.716

Трифонов Г.Ф., доцент, канд. економ. наук

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕП

Розвиток сучасного підприємництва багато в чому залежить від інноваційної активності виробничого персоналу. Розробка і широке впровадження нових, більш соціально-економічно ефективних організаційно-технічних рішень стає визначальним успішного розвитку підприємництва.

В умовах постійного прискорення темпів науково-технічного розвитку прискорюється і період старіння організаційно-технічних рішень, які вчора вважалися ще новими. Тому передові соціально-економічні позиції швидше досягаються там де обраний інноваційний шлях розвитку фірми, організації, підприємства.

Практика показує, що каталізатором інноваційного розвитку повинно бути керівництво суб'єкта господарювання, воно задає темп інноваційної активності трудовому колективу. Певну допомогу в цьому напрямку може надати і вища школа. Щорічно, приблизно, 20 % науково-педагогічного складу ВНЗ проходять стажування. Виходячи з державних інтересів розвитку економіки країни доцільно проходити виробниче стажування на конкретних суб'єктах підприємницької діяльності. Під час свого стажування вчені вузів можуть проводити, згідно своєї спеціалізації, лекції для колективу підприємства по тематиці, пов'язаній з розвитку його інноваційної активності і безпосередньо очолити діяльність колективу з розробки інноваційних пропозицій, котрі забезпечують зростання економічного результату їх праці.

Участь вищої школи в розвитку інноваційної активності підприємництва буде являти собою так само інноваційний організаційно-методичний підхід, щодо зміцнення зв'язків у ланцюжку наука-освіта-практика, що зумовить народження не тільки конкретних інноваційних пропозицій, але і підвищення освітньо-професійного рівня співробітників підприємницької структури.

Таким чином, стажування буде корисно науково-педагогічному співробітнику вузу та підприємництву, котре, до того ж, абсолютно безкоштовно отримає допомогу від ЗВО.

УДК 334.012-022.53

Стоєв В.Л., доцент, канд. економ. наук

МАЛИЙ БІЗНЕС ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕП

Загальною тенденцією останніх років в Україні є поступове зменшення долі крупного бізнесу у створенні ВВП країни. Так, частка великого бізнесу у ВВП України скоротилася на 8,4 відсотки з 49,1% у 2012 році до 40,7% у 2016 році на користь малого +4,4% та середнього бізнесу +4%.

Якщо співвідносити зазначені показники розвитку малого бізнесу в Україні із станом розвитку малого бізнесу в ЄС, то слід зазначити наступне. Частка великого бізнесу в ВВП України в 2016 році склала близько 40%. Ще в 2012 році вона була 47,5%. В 2012 році частка малого бізнесу у ВВП України була 10,7%, а в 2016 році 16,7%.

В Європейському союзі в цілому частка великого бізнесу в ВВП ЄС складає 38% (дані за 2015 рік). У той же час частка середнього бізнесу в ВВП ЄС складає 29%, а малого 27%. Але в окремих країнах ЄС ці показники різняться. У Польщі частка великого бізнесу в ВВП країни 49%, в Німеччині 46%, а у Франції 45%. На Кіпрі частка великого бізнесу всього 23%, і на Мальті 23%. При цьому Мальта є лідером малого бізнесу (47% - малий бізнес).

Але український малий бізнес, випереджаючі багатьох країн за показниками кількості суб'єктів малого бізнесу, відступає за якісними показниками.

Так, український малий бізнес займає невелику долю порівняно з такими країнами, як Туреччина, в експорті і має в цьому відношенні великий потенціал для розвитку тому, що ряд інших показників відносно малого та середнього бізнесу мають схожі значення. Частка працюючих на малих і середніх підприємствах в Туреччині становить 73%. В Україні на малих і середніх підприємствах працює 63% від усіх працюючих. Близько 54% заробітної плати в Туреччині платять працюючим в малому і середньому бізнесі. В Україні цей показник - 62%. Частка малого та середнього бізнесу в ВВП Туреччини - 54%, в Україні - 61%. Але частка малого та середнього бізнесу в експорті Туреччини - 55%, а в Україні цей показник є істотно меншим і це при наявності у України Угоди про асоціацію з ЄС.

Здійснення процедур, спрямованих на забезпечення розвитку малого підприємництва посприяє вирішенню соціально-політичних цілей; забезпечить зростання заробітної плати та формуванню прошарку дрібних власників (середнього класу), що є фундаментальним елементом соціально-економічних реформ, гарантом політичної стабільності та демократичного розвитку суспільства.

УДК 336.76

Сотченко Ю.К., ст. викладач

КЛАСИЧНІ ПРОБЛЕМИ ТОРГІВЛІ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ: ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕП

Ринок цінних паперів значно змінився на початку XXI сторіччя під впливом світових засобів комунікаційного спілкування. Розвиток технологій поступово трансформувало класичний ринок, опосередкований людьми, в ринок, насичений комп'ютерами, з мінімальною людською взаємодією або контролем в реальному часі. Різко зросли можливості обміну інформацією. Електронні комунікації скоротили час відгуку до мілісекунд і навіть частки мілісекунд, тим самим збільшивши глобальну конкуренцію між майданчиками.

Введення таких інноваційних стратегій, як пропрієтарний трейдинг (надання дилерами ліквідності на ринок через високочастотні електронні системи) і алгоритмічний трейдинг (автоматизований, заснований на математичних моделях), знизило витрати для гравців по всьому світу. Також істотно модифікувалося законодавство США. Положення про національну ринкову систему (NMS) зняли бар'єри для електронної торгівлі, тим самим збільшивши конкуренцію на фінансових ринках. З'явилося безліч нових торгових платформ, брокери і дилери розробили багато торгових систем, щоб допомогти великим гравцям укладати угоди і розширювати пропозицію ліквідності, захищаючи від проблем, пов'язаних з випереджаючими угодами і опорою на котирування, які можуть виникнути в разі, якщо інформація про їх накази буде широко відома.

Раніше на класичних біржах великі гравці користувалися послугами брокерів залу, які обробляли їх заявки, ґрунтуючись на своєму досвіді. Зараз замість цього використовуються dark pools – «темні пули», що виникли в США в 2001 р. Існує величезна кількість таких систем, найбільш популярними є POSIT і Liquidnet.

Брокери створили альтернативні торговельні системи, спеціально розроблені для вирішення проблем пошуку ліквідності великими трейдерами. Система POSIT управляє ринком для великих гравців, які не хочуть розкривати своїх даних решті ринку. Liquidnet – ще одна альтернативна інноваційна торгова система, якої широко користуються великі бай-сайд трейдери. Сукупна ефективність високочастотного пропрієтарного трейдингу і дешевих мереж електронних комунікацій (ECN) значно знизили витрати торгівлі акцій на NASDAQ.

Експерти виявили подібне зниження трансакційних витрат в Канаді, Європі та Азії, де нормативно-правові бази дозволили електронним майданчикам пройти процес становлення раніше, ніж в США. З огляду на досвід нормативно-правового регулювання, SEC прийняла пакет регулювання NMS в 2005 р. В результаті класичні, тобто засновані на «живий» торгівлі, майданчики втратили свої позиції, поступившись електронним торговим системам. Лістингові біржі (NYSE і AMEX) почали пропонувати системи для електронного трейдингу, але вони були занадто повільними і дорогими і тому швидко поступилися своєю часткою ринку більш стрімким ECN.

На даному етапі розвитку українського фондового ринку впровадження нових технологій можливо тільки при зміні його архітектури і реформуванні інституціонального середовища.

УДК 658:338

Моргун М., магістрант ПТБ-18-1мз,
Дробишева О.О., доцент, канд. економ. наук – науковий керівник

КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕП

Однією з найважливіших складових процесу управління діяльністю підприємства є комплексна оцінка фінансово-господарського стану. Слід зазначити, що вона передбачає аналіз найважливіших параметрів фінансово-господарської діяльності із застосуванням сучасних методів фінансового аналізу для забезпечення інформаційної бази прийняття обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на створення умов для сталого розвитку підприємства. Дослідження фінансово-господарського стану підприємства дозволяє визначити рівень його конкурентоспроможності і місце підприємства в економічному середовищі.

В процедуру проведення комплексної оцінки фінансово-господарського стану доцільно включати аналіз показників рентабельності, ділової активності, платоспроможності, ефективності використання виробничих і фінансових ресурсів та інші показники, що комплексно оцінюють основні сфери діяльності підприємства. Оскільки достовірна та об’єктивна оцінка фінансового стану не повинна базуватися на довільному наборі показників, то система показників повинна базуватися, передусім, на публічній звітності підприємств, що дозволить сформувати систему комплексної оцінки фінансово-господарської діяльності підприємства, підвищити рівень достовірності отриманих оцінок, надати можливість проведенню деталізованого аналізу фінансового стану та виявити індикатори причин, що найістотніше впливають на погіршення його рівня.

Комплексний метод оцінки фінансово-господарського стану підприємства дає змогу виявити ті напрямки в діяльності, в яких виникають проблеми, а також дає змогу досліджувати причини, що їх зумовили. Це є перевагою даного методу. Однак існують і недоліки. Він є трудомістким та немає нормативних значень більшості коефіцієнтів. Крім того, вітчизняні методики оцінки фінансово-господарського стану характеризуються значною відмінністю серед різних авторів у наборі показників для аналізу того чи іншого напряму та різноманітною їх комбінацією.

Таким чином, оскільки на фінансово-господарський стан підприємства впливає низка факторів, зокрема, взаємодія з великим колом контрагентів, нестабільність грошово-кредитної системи, а також нерівномірність розвитку галузей економіки, то це зумовлює необхідність поєднання існуючих методів оцінки в комплексні моделі, що забезпечить ефективну узагальнюючу оцінку фінансово-господарського стану підприємства.

УДК 351

Ажажа М.А., доцент, кандидат наук з державного управління

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Стандарти вищої освіти України розробляються з урахуванням європейського рівня вимог до якості освіти, що сприяє входженню України до світового освітнього простору, забезпечує європейський рівень формування професійних навичок майбутніх фахівців, здатних до самовдосконалення впродовж усього життя.

Як зазначається в Національній стратегії розвитку освіти на 2012–2021 роки, якісна освіта є необхідною умовою забезпечення сталого демократичного розвитку суспільства, консолідації усіх його інституцій, гуманізації суспільно-економічних відносин, формування нових життєвих орієнтирів особистості [1].

Стратегічним завданням державної політики в умовах глобалізації та створенням єдиного освітнього простору, є вихід української освіти на ринок світових освітніх послуг, поглиблення міжнародного співробітництва, розширення участі навчальних закладів, педагогів, студентів і науковців у проектах міжнародних організацій і співтовариств. Держава повинна сприяти розвитку співробітництва навчальних закладів на багатобічній основі з міжурядовими й неурядовими міжнародними організаціями й установами.

Державне управління процесом модернізації вищої освіти має базуватися на основних принципах інтеграції освіти України в міжнародний освітній простір, а саме: пріоритет національних інтересів, збереження й розвиток інтелектуального потенціалу нації, орієнтація на національні, європейські й загальнолюдські фундаментальні цінності, миротворча і творча спрямованість міжнародного співробітництва, системне та взаємовигідне співробітництво, толерантність в оцінці та сприйнятті закордонних систем освіти тощо. Модернізація освітньої системи передбачає оновлення класичної парадигми професійної освіти з урахуванням національних традицій і зарубіжного досвіду; вдосконалення змісту, методів та форм й упровадження інноваційних педагогічних технологій в освітній процес у вищій школі. Модернізація освіти нерозривно пов’язана з розвитком суспільства – вона, по суті, є формуванням майбутньої моделі подальшого трансформування суспільства. Цілі модернізації вищої освіти розподіляють на результативні та забезпечувальні. Результативні – детермінують бажані кінцеві результати модернізації вищої освіти, яких треба досягти за певний проміжок часу.

Забезпечувальні – відображають бажані параметри стану та функціонування системи вищої освіти, без яких неможливо досягти результативних цілей. Отже, державне управління в галузі вищої освіти виконує функцію законодавця, частково фінансує освітню сферу, продовжуючи нею управляти за допомогою методів планово-адміністративного розподілу ресурсів.

Ефективнішим таке управління може бути за умови використання економічних, морально-етичних, донорських з одночасним скороченням адміністративних методів регулювання, активізації підприємницької функції закладів вищої освіти, підтримки самоврядування в галузі освіти тощо. Для цього необхідно розробити відповідний механізм державного регулювання процесу модернізації вищої освіти, який би гарантував виконання освітою її основної ролі – формування інтелектуального капіталу нації.

Література:

1. Національна стратегія розвитку освіти на 2012–2021 роки : схвалена Указом Президента України від 25.06.2013 р. №344/2013 / Сайт Верховної Ради України URL: http://zakon4.rada.gov.ua/ laws/show/344/2013

УДК 342.25

Бабін В.І., ст. гр. ПУА-17,
Капітаненко Н.П., доц., канд. юрид. наук. – науковий керівник

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

На сьогоднішній час в Україні, як в демократичній правовій державі, важливу роль відіграє запровадження реформи децентралізації влади. Сутність такої реформи полягає в процесі передачі повноважень і бюджетних надходжень від державних органів до органів місцевого самоврядування, що забезпечує участь усіх громадян в управлінні державними справами й суспільства в цілому. Проблема децентралізації влади на порядку денному ще з моменту проголошення незалежності України. Особливо це питання актуалізувалось в 2014 році так, як виник активний запит громадян в участі вирішення проблем місцевого управління. У квітні 2014 року Уряд схвалив основний концептуальний документ – концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади. Також був затверджений план заходів щодо її реалізації, які дали старт реформі. Особливістю реформи є проведення в контексті децентралізації одночасно декількох реформ у сфері державного управління: реформа територіальної організації влади, реформа місцевого самоврядування, реформа регіональної політики [1]. Закон України «Про добровільне об’єднання територіальних громад» від 15.02.2015 р. дав змогу почати формувати спроможний базовий рівень місцевого самоврядування. Станом на 10 жовтня 2019 року в Україні створено 975 об’єднаних територіальних громад (ОТГ). В рамках реформи створені умови для співпраці громад, визначені процедури та можливість реалізації спільних проектів в сфері культури, розвитку спорту, освіти, медицини. Децентралізація інтерпретується як можливість громад мати повноваження і розпоряджатися ресурсами для їх реалізації. Раніше повноваження і ресурси були сконцентровані в центрі і розподілялися по виконавчій вертикалі, що робило громади залежними і створювало складності для розвитку реального самоврядування. Зараз основна частина зароблених коштів залишається в громаді, а її члени самі вирішують, на що ці гроші витрачати. Поступово трансформуються відносини центру і об'єднаних громад від підпорядкування до партнерству [2]. Реалізація реформи має наступні загрози: кваліфікація (брак кваліфікації в процесі підготовки управлінців базового рівня заважає їм скористатися новими можливостями і перевагами адміністрування ресурсів); неефективний нагляд (неефективна або відсутня система належного контролю над органами місцевого самоврядування в питаннях законності їх діяльності); недосконалість законодавства; невисока активність громадян і їх небажання брати відповідальність на себе та приймати рішення. Низька активність громад і створює можливість для обласного керівництва управляти процесом децентралізації «зверху». Такі моделі поведінки на сьогоднішній день вимагають серйозної роботи з населенням. Тому для просування реформи потрібно пояснювати переваги нового підходу не тільки представникам влади, а й самим членам громад. Отже, в ході реформи децентралізації в об'єднаннях громад змінилися відносини з центром, нові об’єднані територіальні громади отримали повноваження і ресурси, прямі субвенції на здійснення проектів. У той же час виникають складності в адмініструванні цих ресурсів і забезпеченні інфраструктури в об’єднаних громадах.

Література:

1. Про добровільне об’єднання територіальних громад: Закон України від 15.02.2015 р. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 13. ст.91.
2. Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування (станом на 10 жовтня 2019 року). URL:https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/477/10.10.2019.pdf.

УДК 338.24.01

Братковський А.Д., магістрант гр. ПУА-18-1мз,
Воронкова В.Г., проф., доктор філософ. наук – науковий керівник

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Структуру антикризового управління складається з двох етапів - до кризового і після кризового управління підприємством. Сучасне підприємство в процесі свого функціонування і розвитку рано чи пізно стикається у своїй діяльності з проблемами зумовленими виникненням кризи. Існують різні причини кризи. Наприклад, проблеми на підприємстві можуть бути викликані економічною кризою регіону, країни або світу, який є важко передбачуваним явищем в зв'язку з відсутністю єдиної і вичерпної описової моделі розвитку сучасної економічної системи. У той же час, кожне підприємство рано чи пізно вступає в фазу внутрішньої кризи, який може бути результатом подолання одного з етапів життєвого циклу підприємства.

Виникнення кризи ставить керівників перед необхідністю розробки і впровадження антикризових інструментів управління підприємством, так як традиційні методи управління в умовах кризи перестають давати колишній економічний ефект, через що різко змінилися як зовнішніх умов господарювання бізнес суб'єктів,так і внутрішніх [1]. Багато підприємств починають використовувати антикризові методи управління як пост кризовий інструмент для нейтралізації кризових наслідків. Для більш ефективної боротьби з кризовими наслідками, підприємства повинні бути заздалегідь підготовлені до настання різних негативних наслідків. До складу антикризового управління, необхідно включати превентивні - докризові - інструменти управління підприємством, суть яких полягає в підготовці до кризи і здійснення профілактичних заходів по підвищенню конкурентоспроможності підприємства [2].

Докризові інструменти управління підприємством на практиці використовуються рідше, ніж пост кризові. Таким чином, на сучасному етапі гостро стоїть проблема недооцінки потенціалу превентивних інструментів управління підприємством і, як наслідок, відсутність єдиної методологічної та практичної концепції їх застосування на практиці управління. Антикризові заходи управління використовуються для подолання стану, що загрожує існуванню підприємства, при якому основним завданням є виживання підприємства. Підприємства як складні адаптивні системи повинні адаптуватися до змін у середовищі, системних змін, стохастичності, емерджентності. Нова цифрова ера - це мислення у категоріях складних систем. Тому слід: 1) формувати нову цифрову культуру і нове цифрове мислення, здатне працювати у режимі системної динаміки; 2) розвивати мислення у категоріях складних систем, які можуть адаптуватися до змін у середовищі. Такі організації називають складними адаптивними системами (САС), які повинні використовувати AGILE-менеджмент (менеджмент 3.0) як гнучкий та адаптивний [2].

Література:

1. Cherep A.V., Cherep O.H., Krylov D.V. and Voronkova V. H. Methodological approach to the redistribution of investment projects within a company According to formal criteria // Financial and credit activity-problems of theory and practice. Volume 28, Issue 1. 2019. P. 256-263.
2. Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226 (Scopus) / Проблемы и перспективы в сфере менеджемнта». Сумы, 2017. http://dx.doi.org/10.21511/ ppm.15(1-1).2017.09.

УДК 330.342.24:001.18 (02.062)

Бугайчук О.В., аспірантка спеціальності 073 «Менеджмент»,
Воронкова В.Г., проф., доктор філософ. наук – науковий керівник

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Технологічні зміни відбуваються експоненціональними темпами, тоді як зміни у роботі підприємств досить нелінійні. Лише 13% американців у 2014 році схвалили роботу Конгресу. Довіра до уряду як у США, так і в Україні практично відсутня – чи то з приводу корупції у політиці, чи то через призупинення дії уряду, чи то через партійні інтереси або недоліки існуючого законодавства. Проблема, зумовлена такою асиметрією, полягає у тому, що ми не зможемо боротися з викликами ХХ1 століття за допомогою установ, які не змінювалися із Х1Х століття, а також з необхідністю формування нових стратегій розвитку інформаційно-інноваційної діяльності. Необхідно, що б уряди країн та керівники підприємств були набагато адаптивнішими, щоб реагувати в десятки раз швидше на нові проблеми інноваційного розвитку країни, що виникають в умовах цифровізації. Відсутність урядових інновацій впливає не лише на законодавчі, але й на правоохоронні органи та органи національної безпеки У відповідь на сценарій терористичної атаки 11 вересня 2001 року, уряд витратив мільярди доларів і придумав таку «інновацію», як створення Управління транспортної безпеки. Стратегії розвитку інформаційно-інноваційної діяльності на підприємстві повинні розвиватися у контексті технологічних змін і сприяти майбутнім викликам і загрозам. На всіх підприємствах існують програми інформаційно-інноваційного розвитку, але треба щоб вони були креативними, здатними самовідтворюватися і розповсюджуватися у спосіб, який сьогодні ще не винайденими. Одна із проблем – зробити державні послуги набагато простішими, ефективнішими та зручнішими у використанні. Підприємства повинні бути зацікавлені у пошуку відповіді на загальні та істотні виклики, що постають перед керіваниками підприємств сьогодні, які повинні розробити абсолютно нові загальні принципи вирішення проблем. Можна запозичити ідею у Кремнієвої долини і почати розглядати систему управління як операційну систему для суспільства. Якщо підприємствам вдасться кардинальним чином змінити операційну систему, то разом із нею зміниться все. Технології набагато випереджають здатність керівників підприємств реагувати на виклики цифровізації. Сьогодні необхідно дійсно адекватна і інноваційно передова інформаційно-інноваційна система, що базується на операційний системі, інформатизації та автоматизації та упровадження інновацій у виробництво. Йдеться про захист нашого технологічного майбутнього і збереження контролю над безліччю пристроїв. Ті, хто контролює коди, можуть керувати нашим світом – на благо чи на зло. Ми живемо в експоненційні часи і нам доведеться мати справу з новою біозброєю, зламаною ДНК та крадіжками генетичної та біометричної інформації, штучного інтелекту, якими легко маніпулювати. У світі, де всіма критичними системами та інфраструктурами керують комп'ютери, слід враховувати нашу технологічну незахищеність, зменшити нашу залежність від усюдисущих машин. Інновації не можна призупинити, і технологічні зміни все прискорюються і прискорюються. Вікно відповідальних дій та швидкого реагування, яке ще існує, може миттєво зачинитеся назавжди.

Література:

Воронкова В.Г. Муніципальний менеджмент: навчальний посібник. Київ: ВД «Професіонал», 2004. 256 с.

УДК 339.138

Венгер О.М., кандидат політичних наук, доцент

АНАЛІЗ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ З ТОЧКИ ЗОРУ МАРКЕТИНГ-МІКСУ

Інженерний інститут Запоірзького національного університету, кафедра МОУП

Надання адміністративних послуг є основою забезпечення взаємодії суб'єктів та об'єктів владних повноважень. Як свідчить досвід більшості країн демократичного світу, розвиток їх систем публічного управління став можливим виключно за умов належного налагодження даного процесу. Надання і отримання адміністративних послуг є точкою дотику держави та її громадян, фізичних та юридичних осіб. Саме тому оцінкою успішності реформ державного управління є, в першу чергу, чинник покращення надання таких послуг, зокрема в частині обґрунтування їх доцільності, доступності, вартості і т.д.

Зміст та механізми надання адміністративних послуг повинні опиратися на об'єктивні закономірності функціонування суспільної, економічної системи та системи державного управління. У даному аспекті, унікальним мірилом успішності роботи таких механізмів є загальновизнаний критерій якості. Саме тому досягнення визначених показників якості надання адміністративної послуги є актуальним науково-практичним завданням нашої держави.

Зважаючи на складність та комплексність процесу надання таких послуг, вирішення зазначеного завдання можливе за умов використання міждисциплінарних підходів та методів, особливо тих, що мають успішний досвід свого використання в інших галузях суспільного розвитку, зокрема економіці. Так, досвід розвинутих європейських країн та США останніх 50-ти років підтвердив, що найбільш перспективними концептами забезпечення якості адміністративних послуг є концепти маркетингу, трансформовані в новаційну галузь публічного маркетингу.

Одним із підходів врахування таких закономірностей є використання методів публічного маркетингу. Так, врахування концепту маркетинг-міксу дозволяє виявити головні проблеми управління якістю адміністративних послуг: не проводиться її оцінка в частині "продукту" та "ціни"; відсутня орієнтація суб'єктів публічного управління на зміст послуги; не здійснюється підтримка об'єкта після отримання послуги тощо.

Для розв'язання проблем якості пропонується будувати механізм з її управління на підставі сегментованих каналів зворотного зв'язку між отримувачем та надавачем із уповноваженням останнього впливати на всі складові маркетинг-міксу послуги. Головним динамічним елементом механізму якості є аналіз зусиль та оцінка "до і після" усіх складових маркетинг-міксу адміністративної послуги.

Використання публічного маркетингу якості адміністративних послуг є актуальним не тільки із позицій побудови клієнтоорієнтованої сервісної моделі публічного управління. Обраний Україною шлях європейської інтеграції передбачає майбутню демонополізацію окремих адміністративних послуг. Тому кінцеві державні надавачі адміністративних послуг повинні активно впроваджувати стратегії забезпечення своєї конкурентоспроможності на умовах ринкових механізмів, де концепти маркетингу сьогодні не мають альтернатив.

Література:

1. Ромат Є. Маркетинг у публічному управлінні / Є. Ромат // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. — 2016. — № 4. — С. 56—67.
2. Бригілевич І. Практичний посібник "Діяльність ЦНАП та оцінка якості надання адміністративних послуг" / І. Бригілевич. — Підготовлено в рамках діяльності Проекту міжнародної технічної допомоги "Партнерство для розвитку міст" (Проект ПРОМІС). — 2017. — 40 с

УДК 352/354-1

Воробйова Д.І., студентка ФЕМ, гр.ПУА-18-1бд,
Капітаненко Н. П. доц., к.ю.н. - науковий керівник

НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Упродовж останніх десятиліть багато країн світу здійснюють поетапне формування системи державного управління, яка б стала близькою до потреб суспільства. Пріоритетним напрямом у цій сфері є створення системи електронного урядування, яка б забезпечила вільний доступ громадян до отримання публічних послуг та створила б прозорий механізм громадського контролю за діяльністю органів публічної влади.

Оскільки процес становлення цієї системи в нашій державі триває, беззаперечно корисним для нас є зарубіжний досвід надання адміністративних послуг органами публічної влади, вивчення якого дозволить виробити інноваційні шляхи удосконалення національної системи надання адміністративних послуг.

У країнах Європейського Союзу питання надання публічних послуг населенню є настільки важливим, що їх регулювання включено до законодавства Європейського Союзу, зокрема до Договору про функціонування Європейського Союзу (гл.3 «Послуги» розд.4) та до Протоколу No26 «Про послуги загального інтересу» [1].

У Німеччині ідея створення офісів для громадян виникла з метою отримання громадянином без ускладнень, швидко і, за можливості, в рамках одного візиту адміністративної послуги, в багатьох європейських країнах була розроблена модель єдиного офісу для громадян («one-stop-shop») [2, с.77].

У Нідерландах система «універсамів послуг» вважається однією із кращих у Європі. Так, діяльність «універсаму послуг» муніципалітету міста Гаага (Den Haag) є одним із найкращих універсамів у Нідерландах, особливо в частині дизайну приміщення та організації роботи з відвідувачами [3, с.262–263].

Територіальне самоврядування є важливою частиною публічної адміністрації в Республіці Польща. Воно поділяється на місцеве (рівень гміни та повіту) і регіональне (рівень воєводства), які не мають ієрархічної залежності. Органи самоврядування повинні організувати надання послуг мешканцям, але не зобов’язані їх самостійно надавати. Як правило, для цього укладаються контракти із суб’єктами господарювання чи неурядовими організаціями[4, с.101].

Таким чином, сфера надання адміністративних послуг в Україні суттєвого реформується і продовжує вдосконалюватися відповідно до європейських принципів публічного управління. В ззначених країнах створено систему електронного урядування, що забезпечує вільний доступ громадян до так званих Єдиних порталів державних (адміністративних) послуг.

Література:

1. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу 2010/С83/01 // Офіційний вісник Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим досту-пу: http://www.search.ligazakon.ua/1_doc2/ nsd/link1/MU10267.html.
2. ТимощукВ. Адміністративні послуги : навч. посіб. / ВікторТимощук ; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO».– Київ : Софія-А, 2012.– 104с.
3. Центри надання адміністративних послуг: створення та організація діяльності : практ. посіб. / за заг. ред. В.П.Тимощука. – Вид. 2-ге, допов. і доопрац. – Київ : СПД МоскаленкоО.М., 2011.– 432с.
4. Зарубіжний досвід організації та роботи місцевої влади : монографія / [ВласенкоО.В., ВоронаП.В., ПухтинськийМ.О. та ін.].– Полтава : Полтав. НТУ, 2009.– 288с.

УДК 338.28: (004.08+621.377.6)

Воронкова В.Г., проф., доктор. філософ.наук

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ У КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ І ЗАГРОЗ СУЧАСНОГО СВІТУ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Цифрова економіка представляє собою нову, не розроблену інноваційну теорію, в основі якої філософські засади цифрових технологій (інформаційно-комп'ютерних), що розвиваються на межі наук - філософії, інформатики, програмного забезпечення, високих (проривних, цифових, конвергентних, інноваційних, соціогуманітарних) технологій, що означає їх вплив на розвиток сталого розвитку у контексті формування нового цифрового розвитку – штучний інтелект (ШІ), робототехніка, система контролю промислового обладнання через мережу Інтерет(ІР), безпілотні засоби пересування, 3D-друк, нанотехнології, біотехнології, матеріалознавство, квантові комп'ютери, накопичення і зберігання енергії. Нам необхідне всеосяжне бачення того, як саме цифрові технології змінять наше життя та життя майбутніх поколінь і яких зрушень зазнають економічний, соціальний, духовний, культурний контексти [1]. Концепція економіки цифрового розвитку як глобальна тенденція інформатизації, цифровізації та технологічного розвитку (прориву) приводить до таких змін, що сприятимуть безкінечним цифровим трансформаціям в сплетінні фізичного, цифрового та біологічного світів. Сам цифрові технології змінюють управлінські процеси, так як з'являються інноваційні продукти і процеси - криптовалюти, блокчейн, фінтех, мегатренди Діджитал ери, які з неймовірною швидкістю створюють умови для економіки сталого розвитку. На противагу старим управлінським процесам з'являються автоматизація, роботизація, нові можливості бізнес-процесів та можливостей людини. Адаптуватися до швидкості змін та досягнення сталості повинні всі - керівники підприємств, компаній і організацій, державні діячі, прості люди. Швидкість змін приводить до того, що цифрове виробництво починає залежати не від матеріальних активів, а від цифрових технологій, що являють собою нематеріальні активи, в основі яких інтелектуальна компонента, організаційний та людський капітал [2]. Формування концепції цифрової економіки у контексті викликів і загроз сучасного світу як глобальна тенденція цифрового суспільства буде сприяти розвитку різких, масштабних змін, які приведуть до квантових обчислювань. Цифрові технології витісняють усталені методи виробництва і кардинально змінять ринок, або проривний продукт, який створює нову індустрію, націлену на формування умов для сталості суспільства. Підрив у багатьох сферах вже відбувся. Так, завдяки квантовим комп'ютерам ми зможемо розв'язувати задачі, до яких поки що не можемо навіть приступитися, а це включає цілий клас задач, на які у найшвидших комп'ютерів підуть сотні років. Обчислювальна потужність звичайних комп'ютерів постійно зростає кожні тридцять років і подвоюється десь кожні півтора року. Цю закономірність називають «законом Мура». Без допомоги держави економіка сталого цифрового розвитку не може відбутися і стати інноваційною і розвиненою. Цифрова економіка сталого розвитку сьогодні проникає в усі сфери житєдіяльності суспільства: від демографії, біосфери та кліматичних змін до майбутнього медицини, геноміки та генної інженерії, синтетичної біології та трасгуманізму; від хмарних технологій та Інтернету речей до штучного інтелекту, квантового комп'ютера і колонізації Сонячної системи, що в цілому сприяє розвитку мережевої економіки як складової цифрової економіки.

Література:

1. Воронкова В.Г. Цифрова економіка & цифровий менеджмент інформаційного суспільства // Збірник матеріалів XIII Міжнар. наук.-практ. конф. «Управління соціально-економічним розвитком регіонів та держави» / [за ред. А.В. Череп]. Запоріжжя : ЗНУ, 2019. С. 20-21.
2. Гудмен Марк. Злочини майбутнього. Харків: Вид-во «Ранок»: Фабула, 2019. 592 с.

УДК 324.92

Гармаш А.Р., ст. гр. МЕН-18 бд,
Капітаненко Н. П. доц., к.ю.н. - науковий керівник

ЕЛЕКТРОННІ СЕРВІСИ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Всебічне використання сучасних інформаційних технологій в управлінській діяльності забезпечує інформаційну підтримку соціально-економічного розвитку держави та її окремих регіонів, забезпечує інформаційні потреби державних службовців та інших категорій громадян, створює умови для об'єктивного формування громадської думки щодо діяльності органів влади, а також послуг, які вони надають [1, с.103]. Це свідчить про актуальність питання та необхідність його дослідження.

Електронні сервіси – це комунікація з владою не напряму, а онлайн. Вони поступово замінюють звичні всім черги, бюрократію на декілька кліків в комп'ютері чи смартфоні. В контексті даного питання важливим є той факт, що органи місцевого самоврядування також розуміють необхідність розвитку електронних сервісів. Більше того, крім розуміння є і конкретні кроки. Активно працює й Запорізька місцева влада з питань електронного урядування, розвиваються сервіси, через які можна отримати адміністративні послуги, впроваджуються системи ідентифікації громадян тощо.

На сайті Запорізької міської ради існують такі електронні сервіси: електронні петиції, міський контакт центр 15-80, громадський бюджет, інвест-портал, центр надання адміністративних послуг, медичний портал, прозорий бюджет, соціальні послуги, транспорт, туристичний портал, служба у справах дітей, тендери та закупівлі, культура, спортивний портал, укриття, waze: ситуація на дорогах [2].

З боку органів влади ведеться робота з розвитку електронного урядування, однак про її результати не всі поінформовані. Частина громадян, можливо, навіть не знає, що деякі послуги можна отримати онлайн. Що робити: по-перше, спробувати методи фінансової мотивації громадян. Наприклад, можна встановити диференційовану вартість на одну й ту ж послугу в залежності від того, в який спосіб вона надається. Онлайн –дешевше, офлайн – дорожче; по-друге, всілякими методами промотувати роботу порталів адміністративних послуг. Це портали державних органів, які володіють значними ресурсами і широким набором інструментів для якісного та ефективного просування своїх сервісів; по-третє, провести експеримент і обрати одну чи декілька послуг, які протягом певного періоду часу будуть надаватися виключно через портали адміністративних послуг; по-четверте, для тих осіб, хто не розуміється на створенні запиту в електронній версії, записати відеоролик з поетапною інструкцією чи створити спеціальні курси. Це необхідно, так як портал має власний інтерфейс, структуру, певний спосіб авторизації користувачів. Це дозволить спонукати громадян до використання онлайн-ресурсів і, в перспективі, зможе напрацювати їм звичку використовувати їх регулярно [3].

Отже, одним із напрямків вдосконалення роботи органів місцевого самоврядування є створення електронних сервісів для якісного обслуговування населення.

Література:

1. Коваль Р.А. Інформаційне забезпечення діяльності органів державної влади в умовах глобалізації на регіональному рівні. Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління. 2014. Вип.1. С.103-111. RL: http://nuczu.edu.ua/sciencearchive/ PublicAdministration/vol1/ 103-111.pdf .
2. Запорізька міська рада. Офіційний сайт. URL: https://zp.gov.ua/uk/page/e-services
3. Веремийченко Е. Электронные сервисы в Украине: to be or not to be. URL: https://www.epravda.com.ua/rus/columns/2017/09/12/628940/

УДК 330.342.24

Голдиш А.С., ст. гр. МЕН-18-1 мд,
Нікітенко В.О., доц., к. філософ.н. – науковий керівник

РОЗРОБКА ЗАХОДІВ ЩОДО ВПЛИВУ НА УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЮ ЕКОНОМІЧНИХ РИЗИКІВ ЗОВНІШНЬОГО І ВНУТРІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Оцінка очікуваних ризиів для планованої діяльності або конкретної господарської операції вимагає високої кваліфікації та наявності досвіду діяльності у даному виді бізнесу. Досвідчений бізнесмен не братиме ризикові управлінські рішення тільки інтуїтивно. Необхідно мати економічне обгрунтування - розрахунок підприємницького ризику. Виконання такого розрахунку можливо тільки при наявності відповідних знань в області теорії ймовірностей, статистики та економіки. Однак оцінка можливих втрат може бути доступна і підприємцю. Для цього необхідно мати хоча б загальне уявлення про види і причини випадкових втрат, які можуть з відчутною ймовірністю виникнути в даній операції. Головне вміти виділити, які з можливих втрат приведуть до критичного і катастрофічного ризику. У процесі аналізу ризиків головне - виявлення ціни втрат або тяжкості їх наслідків. При цьому фірма повинна відповісти на питання про можливу їх сумі. Зрозуміло, великі чи маленькі втрати визначаються масштабами комерційних операцій і їх очікуваними результатами. Мірою в даному питанні виступає відношення можливих втрат до вільних активів, яке можна назвати ціною ризику. Перший крок при оцінці ризику - виявлення моменту або часу втрат. Під моментом втрат потрібно розуміти не тільки подія, що може стати причиною втрат, але і ймовірний обсяг можливих втрат по даному конкретному події. Поки причина невідома, можна встановити розмір економічних ризиків, втрати від яких можуть серйозно скоротити активи підприємства. При визначенні моменту втрат в ціні ризику підсумовуються як збиток, який може бути нанесений власності підприємства, так і неодержані комерційні та соціальні вигоди (наприклад, втрачений прибуток). Вивчення ймовірності ризикових ситуацій дозволяє керівництвупідприємства отримати уявлення про взаємозв'язок і взаємовпливпотенційних ризиків. Кожен одиничний ризик може викликатидодаткові ризикові втрати. В цьому випадку виникає ділянкуекономічних ризиків. Визначення ціни можливих втрат має проводитися в межах кожної ділянки втрат з наступним виявленням їх загальної ціни.Більшість підприємств часто не страхують можливу упущену прибуток в результаті непередбаченого перерви в діяльності, хоча ризиктаких втрат існує, або страховка відшкодовує фактичну вартістьвтраченої, частково застарілою власності, а нова, яку купують для відшкодування власність зажадає великих витрат. Якщо бізнес ізастрахований від можливих втрат в результаті перерв у діяльності, то такі з них, як зниження купівельної спроможності споживачів за час перерви, втрата довіри клієнтів до фірми і т.п., не підлягають обліку істрахуванню.

Література:

Valentyna Voronkova, Olga Kyvliuk, Regina Andriukaitiene, Vìtalina Nikitenko.Sustainable Development of Organizations – Innovative Approach and Social Responsibility // Wielowymiarowosc kategoribezpieczenstwa – wymiar spoteczny –(tom 1). Redakcja Kamil Sygidus Pawel Lubinski Denys Svyrydenko. Olsztyn-Kijov, 2018. 189 s. – p.63-75. ISBN 978-83-947862-5-0

УДК 351

Давидова Д.В., ст. гр.6.0739-пм-с,
Капітаненко Н.П., доц., канд. юрид. наук. – наук. керівник

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ Е-УРЯДУВАННЯ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Актуальність даної проблеми полягає втому що, до 2050 року кількість городян зросте до 70%. Їхнє житт є забезпечення стане одним з головних викликів майбутнього. Тому вже зараз, з допомогою інноваційних технологій урбаністи оптимізують міста, роблячи їх більш інтелектуальними і такими, як і найкращим чином відповідають інтересам і потребам своїх мешканців.

Смарт-сіті розробки набувають все більшої популярності та можуть використовуватись у багатьох секторах управління містом: транспорт, “електронний уряд”, енергетика, охорона здоров’я, будівництво та суспільне життя. В кожній з цих галузей можуть бути впроваджені інноваційні розробки, які здешевлять та оптимізують використання ресурсів.

«Дій локально, думай глобально» – принцип, за яким має бути побудовано електронне врядування, адже розвиток виключно «згори» не є ефективним[1].

Одним із прикладів залучення концепції смарт у Києві є «Київ СмартСіті», який прагне до прозорості, можливості залучення до відповідальності та відкритості влади, надання доступу до усіх муніципальних даних, впровадження смарт-технологій відео спостереження, запровадження зручних та актуальних форм інтеракції міської влади та громадян тощо[2].

Отже основними цілями запровадження електронного врядування у Києві, як і в будь-якому іншому місті, є: досягнення електронної демократії (прозорість, відкритість та громадськість); економія фінансових ресурсів; безпаперовий уряд; економія часу.

Але не дивлячись на усі переваги запровадження е-врядування в Україні, існує ціла низка ризиків та проблем, які несе за собою дане явище:

– відкритість – загроза для національної безпеки (кіберзлочини, інформаційні війни);

– публічна демонстрація інформації та звітів – загроза для економічної безпеки (недоброчесне використання інформації конкурентами), що робить і без того кволе українське бізнес середовище ще більш вразливим;

– втрата приватності (несанкціонований збір персональних даних, втілення у життя оруелівського антиутопічного жаху з роману «1984»); сайт «ліг». Документація в електронному форматі в єдиній базі даних може в один момент призвести до державного колапсу у випадку виключення електроенергії або «зависанні» електронної системи)[3].

Отже, концепція смарт-сіті є незамінним атрибутом сучасного публічного управління, який відповідає на актуальні виклики, але в той самий час містить в собі проблеми та ризики, які можна нівелювати, застосувавши системний підхід до даного явища.

Література:

1. Чукут С. А. Смарт-сіті чи електронне місто: сучасні підходи до розуміння впровадження е-урядування на місцевому рівні.С. А. Чукут, В. І. Дмитренко.Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 13. С. 89-93;
2. КонцепціяКиївСмартСіті2020. URL: http://www.kyivsmartcity.com/concept/
3. Чукут С.А. Тенденції та проблеми впровадження електронного урядування в Україні :матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених [«Сучасні проблеми управління: виклики інформаційної епохи»] (Київ, 2013 р.) К.: НТУУ «КПІ», 2013. 176 с.URL: http://ktpu.kpi.ua/?page_id=4160

УДК 658.8

Даниленко А.С., студент групи МЕН-18-1мд,
Венгер О.М., доц., к.п.н. – науковий керівник

УПРАВЛІННЯ РЕКЛАМНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІЗАЦІЇ В УМОВАХ РИНКУ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Актуальність даної теми полягає у тому, що в умовах сучасної економіки пропозиція товару перевищує попит. Отже, окремо взяте підприємство не може займатися просуванням товару до споживача без стратегічного планування реклами і систематичного здійснення рекламної діяльності.

Управління рекламною діяльністю – це плановий управлінський процес, призначений для нагляду та контролю за різними рекламними діями, що беруть участь у програмі комунікації з цільовим ринком фірми, і який, в кінцевому рахунку, покликаний впливати на рішення споживачів про купівлю. [1, с.84] Реклама – це лише один з елементів рекламного поєднання компанії, який повинен бути інтегрований із загальною програмою маркетингових комунікацій. Реклама, однак, є найдорожчою з усіх рекламних елементів, і тому нею слід керуватися обережно та відповідально.

Управління рекламною діяльністю організації в умовах ринку – це складний процес, який включає прийняття багатьох управлінських рішень, включаючи розробку рекламних стратегій, встановлення рекламного бюджету, встановлення рекламних цілей, визначення цільового ринку, медіа-стратегію (що включає медіа-планування), розробку стратегії повідомлення та оцінку загальної ефективності рекламних зусиль.) Управління рекламою також може включати покупку засобів масової інформації. [2, с.56]

Оскільки управління рекламною діяльністю підприємства в умовах ринку є складним процесом, то воно розподіляється на наступні етапи:

1. дефініція потреб компанії у рекламі товару, послуги, ідеї чи продукту, розробка та формування пропозицій та замовлень на рекламу;
2. дослідження споживачів,ринку продавців товарів та послуг, конкурентів;
3. розробка повноцінної стратегії рекламної діяльності підприємства;
4. окреслення тактичних та стратегічних планів щодо проведення рекламної кампанії;
5. розробка рекламних звернень до споживача;
6. визначення ефективності каналів для розміщення рекламного звернення. [3, с.219]

Висновки. У сучасних умовах господарювання підприємства працюють в умовах жорсткої конкуренції на ринку. Це означає, що рекламна діяльність набуває особливого значення, оскільки є одним із способів просування товарів до споживачів. Оскільки з кожним роком витрати на рекламу на вітчизняному ринку зростають, то питання підвищення ефективності реклами також набуває все більшої актуальності. Відповідно, при її оцінці вкладу на рекламу потрібно звертатися як до економічного, так і до комунікаційного підходу, адже тільки комплексний аналіз всіх показників зможе надати об'єктивні дані.

Література:

1. Маркетинговий менеджмент: підручник / Ф. Котлер, К.Л. Келлер, А.Ф. Павленко та ін. - К. : Видавництво «Хімджест», 2018. - 720с.
2. Обсяг рекламно-комунікаційного ринку України. Експертна оцінка Всеукраїнської рекламної коаліції/ А. Вакалюк, М. Лазебник// Маркетинг в Україні. - 2017. -№12. - с.53-57.
3. Ключові фактори успіху підприємства у сфері збуту/Ю.П. Митрохіна// Наука і економіка. - 2015. - №4. - с. 217-221.

УДК 342.95

Диленко К.В., ст.гр. ПУА-17,
Капітаненко Н.П., доц., канд.юрид.наук. – науковий керівник

КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ СТАТУСУ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Інженерний Інститут Запорізького національного нніверситету, кафедра МОУП

Місцеве самоврядування, визначає ч.1 ст.140 Конституції України, є правом територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. визначає систему місцевого самоврядування, яка включає: територіальну громаду; сільську, селищну, міську раду; сільського, селищного, міського голову; виконавчі органи сільської, селищної, міської ради; старосту; районні та обласні ради, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст; органи самоорганізації населення.

Місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст. Відтак, первинним суб’єктом місцевого самоврядування, основним носієм його функцій і повноважень є територіальна громада села, селища, міста, тобто жителі, об’єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об’єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр. Територіальні громади села, селища, міста, що добровільно об’єдналися в одну територіальну громаду, можуть вийти із складу об’єднаної територіальної громади в порядку, визначеному законом.

Взаємозв’язок місцевого самоврядування з державою досить тісний і знаходить свій вияв у тому, що: по-перше, і місцеве самоврядування, і державна влада мають єдине джерело – народ (ч.1 ст.5 Конституції України); по-друге, органом місцевого самоврядування можуть надаватися законом окремі повноваження органів виконавчої влади (ст.143 Конституції України) і стан їх реалізації контролюється відповідними органами виконавчої влади.

Самостійність місцевого самоврядування гарантується Конституцією України (ст.145), бо права місцевого самоврядування захищаються в судовому порядку, а ст.142 Основного закону визначає матеріальну і фінансову основу місцевого самоврядування; місцеве самоврядування має особливий об’єкт управління – питання місцевого значення, перелік яких у вигляді предметів відання органів та посадових осіб місцевого самоврядування визначено в Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р.

За своєю структурою повноваження місцевого самоврядування включають: власні (самоврядні) повноваження, здійснення яких пов’язане з вирішенням питань місцевого значення, наданням громадських послуг населенню; делеговані повноваження (окремі повноваження органів виконавчої влади надані законом органам місцевого самоврядування), здійснення яких пов’язане з виконанням функцій виконавчої влади на місцях. Територіальні громади, як первинні суб’єкти місцевого самоврядування, правомочні безпосередньо розглядати та вирішувати будь-яке питання, віднесене до самоврядних повноважень.

Література:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст.141. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80 (дата звернення 16.11.2019)

УДК 658.310.8012.32

Єрізану І.В., магістр гр.. МЕН-18-1 мз
Венгер О.М., к.п.н, доц. – науковий керівник

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ В УМОВАХ РИНКОВОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Процеси управління людьми здійснювались у всіх соціумах. Управління персоналом - це специфічна функція управлінської діяльності, головним об'єктом якої є люди, що входять в певні соціальні групи, трудові колективи. Як суб'єкт управління виступають керівники і спеціалісти, які виконують функції управління стосовно своїх підлеглих. Тому, управління персоналом - це цілеспрямована діяльність керівного складу організації на розробку концепції, стратегій кадрової політики і методів управління людськими ресурсами. Це системний, планомірно організований вплив через систему взаємопов'язаних, організаційно економічних і соціальних заходів, спрямованих на створення умов нормального розвитку й використання потенціалу робочої сили на рівні підприємства. Концепція управління персоналом - система теоретично методологічних поглядів на розуміння та визначення суті, змісту, цілей, завдань, критеріїв, принципів і методів управління персоналом і розробка механізмів їх реалізації в умовах конкретної організації. Загальна концепція конкретизується через кадрову політику та кадрову роботу. Основна ціль управління персоналом: формування висококваліфікованого, відповідального за доручену справу персоналу з сучасним економічним мисленням та розвитком почуття професійної гордості; забезпечення соціальної ефективності колективу. Управління персоналом як цілісна система виконує такі функції: організаційну - планування потреб і джерел комплектування персоналу; соціально-економічну - забезпечення комплексу умов і чинників, спрямованих на раціональне закріплення й використання персоналу; відтворювальну - забезпечення розвитку персоналу. Отже, управління персоналом — це і наука, і мистецтво ефективного управління людьми в умовах їх професійної діяльності. Це система принципів, методів і механізмів оптимального комплектування, розвитку й мотивації та раціонального використання персоналу. Управління персоналом повинно відповідати концепції розвитку підприємства, захищати інтереси працівників і забезпечувати дотримання законодавства про працю при формуванні, закріпленні (стабілізації) і використанні персоналу. Стратегія управління людськими ресурсами визначення шляхів розвитку необхідної компетенції всього персоналу і кожного її співробітника зокрема. Іншими словами, управління персоналом - це плани, що використовують можливості зовнішнього середовища для зміцнення і збереження конкурентоспроможності організації за допомогою своїх працівників. Управління людьми є основою управління організації [2]. Структурні зміни в економіці розвинених країн є об’єктивною основою розвитку теорії людського потенціалу і людського капіталу. Застосування інструментарію теорії людського капіталу дозволяє по-новому підійти до вирішення проблем, пов’язаних з чиннками факторами економічного зростання, розподілом доходів, економічною роллю освіти, взаємозв’язку інвестицій в людину з рівнем продуктивності праці і доходів, мотивацій підприємницької діяльності.

Література:

1. Основні напрямки удосконалення управління персоналом організації [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://referat-ok.com.ua/ekonomika-pidprijemstva/osnovni-napryamki-udoskonalennya-upravlinnya-personalom-organizaciji.
2. Управління персоналом (2016) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://library.if.ua/book/45/3055.html.

УДК 330.342.24:001.18 (02.062)

Журавель К.О., аспірантка спеціальності 073 «Менеджмент»,
Воронкова В.Г., проф., доктор філософ. наук – науковий керівник

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД МЕХАНІЗМУ ГНУЧКОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ В УМОВАХ ЛІН-ВИРОБНИЦТВА

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Ми прослідкуємо механізми гнучкого менеджменту на підприємстві в умовах цифровізації на прикладі успіху компанії «Тойота» в автомобільній галузі, в основі Якого принципи і методи лін-виробництва, які вони запровадили протягом двох десятиліть після Другої світової війни. Зараз ці методи просочуються у кожний закуток планети. Працівники «Тойота» поголилися на гнучкість робочих обов'язків та активне просування інтересів компанії шляхом ініціювання покращень, а не просто реагування на проблеми [1]. В довгостроковій перспективі робоча сила вносила постійні витрати, адже старе обладнання можна списати як металобрухт, а з людських ресурсів доведеться витискати максимум за сорок років праці. Відповідно, що компанії було вигідно постійно поліпшувати кваліфікацію своїх працівників, щоб отримувати максимум не тільки від їхньої фізичної сили, а й знань ти досвіду [2]. На заводі «Тойота» робітники мали змогу зупинити лінію негайно, якщо вони виявляють проблему і після зупинки конвейера над ліквідацією помилки працювала вся команда. Робітників навчали систематично відстежувати кожну помилку аж до першопричини (а для цього потрібно поставити запитання «чому?» до кожного рівня, на якому знайдено проблему), а тоді придумати рішення, щоб така помилка більше ніколи не повторилася [3]. Чим більше досвіду набували робочі команди для виявлення та відстеження проблем аж до першопричин, тим рідше вони зупиняли контейнерну стрічку. На сучасних заводах «Тойоти», де кожен робітник мав право зупиняти лінію, продуктивність досягала до 100%., що є ознакою хорошого управління заводом. Найкращим підтвердженням правильності ідей хорошого управління є якість автомобілів «Тойота». Кожен постачальник мав випускати деталі якісно, щоб задовольнити попит наступного етапу виробництва та бути чутливим до змін ринкового попиту. Розробка продукту неминуче пов'язана як з організацією процесів, так і з технологіями виробництва [4, с.88]. Таким чином, нова виробнича система «Тойоти» особливо добре підходила для отримання вигоди від постійних змін вимог споживачів до автомобілів та в автомобільних технологіях загалом. Завдяки лін-методам і лін-принципам до лін-конструювання фантастично поліпшилася продуктивність, якість продукту та швидкість реакції на зміни споживацького середовища. У світі запанувала ера лін-виробництва, лін-методів та лін-технологій. Принципи ощадливого виробництва «Тойота» завершила формувати до 1960-х рр. Питання лін-виробництва – це одне з найважливіших питань сучасної економіки, її конкурентоспроможності та якості виробництва.

Література:

1. Аппело Юрген Менеджмент 3.0. Agile-менеджмент. Лідерство та управління командами». Харків: Вид-во «Ранок: Фабула», 2019, 432 с.
2. Воронкова В.Г. Цифрова економіка & цифровий менеджмент інформаційного суспільства // Збірник матеріалів XIII Міжнародної науково-практичної конференції «Управління соціально-економічним розвитком регіонів та держави» / [за ред. А.В. Череп]. Запоріжжя : Видавництво ЗНУ, 2019. С. 20-21.
3. Cherep A.V., Cherep O.H., Krylov D.V. and Voronkova V. H Methodological approach to the redistribution of investment projects within a company According to formal criteria // Financial and credit activity-problems of theory and practice. Volume 28, Issue 1. 2019.P. 256-263.
4. Джеймс П. Вомак, Деніел Т.Джонс, Деніел Рус. Машина, що змінила світ. Історія лін-виробництва –таємної зброї «Тойоти» в автомобільних війнах. Київ: Пабулум, 2017.388 с.

УДК 351

Залата І.К., ст. гр.6.0739-пм-с,
Капітаненко Н.П., доц., канд. юрид. наук. – наук. керівник

РОЛЬ ЛЮДСЬКОГО ФАКТОРА В ПРОЦЕСІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Концепція людських відносин, яка визнає значну роль соціально-психологічних факторів в процесі виробництва, стверджує, що на поведінку співробітників організації впливають не тільки економічні стимули, але і соціально-психологічні потреби людей, що беруть участь у всіх складових цього процесу. У процесі прийняття рішень в тій чи іншій мірі завжди важливі настрій, емоції, симпатії та антипатії, бажання та інші психологічні чинники. Їх необхідно вміти виявляти і враховувати, особливо коли менеджер стикається з протидією своєї логічно вивіреною, що грунтується на фактах, позиції. Кожна організація для здійснення ефективної діяльності визначає цілі, досягнення яких можливе лише внаслідок дій, які виконуються в певній послідовності і є способом вирішення окремих, часткових завдань. Так, плануючи майбутню діяльність організації, менеджери визначають її цілі, способи їх реалізації та ресурси, необхідні для їх досягнення. У процесі організації діяльності приймаються рішення щодо організаційної структури, організації виробничого процесу, розподілу робіт та забезпечення їх необхідними засобами тощо. Від того, наскільки обґрунтованими будуть ці рішення, залежатимуть успіх чи невдача організації, її процвітання чи занепад [1, с.202]. Управлінське рішення має комплексний характер. У правовому аспекті - це владний акт суб'єкта керування, в якому він виражає свою волю, реалізує надані йому владні повноваження і несе відповідальність за його наслідки. Воно є й психологічним актом, тому що являє собою результат розумової діяльності людини і її вольового зусилля. Особа, яка приймає рішення, може бути переконаним, принциповим борцем, впевненим у важливості та суспільній корисності дорученої йому справи, чи мати риси кар’єриста, що виявляє активність заради особистого висування. Він може мати якості новатора, що сміливо впроваджує все передове й ефективне, чи, навпаки, консерватора, який з труднощами відмовляється від звичних методів, навіть якщо вони явно застаріли. Керівник може мати сильну волю, рішучість і наполегливість у досягненні поставлених цілей чи бути безвладною, слабохарактерною людиною, не здатним піти «проти течії». І, нарешті, особа, яка приймає рішення, може виявляти жагуче чи байдужо-розумове відношення до дійсності, уміти стримувати чи, навпаки, легко чи важко входити в нову обстановку, діяти імпульсивно чи розмірено, обдумано. Великий вплив такі особистісні якості роблять на оцінку вихідної ситуації для ухвалення рішення, особливо в умовах дефіциту часу. Неправильна оцінка ситуації може бути наслідком сильного збудження (гніву, страху), коли людина не здатна враховувати всі обставини і перекручено уявляє собі обстановку. У цих умовах у керівника особливо гостро виявляється властивість сприймати не дійсні фактори, а ті, які він бажає бачити. В результаті, рішення приймаються на основі не об’єктивного, а перекрученого, суб’єктивного уявлення про дійсність. Тому керівнику, як нікому іншому, насамперед, потрібний самоконтроль, на базі якого він може приймати більш об’єктивні рішення. Отже, менеджеру необхідно знати склад і зміст властивостей особистості, що формують її психологічний портрет, володіти прийомами самоорганізації, самоконтролю і самоврядування з метою ефективного керування людьми і досягнення запланованих результатів.

Література:

1. Грубяк С.В. сучасні аспекти розроблення і прийняття управлінських рішень. Економіка та управління підприємствами. Мукачівський державний університет. 2017. №11. С. 201–204. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/ 11_ukr/33.pdf

УДК 331.108

Захарчук І.О., ст.гр.МЕН-18-1мз
Нікітенко В.О., доц., канд.філос..наук – науковий керівник

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ НА ПРОМИСЛОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Сучасне виробництво являє собою складну інтегровану систему, щомістить в собі чисельні і різноманітні структурні ланки. Проте, яку б із ланок утворення ми не розглядали, всі вони виступають у вигляді тієї чи іншої комбінації підприємств. Тому підприємство виступає як первинна, основна ланка господарства України. Зокрема, тут здійснюється процес виробництва матеріальних благ, формуються одні і виявляються інші економічні відносини, переплутуються загальнолюдські, групові і особисті інтереси.

А отже, для функціонування цієї складної структури потрібно виробити оптимальну систему управління. Ці положення визначають актуальність даної теми, її вивчення, аналізу і удосконалення.

Організація управління стає більш складною справою, постійно збільшується кількість людей, зайнятих управлінською працею. Менеджмент підприємства і його організація у ринковому середовищі висуває вимоги до професіоналізму управлінського персоналу. Сучасний управлінець – це людина, що володіє загальними основами науки управління і специфічними знаннями і вміннями в галузіцієї науки.

З метою удосконалення управління людськими ресурсами є необхідним розв’язання ряду проблем, а саме проблеми професійно-кваліфікаційного рівня працівників, стану соціально-трудовихвідносин, ефективності трудової діяльності, підвищення рівня мотивації.

Особливого значення набуває той факт, що б можливості трудового потенціалу як окремих працівників, так і трудових колективів у цілому, що задіяні у виробничо-господарській діяльності, були б зосереджені на досягнення пріоритетних цілей. Тут важливим є координація зусиль у трьох сферах: освіти, науки та підприємницької діяльності.

В освітній сфері має бути розробленаі у подальшому реалізована комплексна система заходів, що спрямована на суттєве підвищення якості освіти, досягнення такого її рівня, який дав би можливість належного кадрового забезпечення виробничо-господарської діяльності підприємства.

Для досягнення цього вирішальне значення має визначення відповідних напрямків розвитку освіти на стратегічну перспективу, належне її фінансове забезпечення, оптимізація структури підготовки фахівців, яка була б приведена у відповідність до реальних потреб у сфері виробничо-господарської діяльності. Ця оптимізація має стосуватись як кількісної сторони кадрового забезпечення, так і суттєвого підвищення їх якісного рівня.

У сфері підприємництва необхідно розробити системний підхід, який має бути спрямований на те, щоб у виробничо-господарській діяльності зростала роль інноваційної складової. Ця інноваційна складова має враховувати використання такого кадрового потенціалу, який має володіти високим рівнем знань та інформації, включаючи відповідні навички, практичний досвід, професійно-кваліфікаційний рівень та культуру.

Це дало б можливість значно підвищити ефективність підприємницької діяльності за рахунок зростання продуктивності та якості праці, а також призвело б до створення нових високотехнологічних робочих місць.

Література:

Voronkova, Valentina, Nikitenko, Vitalina, Maksimenyuk, Marina. The object of human dimension as an anthropological paradigm of european philosophy // Transformations in contemporary society: social, economic and humanitarian aspects / Трансформації в сучасному суспільстві: соціальні, економічні та гуманітарні аспекти. Польща, Ополе, 2017. P.136-142.

УДК 004.773

Іванова А.Д., ст. гр. 18-12,
Потайчук І.В., доц., канд. юрид. наук – науковий керівник

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА КОРИСТУВАННЯ БРАУЗЕРАМИ ТА СОЦІАЛЬНИМИ МЕРЕЖАМИ

Запорізький гуманітарний коледж Національного університету «Запорізька політехніка»

На сьогодні значний масив інформації зберігається у цифровому виді. Багато людей користуються соціальними мережами, де вони мають можливість самовиражатися, спілкуватися з іншими користувачами. У соціальних мережах міститься велика кількість інформації про учасників, наприклад, захоплення, інтереси, місце проживання, також може зазначатися геопозиція людини. З кожним роком мережами користуються все більше людей, однак, користувачі не завжди піклуються про безпеку збереження своєї інформації.

Не цікавлячись питанням інформаційної безпеки, можна вважати, що інформації про пересічного користувача тієї чи іншої соціальної мережі Інтернет мало і вона захищена, але це не так.

Простим прикладом є реклама в Інтернеті. Після запиту у пошуковий розділ про певну річ, подію, тощо, одразу оголошення про це буде на інших сайтах. Така технологія називається Крипта. Ще одним прикладом є пошукова система Гугл. Користуючись Картами Гугл можна відстежити де перебувала конкретна особа в той чи інший час. Акаунти носіїв для зберігання фото і відео (Диск Гугл) не складно «зламати». Мікрофон - найбанальніший пристрій для прослуховування діалогів та особистої інформації. Завдяки відкритому доступу до камери можна стежити за приватним життям користувача. Доступ до контактів розкриває конфіденціальну інформацію (ім`я, прізвище, номер телефону, електронну пошту). Таких прикладів можна навести ще. В повсякденному житті люди не помічають, як багато про них відомо і це може негативно вплинути на них.

Щоб попередити негативні випадки використання інформації, необхідно обдумано та виважено викладати її у мережі (пости, світлини). Як приклад, проїзні чи іншого роду пропускні або посвідчувальні документи, адже з використанням сучасних технології можливо зробити якісну копію, що може призвести до непорозумінь. Світлини з відпусток є джерелом інформації для злочинців «квартирників».

Користуючись смартфонами, при завантаженні різних програм треба відключати функцію геолокації, адже з її допомогою можна відстежити місце знаходження абонента. Користуючись додатками виклику таксі, слід відключати геолокацію і вписувати місце прибуття самостійно. Кожен водій за допомогою програми має доступ до геолокації клієнта. Щоб влаштуватися таксистом часто потрібно лише водійське посвідчення, тому остерігатися варто.

Також велику увагу слід приділяти браузеру, через який здійснюється перегляд сайтів, вхід на сайти інтернет-банків, користування онлайн-сервісами. Саме на браузер випадає первинна відповідальність за безпеку в мережі. Рекламодавець іноді замовчує про ступінь безпеки браузера, тому потрібно переглянути відгуки та рейтинг перед його встановленням.

Складна інфраструктура Інтернет містить багато небезпек, нехтування якими може призвести не просто до втрати спокою. Кожен, хто працює з мережею повинен знати потенційні джерела небезпеки та вміти захищати себе й своїх близьких.

Власники браузерів повинні нести відповідальність за недобросовісну рекламу безпеки послуг, які вони надають, зокрема інформаційної безпеки.

УДК 351.82

Капітаненко Н.П., к.ю.н., доц.

ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Розвиток сучасної економіки обумовлює необхідність визначення ступеня втручання держави у функціонування ринків з метою забезпечення їх конкурентоспроможності. Плани антикризових дій та відновлення економіки, запроваджені в багатьох країнах, передбачають розширення співробітництва між державою, приватним сектором та інститутами громадянського суспільства.Значне поширення принципів державно-приватного партнерства (далі – ДПП) у світі пов'язане не лише з прагненням держави залучити фінансові ресурси приватного сектору до виконання суспільно значущих завдань соціально-економічного розвитку, а і з необхідністю використання складних організаційних, управлінських та виробничих технологій. Відповідно до Закону України «Про державно-приватне партнерство» від 01 липня 2010 р. державно-приватне партнерство – це співробітництво між державою Україна, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами в особі відповідних державних органів та органів місцевого самоврядування (державними партнерами) та юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, або фізичними особами – підприємцями (приватними партнерами), що здійснюється на основі договору в порядку, встановленому вказаним законом та іншими законодавчими актами, і відповідає ознакам державно-приватного партнерства [1]. Партнерство державного і приватного секторів набуває різноманітних форм відповідно до ступеню залучення приватної та державної сфери та відповідно до рівня ризику, який приймають на себе сторони: контракти, які держава дає приватним компаніям: на виконання робіт та надання суспільних послуг, на поставку продукції для державних потреб тощо. Система короткострокових контрактів достатньо поширена в господарській практиці органів державної влади в Україні; орендні/лізингові відносини, що виникають у зв'язку з передачею державою в оренду приватному сектору своєї власності (будівель, виробничого обладнання тощо). Участь приватного сектору в капіталі державного підприємства може передбачати корпоратизацію і створення спільних підприємств. Чим менша частка приватних інвесторів у порівнянні до держави, тим вужчий спектр самостійних рішень вони можуть приймати без втручання держави; адміністрування суспільних послуг, особливо на місцевому рівні. Суспільні послуги, пов'язані з переробкою відходів або водо- чи енергопостачанням все більше довіряються структурам, які можуть бути державними, приватними, або їх поєднанням. При виборі певного механізму ДПП слід виходити з того, про який інфраструктурний об'єкт йдеться. Аналіз зарубіжного досвіду використання проектів ДПП показав, що в кожній країні є своя найбільш пріоритетна галузь по використанню ДПП. Так, у США такою галуззю є автодороги, у Великобританії - охорона здоров'я та освіта, в Німеччині — освіта, в Італії, Канаді та Франції - охорона здоров'я. У країнах з перехідною економікою — країни Центральної і Східної Європи (Болгарія, Чехія, Угорщина, Хорватія, Польща, Румунія, Україна) по застосуванню ДПП лідирують автодороги, будівництво мостів і тунелів, легкого наземного метро, аеропорти. Таким чином, в процесі формування стратегії розвитку країни доцільним буде передбачати конкретні проекти в межах ДПП. Інформаційно-комунікаційні заходи, консультаційну підтримку, юридичну експертизу, підготовку до реалізації інфраструктурних проектів зможуть забезпечити спеціальні уповноважені органи у сфері ДПП.

Література:

1. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 1 липня 2010 р. № 2404-VI Відомості Верховної Ради України. 2010. № 40. Ст. 524.
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17 (дата звернення 17.11.2019).

УДК 658.338.242

Кіях Д. Р., студент гр.М-15-мз,
Нікітенко В.О., доц., к. філософ. наук – науковий керівник

КОНКУРЕНТНОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЗАСІБ ДОСЯГНЕННЯ ЙОГО СТРАТЕГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ НА РИНКАХ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

В сучасних умовах для досягнення стратегічної стійкості на ринках перед кожним підприємством постало завдання оцінки рівня конкурентоспроможності. Сьогодні для успішного функціонування підприємства на ринку оцінка його конкурентоспроможності є об'єктивною необхідністю. Як процес виявлення сильних і слабких місць підприємства вона дає можливість максимального удосконалення його діяльності та виявлення його прихованих потенційних можливостей. Конкурентоспроможність підприємства передбачає його можливість зберігати або розширювати конкурентні позиції на ринку та впливати на ринкову ситуацію через пропозицію якісних послуг чи продукції, задовольняючи специфічні вимоги споживачів і забезпечуючи ефективність свого функціонування [1].

Підвищення рівня конкурентоспроможності підприємств та їх продукції можливо лише за наявності науково обґрунтованих методів, оцінки та конкурентної стратегії. Основою для розробки такої стратегії є оцінка фактичного рівня конкурентоспроможності підприємства за відповідними показниками, отже, оцінці рівня конкурентоспроможності підприємства та його продукції повинно бути приділено максимум уваги при розробці конкурентних стратегій, програм підвищення конкурентної стійкості підприємства тощо [2].

Своє бачення та переконливі пропозиції щодо окремих аспектів формування та підвищення конкурентоспроможності підприємств, що в подальшому впливає на їх стратегічну стійкість на ринках в різний час висловлювали багато вчених економічної науки, зокрема слід назвати таких, як І. Ансофф, О.В. Виноградова, А.В. Войчак, О.Є. Гудзь, І.А. Коломоєць, Ф. Котлер, П.А. Стецюк, А. Томпсон. Їх наукові розвідки сприяли осягненню суті проблем оцінки рівня та підвищенню конкурентоспроможності підприємств. Реалізація цієї стратегії може відбутись шляхом концентрації уваги на підтриманні конкурентних переваг, вели- ких інвестицій, розширенні виробництва. Засобами їх реалізації можуть бути: активізація рекламної діяльності; застосування засобів стимулювання збуту на постійній основі; підвищення рівня сервісу та зниження витрат на збут за рахунок використання розгалуженої мережі підприємства ліде- ра (чи послідовника) ринку цукру в Україні [3]. . Підводячи підсумки, можна сказати , що конкурентноспроможність підприємства це його основний засіб досягнення стратегічної стійкості на ринках, оскільки лише будучи сильним конкурентом підприємство зможе успішно продавати свою продукцію.

Література:

1. Должанський І. З. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посібник / І. З. Должанський, Т. О. Загорна. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.
2. Конкурентоспроможність виробничого підприємства. – [Електронний ресурс.] – Режим доступу: http://www.br.com.ua/kurs/Microeconomic/ 68118-2.html
3. Топ-50 по динаміці експансії. – [Електронний ресурс.] – Режим доступу: http://biz.liga.net/all/all/ novosti/2031050-top-50-riteylerov-po-dinamike-ekspansii.htm

УДК 351.82

Климова І.Г., канд. економ. наук, доцент

СФЕРА ТА ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ

Запорізький гуманітарний коледж Національного університету «Запорізька політехніка»

Упродовж останніх років очевидним стає той факт, що забезпечення високих і стійких темпів розвитку країни неможливе без ефективного партнерства державних і місцевих органів влади з представниками приватного бізнесу. Відповідно до Закону України «Про державно-приватне партнерство» від 01 липня 2010 р. державно-приватне партнерство – це співробітництво між державою Україна, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами в особі відповідних державних органів та органів місцевого самоврядування (державними партнерами) та юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, або фізичними особами – підприємцями (приватними партнерами), що здійснюється на основі договору в порядку, встановленому вказаним законом та іншими законодавчими актами, і відповідає ознакам державно-приватного партнерства. Договір, укладений у рамках ДПП, може містити елементи різних договорів (змішаний договір), умови яких визначаються відповідно до цивільного законодавства України. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (нині – Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України) в Довідці щодо результатів здійснення ДПП за 2017 рік зазначає, що за даними центральних та місцевих органів виконавчої влади в Україні: на 1 січня 2017 року на засадах ДПП було реалізовано 186 договорів (укладено 154 договорів концесії, 32 договори про спільну діяльність, 1 договір ДПП); на 1 січня 2018 року на засадах ДПП, за уточнюючими даними, на підконтрольній Україні території було укладено 191 договір, з яких реалізуються 182 (157 договорів концесії, 24 договори про спільну діяльність, один договір ДПП), а 9 договорів не реалізуються (4 договори – закінчено термін дії, 3 договори – розірвано, 2 договори – призупинено). Зазначені договори реалізуються в наступних сферах господарської діяльності: оброблення відходів (116 договорів, що становить 64,7 % від загальної кількості); збір, очищення та розподілення води (39 договорів, що становить 21,4 % від загальної кількості); будівництво та/або експлуатація автострад, доріг, залізниць, злітно-посадкових смуг на аеродромах, мостів, шляхових естакад, тунелів і метрополітенів, морських і річкових портів та їх інфраструктури (7 договорів, що становить 3,9 % від загальної кількості); виробництво, транспортування і постачання тепла (10 договорів, що становить 5,5 % від загальної кількості); виробництво, розподілення та постачання електричної енергії (2 договори, що становить 1,1 % від загальної кількості); управління нерухомістю (2 договори, що становить 1,1 % від загальної кількості); пошук, розвідка родовищ корисних копалин та їх видобування (1 договір, що становить 0,6 % від загальної кількості); інші (3 договори, що становить 1,7 % від загальної кількості). Основними причинами уповільнення розвитку ДПП є: недостатній рівень уваги держави до реалізації політики у сфері ДПП і недосконалість системи управління розвитком такого партнерства; відсутність у сфері ДПП дієвих заходів із створення умов для його розвитку, а також чіткого розмежування повноважень між органами державної влади та координації їх діяльності; наявність галузевих особливостей провадження господарської діяльності і складність умов довгострокового та взаємовигідного співробітництва між державою і приватними партнерами; низький рівень довіри громадян до органів державної влади та обізнаності з питань переваг реалізації інвестиційних проектів на засадах ДПП, недостатній рівень поінформованості населення про переваги і ризики застосування механізмів такого партнерства, неналежне кадрове забезпечення органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування фахівцями у сфері ДПП, недостатній обсяг фінансування реального сектору економіки; несприятливий інвестиційний клімат і складність умов провадження підприємницької діяльності під час реалізації проектів ДПП; відсутність ефективного

механізму надання державної підтримки у сфері ДПП; неузгодженість нормативно-правової бази з питань ДПП; недосконалість механізму тарифного регулювання та економічна необґрунтованість тарифів.Отже, в Україні набуває поширення державно-приватне партнерство.

Література:

1. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 1 липня 2010 р. № 2404-VI Відомості Верховної Ради України. 2010. № 40. Ст. 524. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17 (дата звернення 17.11.2019).

УДК 316.42:001](02.062)

Козачок І.А., викладач ЗЕТК

ПРОСІТНИЦТВО СЬОГОДНІ: АРГУМЕНТИ НА КОРИСТЬ ГУМАНІЗМУ, РОЗУМУ, НАУКИ І ПРОГРЕСУ

ЗЕТК Національний університет «Запорізька політехніка»

Щоб спричинити прогрес, самої науки недостатньо. «Усе», що не заборонено законами природи, досяжне за наявності необхідних знань. Ті, ким керує розум, для себе бажають лиш того, чого зичать і решті людства. Прогрес полягає в застосуванні згань у такий спосіб, щоб усе людство могло процвітати так само, як прагне процвітати кожен із нас. Мету максимально збільшити процвітання людства – життя, здоров'я, щастя, знання, любов, багатство досвіду – можна назвати гуманізмом. Саме гуманізм визначає, чого ми повинні намагатися досягти за допомогою своїх знань. Гуманізм передбачає, що моральний обов'язок доповнюватиме буття, і відрізняє істинний прогрес від звичайної майстерності. Існує рух під назвою «гуманізм», що активно росте й пропагує фундамент для сенсу життя, гуманізму, етики. Його цілі було викладено в трьох маніфестах, починаючи з 1933 року, який включає знання, прогрес, повноту життя, працю.

Риси гуманізму можна знайти в системах поглядів, що сягають «осьового часу». Вони вийшли на перший план під час доби Розуму й Просвітництва, привели до проголошення прав людини в Англії, Франції і США, надихнули людей на створення ООН, ухвалення загальної Декларації прав людини та інших інструментів світового співробітництва, утверджуючи віру в розум і процвітання людства. Згідно з Декларацією незалежності, право на життя, свободу і прагнення до щастя є самоочевидними. Гуманістична етика не сумнівається в іманентній цінності людей, які шукають комфорту, задоволення і самореалізації. Моральність прагне найбільшого щастя для найбільшої кількості людей - добре, коли люди живуть довгим, здоровим, щасливим, багатим життям. Філософи часто називають щастя «утилітарною зручністю», від якого залежать виховання дітей, самовираження, освіта, багатий досвід. Ідеал процвітання людства – бути здоровим, щасливим, багатим, мати гарну освіту й роботу, сповненим стимулів життя Гуманізм – це моральний кодекс, який люди спільно укладають, якщо вони раціональні, підтримують культурну різноманітність і потребують злагоди [1, с. 65].

Гуманізм не суперечить природі людини. Ідеали Просвітництва і гуманізму – це продукт людського розуму, спроможність застосовувати розум і співпереживання, щоб принести користь і процвітання людству. З нашим розумінням світу, розвиненими завдяки науці, людство здатне на інтелектуальний і моральний поступ. Вчені вірили, що людство народиться знову і житиме у впорядкованих взаєминах з цілим. Енергія, скерована у потрібне річище знаннями, - це еліксир, за допомогою якого ми стримуємо ентропію. Такі принципи, як розум, наука та гуманізм, заклали підвалини сучасного процвітання, а

здатність співпереживати й мислити раціонально допомогла нам еволюціонувати і стати людиною розумною.

Наука та технології, цифрові технології та технологічний прогрес витягли мільярди людей із злиднів і створили глобальний середній клас, знизилася нерівність на всій планеті, покращився добробут, світ став більш нерівним, в багатьох сеансах населення світу стало забезпеченішим завдяки науці, прогресу, культурі і тим технологічним проривам, які мали місце в багатьох куточках земної кулі. Здійснився довготерміновий тренд в історії з часів Просвітництва – зростання рівня забезпеченості всіх людей, зростання науки, яка привела до розвитку цифрових технологій, цифрової людини і цифрової свідомості.

Літеартура:

1.Стівен Пінкер. Просвітництво сьогодні. Аргументи на користь розуму, науки та прогресу. Київ: Наш формат, 2019. 560 с.

УДК 664(477):330.341.1

Кондратенко О.М., магістрант гр. 8.0739-ПМ-3,
Воронкова В.Г., проф., доктор філософ. наук - науковий керівник

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАНДАРТІВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В УКРАЇНІ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Продукти харчування є джерелом життя і здоров'я для людини, але, на жаль, протягом останніх десятиліть цей факт перестав бути пріоритетним для виробників сировини. Масові отруєння і навіть смерті спричинені вживанням тих чи інших продуктів вже не є рідкістю навіть для багатьох індустріально розвинених країн. В процесі виробництва продуктів активно застосовуються нові хімічні харчові добавки, ГМО, консерванти, які загрожують здоров'ю і безпеці людини. Тому зараз це питання є об'єктом особливої уваги фахівців і громадськості в усьому світі. Контролем застосування шкідливих домішок, а також проблемою харчових захворювань займаються такі організації як Всесвітня організація охорони здоров'я, Продовольча і сільськогосподарська організація, а також Комісія Кодекс Аліментаріус. Рекомендації Кодексу Аліментаріус є орієнтиром для міжнародних вимог щодо безпеки продукції, а також відправною точкою для вимог на національному рівні. Тому принципи побудови системи НАССР (англ. Hazard Analysis and Critical Control Point), які присутні в документах Кодексу Аліментаріус (Додаток CAC / RCP 1-1969, 3 вид. (1997) «Принципи системи НАССР»), прийняті в 120 країнах світу або відображені в національних стандартах [2]. НАССР – система безпеки, розроблена для підприємств, які займаються виробництвом харчових продуктів (сировина, напівфабрикати), а також підприємств, продукція яких застосовується в харчовій промисловості і впливає на її безпеку. Система НАССР контролює не фінальний продукт, а весь процес виробництва, починаючи від обробки сировини, закінчуючи процесом споживання продукту. Перевагою системи є ідентифікація небезпечних чинників (мікробіологічні, токсичні, механічні, фізичні і т.д.) і вдосконалення процесів, що дозволяють виключити вплив даних факторів [1]. В Україні загальнодержавна концепція впровадження принципів НАССР знаходиться в стадії формування, про що свідчить Закон України «Про Безпечність та якість харчових продуктів» (розділ III. Права та обов'язки виробників и продавців (постачальників), стаття 20. Обов'язки виробників та продавців (постачальників)). Впровадження системи менеджменту, яка побудована на основі принципів НАССР, в діяльність українських підприємств надасть ряд значних переваг. По-перше, це дозволить скоротити витрати ресурсів на підприємстві. Крім того, це підвищить кваліфікованість співробітників працевлаштованих на підприємстві, що в

свою чергу забезпечить стабільність якості продукції. Введення системи також дозволить значно заощадити фінансові кошти за рахунок зниження частки браку і кількості рекламацій, дозволить подолати бар'єри в торгівлі на європейському та міжнародному ринку, надасть додаткові переваги для участі в тендерах. Система також підвищить рівень довіри споживачів і допоможе у формуванні репутації виробника якісної і безпечної продукції.

Література:

1. Водянка Л. Перспективи впровадження системи НАССР у процесі виробництва харчової продукції /Л. Водянка, Н. Кутаренко // Регіональна економіка. 2013. С.185-194.
2. Новіков В., Никитюк О. Особливості моделі системи управління безпечністю харчових продуктів за ISO 22000:2005 та необхідність впровадження стандартів ISO серії 22000 в Україні, офіційний сайт ЧП Новиков В.В., – Режим доступу : http://www.novikov.biz.ua.

УДК 614.211/.212:616-074/-078]:614.252

Кононенко Є.В, магістрант гр.8.0739-ПМ-з,
Воронкова В.Г., проф., доктор філософ. наук - науковий керівник

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАНДАРТІВ ЛАБОРАТОРНИХ ВИПРОБУВАНЬ БІОМАТЕРІАЛІВ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Актуальність теми полягає в тому, що кожна людна хоча б раз у житті проходить лабораторні випробування біоматеріалів. В Україні прийнято наступні терміни: якість, притаманна медичним лабораторіям – це правильно та своєчасно назначати тест для потребуючого в ньому пацієнта, виконаний на достатньому аналітичному рівні з необхідною інформацією для його інтерпретації. Задача кожної лабораторії з допомогою системного забезпечення якості створити надійний набір інструментів, який дозволяє виявити помилки та проводити цілеспрямовані заходи, які зводять їх до мінімуму. Рекомендації Міжнародної організації стандартизації (ISO) і національні нормативні документи які передбачають стандарти та рекомендації забезпечення якості всіх етапів лабораторних випробувань. Міністерством охорони здоров'я України підписало Меморандум з Американським союзом клінічних патологів, який передбачає надання міжнародними партнерами підтримки українським фахівцям з лабораторних випробувань [1] як зазначили у Міністерстві, порядку 70 % усіх клінічні рішення засновані на результатах лабораторних випробувань «Хочу звернути увагу, що однією із задач нашої реформи охорони здоров'я являється попередження чи виявлення захворювання на ранніх стадіях, тому своєчасне та точне лабораторне діагностування є критично важливо, оскільки знижує загальні витрати на лікування» - сказала во міністра охорони здоров'я лікар Ул'яна Супрун. По даним відомства зараз в Україні більш 5 тис. медичних лабораторій – державних та приватних з них тільки 3 лабораторії – 1 приватна та 2 державних – акредитовані за стандартом ISO 15189. Розпочали процес акредитації ще 7 лабораторій. В лабораторіях існує програма з покращення якості лабораторних випробувань. Вона включає в себе як безпеку пацієнтів так і безпеку персоналу, а також заходи з установлення ризиків і контролю якості. Стандарт МК.2 включає в себе признання коло осіб, що відповідають за моніторинг якості лабораторних досліджень. Стандарт МК.3 грунтується на інформаційному забезпеченні якості лабораторних досліджень та в простоті формулювання готових лабораторних досліджень. Стандарт МК.7 включає в себе сертифікацію та введення в міжнародну базу лабораторних випробувань згідно з ISO 15189 [2]. На сьогоднішній день медичні лабораторії в нашій країні нехтують правилами та стандартами Європейського суспільства за для введення нових «революційно-

українських» стандартів, інформаційне забезпечення яких не можливе для інтернет простору для огляду в інших країнах. Просторова система є надійним підґрунтям для лікування в інших країнах, а також в інших містах нашої країни. Можна зробити висновок, що інформаційне забезпечення стандартів лабораторних випробувань біоматеріалів не можливе без єдиної міжнародної системи стандартів ISO 15189.

Література:

1. Денисова, О.В. Міждисциплінарний підхід в постдипломном освіті лікарів клінічної лабораторної діагностики / О.В. Денисова, С.В. Кулешова, В.М. Девіченський // Довідник завідувача КДЛ. 2017. No 3. С. 3-8.
2. Горачук В. Функції управління в системі менеджменту якості медичної допомоги / В. Горачук // Практика управління медичним закладом. 2016. N 3. С.8- 13.

УДК 330.342.24

Крупа А.Г., студент групи МЕН-18-1мд,
Воронкова В.Г., проф., доктор філософ. наук – науковий керівник

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Реалії сьогодення свідчать, що в сучасних умовах, розвиток інформаційних технологій і використання інформаційних ресурсів є продуктом інтелектуальної діяльності сучасного суспільства, що обумовлює актуальність певних методичних підходів до використання нових інформаційних технологій щодо забезпечення сталого розвитку українського суспільства. На думку одного з видатних дослідників даної галузі Н.Бойко, сучасний світ характеризується тим, що інформаційні технології сьогодні активно використовуються у будь яких сферах діяльності, змінюючи характер дій і надаючи нові можливості як у особистісному розвитку так і у соціальному аспекті [1, с. 276]. Також, зазначимо, що інформаційні технології мають велике значення у формуванні конкурентних позицій держав в становленні сучасних міжнародних відносин [2, с.14]. Какорін М., зазначає, що інформаційні технології перетворилися на технологічне підґрунтя у повсякденному житті людства і розглядаються як фактор інновацій у глобальній фінансовій системі. Інформаційні сучасні технології сприяють розвитку можливостей які раніше були неможливі, підвищуючи при цьому матеріальний добробут громадян та формуючи нові моделі інтеграції суспільства, формуючі нові комунікації та соціально-політичну активність, що в свою чергу підвищує рівень життя та освіти серед населення. Зміни які відбуваються серед суспільства та впливають на зміну структури споживання інформації серед суспільства пов’язані насамперед з «новими медіа», які функціонують у Web 2.0. Отже, з урахуванням вищезазначеного сьогодні актуалізується проблема «кристалізації специфічних «цифрових» індивідуальних і групових ідентичностей», а також на перший план входить низький рівень прогнозованості подальших напрямків розвитку сучасного суспільства в соціокультурному аспекті. У розвинених країнах, великого значення в сучасних умовах приділяється дослідженню соціокультурного аспекту як процесу «інформатизації» суспільства як на науковому так і на політичному рівнях. «Суспільство нового типу» у розвинутих країнах розглядається як гуманітарна категорія, в основі якої лежать якісні суспільні трансформації та зміщення акцентів в даному випадку відбувається з виробничої до невиробничої сфер діяльності. Також відбувається зміна характеру потоків інформації, групових та індивідуальних ідентичностей.. Отже, інформаційні технології виникають як засіб вирішення протиріччя, накопичуються у все зростаючих обсягах знаннями, з одного боку, і можливостями і масштабами їх соціального

використання, з іншого боку. Ці особливості сучасного соціуму характеризуються процесом інформатизації, сутність якого полягає в безперервному підвищенні рівня як професійної, так і інформаційної компетентності кожного фахівця.

Література:

1. Воронкова В. Г. Формування інформаційного суспільства в Україні: виклик чи потреба часу? / В. Г. Воронкова // Гуманітарний вісник ЗДІА. 2015. Вип. № 60. С. 13–24.
2. Сергієнко Т.І. Теоретичні аспекти використання інформаційних технологій в управлінні підприємством / Т.І. Сергієнко // Економіка. Підприємництво. Менеджмент: сучасний стан і обриси майбутнього: Зб. мат.-лів всеукр. наук.-практ. конф. Здобувачів вищої освіти та молодих учених, Дніпро, 23 квіт. 2019р. / Нац.метал.академія Україн. – Дніпро. – 2019. – 398с. – С. 347-348.

УДК 658

Маляренко М.С., магістр гр. МЕН-18-1 мз,
Капітаненко Н.П.. доц., к.ю.н. – науковий керівник

ОСОБЛИВОСТІ РЕІНЖИНІРИНГУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

В ринкових умовах існує гостра необхідність в нових інструментах і методах, які здатні допомогти підприємствам стати більш ефективними. Постійно зростаюча конкуренція ініціює потребу суб'єктів ринку наздогнати інших і стати першими, а для цього потрібні механізми, які можуть спростити дуже складні речі. Як видно з досвіду, найбільш успішними є ті зміни, які відбуваються в критичні моменти, тобто чим більша реальна небезпека кризи чи банкрутства, тим більша ймовірність успіху, оскільки в останньому випадку стимулюється ініціатива та активне впровадження змін на підприємстві, створення абсолютно нових та більш ефективних бізнес-процесів, які дуже важливі для продуктивної роботи підприємства. Сучасні світові тенденції свідчать про все більшу актуальність вдосконалення управління організаціями, пошук нових методик покращення управлінських процесів. В сучасних умовах новою концепцією в управлінні є реінжиніринг бізнес-процесів, який активно витісняє інші підходи. Саме завдяки реінжинірингу бізнес-процесів суб'єкти господарювання можуть перемогти в умовах боротьби не лише з конкурентами, а й з кризовими явищами, які все частіше мають місце в сучасних умовах. Реінжиніринг бізнес-процесів визнається найбільш радикальним управлінським підходом, і в той же час він може використовуватись як в умовах кризи, так і в умовах успішної діяльності, щоб надати конкурентні переваги [1]. Засновники концепції реінжинірингу бізнес-процесів М. Хаммер і Д. Чампі не припускали можливості успішного вдосконалення бізнес-процесів через оптимізацію. Проте практичний досвід показує ефективність застосування методів оптимізації в діяльності підприємств. Оптимізація процесів має чимало переваг порівняно з реінжинірингом. Так, наприклад, підприємства добре адаптуються до мінливих умов зовнішнього середовища, в той час, як в проектах з реінжинірингу відсутня довгостро-кова стратегічна адаптованість Особливо актуальна оптимізація для вдо-сконалення бізнес-процесів у великих підпри-ємствах, які мають безліч складних процесів, оскільки дозволяє врахувати вплив ресурсів і ринку. Але найкращий ефект відбувається у випадку комбінації реінжинірингу бізнес-процесів, як першого етапу побудови процесної організації, та оптимізації процесів на другому етапі побудови процесної організації. Переваги оптимізації бізнес-процесів підприємств наступні: скорочення витрат, тривалості та кількості помилок у кожному з проаналізованих процесів; формування у працівників підприємства та керівників чіткого розуміння того як, коли, хто та що необхідно зробити для досягнення поставлених

цілей; інтегрування зі стратегією компанії та ключовими показниками її ефективності; можливість підготовки до успішного, продуманого та ефективного впровадження інформаційних технологій; можливість підготовки до ефективного та обґрунтованого організаційного редизайну; зростання керованості підприємства; поліпшення взаємодії між працівниками та підрозділами підприємства; наближення до сертифікації за стандартами ISO: 9000; зростання інвестиційної привабливості підприємства [2, с.67]. В процесі оптимізації бізнес-процесів можуть бути виявлені і усунені такі фактори: дублювання функцій, вузькі місця, надмірна вартість операцій, низька якість виконання операцій, неузгодженість дій учасників тощо. Отже, оптимізація бізнес-процесів підприємств є дієвим інструментом забезпечення ефективності діяльності підприємств в сучасних умовах, сприяє збільшенню прибутку і зростанню продуктивності, зниженню витрат, поліпшенню якості продуктів або послуги з метою їх відповідності потребам клієнтів і споживачів. Для максимізації якості бізнес-процесів на підприємствах України необхідно використовувати такі методи оптимізації, які дозволять встановити баланс між задоволенням споживачів і конкуруючими силами ринку з одного боку та показниками ефективності бізнес-процесів з іншого.

Література:

1. Демиденко В.В. Управління бізнес-процесами як складова процесного підходу до управління підприємством. Ефективна економіка. 2015. №11. URL:http://www.economy.nayka.com.ua.
2. Корзаченко О.В. Оптимізація бізнес-процесів українських підприємств: проблеми та перспективи. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2013. Вип. 3. С. 64-69.

УДК 347.634

Маркова І.Л., ст. гр. 17-11,
Потайчук І.В., доц., канд. юрид. наук – науковий керівник

ПРАВА БАТЬКА ЯК СКЛАДОВА ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ

Запорізький гуманітарний коледж Національного університету «Запорізька політехніка»

Дискримінація за ознакою статі буває як по відношенню до жінок, так і чоловіків. Так, роль чоловіків у прийнятті рішення щодо народження і виховання дітей, нажаль, недооцінюють.

Про перервану вагітність чоловіків іноді повідомляють постфактум, а, знаючи про планування аборту, ніяк не можуть цьому завадити. Є очевидним протиріччя: відповідальність після народження дитини (виплата аліментів) та жодних прав щодо збереження вагітності.

Згідно п. 2.3 ч. 2 «Порядку надання комплексної медичної допомоги вагітній жінці під час небажаної вагітності, форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення» операція (процедура) штучного переривання небажаної вагітності здійснюється після обов’язкового підписання вагітною жінкою добровільної згоди на її проведення, не враховуючи при цьому думку чоловіка [1].

Згідно ст.141 Сімейного кодексу України мати і батько мають рівні права та обов'язки щодо дитини, незалежно від того, чи перебували вони у шлюбі між собою. Однак, це не завжди так, є певна дискримінація серед батьків.

Очевидна перевага прав у матері. Нерідко після розлучення намагання батька спілкуватися з дитиною мама використовує на свою користь (фінансово, морально, психологічно тощо). Суд переважно залишає дитину з матір'ю, керуючись принципом 6

Декларації прав дитини [2].

Вважаємо, що у таких справах приймати рішення слід дуже виважено та залучати до участі фахівців педагогіки та психології, керуватися інтересами дитини та не порушувати прав жодного з батьків.

Література:

1. Про затвердження Порядку надання комплексної медичної допомоги вагітній жінці під час небажаної вагітності, форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 24 травня 2013 р. № 423. URL: https:// https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0459-95
2. Декларація прав дитини від 20 листопада 1959 р., прийнята резолюцією 1386 (XIV) Генеральної Асамблеї ООН. URL: https:// https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_384

УДК 658.310.8012.32

Мироненко О.В., студент групи МЕН-18-1мд,
Воронкова В.Г., проф., доктор філософ. наук – науковий керівник

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ РОЛІ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ В ОРГАНІЗАЦІЇ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Управління людськими ресурсами – головна функція будь-якої організації. У рамках концепції управління людськими ресурсами персонал зрівняно з основним капіталом; витрати на нього розглядають як довгострокові інвестиції; кадрове планування переплітається з виробничим, а працівники стають об'єктом корпоративної стратегії. Активно впроваджують групову організацію праці, через що роблять акцент на створенні команди, на розвитку здібностей людей і формуванні корпоративної культури. Концепція людських стосунків стверджує, що людина сьогодні прагне, по-перше, до способу існування в соціальному зв'язку з іншими людьми і, по-друге, як частина цього – до економічної функції, що потрібна групі й цінується нею [1]. Отже, управління людськими ресурсами спрямоване на розв'язання принципово нових, довгострокових завдань, на підвищення економічної та соціальної ефективності роботи організації, підтримку її балансу із зовнішнім середовищем. Персонал – найскладніший об'єкт управління в організації, оскільки, на відміну від речових факторів виробництва, він живий, має можливість самостійно ухвалювати рішення, діяти, критично оцінювати висуненені до нього вимоги, має суб'єктивні інтереси. Часто керівники основну увагу приділяють фінансовим, виробничим питанням, проблемам матеріально-технічного забезпечення чи збуту готової продукції, не приділяючи при цьому достатньої уваги людям, які забезпечують роботу організації в усіх напрямках. Ці помилки занадто дорого обходяться. Без людей немає організації. Без людських ресурсів жодна організація не зможе досягти своєї мети і вижити. Проблеми управління людськими ресурсами актуальні для всіх організацій, однак у великих вони виявляються найвідчутніше.Поняття управління людськими ресурсами (УЛР) передає ширший зміст, ніж просто управління кадрами або управління персоналом. Тому що поняття УЛР означає застосування цілого ряду дій, які потрібні для створення продуктивних взаємин співробітництва між працівниками організації. Управління людськими ресурсами – це стратегічний і цілісний підхід до управління найціннішими активами організації, а саме персоналом, який індивідуально і колективно робить внесок у досягнення організаційних цілей.[2, с. 256-263] Менеджмент персоналу в організації має здійснюватись на таких основних принципах: планомірності; системності; єдиноначальності; соціального партнерства; економічної ефективності; демократизму; економічної заінтересованості. До передумов підвищення ефективності використання персоналу в системі управління

підприємством необхідно відносити ефективне застосовування інтелектуального, організаторського, творчого потенціалу персоналу за допомогою покращення змісту праці, її гуманізації [2, с.256-263]. Висновок. Таким чином, менеджмент персоналу – це не сама ціль, а ефективний засіб забезпечення виконання організацією поточних завдань і досягнення перспективних цілей, виконання її місії в суспільстві. Особлива роль менеджменту персоналу в організації полягає в тому, що саме він виконує роль постачальника робочої сили всім структурним підрозділам. Система менеджменту персоналу забезпечує не лише постачання робочої сили, вона несе відповідальність за розвиток персоналу, ефективну мотивацію до праці, створювання безпечних умов праці тощо.

Література:

1. Ажажа М.А. Теоретико-медологічні засади концепції людського капіталу// Ефективність сучасного менеджменту організації: зб. наук. праць.Х.: ХІМБ. 2006. С.267-271.
2. Cherep A.V., Cherep O.H., Krylov D.V. and Voronkova V. H. Methodological approach to the redistribution of investment projects within a company According to formal criteria // Financial and credit activity-problems of theory and practice. Volume 28, Issue 1. 2019. P. 256-263.

УДК 005.334

Морозов А.А., магістрант гр. МЕН-18-1д,
Венгер О.М., доц., кандидат політичних наук - науковий керівник

РОЗРОБКА АНТИКРИЗОВИХ ЗАХОДІВ НА ПРОМИСЛОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ В УМОВАХ РИНКУ

Інженерний інститут Запоірзького національного університету, кафедра МОУП

Будь-яке підприємство в свій діяльності зіштовхується з високим ступенем невизначеності розвитку подій та постійно знаходиться під впливом факторів зовнішнього середовища, яке характеризується високим ступенем невизначеності, мінливості, непередбачуваності. Успішність діяльності на ринку на сьогоднішній день залежатиме не просто від реакції на прояви кризових явищ, коли вони вже наступили і вимагають відповідних дій. Сьогодні для ефективного функціонування на ринку необхідно прогнозувати можливі кризові явища та бути до них заздалегідь готовими, мати комплекс стратегічних т тактичних заходів антикризового управління, які б дозволили мінімізувати можливі ризики.

Характерною особливістю ринкової економіки є те, що кризові ситуації можуть виникати на всіх стадіях життєвого циклу підприємства. А отже управління повинно включати антикризові заходи протягом всього періоду функціонування підприємства, починаючи з моменту його створення.

Для прийняття обґрунтованих управлінських рішень у рамках антикризового управління промисловим підприємством необхідно вирішення двох ключових моментів:

- Обґрунтування системи антикризового управління підприємством і її елементів.
- Удосконалення методичних підходів до вибору обґрунтованих управлінських заходів у рамках антикризової системи.

Особливості антикризового управління виявляються в об’єднанні в систему діагностики, попередження, подолання кризи, стратегії реструктуризації і застосування нестандартних методів в управлінні персоналом. З цих позицій антикризове управління представляється як конструктивна реакція на виявлені в результаті діагностики зміни, що загрожують банкрутством або порушенням нормального функціонування.

Антикризове управління – це постійно організоване спеціальне управління, в основу якого покладена система методів та принципів розробки та реалізації специфічних

управлінських рішень, що приймаються відокремленим суб'єктом в умовах суттєвих ресурсних та часових обмежень, підвищеного ризику, фінансових та інтелектуальних витрат для відновлення життєдіяльності підприємства та недопущення його ліквідаці як господарюючого суб'єкта.

З появою кризової ситуації виникає потреба спрогнозувати хід її розвитку (глибину і тривалість), виконати прогноз витрат і результатів, тобто виявити доцільність і спрямованість заходів для ліквідації явних погроз безпеки існування фірми. При ухваленні рішення з виходу з даної ситуації є дуже важливим спрогнозувати можливість досягнення нової мети, виконання знову встановлених стандартів і виявити ті наслідки (економічного, політичного, екологічного характеру), що очікують фірму після виходу з кризи.

Література

1. Тимошенко, О.В. Антикризове управління як передумова підвищення ефективності діяльності підприємства [Текст] / О.В. Тимошенко, О.Ю. Буцька, Ф.Х. Сафарі // Економічний аналіз: зб. наук. праць / ТНЕУ, Тернопіль: Видавничо-полі- графічний центр ТНЕУ «Економічна думка», 2016. — Том 23. — № 2. — С. 187–192. 7.
2. Єпіфанова І.Ю. Сутність антикризового управління підприємства [Електронний ресурс] / Єпіфанова І.Ю., Оран- ська Н.О. //Економіка і суспільство. — 2016. — Вип.2. — С. 265–269. - Режим доступу: htts. //economyandsociety.in.ua/

УДК 351

Муц Л.Ф., доцент, кандидат соціологічних наук

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ УКРАЇНИ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Глобалізація освітнього середовища в Україні сприяє зростанню попиту з боку студентів на навчання закладах вищої освіти України, що є причиною планомірної політики єдиного європейського ринку праці та освітнього простору. Також на глобалізаційні процеси впливає історичне минуле України, зокрема це стосується приїзду іноземних студентів з Азіатських країн, до того ж, система вищих навчальних закладів густонаселених азіатських країн (Китаю, Індії та Кореї) не може задовольнити попит на навчання через подальше динамічне зростання населення, що також впливає на міграційні процеси іноземних студентів навчатися у ЗВО України. Метою закладів вищої освіти по залученню іноземних студентів до навчання в Україні є отримання зовнішніх джерел фінансування. Внаслідок наявного дефіциту бюджетних коштів у вітчизняних ЗВО вони не розраховують на зростання кількості абітурієнтів за рахунок власних громадян, як це було в минулому XX столітті, тому вони проводять активну політику з залучення іноземних абітурієнтів, надаючи їм усілякі привілеї.

Глобалізація освітніх можливостей для українських освітян, перш за все, є явищем динамічним, що набуває характерних рис інтернаціоналізації в українському освітньому просторі. Одним з характерних компонентів є академічна мобільність, що визначає рівень інтеграції молоді та науковців до міжнародної системи освіти. Академічна мобільність виступає в ролі інтеграційного процесу в міжнародному освітньому просторі для громадян Україн, вона є можливістю для учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами [1].

Визначення основних процесів глобалізації в освітньому просторі України дає нам можливість виокремити такі його прояви:

1) інтеграція національної освітньої системи до Європейського освітнього простору, де основним напрямом освітньої системи є наукові дослідження міжнародної діяльності,

створення освітніх технопарків та хабів;

2) внаслідок глобалізації відносин та інтернаціоналізації освіти формуються нові культурні, духовні цінності, що в подальшому впливають на стратегію розробки подальшого розвитку освітнього простору європейської спільноти;

3) освітня міграція виступає одним із напрямків розвитку освітніх наукових та інших продуктів, що формуються під впливом міжнародних стандартів, документації та методологічних підходів.

2) Визначення взаємопов'язаних елементів щодо інтеграції освітнього простору України в Європейський є необхідною умовою у визначенні інструментів, для повернення освітніх мігрантів назад до батьківщини. В якості основного інструментарію освітнього простору України внаслідок освітньої міграції запропоновано систематизувати методологічні підходи до аналізу процесів інтернаціоналізації та академічної мобільності у вищій освіті як студентів, так і викладацького складу.

Література:

1. Про вищу освіту: Закон від 1 липня 2014 р. № 1556-VII / Верховна Рада України. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18

УДК 316.61:37.041;378.14

Нікітенко В.О., канд. філософ.наук, доцент

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО ЦИФРОВОГО РОЗВИТКУ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Для упровадження концепції сталого цифрового розвитку необхідно урахувати розвиток сучасних тенденцій сучасного суспільства – інформаційних, економічно-фінансових, духовно-світоглядних, демографічних, кліматичних, що сприяють невпинній зміні сучасного світу, детермінованого цифровими технологіями, що культивують цифрову економіку і цифровий менеджмент. Цифрова економіка – це не машина, що працює на поверхні світу, вона вбудована в нього, як серце і кровоносна система, тому слід скеровувати реформування економічної структури при формуванні цифрового світу, при розробці інститутів і політики між цифровими і планетарними межами. Якщо дивитися на це відповідним чином, то упровадження концепції сталого цифрового розвитку при відповідному реформуванні економічної структури може стати набором інструментів, які допоможуть встановити як рівність, так і сталість. Оксфордська економістка Кейт Раворт, член Римського клубу, написала книгу під назвою «Економіка пончика» [1], у якій відмічає, що домінуючі ідеї про економіку застаріли ще кілька століть тому. Нинішнім студентам – тим, хто будуть впливати на визначення політик і стратегій у 2050 році – викладаються ідеї за підручниками 1950 року або навіть раніше, незважаючи на те, що до 2020 року кожна людина на Землі буде підключена до Інтернету. Найбільше зростання спостерігається в країнах Азії та Африки, тому треба враховувати темпи змін і постійно зростаючу присутність технологій у нашому житті, які прискорюються через відому аксіому технології, відому як «закон Мура» [8]. Раворт зазначає, що, враховуючи виклики XX1 століття – від змін клімату до надмірної нерівності та повторюваних фінансових криз – цей застарілий підхід неодмінно призведе до катастрофи. Поточні світові цифрові тенденції досі не можна назвати сталими, а застереження Римського Клубу, опубліковані у книзі «Межі зростання», є актуальними, які слід враховувати при переломному моменті. Прийняті для більшості шляхи врегулювання проблем зазвичай лише погіршують ситуацію, тому що сучасний цифровий світ потребує вирішення проблем у контексті ідеології нового Просвітництва 2.0, де буде превалювати

баланс між людиною і природою,людиною і машиною, так само як і баланс між ринками та державою, далекоглядністю та короткозорістю. «Межі зростання» - це спроба визначити перспективи на період від 50 до 100 років, а саме через «екологічний та цифровий відбиток людства [2, с.14]. Дослідження Грема Тернера виявило, що історичні дані за період з 1970-2000 рр. підтвердили прогностичну цінність «Меж зростання», які виявилися ефективним засобом вимірюванням стану планети як з екологічної, так і з цифрової точки зору. Цю нещодавно оновлену концепцію сталого цифрового розвитку було запроваджено у 2009 році групою із 28 всесвітньо відомих науковців на чолі з Йоганом Рокстрьомом та Віллом Стеффеном. Концепція сталого розвитку цифрової цивілізації досліджена не в повній мірі, на чому ми і намагаємося зосередитися у своєму дослідженні. Інтернет щільно обплутав не лише наші домашні та робочі комп'ютери, такою самою мірою він поглинає майже всі важливі інфраструктури, від яких залежить існування майбутнього суспільства.

Література:

1. Voronkova, Valentina, Nikitenko, Vitalina, Maksimenyuk, Marina. The object of human dimension as an anthropological paradigm of european philosophy // Transformations in contemporary society: social, economic and humanitarian aspects / Трансформації в сучасному суспільстві: соціальні, економічні та гуманітарні аспекти. Польща, Ополе, 2017. P.136-142.

УДК 338.48

Нікітенко Е.К., магістрант гр. МЕН-18-2 мз,
Воронкова В.Г., проф., доктор філософ. наук – науковий керівник

ТУРИЗМ ЯК ЧИННИК КРЕАТИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ТА РУШІЙНОЇ СИЛИ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Великі зміни нашого часу відбуваються завдяки розаитку туризму як визначальної характеристики сучасного економічного життя. В умовах інформаційної економіки розвивається туризм, в якому використовуються креативний компонент, інформаційні технології та нові індустрії, що відіграють вирішальну роль. Саме такою індустрією є туризм як різновид креативної економіки.

Креативність є характеристикою туризму, в основі якого самореалізація особистості та безліч його проявів. Креативність має ключове значення для виявлення творчого характеру туризму, що передбачає розвиток туристичної діяльності, яку слід культивувати як на індивідуальному, так і суспільному рівнях. Туризм пов'язаний з вивченням нового середовища, нового стилю життя, нових організацій, які є сприятливими для креативної роботи.

Туристичне креативне середовище є критично важливим для продукування технологічної креативності й комерційних інновацій та для розвитку творчої сутності особистості. Новій креативній системі туристичної економіки ще далеко до своєї остаточної сформованості, вона ще тільки формується, її потенціал далеко ще не вичерпаний, так як туристична галузь може привести до добробуту, процвітання, розвитку туристичних бізнес-процесів і бізнес-проектів, які можуть позбавити безробіття і підвищити імідж міста.

Сьогодні під «креативністю» розуміється джерело економічної цінності, яка може реалізуватися у туризмі. Креативна здатність людини є найголовнішою інтелектуальною власністю, що розглядає креативний капітал як найцінніший економічний ресурс. Про це писав Пітер Друкер, який окреслив появу так званої «економіки знань», в основі якої базовий інформаційний ресурс, що є знанням [1, с. 58].

Ключовим рушієм сьогоднішньої економіки повинна стати креативність як спроможність створювати знання на основі інформації, яка закладена у туристичній діяльності та галузі, так як може приносити високі економічні прибутки. Туризм ми розглядаємо як креативну економіку, яка приносить прибутки, сприяє саморозвитку особистості, створює креативний контент. Тим більше, що сьогодні розвиваються смарт-технології, як креативний елемент туристичного бізнесу, що включають інтелектуальні і розумні технології, що мають багато функціональних особливостей, що можуть бути адаптовані до туристичної діяльності. Сучасний споживач шукає новий рівень комфорту в готелях туристичного бізнесу, які можуть надати не тільки інформаційно-інтелектуальні технології [2, с. 128-133].

Креативні технології допомагають покращити якість і структуру послуг, допомагають персоналу та менеджменту готелю у багатьох виробничих та операційних процесах. Уперше поняття «креативна економіка» було сформульовано у виданні «Business Week» у серпні 2000 року, так що цьому поняттю всього 19-й рік. Невдовзі Джон Гоукінз задокументував глобальний вплив цього явища у своїй книжці під назвою «Креативна економіка» як найцінніший інтелектуальний капітал та ресурс людини, що сприяє розвитку особистості.

Література:

1. Роуз Девід. Дивовижні технології. Дизайн та Інтернет речей / Пер. з англ. Д.Гломозди.Харків: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля». 2018. – 336

УДК 658.51

Онищенко Е.В., магістрант гр. МЕН-18-2 мз,
Воронкова В.Г., проф., доктор філософ. наук – науковий керівник

СУЧАСНА КОНЦЕПЦІЯ ЛІН-ВИРОБНИЦТВА І ЛІН-УПРАВЛІННЯ ЯК «УПРАВЛІННЯ ПО РЕЗУЛЬТАТАМ»

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Під концепцією «управління по результатам» розуміється колегіальне визначення найважливіших напрямків діяльності підприємства, в контексті яких варіанти дій для досягнення цілей, конкретні методи вирішення поставлених завдань вибиралися самими виконавцями. Ситуаційне управління забезпечувало контроль і оцінку проміжних результатів, протікання роботи щодо оперативних графіків роботи. У німецькій промисловості закріпилися Під методом «управління по результатам» розумілося колегіальне визначення найважливіших напрямків діяльності підприємства, визначалися варіанти дій для досягнення цілей, конкретні методи вирішення поставлених завдань вибиралися самими виконавцями. Ситуаційне управління забезпечувало контроль і оцінку проміжних результатів, протікання роботи щодо оперативних графіків роботи [1]. У німецькій промисловості закріпилися принципи демократизації управління. Колегіальний метод управління значно покращував виробничий клімат на підприємствах, стимулював зацікавлденість робочих у досягненні поставлених управлінських, соціальних та економічних цілей. Досвід Німеччини був підхоплений такими країнами, як Австрія, Данія, Голландія, Люксембург, Швеція. Німецький менеджмент сприяв процвітанню країни за короткий строк і був націлений на майбутнє процвітання країни.. За останні 50 років США є лідером світової економіки по всім показникам. Продуктивність праці у США стрімко зростає завдяки використанню нових технологій та передових методів управління, а за останні роки стрімко зростає комплексна автоматизація виробничих процесів, удосконалення форм і методів управління та розвитку кадрового потенціалу, ліквідації проміжних рівнів, що робить управління гнучким та оперативним. Історія знає три види виробництва –

мануфактурне, масове та лін-виробництво, та п'ять складових лін-системи та лін-управління – розробка продукту, координація мережі постачальників, обслуговування клієнтів, цикл виробництва товару від замовлення до доставки та управління об'єднаним підприємством. Ці п'ять пунктів повинна виконувати кожна компанія, націлена на створення цінностей для клієнтів, у тому числі сервісної організації у таких галузях, як охорона здоров'я. Тому управління системи лін-виробництва, які поєднують усі п'ять складових, що підтримують одна одну, можна застосувати у різних сферах [1]. Сучасне управлінське мислення, що стосується лін-виробництва та лін-управління – мислення під назвою «лін».Управління під назвою «лін»; концепція розумних компаній, які починають запроваджувати-виробництво і лін-управління; кожен керівник та кожна галузь промисловості повинна знати про лін-систему. Лін-виробництво та лін-управління в майбутньому замінить не лише спосіб виробництва товарів, долю компаній та країн, а й спосіб нашого життя, праці і мислення завдяки комп'ютерним інноваціям та проривним технологіям .

Література:

1. Джеймс П. Вомак, Даніел Т. Джонс, Даніел Рус. Машина, що змінила світ. Історія лін-виробництвіа - темної зброї «Тайоти» в автомобільних війнах / пер. з англ. Наталія Валевська. Бібліотека Лін інституту. Київ: Пабулум, Lean Snstitute Ukraine. – 2017. – 388 с.

УДК 324.92

Попова Є.Д., ст.гр. ПУА-17,
Капітаненко Н.П., канд.юрид.наук., доц – науковий керівник

НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ В ЕЛЕКТРОННІЙ ФОРМІ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Широке використання досягнень інформаційно-комунікаційних технологій у сфері публічної адміністрації розглядається як необхідний компонент розвитку електронного урядування.

Відповідно до ст.1 Закону України «Про адміністративні послуги» від 06 вересня 2012 р. адміністративна послуга – це результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону [1].

Сучасний стан надання адміністративних послуг в електронній формі характеризується позитивними зрушеннями. Новації українського законодавства свідчать про підвищення уваги держави до формування інформаційного суспільства в Україні, розширення сфери застосування інформаційно-комунікаційних технологій у публічному секторі тощо. Надання електронних послуг на загальнодержавному рівні за допомогою єдиного веб-порталу сприяє підвищенню зручності пошуку необхідної послуги й уніфікації вимог для отримання подібних послуг, незалежно від органу державної влади, який надає ці послуги. На локальному рівні органи місцевого самоврядування створюють можливості щодо надання додаткових адміністративних послуг, що належать до їхньої компетенції і здійснюється з урахуванням місцевих особливостей і потреб [2, с.58].

В основу розв'язання проблем надання адміністративних послуг в електронній формі повинен бути покладений комплексний підхід, що включатиме широкий спектр заходів, а саме: удосконалення чинного законодавства, у тому числі закріплення еквівалентності юридичної сили результатів надання адміністративних послуг в електронній формі й письмовій формі на паперових носіях в єдиному законодавчому акті щодо регулювання адміністративних процедур; формування механізмів ефективної взаємодії та інтеграції інформаційних систем органів державної влади й органів місцевого самоврядування на базі

Єдиного державного порталу надання адміністративних послуг; широке інформування споживачів адміністративних послуг про можливість отримати їх в електронній формі та розроблення заходів заохочення отримувати послуги саме в електронній формі; розроблення ефективних механізмів електронної ідентифікації й автентифікації споживачів адміністративних послуг в електронній формі з метою безпечного користування електронними сервісами надання адміністративних послуг; створення правових і організаційних передумов для надання органами публічної адміністрації транскордонних адміністративних послуг; приділення достатньої уваги спеціальному навчанню й перекваліфікації осіб, які надають адміністративні послуги на підставі закону.

Отже, сфера надання адміністративних послуг в електронній формі в Україні продовжує вдосконалюватися відповідно до європейських принципів публічного управління.

Література:

1. Про адміністративні послуги: Закон України від 6 грудня 2012 р. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 32. Ст. 409.
2. Буханевич О.М. Проблеми впровадження електронних адміністративних послуг в Україні. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2015. Вип. 3. С. 57–60.
3. Барікова А.А. Електронна держава: нова ефективність урядування: [монографія] К.: Юрінком Інтер, 2016. 224 с.

УДК 352.075

Півоваров С.О., магістр гр. ПУА-18-1 мз,
Капітаненко Н.П., доц., к.ю.н, - науковий керівник

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПОСАДОВОЇ ОСОБИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Ефективність управління в науковій літературі розглядають у широкому і вузькому розумінні. Водночас ефективність управління охоплює і соціальні зміни, які відбуваються в межах організації та всього господарського комплексу в цілому. Під ефективністю управління у вузькому розумінні прийнято вважати продуктивність праці працівника управління, тобто керівника, у процесі збирання, опрацювання та аналізу інформації, вироблення і прийняття рішення (тобто під час виконання управлінських функцій) [1, с.290]. Постановою Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2017 р. № 640 та визнання такою, що втратила чинність, постанови Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 р. № 1047» від 10 липня 2019 р. № 591 внесено зміни в Постанову №640 щодо затвердження Типового порядку щодо проведення оцінювання результатів службової діяльності державних службовців. Цей порядок поширюється на посадовців держслужби категорій «А», «Б» і «В». Так, документом уточнено процедуру та терміни визначення завдань, а також умови проведення оцінювання. Строк виконання завдання має бути реальним для досягнення необхідного результату та визначатися з урахуванням дати прийняття наказу (розпорядження) про визначення результатів виконання завдань. Завдання і ключові показники для державного службовця на наступний рік визначаються у грудні року, що передує звітному. Водночас визначення результатів виконання завдань проводиться у жовтні - грудні за період з 1 січня поточного року або з дати визначення завдань і ключових показників до дати прийняття наказу (розпорядження) про визначення результатів виконання завдань. Для цього суб'єктом призначення приймається наказ (розпорядження), в якому

зазначається: список державних службовців; строк визначення результатів виконання завдань; доручення, необхідні для організаційного забезпечення проведення цього етапу оцінювання (у разі потреби). Крім цього, деталізовано підстави, за яких результати службової діяльності державного службовця підлягають оцінюванню у поточному році, а саме: у разі призначення (переведення) на посаду державної служби – впродовж десяти робочих днів після такого призначення (переведення) або виходу на роботу; у разі проведення повторного оцінювання - впродовж п'яти робочих днів після завершення такого оцінювання (крім випадку отримання негативної оцінки за результатами повторного оцінювання). Повторне оцінювання відбувається у разі отримання негативної оцінки. Затвердження відповідного висновку здійснюється не раніше ніж через три місяці та не пізніше ніж через п'ять місяців після затвердження негативної оцінки. При цьому у разі отримання державним службовцем негативної оцінки відповідний висновок може бути оскаржений. Також змінено форми додатків до зазначеного Типового порядку, зокрема, змінено форму висновку щодо результатів оцінювання службової діяльності державного службовця, який займає посаду державної служби категорії «Б» або «В».Отже, підвищення ефективності та якості роботи органів місцевого самоврядування є складовою загального поліпшення якісних характеристик сучасного суспільного розвитку країни.

Література:

1. Лизанець А.Г. Оцінка ефективності праці менеджерів різних рівнів. Збірник науково-технічних праць. Науковий вісник НЛТУ України. 2008. Вип. 18.6. с.288-293. 2. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2017 р. № 640 та визнання такою, що втратила чинність, постанови Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 р. №1047: Постанова Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 591. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/591-2019-%D0%BF (дата звернення 17.11.2019).

УДК 340

Сирота В.В. ст. гр. 18-11,
Толстенкова О.І, викладач 1 категорії - науковий керівник

ЕТИЧНА КУЛЬТУРА ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ЮРИСТА

Запорізький гуманітарний коледж НУ «Запорізька політехніка»
ЦК “Правознавства та гуманітарних дисциплін”

Україна сьогодні знаходиться на шляху євроінтеграції, одним з основних питань якої постає побудова правової держави. У цьому процесі важливого значення набуває професійна юридична діяльність, яка одночасно виступає і умовою і способом існування правової системи та людини в ній. Належне виконання правниками своєї професійної місії залежить від того, наскільки високі моральні стандарти зможуть знайти своє відображення як у їхній практичній роботі, так і в позаслужбовій діяльності.

Протягом усієї історії розвитку людства професійна мораль виступала важливим критерієм, що визначав напрямки державної діяльності та давав змогу оцінювати її. Питанню етичної культури юриста приділяли увагу багато вчених-правознавців, серед яких А. А. Болдов, Г. Ф. Гребеньков, О. А. Калганова, В. О. Лозовий, М. І. Рудакевич, С. С. Сливка, В. М. Сущенко та інші.

Правник – це фахівець, який не лише має вищу юридичну освіту, а, насамперед, є представником певної частини інтелектуальної еліти суспільства, покликаний виконувати місію надання правової допомоги як кожній окремій людині (громадянину), так і людським спільнотам: громадським об’єднанням і трудовим колективам, – тобто суспільству у всіх сферах його життєдіяльності [1, с. 29].

Особливість професійної діяльності юриста – це те, що він є представником влади, виконавцем владних доручень для захисту інтересів суспільства, держави та громадян. Тому діяльність юриста має відповідати нормам моралі, охороні авторитету державної влади та їх представників, що формує почуття відповідальності за свої дії, рішення та вчинки [2, с. 5].

Етична культура юриста, під якою розуміють знання юристом його моральних прав і обов'язків та використання їх у професійній діяльності, є невід'ємною частиною не тільки професійної культури, а й його особистісної поведінки, показником відповідності правника високим суспільним вимогам до представників цієї професії.

Сучасний юрист повинен повсякденно дотримуватися норм та вимог загально визнаних етичних стандартів людської поведінки, неписаних і писаних корпоративних правил правничої спільноти у спілкуванні з клієнтами, колегами, політиками тощо. Ввічливість, толерантність, емоційна стриманість, внутрішня дисциплінованість - це основні риси належної етичної поведінки правника [1, с. 30].

Повсякчасне дотримання правил професійної етики є запорукою належного дотримання принципів юридичної діяльності та підвищення рівня поваги з боку суспільства до представників юридичної професії.

Література:

1. Сущенко В.М. Модель професійної культури юриста: критерії та підходи. Ольвійський форум - 2009: стратегії України в геополітичному просторі: тези Міжнар. наук.-практ. конф., 11-14 червня 2009 р., Ялта: М-во освіти і науки України, Нац. академія наук України. 2009. Т. 2. С. 95-96.
2. Калганова О. А., Гапоненко Л. В. Моральна культура юриста як складова юридичної професії. Право і суспільство. 2013. №1. С. 3-7.

УДК 332.146.2+332.8

Скічко Д.А. студент групи МЕН-18-1мд,
Венгер О.М., доц., к.п.н. – науковий керівник

УДОСКОНАЛЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Стратегічне планування розвитку місцевого самоврядування є невід'ємною частиною загальнодержавної системи стратегічного управління громадським відтворенням. Успішна переорієнтація управління місцевого самоврядування і його переклад в новий стан, що відповідає вимогам XXI століття неможливі без управління з орієнтацією на перспективу, де найважливішою функцією виступає стратегічне планування соціально-економічного розвитку. Стратегічне планування розвитку місцевого самоврядування - це багатозначний, складний процес визначення того, яким повинне стати місцеве самоврядування в досяжному майбутньому.

У сучасних умовах від того наскільки ефективно здійснюється стратегічне планування в місцевому самоврядуванні безпосередньо залежить успішність соціально-економічного розвитку території. Правильне розуміння управлінських стратегій і механізмів планування - це запорука високого розвитку території.

В той же час, на практиці ще не склався достатній досвід стратегічного планування в сучасних ринкових умовах, відсутній комплексний підхід до визначення цілей і пріоритетів перспективного розвитку муніципальних утворень, відчувається брак кваліфікації кадрів. Крім того, є нестабільними, остаточно невідпрацьованими правова основа і структура

місцевого самоврядування, схема організації і діяльності органів місцевої влади, їх функції і повноваження, принципи взаємодії з державними органами влади.

Серед вчених, великий вклад у вивчення проблем стратегічного планування внесли Г.Л. Азоев, И. Ан-софф, О.С. Виханский, Л.П. Владимирова, А.П. Градів, П. Дойль, П. Друкер та інші.

Дослідженню питань місцевого самоврядування присвячені праці Р.Х. Адукова, А.Н. Адуковой, Л.А. Велихова та інші.

Основними принципами, якими повинні керуватися органи місцевого самоврядування при здійсненні своїх повноважень в питаннях стратегічного планування, є: принцип єдності і цілісності, принцип розмежування повноважень, принцип спадкоємності і безперервності, принцип збалансованості системи стратегічного планування, принцип результативності і ефективності стратегічного планування, принцип відповідальності учасника стратегічний планування, принцип прозорість (відкритості) стратегічний планування, принцип реалістичність, принцип ресурсний забезпеченість.

Таким чином, здійснення діяльності учасників планування на основі цих принципів дозволить досягти генеральних цілей планування. Як правило, цілі стратегічного планування спрямовані на забезпечення позитивних змін в різних сферах життя населення, в першу чергу на досягнення певного рівня розвитку соціальної і економічної сфер.

Література:

1. Дробенко Г. О., Брусак Р. Л., Свірський Ю. І. Стратегічне планування розвитку територіальних громад. – Львів: СПОЛОМ, 2012. – 118 с.
2. Управління сучасним містом: Підручник / [за ред. В.М. Вакуленка, М.К. Орлатого]. – К.: НАДУ, 2015. – 632 с.
3. Шаров Ю.П. Стратегічне планування та реалізація політики на центральному, регіональному та місцевому рівнях: Навч. посібник / Ю.П. Шаров. – К.: Центр навчальної літератури, 2014. – 56 с.

УДК 330.334.012.62.63

Суслов А.П., студент групи МЕН-18-1мд,
Воронкова В.Г., проф., доктор філософ. наук – науковий керівник

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НА МАЛОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Мета у всіх підприємств це ведення прибуткового і конкурентноспроможного бізнесу. Для досягнення цієї мети підприємству потрібно виробляти той товар або послугу, які були б затребувані і задовольняли запити і потреби потенційних покупців, тим самим, забезпечуючи розширення бізнесу і збільшення прибутку. Ефективність виробництва – це об’єктивна економічна категорія, що характеризує ступінь досягнення загальних і окремих результатів від оптимального використання всіх ресурсів підприємства (матеріальних, трудових, фінансових) [1]. Основним принципом формування системи показників ефективності й вираження її суті на всіх рівнях управління економікою (держава, галузь, господарюючий суб'єкт) є співвідношення кінцевого результату (у вигляді національного доходу, валового внутрішнього продукту, обсягу випуску чи реалізації продукції) й ефекту (прибутку) з застосованими і спожитими ресурсами. В якості узагальнюючого показника ефективності господарської діяльності підприємства потрібно використовувати відношення обсягу реалізованої продукції чи ефект у вигляді прибутку до сукупної величини ресурсів, включаючи середню вартість основних і обігових засобів, чи до загальної суми витрат виробництва чи обігу. Найважливішими факторами і напрямами підвищення економічної

ефективності діяльності підприємств малого та середнього бізнесу є: науково-технічний прогрес, максимально ефективне використання виробничих фондів та трудових ресурсів, оптимальна інвестиційно-інноваційна політика, вдосконалення розвитку диверсифікації, спеціалізації і кооперування, комбінування, вдосконалення організації виробництва і праці на підприємстві, удосконалення системи управління підприємством тощо. Існує безліч конкретних шляхів збільшення ефективності діяльності різних суб'єктів господарювання. Сьогодні велике практичне значення мають такі основні напрями: вибір ефективних форм і методів підприємницької діяльності; активізація і підвищення ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності; підвищення конкурентоспроможності продукції (послуг) підприємств; стабільність державної економічної і соціальної політики, спрямованої на підтримку підприємництва; позитивна суспільна думка по відношенню до підприємців і підприємництва; пільговий податковий режим, який забезпечує дійові стимули для підприємництва; наявність розвинутої інфраструктури підтримки підприємництва (наявність інноваційних центрів; спеціалізованих фірм, що надають фінансову допомогу початкуючим підприємцям. Висновок. Найпроблемнішими факторами для ведення бізнесу в нашій країні є інфляція та політична нестабільність, високі податкові ставки та складність податкового законодавства; регулювання валютного ринку; корупція; недостатня здатність до інновацій; невідповідна якість інфраструктури; недостатній освітньо-кваліфікаційний рівень працівників тощо. Основну роль у вирішенні цих проблем повинна відігравати держава. Так, для покращення стану та подальшого розвитку малого та середнього бізнесу необхідно впроваджувати систему ефективного державного регулювання механізмів функціонування суб'єктів підприємницької діяльності.

Література:

1. Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226 (Scopus) / Проблемы и перспективы в сфере менеджемнта». Сумы, 2017.

УДК 351

Сьомчина М.В., ст. гр. МЕН-18-1бд,
Капітаненко Н.П., доц., к.ю.н - науковий керівник

ЗАСТОСУВАННЯ БЛОКЧЕЙН-ТЕХНОЛОГІЙ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Сьогодні швидко розвиваються комунікаційні технології. Країни з розвинутою економікою бачать потенційний розвиток багатьох сфер та галузей за допомогою блокчейн-технологій. Актуальність досліджень зумовлена інституціональними проблемами, з якими стикається суспільство в процесі розвитку інформаційної економіки. Важливим є захист особистої інформації, попередження кібератак та зменшення витрат на обслуговування реєстрів [1]. Питання знайшло відображення в працях таких науковців, як: Д.Тапскотт, Е. Уільямс, М. Свон , О. Данильченко, І. Клименко, Г. Лозова, Л. Акімова, М. Уолпорт, О. Болдачова, О. Стреленко та ін. Так, Д. Тапскотт стверджує, що технологія блокчейн являє собою реєстр операцій, що складаються в ланцюг, а кожна наступна операція має в собі дані про попередню. Цей ланцюг може бути бухгалтерською книгою, що дозволяє створювати надійний захист реєстру [1]. Перспектива впровадження таких технологій є в фінансовій сфері. Існують об'єднання світових банків та компаній для розроблення систем з використанням блокчейн-технологій. Так, Bank of America, Morgan Stanley, Citi створили компанію R3, що розробляє blockchain-додатки для фінансової сфери. ABN AMRO, BNP

Paribas, JPMorgan, Accenture вже вклали понад 50 млн. дол. у компанію DAM, а також розробляють blockchain-платформу. Консалтингова компанія PwC сформувала команду з провідних фахівців для розроблення blockchain-рішень [2]. В Естонії з 2015 року уряд ввів систему блокчейн-нотаріату в рамках проекту «BitNation», з допомогою якої громадяни можуть дистанційно в онлайн-режимі отримувати нотаріальні послуги [3]. Ще одна сфера використання – це логістика. Блокчейн-платформа, яку розробляє IBM, дає змогу відстежувати місце розташування і стан вантажних автомобілів, а всі дозволені учасники ланцюжка можуть бачити необхідну інформацію протягом транспортного циклу. Використання RFID-міток, в які внесені дані про транспортний засіб, водія і вантаж, дає змогу датчикам IoT (англ. Internet of Things – Інтернет речей) відстежувати процес руху вантажівки й інформацію про наявність вільного місця, а потім вносити ці відомості в блокчейн. Використання IoT у таких поставках можна розширити, наприклад, встановлюючи на товар датчики вологості та температури [4, с.161]. Використовуються блокчейн-технології і в сфері сільського господарства. Так, в Гондурасі компанія «Factom» впровадила розподілений реєстр для реєстрації прав на землю, в Швеціїї – блокчейн-платформа «Chroma Way», у Гані – на платформі «Graphene» розроблена система «Bitland». Вони контролюють систему обліку земельних ресурсів та унеможливлюють їх підміну в результаті зовнішнього втручання. Отже, блокчейн має великі перспективи розвитку в суспільстві. Розвинуті країни вже використовують його в різних сферах суспільства. Україна також може перейняти цей досвід, що позитивно вплине на економіку та дозволить швидко та надійно передавати важливу інформацію.

Література:

1. Клименко І., Лозова Г., Акімова Л. Застосування блокчейн-технологій у публічному управлінні. Демократичне врядування. Науковий вісник. 2017. Вип. 20. URL: http://dv.lvivacademy.com/article/view/151029/150053.
2. Оленькова А. Всё о технологии blockchain, покорившей мир. URL: https://www.lobanov-logist.ru/library/362/63236/.
3. Howtousethe BITNATION Blockchain Notary. URL: https://steemit.com/blockchain/@flexliv/how-to-use-the-bitnation-blockchain-notary
4. Кудирко О. В. Інновації в логістиці: перспективи використання технології блокчейн у ланцюгах поставок. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2017. Вип. 15.

УДК 351.712.:336.13:346](477)

Терещук О.В, магістр гр. МЕН-18-1мд,
Мороз О.С., проф., к.е.наук – науковий керівник

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ВРАХУВАННЯ РИЗИКІВ В ПРОЦЕСІ АДМІНІСТРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Передусім зазначимо, що ризик є усвідомленням деякої небезпеки, причому певної надмірної небезпеки. Тобто ризик є поняттям суб’єктивним, адже тільки людина як суб’єкт може усвідомити небезпеку внаслідок певних своїх дій чи дій інших людей, або природних явищ тощо. Отже, природа ризику нерозривно пов’язана з природою людської діяльності. Вибір і ризик – це опосередковані (і суб’єктивно, і об’єктивно), органічно взаємопов’язані властивості людської психіки, оскільки “вибір шляху повинен починатись із визначення своїх можливостей, своєї сутності, погляду на ситуацію і на себе” [1]. Очевидно, що кожен суб’єкт оцінює ризик зі своєї точки бачення проблеми. “Вибір варіанта поведінки, який,

власне, і є остаточним рішенням, – це результат взаємодії зовнішньої ситуації з особливостями суб'єкта. Цей вибір має передумову в системі особистісних якостей суб'єкта, до яких належать його світогляд, досвід, установки, стереотипи, ціннісні орієнтації, а також особливості внутрішньої системи морального і соціального контролю, зокрема і правосвідомості" [2.]. Ризик асоціюється з такими словами "невизначеність", "майбутнє", "можливість", "імовірність", "втрати", "збитки", "діяльність", "вибір". Певна невизначеність майбутнього, прийняття рішення (процедура вибору), імовірні втрати – все це пов'язує наведені визначення. Різниця полягає лише у вигляді втрат. У соціально-політичній сфери ці втрати мають глобальний характер (політичні чи економічні кризи), у фінансово-економічній чи виробничій сферах – більш локальний (матеріальні чи фінансові втрати, недоотримання прибутків), в еколого-техногенній чи медичній сферах втрати мають ще й морально-етичне забарвлення (екологічні катастрофи, епідемії та інші). Дієва система внутрішнього контролю передбачає здійснення самоконтролю та вдосконалення. Процес управління ризиками в будь-якій установі передбачає визначеність переліків функцій і відповідних процедур з їх виконання для подальшого їх контролю щодо відповідності та здійснення досягнення мети установи. При здійсненні управління ризиками установи доцільно застосувати способи документування цієї діяльності шляхом складання таблиць (матриць) класифікованих та оцінених за критеріями ймовірності виникнення та впливу ризиків, визначених для конкретних функцій чи завдань, із зазначенням заходів контролю, відповідальних виконавців, термінів та індикаторів виконання таких заходів тощо. Звертаємо увагу, що за законодавчому рівні закріплено, що управління ризиками є складовою частиною управління установою, виконання завдань і функцій та здійснюється керівниками всіх рівнів, працівниками установи. Діяльність з управління ризиками в установі полягає у ідентифікації, оцінці та визначенні способів реагування на ризики і заходів контролю з метою запобігання або зменшення їх негативного впливу на досягнення установою мети та стратегічних цілей. Також, зазначено методи ідентифікації ризиків, категорії та види ризиків, критерії оцінки ризиків.

Література:

1. Гречаніченко О. Ризик-орієнтоване управління як механізм публічного управління державними фінансами в Україні /Електронне «Державне управління: удосконалення та розвито2». 2018.
2. Power Michael. The Risk Management of Everything: Rethinking the politics of uncertainty / Michael Power. Demos, 2004. 73 с.

УДК 340

Толстенкова О.І., викладач 1 категорії

ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ-ПРАВОЗНАВЦІВ

Запорізький гуманітарний коледж НУ «Запорізька політехніка»
ЦК "Правознавства та гуманітарних дисциплін"

Для розвитку правової держави та розбудови громадянського суспільства в Україні важливим є формування нового, вищого рівня правосвідомості та правової культури населення. Великого значення у світлі цього набувають правове виховання і правова освіта майбутніх правознавців. Без глибоких знань теорії, чинного законодавства та вмінь застосовувати ці знання юрист не може вважатися професіоналом.

У сучасний період, коли з усією гостротою постали проблеми перебудови правового мислення, усунення застарілих стереотипів у правотворчості і правозастосуванні, підвищення поваги та довіри до закону і правоохоронних органів із боку населення, правове виховання стає основним компонентом правової культури [1, с. 6].

Під правовою культурою дослідники розуміють знання права, здатність тлумачити зміст його норм, звичку діяти відповідно до приписів правових норм; уміння особистості використовувати у практичній діяльності правові знання, реалізовувати і захищати свої права і законні інтереси, виконувати юридичні обов'язки; високу правову активність людини у сприянні реалізації правових приписів, розуміння нею необхідності протидіяти правопорушенням [2, с. 173].

На формування правової культури особи впливає дві групи чинників: соціальні (зміст правових норм; специфіка професійної діяльності) та особистісні (рівень правової освіти; рівень та зміст фахової підготовки; специфіка функціональних обов'язків; моральні якості) [3, с. 152].

Формування правової культури у студентів-юристів складається з трьох аспектів.

1) Освіта. У порівнянні з іншими спеціальностями юристи мають певні переваги стосовно формування високого рівня правової культури. Студенти, які навчаються за іншими напрямками підготовки, розвивають власну правову культуру за рахунок вивчення дисциплін юридичного циклу. Правова культура майбутніх правознавців формується у ході вивчення спеціалізованих навчальних дисциплін: потреби в додаткових навчальних предметах немає.

2) Інформаційна діяльність. Робота в мережі інтернет щодо пошуку правової інформації (чинного законодавства і практики його застосування), звернення до електронних реєстрів і баз даних, що стане в нагоді у подальшій професійній діяльності.

3) Морально-психологічний клімат у навчальній групі, а, згодом, і у трудовому колективі. Відбувається формування системи поглядів і морально-правових цінностей, що забезпечують адекватну оцінку якості правового життя суспільства, а також запобігання виникненню правового нігілізму, цинізму та аморальності.

Література:

1. Філософія правового виховання : навч. посіб. / А.П. Гетьман, О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань та ін. ; за ред. А.П. Гетьмана, О.Г. Данильяна. Харків : Право. 2012. 248 с.
2. Чернета С.Ю. Дурманенко О.Л. Формування правової культури студентської молоді: соціально-педагогічний аспект. Вісник ЧНПУ. 2012. №104. Т. 2. С. 173-176.
3. Коваленко І. П. Формування правової культури майбутніх тележурналістів в умовах становлення ринкових відносин. Вісник ХДАК. 2015. Вип. 47. С. 150-156.

УДК 330.342.24:001.18(02.062)

Фурсін О.О., кандидат наук державного управління, доц.

КОМУНІКАЦІЙНІ ЗАСАДИ ЕФЕКТИВНОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Комунікація = інформація × взаємини × зворотний зв'язок

Роджер Левін зауважує, що більшість організаційних проблем виникає через жахливі взаємини між людьми всередині організації. Він безперечно має рацію, але це лише одна частина нашого рівняння. За відсутності якісної інформації ми не мали нічого цінного, що потрібно було б передати. Без ефективних механізмів зворотного зв'язку було б неможливо отримати підтвердження, що інформація належним чином подолала відстань від однієї людини до іншої. Комунікація – це необхідна умова для співробітництва, і що співпраця, крім комунікації, передбачає також наявність певної спільноти, зв'язків між її членами, здатності ухвалювати рішення й діяти відповідно до них відчувати певні емоції з приводу отримання інформації. Комунікації ніколи не буває достатньо - як ніколи не буває достатньо

ресурсів, часу, грошей тощо. Отже, скарги на комунікацію неминучі, ми лише можемо намагатися зробити максимум можливого, використовуючи те, що маємо. Для цього слід розуміти структуру система, з якими доводиться мати справу, а для початку чітко усвідомити той факт, що будь-яка організація являє собою мережеву структуру. Аналіз соціальних мереж – це розділ теорії мереж, який займається соціально-мережевими структурами, а також питаннями поширення інформації. К.Стівенсон, корпоративний антрополог, виділяє в соціальних мережах три архетипи комунікаторів: 1) хаби – люди, до яких з багатьох джерел надходить інформація, а вони потім транслюють її всім навколо; 2)воротарі – експерти, які уважно скеровують інформаційні потоки, які надають, що треба повідомити й кому, а також що повідомляти взагалі не слід; 3) барометри – спостерігачі людей і тенденцій, які зазвичай стають відмінними наставниками та коучами. К.Стівенсон зазначає, що хаби знають більшість людей в організації, воротарі знають «правильних» людей, а барометри знають більшість людей, які знають «правильних» людей [1, с.283]. У своєму бестселері «Переломний момент» М.Гладуелл запропонував іншу класифікацію людей у соціальних мережах: 1) з'єднувачі об'єднуються інформацією з багатьма людьми, але їх не пов'язують із нами глибокі відносини; 2) експерти знають менше людей, але зазвичай інвестують більше часу у розвиток відносин із ними, а тому знають їх набагато краще; 3) продавці – майстри міжособистісної комунікації, які здатні донести інформацію до адресата навіть у тих випадках, коли інші не в змозі це зробити. Стівенсон наполягає, що суб'єктивні архетипи, запропоновані Гладуеллом, являють собою різні комбінації її власних архетипів, виділені із застосуванням математичних методів. Але яку б модель ми не використовували, переліки архетипів, що не є взаємно виключними, занадто легко призводять до непорозумінь, провокують виникнення стереотипів і надмірно спрощують ситуацію. Комунікація насправді – це передача інформації від одного мозку до іншого на основі сформованих між ними взаємин, що супроводжується подоланням безлічі перешкод і вимагає зворотного зв'язку. Ми виділяємо дев'ять комунікативних компетенцій, більшою чи меншою мірою властиві багатьом людям: 1) з'єднання; 2) фільтрація; 3) емпатія; 4) розуміння; 5) розвиток; 6) управління; 7) поширення; 8) вплив; 9) розмова. Більш реалістично розглядати соціальні мережі як систему людей, які спілкуються на різних комунікативних рівнях у кожній із цих галузей [2].

Література:

1. Аппело Юрген. Менеджмент 3.0. Agile-менеджмент. Лідерство та управління командами». Харків: Вид-во «Ранок: Фабула», 2019, 432 с.
2. Воронкова В.Г. Муніципальний менеджмент. Київ: ВД «Професіонал», 2004. 256 с.

УДК 330.342.24:001.18(02.062)

Чапля В.В., магістрант гр. 8.2819-ду -з-19,
Воронкова В.Г., проф., доктор філософ. наук – науковий керівник

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МОУП

Інформаційні технології – сукупність методів, засобів та виробничих процесів, мета яких збір, опрацювання, обробка, зберігання і розповсюдження інформації для задоволення інтересів користувачів. Інформаційні технології пройшли вже декілька етапів розвитку: 1. Етап машинних ресурсів (50 ті-60ті рр..) характеризувався опрацюванням великих обсягів інформації при функціональних обмеженнях і великій вартості апаратних засобів. 2. Етап програмування (серединна 60-х рр. - до поч. 80-х рр.) успіхи в швидкому розвитку

електроніки привели до зниження вартості машинних операцій, внаслідок чого почалась економія людських ресурсів. 3. Етап нових інформаційних технологій (початок 80-х рр.) покращення професійних знань користувачів в обчислюваному середовищі АРМ, інтелектуалізація всіх форм взаємодії користувачів з технічними засобами. 4. Етап високих інформаційних технологій (початок 90-х рр. до сьогодення) - створення сучасних інформаційних технологій та інформаційних систем на всіх рівнях управління [1]. Сучасна інформаційна технологія - це сукупність засобів, методів і прийомів збирання, зберігання, опрацювання, подання та передавання повідомлень, що розширює знання людей та розвиває їхні можливості щодо управління технічними та соціальними процесами. У даний час дуже поширеним представником в освітньому середовищі є програмно-технологічний комплекс на основі SMART Board (Інтерактивна дошка). Цей програмний комплекс дозволяє використовувати як традиційні технології навчання, так і інноваційні педагогічні технології. Навчальний комплекс на основі SMART Board призначений для: подання заздалегідь підготовленої інформації; оброблення інформації під час її подання; створення інформації безпосередньо на дошці; використання інформації з інших додатків (Microsoft word, Excel, Power Point та ін.); створення композицій з текстових та графічних фрагментів; зберігання створених матеріалів та відтворення їх у процесі демонстрації; записування процесу створення і подання навчальної інформації; відтворення інформаційних процесів тощо. Інтерактивна дошка являє собою периферійних пристрій комп'ютера і виконує роль додаткового комп'ютерного монітора. Інтерактивна дошка відрізняється від звичайного монітора поверхнею, яка чутлива до дотику та має великі розміри – для зручності в роботі з аудиторією. Інтерактивні дошки застосовують в системі навчання. Така дошка допомагає учню (студену) краще сприймати інформацію та полегшує завдання викладача. Є точка зору вчених, що комп'ютерний прогрес настільки прискориться, що випередить спроможність людства осягнути його, і машинний інтелект перевершить людський розум. Нові технології на зразок блокчейну можна використати для цифрової версії угод і правил, розробивши «смарт-контракти», які суттєво змінять підхід до даного виду діяльності. Цифрові угоди про по привітність мають більшу юридичну силу і відстежуються. Нашим суспільством править Алгоритм, тобто інформаційні (цифрові) технології (smart–технології) [2], що упроваджуються в усі сфери людського життя.

Література:

1. Воронкова В.Г. Муніципальний менеджмент: К.: ВД «Професіонал», 2004. 256с.
2. Рижова І.С. Smart–технології як фактор розвитку сучасного дизайну // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2-017. Вип.69(1). С. 174-183.

УДК 65.01

Варченко Д.А., Абишева З.М., Прохорова А.Д. магистранты гр. МетМ-18-3
Уразбеков А.К., канд.эконом.наук, доцент - научный руководитель

ОБЗОР КЛАССИЧЕСКИХ ТЕОРИЙ О МЕНЕДЖМЕНТЕ

Карагандинский государственный технический университет

Несомненно, менеджмент является важной проблемой в любой организации, где не может быть достигнута поставленная цель без надлежащего управления. Менеджмент - это искусство решать различные задачи с помощью других людей. Все теории управления делятся на классические, поведенческие и ситуационные теории. Самые известные три классические теории управления (научные, административные и бюрократические) обсуждаются в этой статье. Наука о теории управления является основным требованием для руководителей любой организации, чтобы они могли решать различные задачи, чтобы

представить о науке, положительные и отрицательные аспекты теорий управления для менеджеров и ученых управления. Общие черты классической теории управления - это цепочка команд, авторитарный стиль управления и прогнозирование поведения. Хотя эти теории устаревшие, различные формы этих теорий применяются в большинстве стран мира.

Менеджер, обычно, – это наемный работник (должен выполнять порученную работу) со специальными знаниями в области организации деятельности группы субъектов. Он может устроиться на работу в организацию, где ситуация может быть любой из возможных. В разных ситуациях нельзя применять одинаковые методы управления. Менеджмент должен быть ситуационным [1, 2].

Управление является наиболее важным элементом любой организации. Ни одна организация не может достичь целей без правильного управления. Таким образом, управление является сердцем любой организации. Важно быть в курсе управления теории лидерства и управления успехом.

Организации должны иметь дело со многими проблемами в современной эпохе. Школы и университеты как типичные организации должны быть оснащены наукой управления и менеджмента теории для решения проблем и использования максимальных ресурсов. Классическая теория управления очень важна среди теории управления. Это основа всех теорий управления. Поэтому в этой статье обсуждаются классические теории управления. В этой статье рассматривается фундаментальная наука, сильные и слабые стороны классических теорий управления. Эта статья полезна для молодых ученых в области управления, менеджеров и организаторов.

Менеджмент – это научно-практическая и учебная дисциплина, посвященная проблемам управления в организации (на предприятии), на государственном, муниципальном и международном уровне.

Термин менеджмент означает лидерство от руки или предоставление направление.

Современный менеджмент имеет сложную структуру. Общее представление о менеджменте можно получить, познакомившись с его функциями, основами теории управления, проблемами стратегического менеджмента, классификацией организационных структур и механизмов направления. В менеджменте можно выделить конкретные направления – маркетинг, инновационный менеджмент, инвестиционный менеджмент, социально-экологический менеджмент, управление рисками и др. При решении задач менеджмента приходится использовать разнообразные инструменты менеджмента – методы принятия управленческих решений, оптимизации, эконометрического анализа данных, сбора и обработки экспертных оценок, моделирования.

Питер Друкер (1974) заявил, что управление относится к выполнению задач с помощью других людей и ресурсов. Другими словами, руководство представляет процесс выполнения заданий с помощью других людей.

Вейрих и Кунц (1993) заявили, что управление показывает процесс планирования, руководства, организации и управления людьми в группе для достижения целей.

Кроме того, важно руководить и контролировать реализационный план. Это показывает необходимость определенного плана для эффективного управления [3]. Согласно этому определению можно сделать вывод, что управление является процессом стратегического планирования, постановки целей, управления ресурсами и развитие необходимых человеческих и финансовых активов для достижения целей и достижения результатов. Это также включает запись фактов и информации для последующего использования.

Управление и лидерство - это два подобных термина, которые смущают многих людей. Поэтому термин лидерство должен быть объяснен [4, 5].

Лидерство - это разновидность власти. Специфика: направленность сверху вниз; ее носителем выступает не большинство, а один человек или группа лиц.

Основополагающими составляющими лидерства являются:

- лидер (исполнитель либо носитель);

- специфическая ситуация (контекст);
- последователи (субъект деятельности).

Лидерство относится к процессу, который индивидуально влияет на других людей для достижения организационных целей.

Грей (2005) и Шаик (2008) считает, что лидерство:
- процесс влияния общества;
- жить невозможно без лидеров и их последователей;
- является добровольным действием со стороны последователей;
- меняет поведение последователей [6].

Разница между управлением и лидерством

Управление и лидерство - это два частично совпадающих термина, которые путают большинство людей. Лидерство и управление дополняют и соответствуют друг другу, но с некоторыми отличиями. Разница между этими двумя терминами могут быть описаны следующим образом. Управление относится к планированию, организации, руководству, контролю и координации задач управления. Менеджеры выполняют эти задачи.

С другой стороны, руководство несет ответственность за мотивирование других людей. Лидер не обязательно держит официальную позицию. Менеджер может или не может быть надлежащим лидером [7].

В таблице 1 приведены различия между задачами менеджеров и лидеров.

Таблица 1 - Различия между задачами менеджеров и лидеров

МЕНЕДЖЕРЫ	ЛИДЕРЫ
Работают в статичной среде	Вводят перемены
Работают в системе	Работают над системой
Реагируют на изменения	Создают возможности
Минимизируют риск	Идут на риск
Следуют указанной дорогой	Задают стратегическое направление
Контролируют людей	Мотивируют людей
Координируют усилия	Заряжают людей энергией
Делают вещи правильно	Делают правильные вещи

Вейрих и Кунц (1993) и Мюррей (2011) считают, что менеджеры в основном руководители. Они делают планы, установливают бюджет и следят за прогрессом. С другой стороны, лидеры меняют людей и организацию.

Уоррен Беннис представил список различий между управлением и лидерством в книге под названием « Как стать лидером» в 1989.

Лидерство - это более широкий термин, чем менеджмент.

Лидеры влияют на других людей через навыки лидерства для достижения определенных целей. С другой стороны, менеджеры принимают преимущество их полномочий для выполнения задач с использованием подчиненных [8].

Теории управления можно классифицировать на классические теории управления, гуманистические теории управления, теории ситуационного управления и т. д.

Классическое направление менеджмента:
- школа научного менеджмента (Ф. Тейлор, Ф. Гилбретт, Л. Гилбретт, Г. Гантт, Х. Мюнстерберг, Х. Эмерсон, Г. Таун, М. Кук);
- административная школа (А. Файоль, Д. Лизней, А. Райли, Л. Урвик);
- бюрократическая школа (М. Вебер).

В наши дни Ф.Тейлора часто называют «отцом научного менеджмента». Именно Ф. Тейлор впервые предложил использовать разнообразные научные методы для изучения процессов труда и управления им, а также для повышения его эффективности и результативности.

Классические теории управления разработаны для прогнозирования и

контролирования поведения в организациях. Уникальными особенностями классических теорий управления считаются:

а) Цепочка командования: управление делится на три уровня в классических теориях управления.

- Управление на высшем уровне: это, как правило, высшее руководство, в состав которого входит совет директора, генеральный директор на предприятиях, президент, директора, заместители директоров, руководители и т.д. [9].

- Средний уровень управления: это между менеджерами верхнего уровня и менеджерами низшего уровня. Менеджеры среднего звена несут ответственность за координацию деятельности [10].

- Управление первого уровня: включает также руководителей [11].

Классические теории способствуют управленческой способности прогнозировать и контролировать поведение работников. Эти теории предназначены для прогнозирования и контроля поведения в организациях. Эти теории охватывают коммуникационные функции и игнорируют человеческие отношения в организации. Эти теории используются в простых, малых организациях. С другой стороны, эти теории не могут быть реализованы в больших и сложных организациях.

Литература:

1. Alireza Nadrifar, Esmat Bandani, Hakimeh Shahryari. An Overview of Classical Management Theories: A Review Article // International Journal of Science and Research (IJSR). - Volume 5 Issue 9, September 2016. – P. 83-87.
2. Тарасенко В.Ф., Козлова О.В., Тарасенко А.В. Взгляд на развитие менеджмента. – С. 173-175.
3. Likert R. The human organization: its management and values. 1967.
4. Likert R. New patterns of management. 1961.
5. Kiani F, Rahnama M, Dadkani E, Balouchi A, Fazeli K. A Comparison of Hospital Stressors and their Related Factors: From the Perspective of the Cardiac and Internal Wards' Patients. International Journal of Pharmaceutical and Clinical Research. 2016.
6. Johnston MW, Marshall GW. Sales force management: Leadership, innovation, technology: Routledge; 2016.
7. Urby H, McEntire DA. Emergency managers as change agents: recognizing the value of management, leadership, and strategic management in the disaster profession. Journal of emergency management (Weston, Mass). 2014. - № 13 P. 37-51.
8. Bass BM, Stogdill RM. Handbook of leadership: New York: Free Press; 1990.
9. Carroll SJ, Gillen DI. Are the classical management unctions useful in describing managerial work? Academy of management review. 1987. - № 12. – P. 38-51.
10. Mahmood Z, Basharat M, Bashir Z. Review of classical management theories. International Journal of Social Sciences and Education. 2012.
11. Cole GA. Management theory and practice: Cengage Learning EMEA; 2004.

УДК 658.8:005:21

Бойко Є.А., магістрант гр. ЕК-18-1мз,
Комазов П.В., к.е.н., доцент - науковий керівник

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗБУТОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕІТ

На сучасному етапі розвитку економіки України актуальним стало формування на підприємствах ефективної збутової діяльності, що дозволяє забезпечувати необхідний обсяг сировини і матеріалів для здійснення безперервного виробництва, достатній обсяг реалізації продукції та прибуток при оптимальному рівні збутових витрат.

Одним з етапів удосконалення збутової діяльності підприємства є комплексний аналіз збуту. Проведення такого аналізу дозволяє виявити проблеми, що виникають у збутовій діяльності, та в подальшому знайти способи їх вирішення.

Збутова політика підприємства в умовах маркетингової орієнтації – це сукупність маркетингових тактичних заходів у сфері формування попиту, встановлення взаємовідносин з покупцями, ціноутворення, транспортування, рух товарів, стимулювання збуту, сервісу і реклами, спрямованих на реалізацію збутових стратегій і досягнення цілей збутової діяльності підприємства.

На збутову політику підприємства впливають такі фактори: споживачі (кількість, концентрація, потреби, поведінка по відношенню до покупок тощо); збутовий потенціал підприємства (ресурси й маркетингові можливості у сфері збуту); конкуренція (кількість конкурентів, концентрація, ступінь агресивності); канали розподілу (альтернативи, доступність, правові обмеження).

Розробка збутової політики підприємств вимагає, перш за все, визначення її стратегії і тактики, для досягнення яких, з урахуванням специфіки підприємства, застосовуються відповідні методи прогнозування, планування, розробляються заходи з виконання планів, здійснюється координація, регулювання, облік і аналіз роботи зі збуту. Підприємство забезпечує проведення збутової політики поряд з раціоналізацією своєї організаційної структури, вдосконалюванням економічного механізму комерційної діяльності, договірною роботою, інформаційними зв'язками і технічним оснащенням виконуваних функцій. При цьому успішна реалізація збутової політики в багатьох випадках залежить від досвіду збутової діяльності, наявності кваліфікованих спеціалістів, правильності використання всіх її засобів.

Для того, щоб досягти успіху у підприємницькій діяльності сучасні підприємства мають не тільки виготовляти якісні товари, дотримуватись чіткої стратегії ціноутворення та доставки продукції цільовим споживачам. Підприємства повинні також реалізовувати політику комунікацій, які включають комплекс заходів, пов’язаних із доведенням інформації від виробника (торговельного посередника) до кінцевого споживача.

Основним орієнтиром у діяльності підприємства варто вважати покупця. Підприємство не може існувати і процвітати без покупців, тому їхнє залучення й утримання є головною задачею.

Отже, збутова діяльність являє собою цілісний процес, що охоплює планування об'ємів реалізації товарів з урахуванням прогнозованого рівня прибутку; пошук і вибір найкращого партнера – постачальника або покупця; проведення торгів, враховуючи встановлення ціни, відповідної якості товару та інтенсивності попиту; виявлення та активне використання факторів, здатних прискорити збут продукції та збільшити прибуток від реалізації.

UDC 65.017-047.44

Zabrodsky ES, master's degree.. EK-18-1md,
Khoroshun VV, Assoc., Ph.D. – supervisor

MODEL OF ESTIMATING THE ECONOMIC POTENTIAL OF THE ENTERPRISE

Engineering Institute of Zaporizhzhya National University, Department of EIT

Formation of effective, adapted to modern conditions of development of industrial relations, mechanisms of management of industrial enterprises is impossible without a comprehensive and systematic study of the concept of "economic potential", to determine its structural elements and the nature of interaction between them. The solution to this problem is not possible without the development and implementation of theoretical and methodological approaches to determining the role and place of economic potential in the formation of enterprise development strategy in the conditions of uncertainty and dynamism of the external economic environment. Many problems related to capacity management and assessment have not only been resolved but have not been addressed. So, in scientific researches the positions concerning creation of theoretical basis for creation of mechanisms of formation of effectively functioning potential of the enterprise and technology of their application are not yet clearly defined.

The economic category of performance is fully applicable and justified only for the assessment of economic potential as a whole, so in the proposed model, from the variety of elements of economic potential, its main component - the resource potential is selected. The accounting of other components, as well as the influence of market conditions can be carried out by assessing their impact in a transformed (through the coefficients of connection) form, namely:

$$EPE = \left[\sum_{i=1}^{n} RP_{Di} * K_i * J_{RPi} * J_{MAi} * J_{EDAi}\right] * J_{QM} * J_{CME},$$

Where EPE is the economic potential of the enterprise; RP_{Di} - the value of the resource potential involved in the production of the i-th position in the nomenclature of products or types of business activity of the enterprise; K_i is an indicator of the normative value of profitability in the sphere of material (intangible) production, which corresponds to the i-th type of production or type of business activity; J_{RPi} - an indicator of the provision of secondary components of the resource potential of the enterprise involved in the manufacture of these products or types of business activity; J_{MAi} is an indicator of market attractiveness for i-products; J_{EDAi} - Indicator of direct action environment for i-products (type of activity); J_{QM} - management quality indicator; J_{CME} is an indicator of counteraction to the macro environment; n - number of positions in the product nomenclature, types of business activity or product subdivisions of the enterprise.

The structure of the economic potential of the enterprise is determined by the number and quality of available resources, namely: the number of basic staff, enterprise funds, material resources, innovative resources, qualification and educational level of the team, the level of management personnel capable of optimizing the process of using enterprise resources, adapt to changes in the environment , apply new technologies and update the organizational structure [1]. In addition, this structure is defined as the ability to quickly obtain, process and use the information that comes in to make optimal management decisions, as well as the financial capacity of the company.

References

1. Economic Potential Index. URL: https://rea.bak-economics.com/en/services/economic-potential-index/

УДК 336.77:330.131.7

Міхно В.О., магістрант гр. ЕК-18-1м,
Мержинський Є.К., к.е.н., доцент - науковий керівник

КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ ФІНАНСОВОЇ УСТАНОВИ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕІТ

Поява кредитного ризику обумовлена специфікою та особливостями ринкового механізму, зокрема свободою дій, що надається кожному суб'єктові господарювання. Актуального значення набуває вирішення проблеми мінімізації ризиків кредитної діяльності банків. Банки повинні управляти власною кредитною діяльністю таким чином, щоб отримувати максимально можливий прибуток, одночасно намагаючись максимально знизити ризик, безпосередньо пов'язаний із механізмом надання і погашення банківських кредитів.

Проблема зниження кредитного ризику є важливим питанням в сучасних умовах, оскільки банківська система України розвивається швидко, постійно розширюється коло банківських послуг, у тому числі і такий різновид, як кредитування.

Для вирішення низки проблем пов'язаних з ефективністю управління кредитним ризиком необхідно створити відповідну концептуальну модель, що дозволить банку визначити, більш ефективно, основні напрями кредитної політики банку та обрати варіант найбільш раціонального розміщення наявних кредитних ресурсів.

Метод усунення кредитного ризику, який застосований у концептуальній моделі передбачає залишення банківською установою всієї відповідальності за собою. Мінімізація ризику здійснюється власними силами, роблячи ставку на професіоналізм менеджерів. Для утримання кредитного ризику на визначеному рівні банк може здійснювати такі заходи:

– припинення на деякий час діяльності у високоризикових галузях;
– пошук нових ринків кредитування, створення нових кредитних продуктів;
– створення структурного підрозділу для повернення проблемних кредитів.

Таким чином, ефективне управління мінімізацією кредитного ризику, на базі концептуальної моделі, дозволить банку приймати рішення в умовах визначених прогнозних сценаріїв розвитку та маневрувати і поєднувати їх, забезпечуючи найоптимальніший вплив на ризик, що зумовлює використання, крім внутрішніх інструментів, їх різновидів – фінансових інструментів управління кредитними ризиками.

Отже, головним завданням використання фінансових інструментів управління кредитними ризиками банку є визначення ступеня допустимості кредитного ризику й прийняття практичного рішення, що спрямоване на розроблення заходів, які дають змогу зменшити вірогідність втрат.

Література:

1. Гладинець Н. Ю. Кредитний ризик комерційних банків та методи його мінімізації. *Економіка та суспільство*: електронний науковий фаховий журнал. Мукачево, 2017. №13. С.1060-1064
2. Міщенко В. І. Управління кредитним ризиком на основі вдосконалення забезпечення банківських позик. *Фінансовий простір*. 2015. № 2. С. 77-84. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2015_2_11.
3. Ониськів Л. М. Актуальні проблеми оцінки кредитного ризику банку: нові вимоги та вплив на кредитування. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 15. С. 542-547.

УДК 330.322: 339.1

Пугач М.Г., магістрант гр. ЕК-18-1м,
Клопов І. О., к.е.н., доцент - науковий керівник

КЛАСИФІКАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РИЗИКІВ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕІТ

У сучасній економічній теорії існує величезна різноманітність підходів, за якими класифікують та групують ризики інвестиційних проектів. На сьогоднішній день в роботах багатьох авторів представлено більш ніж 200 видів різноманітних класифікацій інвестиційних ризиків. Всі з них мають як свої переваги так і недоліки, котрі породжують необхідність створення нових схем, більш досконалих. Тобто, на даний момент, не існує універсальної класифікації ризиків, адже це задача є досить складною. Тому представимо більш зручну схему класифікації (рисунок 1.). Позначення *IR* на рисунку відповідає терміну «інвестиційний ризик». Згідно з цим: IR^1– інвестиційні ризики за сферою прояву,IR^2– ризики за формами інвестування, IR^3– ризики за джерелами виникнення.
IR^1– це пункт, котрий включає ряд підпунктів, такі як:

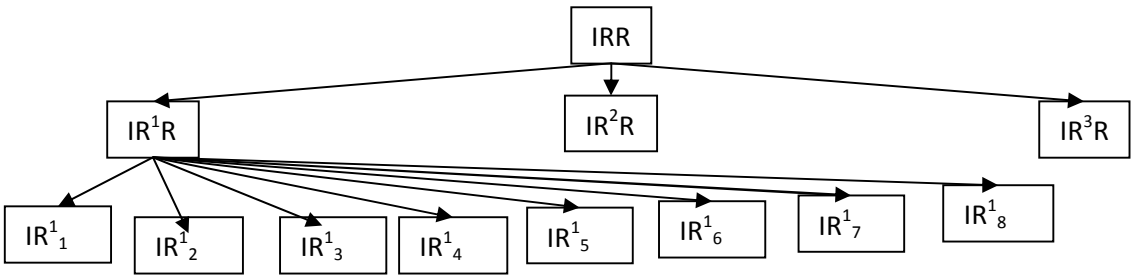

Рисунок 1 - Класифікація інвестиційних ризиків

IR^1_1 - економічний ризик. Ризик пов'язаний зі зміною економічних чинників, як: проведення державою економічної, бюджетної, фінансової, інвестиційної та податкової політики, зміна оподаткування, зміна ринкової та інвестиційної кон'юнктури, зміна фази економічного циклу, державне регулювання економіки, зміни в кредитній сфері, інфляція, дефолти і т.п. IR^1_2- соціальний ризик. Ризик, який виникає в наслідок змін соціальній сфері таких, як: страйк, зміни в соціальних відносинах, соціальні конфлікти, особистісний ризик, обумовлений людським фактором та і т.п. IR^1_3-екологічний ризик. Ризик, який виникає в наслідок змін в екологічній сфері таких, як: екологічні катастрофи (землетруси, пожежі тощо),забруднення навколишнього середовища, небезпечна радіаційне становище, аварії, екологічні рухи та програми і т.п. IR^1_4- правовий ризик. Ризик пов'язаний зі зміною економічних чинників, як:зміни чинного законодавства, суперечливість та неповнота законодавчої бази, погане забезпечення прав інтелектуальної власності і т.п. IR^1_5-технічний ризик. Помилки в технічному аналізі проекту, погане проектування, вибір недосконалої технології та обладнання і т.п. IR^1_6- маркетинговий ризик. Невірна якісна оцінка ринкових умов проекту: ємність ринку, організація реклами, час виходу на ринок, обрання цінової політики, вибір ринку збуту, сегментація і т.п. IR^1_7- фінансовий ризик. Ризик пов'язаний з фінансовою сферою, як, нестабільність економіки, коливання курсу валют, економічна криза, монополізм, конкуренція і т.п. IR^1_8- інші види ризиків. До них можна віднести рекет, розкрадання майна, омани з боку інвестиційних та господарських партнерів, інформаційний ризик і т.п.

На нашу думку використання даної класифікаціїдозволить швидше ідентифікувати, знаходити дані та більш розширено відобразити тему ризиків в інвестиціях. Що в свою чергу дозволить своєчасно впливати на проект, даби уникнути ряду ризиків.

УДК 336.76

Романюк М.Ю., магістрант гр. ЕК-18-1м,
Солодухін С.В., к.е.н., доцент - науковий керівник

МОДЕЛЮВАННЯ ПОВЕДІНКИ АГЕНТІВ НА ФІНАНСОВИХ РИНКАХ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕІТ

Сучасне суспільство з кожним днем починає все більше залежати від інформації в цілому і своєї інформованості, зокрема. Інформація, яку отримують агенти будь-якого ринку найчастіше характеризується своєю неповнотою, асиметричністю, і через це з'являється необхідність отримання інформації через інші джерела та пошуку альтернативних способів та методів прийняття рішень в умовах неповноти інформації. Але оскільки отримання інформації пов'язане з витратами, то кожен гравець може обрати: стати інформованим, але понести витрати, або залишитися без інформації, і заощадити власні кошти. Чим дорожче інформація, тим більша частина гравців віддасть перевагу варіанту не інформованості. Спостереження поведінки інших людей - це досить дешевий спосіб отримання інформації. Звідси і виникає копіювання дій решти учасників ринку не інформованими учасниками – виникнення інформаційного каскаду. Це означає, що не інформовані учасники вважають інформованих агентів більш компетентними та впевненні в тому, що ті мають більше інформації, і починають приймати рішення, опираючись на їх думку, ігноруючи власну.

Інформаційний каскад виникає, коли люди, що приймають рішення послідовно (один за іншим), ігнорують власну інформацію, спираючись на інформацію, отриману з поведінки (вибору) інших. Виходячи з цього, можна зробити висновок, що у деяких випадках на певних ринках та за певних умов управління економікою можливо лише суб'єктами, які володіють більшою інформацією про невизначені параметри системи, ніж інші суб'єкти ринку. В праці Андерсона та Хольта розкривається моделювання інформаційного каскаду на основі байєсового підходу, який дозволяє зрозуміти поведінку агентів лише на початковому етапі виникнення інформаційного каскаду. Більш розгорнута версія моделювання стадної поведінки була запропонована в праці Сорнетте [1] на основі моделі Ізінга. Модель Ізінга забезпечує загальний фон для створення реалістичних моделей соціальної взаємодії, тому її можна використовувати, як модель фінансової динаміки цін в результаті колективного вирішення сукупності агентів. Ця модель включає імітацію дії зовнішніх новин і приватної інформації. Вона має структуру динамічної моделі, в якій агенти мають дві думки (покупка або продаж) з коефіцієнтами зв'язку, а також які мають накопичену інформацію про те, як ринок зреагував на попередні новини, але є необхідність розширення моделі. За допомогою цієї моделі можна показати, що на утворення інформаційних каскадів на ринку впливають не лише новини, а й ставлення учасників ринку до цих новин та до думки решти учасників ринку – коефіцієнт наслідування, а також змоделювати ситуацію на ринку з трьома сигналами – купівля, продаж та вичікування.

Експерименти з моделювання різних станів системи, які базуються на моделі Ізінга дозволяють зробити аналіз ринків за різних ситуацій та проаналізувати поведінку їх учасників: наскільки агенти схильні до імітації дії попередників, або навпаки; та за яких умов проявляється схильність до «стадної поведінки».

Отже, можна стверджувати, що в умовах недостатнього вивчення вибухоподібних станів сучасних ринків існує необхідність проведення глибшого та детальнішого аналізу поведінки агентів за різних умов, що є актуальними для певних різновидів та станів ринку, для оцінки ефективності прийняття рішень агентами за виникнення або відсутності інформаційних каскадів.

Література:

1. Sornette D. Importance of Positive Feedbacks and Over-confidence in a Self-Fulfilling Ising Model of Financial Markets. – 2015. – 24 p.

УДК 629.322 : 629.345 (477)

Самохіна О. І., магістрант гр. ЕК-18-1м,
Глущевський В. В., д.е.н., доцент - науковий керівник

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ BIKE-SHARING У МІСТАХ УКРАЇНИ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕІТ

Передумовою ефективного функціонування й зростання національної економіки є високий рівень розвитку її інфраструктури. Розширення й оновлення об'єктів цієї сфери має стратегічний характер, оскільки охоплює будівництво доріг, пасажирський транспорт, надання населенню послуг зв'язку тощо. Однак проекти, які спрямовано на розвиток і вдосконалення інфраструктури, є капіталомісткими, тому бюджетні обмеження стають бар'єром для її модернізації. А отже, держава бере участь у реалізації інфраструктурних проектів, виступаючи їх ініціатором та контролюючи їх перебіг.

Відновлення та розвиток транспортної (дорожньої) мережі як одного з найважливіших інфраструктурних об`єктів міської територіальної громади є важливим і конче актуальним напрямком фінансування з боку як державних, так і недержавних інвесторів. Транспортна мережа — фізична реалізація просторової мережі, що відповідає структурі, де відбувається рух транспорту. Прикладом може бути мережа автошляхів, мережа вулиць міста тощо. Транспортні інфраструктурні об`єкти можна описати такою системою взаємозв`язаних характеристик: границі транспортної зони прокладаються по точках, як правило, рівновіддалених від основних вуличних магістралей; кількість та розміри транспортних районів визначають в залежності від особливостей території міста; у кожному районі визначається центр тяжіння його пасажиропотоків тощо.

Інноваційною на сьогодні транспортною мережею міста є *Bike-Sharing* - це міський прокат велосипедів, який передбачає альтернативу міському громадському транспорту та є "специфічною" транспортною мережею, яку утворено станціями прокату велосипедів та системою комунікаційних магістралей-шляхів, що їх зв`язують між собою. Для створення повноцінного середовища для велосипедистів недостатньо лише прокладання велодоріжок і створення системи прокату. Велику роль відіграє загальний стан середовища міста і підхід влади до його формування і підтримання у належному стані. Згідно з концепцією *Bike-Sharing* користувачі (туристи, мешканці або гості міста тощо) можуть вибирати велосипеди для переміщення на невеликі відстані по місту. Як наслідок, розвантажуються автодороги, а велосипед популяризується як транспортний засіб.

За даними офіційної статистики станом на початок 2019 р., світовий лідер велопрокату *Nextbike* (світова система громадського велопрокату - має в Німеччині, США, Великобританії, Новій Зеландії, Польщі, Хорватії, Австрії та Швейцарії близько 30 000 велосипедів) працює більше ніж у 150 містах світу на 4 континентах.

Українські міста не є виключенням - *Nextbike* дозволяє використовувати велосипед без потреби купувати власний, пропонує екологічний спосіб міської мобільності як додаток до послуг громадського транспорту: 2015 р. - місто Львів є першим в Україні, де запровадили систему громадського велопрокату; 2018 р. - *Nextbike* запускає прокат велосипедів у Києві, Харкові, Вінниці та Івано-Франківську; 2019 р. - система *Bike-Sharing* стрімко поширюється в інших містах України; перспективним є впровадження системи *Bike-Sharing* й у Запоріжжі.

Системний підхід наголошує на доцільності формування концепції моделювання інвестиційного плану (бізнес-плану) інфраструктурних проектів розвитку територіальної громади міста Запоріжжя, зокрема, запорізького варіанту створення системи *Bike-Sharing*.

УДК 005.932-047.58

Трюхан І. М., магістрант гр. ЕК-18-1мз,
Глущевський В. В., д.е.н., доцент - науковий керівник

МОДЕЛЮВАННЯ ЛОГІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ МЕРЕЖЕВИХ ЕКОНОМІЧНИХ СТРУКТУР

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ЕІТ

Логістика є наукою та сферою її практичного застосування при плануванні, організації, управлінні й контролі матеріальних, фінансових, інформаційних та інших потоків економічних систем. Конче актуальною є проблематика щодо ефективного управління логістичними процесами особливо для тих економічних систем, які мають розгалужену структуру, що утворено їх територіально відокремленими підрозділами. Тут йдеться про мережеві економічні структури, до яких безперечно відносяться фармацевтичні підприємства (виробництво; мережа складів; торговельна мережа аптек тощо). Їхня діяльність базується на фундаментальних логістичних концепціях з метою здійснення адаптивного управління перебігом матеріальних і супутніх їм інформаційних потоків.

Системний підхід наголошує на доцільності формування відповідної робочої концепції моделювання логістичної системи торговельної мережі фармацевтичної фірми, що забезпечує ефективне регулювання та управління на рівні основних ланок торговельно-збутової діяльності, яке здійснюється в конкретних умовах простору й часу. Ми пропонуємо авторський підхід щодо вирішення цих завдань, який розроблено на підґрунті концептуальної моделі, яка є теоретичною основою для розробки відповідного модельного інструментарію (рис. 1).

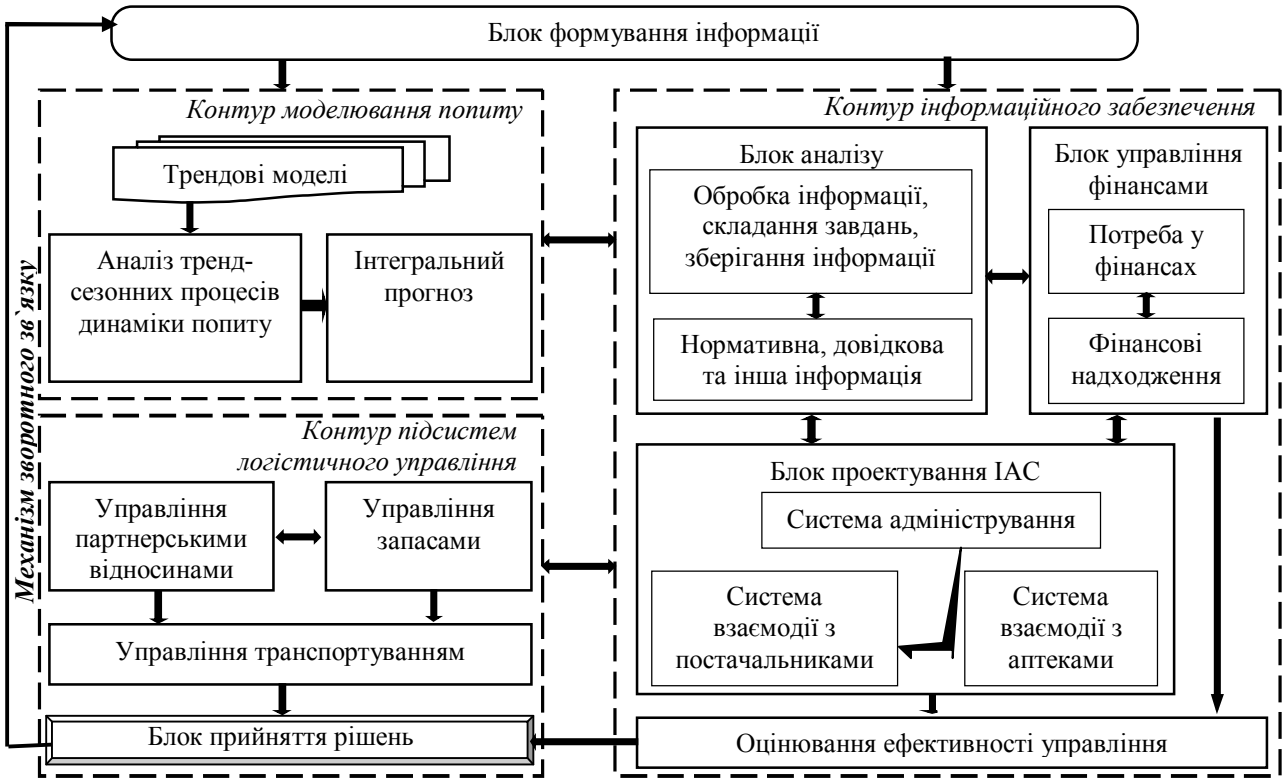

Рисунок 1 - Концептуальна схема моделювання логістичної системи торговельної мережі фармацевтичної фірми

УДК 364.22

Дюміна В. А., студентка гр. ЕП-174 ДВНЗ «МПЕК»
Сіліна І.В., доцент, канд. економ. наук – науковий керівник

АНАЛІЗ РОЗЛУЧЕНЬ В УКРАЇНІ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ФБСС

У 2018 році Мін'юст зафіксував рекордну кількість розірваних шлюбів у порівнянні з попередніми роками. Зокрема, в 2018 році було зафіксовано 53 860 розірваних шлюбів, в той час як в 2017 році - 33 169 розлучень.

За даними відомства, в 2016 році кількість зареєстрованих розлучень склало 35 463; в 2015 році їх було 34 230; а в 2014 році - 38 377. При цьому дані Мін'юсту не фіксують розлучення, які були здійснені за рішенням суду.

У 2018 році було укладено 229 тисяч шлюбів, що на 20 тисяч менше, ніж роком раніше. Експерти стверджують, що традиційні шлюби поступаються місцем цивільним. З початку 2019 року в Україні зареєстрували понад 24 тисяч шлюбів.

За даними Інституту демографії, середній вік вступаючих вперше в шлюб чоловіків - до 28 років, а жінок - до 25. Також, за словами експертів, йдуть в минуле ранні шлюби, тобто до 18 років.

Так чому українці найчастіше розлучаються? Статистика причин розлучень свідчить, що основними факторами розпаду українських сімей є:

1. зловживання алкоголем;
2. зрада;
3. небажання мати дітей з боку одного з подружжя;
4. проблеми у взаєминах з родичами чоловіка;
5. проблеми з фінансовим положенням

Саме на ці проблеми у відносинах доводиться майже 90% випадків розставань одружених пар. Проблеми з житлом (одна з причин, яка не увійшла в перелік) – це теж сучасна проблема, яку озвучують подружжя, коли подають документи на розлучення.

Також відзначимо, що послугою "Шлюб за добу" в 2018 році в Києві скористалося понад 5 тис. подружніх пар. На сьогоднішній день пілотний проект "Шлюб за добу" реалізується в 67 населених пунктах України.

Втім захоплюватися тим, що одружуються українці частіше, ніж розлучаються, і, отже, сім'ї в Україні міцні, навряд чи варто: останнім часом широко поширені так звані цивільні шлюби - коли люди проживають разом, у фактичному шлюбі, без офіційної реєстрації, а отже, і при розлученні вона їм не потрібна. Тобто, в офіційну статистику вони не потрапляють.

УДК 338.484

Монастирний Б.В., студент групи ПД – 175 ДВНЗ «МПЕК»
Шапуров О.О., доц, канд. економ. наук – науковий керівник

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ФБСС

Індустрія туризму - сукупність різних суб'єктів туристичної діяльності (готелі, туристичні комплекси, кемпінги, мотелі, пансіонати, підприємства ресторанного господарства, транспорту, заклади культури, спорту), які забезпечують прийом, обслуговування та перевезення туристів. Одночасно зі збільшенням загальної кількості туристів помітний розвиток одержала інфраструктура туризму й основний її компонент - готельний сектор, що прагне одержати свою частку бізнесу. У сучасних умовах готелі змушені боротися за «місце під сонцем», а за наявності можливості - прагнути до розширення свого бізнесу. Останнім часом у зв'язку з недавнім економічним спадом у розвинених країнах світу різко загострилася конкурентна боротьба в індустрії гостинності

В Україні туристична індустрія як самостійний сектор економіки перебуває в стадії свого становлення. Спостерігається збільшення інвестицій у готельний бізнес, як основного компонента інфраструктури туризму. Тому необхідно визначити основні напрямки розвитку готельного бізнесу в Україні з метою підвищення конкурентоспроможності підприємств індустрії гостинності на ринку готельних послуг.

Готельний бізнес в Україні перспективний як мінімум за чотирма причинами.

По-перше, у країні спостерігається підвищення ділової активності, що, як правило, неминуче викликає збільшення обсягів «ділового туризму», причому не лише внутрішнього, але й в'їзного.

По-друге, підвищення доходів населення України призводить до збільшення кількості людей, які подорожують, що викликає необхідність збільшити засоби розміщення та надання якісних готельних послуг.

По-третє, Україна, що заявила про свою інтеграцію до європейського простору, поступово стає привабливою для європейців.

По-четверте, скасування готельного збору призвело до зниження податкових обов'язків для готелів

Таким чином, український готельний ринок має великі прерогативи і є одним із самих перспективних у Східній Європі, але за всього потенціалу розвитку готельного бізнесу в Україні, кількість наявних готелів недостатня для країни з високою інвестиційною привабливістю, багатим історичним минулим і великими туристичними можливостями.

УДК 364.22

Семіцка А.О., студентка гр. ЕП-174 ДВНЗ «МПЕК»
Шапурова О.О., доцент, канд. економ. наук, директор ДВНЗ «МПЕК» – науковий керівник

АНАЛІЗ ВТРАТ ТРУДОВИЙ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ФБСС

На 1 січня 2019 року населення України становило 42,2 мільйона осіб. За даними перепису 2001 року, в Україні проживало 48,4 мільйона людей.

Число померлих в Україні перевищує число народжених: на 100 померлих припадає 57 народжених. Народилося в 2018 році в країні 335,9 тисячі дітей, померли 587,7 тисячі осіб. Міграційний приріст становив 18,6 тисячі осіб.

За прогнозами Інституту демографії та соціальних досліджень Національної академії наук України, до 2031 року населення України скоротиться до 39,5 мільйонів осіб. І справа не лише у високій смертності – українці продовжують залишати країну в пошуках кращого життя.

Основні країни, які «імпортують» нашу робочу силу є Польща (38,9%), Російська Федерація (26,3%), Італія (11,3%), Чеська Республіка (9,4%).

На нашу думку міграція надає нам лише один плюс – це те що, частина робочої сили повертається з новими знаннями та досвідом, прошу звернути увагу що, тільки частина повертається, а інші намагається зробити усе щоб залишитися за кордоном.

У 2019 році Україна стане антидемографічним лідером, через втрати трудового потенціалу внаслідок анексії Криму, окупації частини територій Донецької та Луганської областей, еміграції, неформальної зайнятості та соціально-трудової ексклюзії.

На тлі несприятливих демографічних тенденцій, дефіциту кваліфікованого трудового потенціалу відбувається збільшення соціального утримання, що посилює навантаження на працююче населення та соціальні фонди.

Якщо взяти у приклад 2017 рік, то середньооблікова кількість штатних працівників у 2017 р. становила 7,68 млн осіб при чисельності наявного населення України на 1 січня 2018-го 42,39 млн. Тобто один працюючий утримує більш як п'ять осіб.

Чи є вихід? Так, але на превеликий жаль, що лише економічні стимули здатні затримувати кадри на її території. Відповідно до коментаря НБУ, трудова міграція буде рости до того, як зарплати підвищаться до необхідного рівня. При цьому, необхідно відзначити, що зростання мінімальної заробітної плати в Україні значно обганяє реальну: її необхідний рівень буде складно досягти у найближчому майбутньому, але можливо.

УДК 338.48

Тихонська К.Р. студентка гр. ЕП-174
Метеленко Н.Г., д.е.н., проф. – науковий керівник

ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ФБСС

В'їзний туризм є важливим джерелом валютних надходжень як для розвинених країн, так і для країн, що розвиваються. Україна не є виключенням – за останні десять років ринок туристичних послуг , а відповідно і готельна індустрія зростають швидкими темпами. Не можна не відзначити значимість цього сегмента для економіки країни. Але нажаль зараз Україна займає одне з останніх місць в списку Європейських країн за кількістю готелів.

Індустрія гостинності, заснована на задоволенні комплексу матеріальних, соціальних та духовних потреб особистості. Нестача розвиненої готельної бази гальмує всі ці процеси пов'язанні з розвитком промисловості, торгівлі та економіки, що може привести до припинення налагодження контактів та обміну досвідом.

Джон Шоул – спеціаліст по питанням культури обслуговування. Він стверджував, що успіх у сфері послуг складається з трьох частин: якість, надійність та швидкість. А також він влучно опише це у такому вислові: «Сервіс, а точніше його рівень якості, - це стратегія, й стратегія настільки ж потужна, як маркетинг, й настільки ж ефективна, як високоякісний продукт».

В свою чергу М.П. Мальська та І.Г. Пандяк виводять чотири основні концепції «моделі гостинності»: гуманітарну, технологічну, функціональну та комерційну (рис. 1). Розкриваючи зміст цих складових можна помітити, що автори віддають перевагу іміджу готелю й культурі обслуговування. Такий підхід є доцільним, оскільки він повністю відповідає цій сфері.

Категорійний зміст	Складові характеристики		Фактори забезпечення якості готельних послуг
Гостинність як базова категорія готельної справи	1. Гуманітарна 2. Соціальна 3. Економічна 4. Комерційна 5. Управлінсько-функціональна 6. Технологічна **Послуг (продукт готельного бізнесу)**	М А Р К Е Т И Н Г	1. Умови проживання 2. Відношення персоналу 3. Культура обслуговування 4. Спектр додаткових послуг і їх якість 5. Операційний режим діяльності 6. Якість матеріальної бази
Стандарти якості	Індивідуальні оцінки якості		

Рисунок 1 – Особливості та змістовні характеристики поняття «гостинність»

Отже, розвиток туризму в Україні помітно відстає від реальних можливостей використання наявного потенціалу, що визначаються географічним розташуванням та природніми умовами та наявністю культурних пам'яток. Виходячи з дослідження, можна одразу визначити причину цієї ситуації, тобто розбалансованість туристичного ринку, що викликана неякісним обслуговуванням та нерозвиненою інфраструктурою туризму.

Вирішити проблему можна у разі серйозних змін у готельній сфері. На даний же момент готельний бізнес в Україні визнає складне становище.

УДК 331.5

Цой В.С. студентка гр. ЕП-174 ДВНЗ «МПЕК»
Яришко О.В., канд. економ. наук, доц. – науковий керівник

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДЕМОГРАФІЧНИХ ТА ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ФБСС

Демографічна ситуація країни є одним із головних індикаторів її соціально-економічного розвитку та основою формування конкурентного професійного ринку праці. Динаміка чисельності та руху населення (народжуваність, смертність, міграція), а також його склад є важливими вихідними параметрами і основою розвитку професійного ринку праці. Динаміка чисельності населення, народжуваності та смертності в Україні показує наявність негативних тенденцій (табл. 1)

Таблиця 1 - Динаміка чисельності населення, народжуваності і смертності в Україні за період 2015–2017 рр.

Роки	Чисельність населення, млн. осіб	Народжуваність, тис. осіб	Смертність, тис. осіб	Коефіцієнт народжуваності	Коефіцієнт смертності
2014	45,40	456,9	632,3	10,8	14,7
2015	42,9	411,8	594,8	10,7	14,9
2016	42,7	397,0	583,6	10,3	14,7
2017	42,6	364,0	574,1	9,4	14,5

Як ми бачимо чисельність населення з кожним роком зменшується. Слід зауважити, що вона скорочується і в інших країнах, але не з такою інтенсивністю.

Для сучасної демографічної ситуації в Україні характерні: негативні тенденції зменшення народжуваності і збільшення смертності, що призводить до загального зменшення чисельності населення; старіння населення, збільшення навантаження на його працездатну частину; скорочення тривалості життя як чоловіків; посилення інтенсивності міграційних процесів.

Причини падіння народжуваності, за даними фахівців, можуть бути відокремлені у такі групи: економічні, соціальні, психологічні, біологічні та інш.

Головний ознака економічної причини – професійний ринок праці, який постійно погіршується. Багато людей залишаються без роботи, ВВП країни зменшується. Виходячи з цього і маємо низький рівень життя та малий дохід. Професійний ринок не розвивається, але має намір покращувати своє становище.

Тенденції розвитку професійного ринку праці засвідчили, що сьогодні ринок висуває нові вимоги до шукачів робочих місць (уміння діяти у непередбачених ситуаціях, прийняття відповідних рішень, критичне мислення, готовність до підвищення професійної кваліфікації, роботи в команді, кооперування і т. д.), тобто підприємствам потрібні креативні працівники, які готові швидко реагувати на зміни.

УДК 336.711.713(100):339.9

Зінченко В.В., ст. гр.8.0729-уфпс,
Ткаченко Е.Ю., доцент, канд. економ. наук – науковий керівник

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ФБСС

В сучасних умовах господарювання одним із важливих чинників розвитку ринкової економіки є ефективна банківська система, основу якої складають комерційні банки. Від надійності банківської системи залежить не тільки подальший ефективний розвиток економіки країни, а й добробут кожного клієнта банківської установи. Запропонована Національним банком України програма реформ фінансового оздоровлення банківської системи призвела до кардинальних змін у функціонуванні найбільш важливих системних банків та значного скорочення їхньої кількості.

Станом на 01 січня 2018 року ліцензію Національного банку України мали 82 банківські установи (в т.ч. 38 банків з іноземним капіталом). З початку 2017 року кількість функціонуючих банківських установ скоротилася на 14 . За підсумками 2017 року чисті активи банківської системи України збільшились. Їх обсяг станом на 01.01.2018 р. відповідав 1,336 млрд. грн. проти 1,256 млрд. грн. на початок року (+6,4%). Ключовими чинниками коливання обсягу активів банківської системи в досліджуваному періоді виступали: динаміка курсу національної валюти, нарощення вкладень в ОВДП, збільшення обсягу кредитного портфелю банків, а також виведення частини комерційних банків з ринку. Частка проблемних активів залишається досить високою. До основних причин наявності проблемної заборгованості можна віднести: недостатній нагляд з боку регулятора за діяльністю банків; наслідки економічної кризи останніх років; низька якість кредитного портфелю банків.

За підсумком 2017 року доходи банків України, у порівнянні з результатом минулого року, зменшилися на 6,53% і становили 178,23 млрд. грн. Водночас, витрати скоротилися на 42,1% – до 202,59 млрд. грн. Фінансовий результат діяльності банківської системи за підсумком 2017 року був негативним та становив -24,36 млрд. грн. (-159,39 млрд. грн. за підсумком 2016 року). Від'ємний результат діяльності зумовлений в основному високими відрахуваннями в резерви 4 великими банками. За 2017 рік кількість банків, які показали негативний фінансовий результат скоротилася з 29 одиниць на початок року до 18 на кінець .

У 2017 році обсяги чистого операційного доходу від основної діяльності збільшилися на 11,3 млрд. грн. (+14,73%). Загальна сума ЧОД станом на 01.01.2018 р. склала 87,8 млрд. грн. (за підсумком 2016 р. – 75,6 млрд. грн.).

Найбільш збитковими за результатами 2017 р. стали державний ПАТ "Приватбанк", а також 2 банки з російським капіталом: Промінвестбанк та ВТБ банк . На топ-3 найбільш збиткових банківських установ за підсумком 2017 р. припадало 86,2% загального обсягу збитку, отриманого банківськой системой України. Серед найбільш прибуткових за підсумком 2017 року були банки з іноземним капіталом: Райффайзен Банк Аваль, Укрсиббанк та Креді Агріколь Банк. На топ-3 найбільш прибуткових банків за підсумком 2017 року припадало 44,2% загального обсягу прибутку, отриманого банківською системою.

Для ефективного розвитку кредитної діяльності банківської системи України в цілому, необхідно визначити подальші дії для налагодження наявного стану: вдосконалити регулятивну та законодавчу базу, котрі захищають права кредиторів; необхідно удосконалити механізм надання кредитів, особливо оцінку кредитоспроможності позичальників, посилити аналіз доходів, для зниження ризиків;удосконалення Українського бюро кредитних історій, отримання інформації щодо недобросовісних позичальників, поручителів, заставодавців, застосування світового досвіду; гарантія високого рівня професійної підготовки банківських працівників; встановлення довготермінової співпраці між позичальником та кредитором.

УДК 336.74

Фатюха В.В., доцент, канд. економ. наук

ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИКИ ІНФЛЯЦІЙОГО ТАРГЕТУВАННЯ НБУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ФБСС

Грошово-кредитна (або монетарна від англ. money) політика - це сукупність заходів у сфері грошового обігу і кредитних відносин, які проводить держава. Основне призначення грошово-кредитної політики - впливати на економіку через систему грошового обігу з метою досягнення такого рівня національного виробництва, що характеризується повною зайнятістю і помірною інфляцією. Основним монетарним інструментом і операційним орієнтиром за такого монетарного режиму є процентна ставка. Рішення щодо грошово-кредитної політики приймаються з урахуванням прогнозу інфляції. Якщо прогнозована інфляція знаходиться вище цільового рівня, то для її стримування проводиться політика "дорогих грошей", тобто процента ставка підвищується. І навпаки – при нижчому прогнозованому показнику інфляції порівняно з цільовим рівнем проводиться політика "дешевих грошей", коли процентна ставка знижується.

З грудня 2016р в Україні офіційно проголошено в якості режиму грошово-кредитної політики інфляційне таргетування. Сутність режиму інфляційного таргетування полягає у публічному оголошенні кількісних цілей з інфляції та зобов’язанні центрального банку досягати цих цілей протягом середньострокового періоду. Для підвищення прозорості монетарної політики в процесі переходу до нового режиму було оприлюднено Дорожню карту з переходу до інфляційного таргетування, де були визначені напрями дій Національного банку з метою створення всіх необхідних умов для успішного функціонування режиму інфляційного таргетування в Україні.

Роглянемо етапи, що передували впровадженню режиму інфляційного таргетування в Україні. До 2014 року в умовах акумуляції дисбалансів в економіці застосовувався режим фіксованого валютного курсу з утриманням завищеного обмінного курсу та фіскального домінування. У 2014 р. в умовах масштабної кризи застосовувалася електична політика, головними відмінностями якої був перехід до гнучкого курсоутворення, монетарного таргетування та фіскального домінування. Завданнями електичної політики були: стабілізація фінансової системи, забезпечення життєздатності держави та мінімізація девальвації. У 2015-2016 р.р. почалася стабілізація фінансової системи із застосуванням режиму переходу від монетарного таргетування до інфляційного таргетування. З грудня 2016 р. і по теперішній час в умовах стійкого економічного зростання діє режим інфляційного таргетування із плаваючим валютним курсом та процентною ставкою у якості основного інструменту. Метою інфляційного таргетування НБУ є досягнення до літа 2020 року інфляції на рівні 5% та підтримання такого рівня у довгостроковій перспективі. Також серед пріоритетних завдань забезпечення зростання міжнародних резервів держави. На момент, коли офіційно закріплювався режим інфляційного таргетування, планувалося три етапи його впровадження. А саме: 1етап так званої стрімкої дезінфляціїї впродовж 2017р.; 2етап досягнення однознакових показників інфляції впродовж 2018-2019 р.р.; 3 етап з 2020р. – досягнення 5% інфляції та утримання її на такому рівні. Перший та другий етапи наразі виконано успішно. НБУ вдалося подолати двозначний рівень інфляції. Станом на 01 листопада 2019 р. ІСЦ становить 7,5% річних, облікова ставка -1,5%, офіційний курс до євро – 28,68 грн., офіційний курс до дол.США – 24,82 грн., міжнародні резерви – 21,4 млрд.дол.США. Отже наразі спостерігається позитивна динаміка інфляційного таргетування і якщо ця динаміка не зміниться, то влітку 2020 р. рівень інфляції в Україні становитиме 5%.

УДК 658.153.014.1

Яришко О.В., доцент, канд. економ. наук

ЛІЗИНГ ЯК АЛЬТЕРНАТИВА БАНКІВСЬКОМУ КРЕДИТУ В УМОВАХ ОБМЕЖЕНОСТІ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ФБСС

Ринкові умови господарювання потребують постійного розвитку технологічної бази, що відповідно вимагає пошук методів фінансування технічного оснащення та оновлення виробництва. Лізинг є одним із таких методів.

Теоретичні і практичні основи лізингу розглядали в своїх працях Н.Внукова, Т. Завора, В. Міщенко, С.Науменкова, В.Зайцев та інші.

Під фінансуванням підприємства розуміють сукупність форм і методів, принципів і умов фінансового забезпечення простого і розширеного відтворення. В умовах обмеженості фінансових ресурсів лізинг потрібно розглядати як альтернативу банківському кредиту.

Фактично до 1997 р. термін «лізинг» офіційно був відсутній в Україні. У 1997 році в Україні було прийнято Закон «Про лізинг», але у 2003 році його замінено на Закон «Про фінансовий лізинг».

Згідно Податкового Кодексу України лізингова (орендна) операція - господарська операція (крім операцій з фрахтування (чартеру) морських суден та інших транспортних засобів) фізичної чи юридичної особи (орендодавця), що передбачає надання основних засобів у користування іншим фізичним чи юридичним особам (орендарям) за плату та на визначений строк. Лізингові (орендні) операції здійснюються у вигляді оперативного лізингу (оренди), фінансового лізингу (оренди), зворотного лізингу (оренди), оренди житла з викупом, оренди земельних ділянок та оренди будівель, у тому числі житлових приміщень.

Стрімке зростання ринку лізингу у 2018р. майже на 34,9% або 4,021 млрд грн. в порівняння з 2017 року вказує на повторювання світового тренду, де лізинг став конкурентом традиційному банківському кредитуванню. Лізингове фінансування малого та середнього бізнесу стає і в Україні одним із найважливіших драйверів економічного зростання.

Станом на 01.01.2019 загальний обсяг портфелю лізингових компаній – членів Асоціації «Українське об’єднання лізингодавців» (об’єднує більше 70% ринку) становить 15,545 млрд грн.

Широке розповсюдження в світовій практиці лізинг отримав завдяки певним перевагам, які надаються участникам угоди: надає можливість використання нової техніки без значних одноразових витрат, тобто є можливість налагодити виробництво; фінансовий лізинг припускає 100% кредитування; не завжди, потребує негайного початку платежів; порядок здійснення лізингових платежів гнучкіший, ніж за кредитними угодами; фінансовий лізинг доступний малим і середнім підприємствам, в той час як отримання банківських кредитів на сприятливих умовах для таких підприємств є проблематичним; частина лізингових компаній не вимагають від лізингоодержувача додаткових гарантій, оскільки забезпеченням угоди є саме устаткування отримане в лізинг; фінансовий лізинг на відміну від банківського кредиту дає змогу створити більш надійні умови господарювання.

Оскільки операції лізингу є дієвим і реальним фінансовим інструментом, то він здатний ефективно розвивати виробництво, активізувати інвестиційний процес в країні.

УДК 336.71

Пересипкін О. А., студент групи ФП – 1710 ДВНЗ «МПЕК»,
Костроміна В. О., канд. економ. наук – науковий керівник

ОПТИМАЛЬНА СТРУКТУРА БАНКІВСЬКИХ РЕСУРСІВ В УКРАЇНІ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ФБСС

Найважливішу роль у функціонуванні банку мають ресурси, якими банки розпоряджаються і використовують в банківській діяльності.

Актуальність даної теми полягає в тому, що на сучасному етапі економічного розвитку, в умовах покращення економіки та виходу України з кризового стану, важливе місце займають задачі оптимального формування банківських ресурсів.

Ресурси кожного окремого банку мають конкретну структуру - певне співвідношення між власними коштами та зобов'язаннями, яке формується під впливом факторів зовнішнього та внутрішнього середовища: універсалізації чи спеціалізації банку, кредитної та депозитної політики, обсягу послуг клієнтам, стану економіки країни в цілому.

Взаємозв'язок ключових елементів системи банківських ресурсів постійно змінюється й розвивається, тому їх структуризація й детальне дослідження мають важливе теоретичне й практичне значення.

Структура банківських ресурсів по окремих банках відрізняється великою розмаїтістю, що обумовлено її індивідуальними особливостями. Перевага конкретних джерел банківських ресурсів у їхньому загальному обсязі залежить від певних умов розвитку економіки, а також ступеня розвитку окремих секторів фінансового ринку в країні й інших факторів. Від структури ресурсів залежати не тільки обсяги здійснення операцій банку, а й взагалі його функціонування.

У банківській практиці ресурси банків згідно з існуючими традиціями поділяють на власні, залучені та запозичені.

Власний капітал банку виражений у грошовій формі частина майна, яка належить власникам і забезпечує самостійність і фінансову стійкість. Частка власного капіталу банку в сукупних ресурсах невелика, тоді як у сфері матеріального виробництва співвідношення власного та позичених капіталів інше. Для банку вважається нормою, коли власний капітал становить 8 – 10%. Це зумовлено специфікою діяльності банку. Банк користується переважно чужими коштами, а власні призначені для страхування інтересів вкладників і кредиторів, а також покриття збитків від банківської діяльності.

Власні ресурси банку мають важливе значення для ефективного здійснення банківської діяльності. Вони виконують важливі функції, а саме захисну, оперативну, регулюючу та функцію забезпечення.

Залучені та запозичені банківські ресурси формують переважну частину банківських ресурсів. Тому їм притаманний широкий спектр видів і форм залучення. Залучені ресурси банків існують у двох основних формах: у формі депозитів та у формі короткострокових боргових цінних паперів. Запозичені банківські ресурси також характеризуються двома формами реалізації: кредити, отримані від інших банків, та цінні папери субординованого боргу. Структура банківських ресурсів є не сталою за якісним складом і змінюється протягом року залежно від багатьох чинників, зокрема від якості активів, політики банку щодо забезпечення приросту капітальної бази.

Можна зробити висновок, що важливу роль у формуванні ресурсів банку займають залучені та запозичені ресурси. Вони займають 85-90% та в основному формуються за рахунок вкладення коштів клієнтів у банк під відсотки з метою отримання вигоди. А банк в свою чергу збільшує ресурсні можливості для проведення активних операцій.

УДК 336.22

Тончак В. В., студентка групи ФП – 1710 ДВНЗ «МПЕК»,
Костроміна В. О., канд. економ. наук – науковий керівник

ДОСЛІДЖЕННЯ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ДО ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ФБСС

Провідна роль у забезпеченні виконання державної функції щодо регулювання економічних процесів належить податкам, які справляються до державного бюджету. Податкові надходження займають найбільшу частку серед інших методів централізації бюджетних ресурсів.

Актуальність даної теми постає в тому, що нинішню внутрішньо-економічну ситуацію в країні не можна назвати доволі втішною. Державний бюджет на 2019 рік передбачав надходження у розмірі 671,8 млрд. грн., з яких 519,1 млрд. грн. (77,27%) становлять лише податкові надходження, і тільки 158 млрд. грн. (22,73%) – це надходження з інших джерел, таких як доходи від власності та підприємницької діяльності, адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності та інші неподаткові надходження. У той ж час видатки державного бюджету складають 668,9 млрд. грн., тобто профіцит бюджету складає 2,9 млрд. грн.

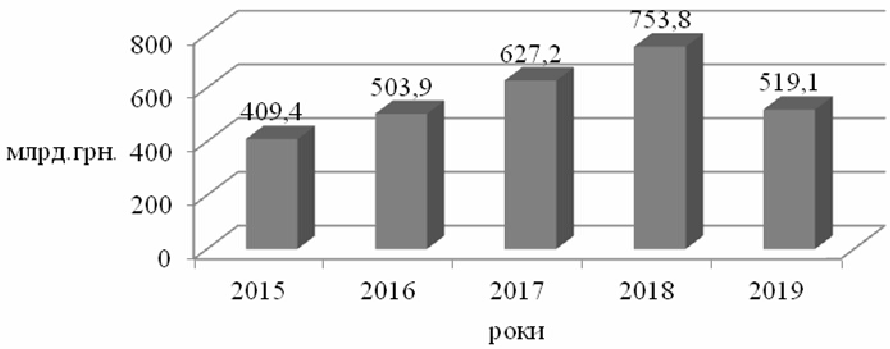

Рисунок 1 – Розмір податкових надходжень до державного бюджету України (джерело: https://zakon.rada.gov.ua)

Отже, Державний бюджет України формується у середньому на 78% за допомогою податкових надходжень. Проте цього недостатньо, оскільки за європейськими нормами неподаткові надходження у структурі бюджету держави мають складати не більше, ніж 5%. Це свідчить про неоптимальну структуру доходів бюджету.

Податкова система залишається недосконалою. Основними недоліками є: нерівномірність і несправедливість розподілу податкового навантаження; перетворення податкової системи у чинник пригнічення економічного зростання та інвестиційної активності, стимулювання ухилення від сплати податків і відтік капіталів за кордон; проблема подвійного оподаткування; нестабільність податкового законодавства.

Таким чином хоча й відбувається постійне вдосконалення оподаткування, фіскальний потенціал податків є невикористаним через податкові пільги, ухилення від сплати, недоліки в адмініструванні. податкову заборгованість.

Для досягнення максимального ефекту в реалізації заходів податкової політики пріоритетність варто надавати таким, які сприяють економічному зростанню. а відтак — наповненню державної казни податковими надходженнями.

УДК 669.712

Ніколенко Д.С., ст. гр. 8.0729-уфпс-з,
Ткаченко Е.Ю., доцент, канд. економ. наук – науковий керівник

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ФБСС

Сільське господарство України - одна з провідних галузей економіки України. Сільськогосподарські угіддя займають 42 млн. гектарів, або 70 % загального фонду країни. 78,9 % сільськогосподарських угідь - орні землі та багаторічні насадження, 13,0 % - пасовища, 8,4 % - сіножаті. Потенціал виробництва сільськогосподарської значно перевищує потреби внутрішнього ринку, тому Україна може не тільки забезпечити населення країни якісним, безпечним, доступним продовольством, а й значно підвищити ВВП при правильному економічному та технологічному підході. За даними уряду, станом на 2018 рік агросектор займає майже 17 % ВВП України і приносить майже 39,8 % валютної виручки, складає більше 18,8 млрд доларів.

Україна за рівнем техніки і технології в сільському господарстві відстає від передових країн на 40 років. Тільки два відсотки її сільськогосподарських угідь обробляються розумними методами. Через нашу відсталості втрати врожаю досягають 30%. Питомі витрати електроенергії у нас в кілька разів вище, ніж в США і в Західній Європі. В Україні в сільському господарстві трудяться 13% всього працездатного населення країни, що в 2 - 4 рази більше, ніж на Заході.

До основних проблем сучасного стану розвитку сільського господарства в Україні можна віднести: високі ціни на пальне, високі процентні ставки на кредитні ресурси, висока митна вартість на сільськогосподарську техніку, соціальні проблеми сільських жителів, зростання собівартості вирощування культур, недостатня кваліфікація робочих кадрів, аграрні компанії не генерують робочі місця, відсутність науково обґрунтованих систем ведення сільського господарства.

Заходи, які потрібно провести для рішення вказаних проблем і покращення стану сільського господарства в Україні:

1. Перехід від сировинного експорту до експорту продуктів з високою доданою вартістю.
2. Перехід до сталого землеробства і використання ефективних методів ведення сільського господарства (точне землеробство, мінімальна обробка землі, електронна карта полів, використання GPS-технологій).
3. Налагодження повноцінних експортних відносин з Азією, Африкою, ЄС і США.
4. Підвищення стандартів безпеки продуктів харчування.
5. Підвищення енергетичної незалежності сектору за рахунок використання альтернативних видів енергії.
6. Реалізація інфраструктурних проектів, які дозволять збільшити обсяги виробництва і скоротити його собівартість, а також зменшити втрати сировини і готової продукції при зберіганні і транспортуванні.
7. Підвищення ефективності систем управління аграрними підприємствами.
8. Більш доступні кредити для розвитку аграрного бізнесу та тваринництва.
9. Покращення генетичного фонду сільськогосподарських тварин.

УДК 659.113.26

Абдултаірова Е.С., студентка групи ПД – 175 ДВНЗ «МПЕК»
Шапурова О.О., доцент, канд. економ. наук, директор ДВНЗ «МПЕК» – науковий керівник

РЕКЛАМНА ІНДУСТРІЯ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ФБСС

Згідно CANnual 2018, рекламна індустрія в Центральній і Східній Європі за рік зросла на 15%. Особливо активно зростає ринок України (+ 28%), а в рейтингу, який визначає, наскільки сильно рекламна індустрія має значення в економіці кожної країни, Україна опинилася в Top-3.

Незважаючи на те, що сегмент Діджитал зростає в усьому регіоні, слід підкреслити, що він як і раніше значно відстає від телебачення в більшості країн. Середня регіональна частка за типами ЗМІ показує, що телебачення все ще становить 45% інвестицій в рекламу в Центральній і Східній Європі, а третина рекламних витрат йде в онлайн.

Тенденції попередніх років збереглися і в 2017-му. Рекламні витрати на TV завмерли на колишній позначці, Діджитал продовжував зростати, частка друкованої преси знизилася, а радіо залишилося на колишньому рівні. І тільки зовнішня реклама піднесла невеликий сюрприз, збільшивши свою частку на 1%. Почасти це пояснюється якраз змінами на українському ринку ООН. Після деяких технічних коригувань методології, загальний обсяг ринку ООН в Україні збільшився з 11% до 17%, ставши найвищою часткою серед країн Центральної і Східної Європи.

Найбільш швидкозростаючим ринком, частка якого з 2015 по 2017-й збільшилася на 5%, є Діджитал. У фінансовому вимірі в 15 країнах регіону даний сегмент виріс за два роки на 38% і в 2017-му досяг позначки 13 млн євро.

Згідно з останнім виданню CANnual Report, рекламодавці в 2017-м витратили на Діджитал на 2 млрд євро більше, ніж за рік до цього. Цей ривок трапився, в першу чергу, завдяки російському ринку, який піднявся за рахунок вкладень в цифрову рекламу. У минулому році цей сегмент в Росії виріс на 700 млн. євро, досягнувши 2,5 млрд євро, що становить 20% усього ринку Центральної та Східної Європи.

Для порівняння, в Україні цей перспективний сегмент зараз становить 137 млн. євро, тобто український Діджитал має величезний потенціал зростання.

Для найбільшої наочності укладачі CANnual Report створили так званий рейтинг weCAN Ranking, що показує ефективність ринків реклами в 15 країнах Центральної та Східної Європі в порівнянні один з одним. У розрахунок береться процентне співвідношення витрат на рекламу на душу населення в номінальному ВВП країни на душу населення. Чим вище цей показник, тим більше важливим сегментом економіки вважається рекламна індустрія.

Український ринок в рейтингу 2017 року досяг найбільшого зростання. У порівнянні з попереднім роком, рекламні витрати країни зросли на 40% (на 30% в євро), таким чином додавши 0,07% до витрат на рекламу на кожного жителя країни по відношенню до ВВП. Це дозволило Україні переміститися з четвертого рядка рейтингу на третю, зайнявши місце відразу після Чехії і Угорщини - двох країн, найбільш близьких по західним тенденціям. Причому відставання від Угорщини склало всього 0,0002%.

УДК 004.7

Шапурова О.О., доцент, канд. економ. наук, директор ДВНЗ «МПЕК»

SMART HOME ЯК ФАКТОР ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ФБСС

Інтернет речей (IoT) є однією з найгарячіших тем, коли мова йде про оцифрування і руйнівних змінах в традиційних галузях національної економіки.

Результатом IoT в контексті приватного домогосподарства є те, що зазвичай відоме як розумний будинок (Smart Home).

Смарт-будинок продовжує своє стрімке розширення, але темпи зростання ринку безпосередньо пов'язані зі швидкістю реалізації 5G.

Smart Home ринок являє собою продаж мережевих пристроїв і пов'язаних з ними послуг, які дозволяють домашню автоматизацію для приватних кінцевих користувачів (B2C). Мережеві пристрої підключені безпосередньо або опосередковано за допомогою шлюзу до Інтернету. Їх основними завданнями є контроль, моніторинг і регулювання функцій в приватному домогосподарстві.

Пульт дистанційного керування і моніторингу окремих пристроїв і, в разі необхідності, їх прямий зв'язок один з одним (Інтернет речей), є одним з найважливіших компонентів інтелектуальної автоматизації будинку. Основні стартапи Smart Home ринку наведені на рис. 1.

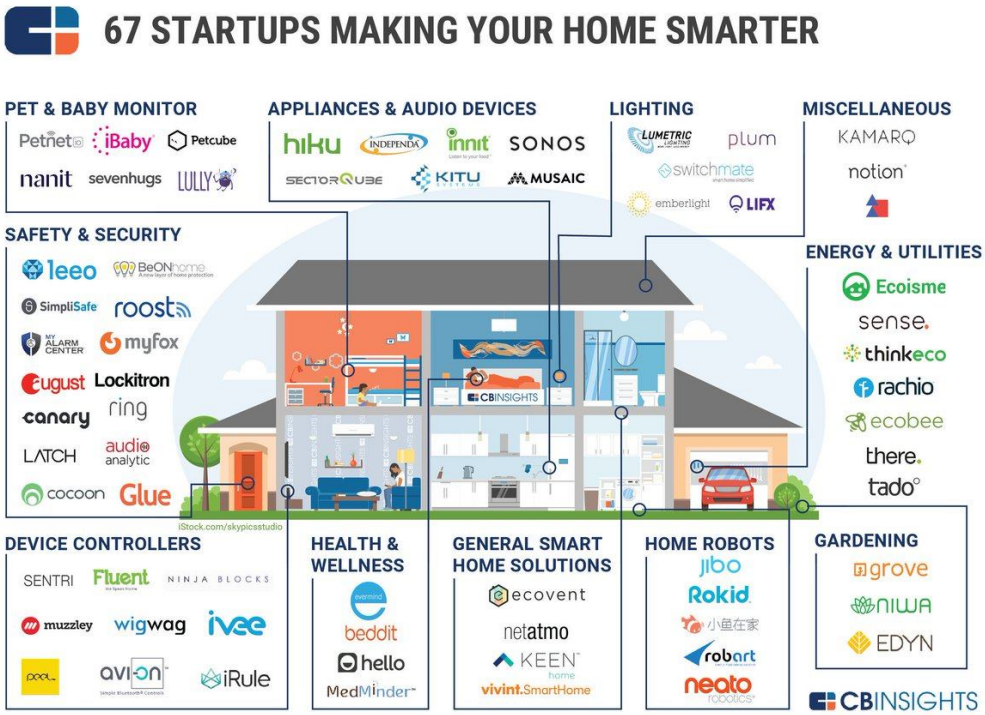

Рисунок 1 – Основні стартапи Smart Home ринку

Доход від Smart Home на ринку IoT у 2019 році склав 73,719 млн. дол. Показник щорічного темпу зростання CAGR на протязі наступних 5 років за прогнозами аналітиків складе 17,6%. Найбільший сегмент Smart Home ринку знаходиться у США. Доход у 2019 року від реалізації SH склав 23,577 млн. дол., за прогнозами статистичного агентства Statista ринок зросте до показника 141,22 млн. дол.

УДК 004.7

Шапуров О.О., доц, канд. економ. наук

ТЕНДЕНЦІЇ CONNECTED CAR В СИСТЕМІ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ФБСС

Понад 1,2 млрд. автотранспортних засобів використовуються у всьому світі. До 2019 року, поставки Connected Car досягли 64 мільйонів одиниць. Зростання числа автомобілів і вантажівок на вулицях світу вимагає більш розумних форм міського транспорту, ніж звичайні, і сьогоднішні розумні міста забезпечують інтелектуальну інфраструктуру, яка необхідна для реалізації програм Connected Car. Ці програми необхідні для того щоб допомогти водієві уникнути аварій і заторів, а також скоротити викиди вуглекислого газу.

Різні ринкові сегменти, пов'язані з Connected Car ринком включають в себе автомобільні розваги та навігаційні технології, послуги електричних транспортних засобів, системи безпеки автомобіля, електронний толінг, страхові послуги і управління парком.

До 2020 року ринок систем допомоги водієві, як очікується, зросте до близько 50 млрд євро, в той час як ринок технологій автомобільної безпеки буде розміром в приблизно близько 33 млрд євро в 2020 році компанії.

Прогнози IHS Markit, що до 2023 року світові продажі Connected Car досягнуть 72,5 млн. од., в порівнянні з 24 млн од. в 2015 році Це означає, що всього через вісім років, майже 69% проданих легкових автомобілів буде обмінюватися даними з зовнішнім світом.

Загальний обсяг глобальних продажів автопілотних автомобілів досягне 21 млн в 2035 році, в порівнянні з майже 600 000 одиниць в 2025. У період до 2035, таким чином, близько 76 мільйонів автомобілів з деяким ступенем автономії буде продаватися по всьому світу.

Які країни, міста, виробники і постачальники попереду?

Сінгапур був першим з першопрохідців, призначивши випробувальний стенд «некерований автомобіль».

Постачальник Delphi пропонує послуги з автоматизації авто за допомогою хмарного програмного забезпечення, мобільності на вимогу; Delphi і Mobileye нещодавно оголосили про співпрацю з розробки SAE (Товариство автомобільних інженерів) системи автономного транспортного засобу L4 / L5 - рівня, при якому не потрібно втручання людини.

Форд оголосив, що розробляє автономний автомобіль SAE L4 для запуску в 2021 році BMW працює з Mobileye і Intel з аналогічною ініціативи і термінами.

General Motors інвестує в компанію LYFT і запустив свій власний бренд Maven mobile.

Uber і Volvo також оголосили спільну програму розвитку автономного транспортного засобу.

Балашова Ю. О. магістрант групи ОА-18-1мз
Меліхова Т.О., д-р економ. наук, доцент – науковий керівник

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Інженерний інститут запорізького національного університету, кафедра ОАОА

У сучасних умовах несвоєчасне забезпечення виробництва необхідними матеріалами або надлишкові їх залишки говорять про неефективну систему управління виробничими запасами, а це приводить до збитків. Для отримання оперативної інформації необхідна оперативна та гнучка система організації обліку, що забезпечить ефективне керівництво підприємством. За таких обставин, , яка б стала фундаментом оновленого управління матеріальним забезпеченням та передумовою результативної діяльності багатьох підприємств.

Запаси визнаються активом, якщо існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням, та їх вартість може бути достовірно визначена [1].

Запаси - активи, які: 1) утримуються для подальшого продажу (розподілу, передачі) за умов звичайної господарської діяльності; 2) перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу

продукту виробництва; 3) утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством [1].

Для узагальнення інформації про наявність і рух належних підприємству запасів сировини і матеріалів (у тому числі сировина й матеріали, які є в дорозі та в переробці), будівельних матеріалів, запасних частин, матеріалів сільськогосподарського призначення, палива, тари й тарних матеріалів, відходів основного виробництва призначено рахунок 20 «Виробничі запаси». За дебетом рахунку 20 «Виробничі запаси» відображаються надходження запасів на підприємство, їх дооцінка, за кредитом - витрачання на виробництво (експлуатацію, будівництво), переробку, відпуск (передачу) на сторону, уцінка тощо [2].

Субрахунки рахунку 20 «Виробничі запаси» має такі: 201 «Сировина й матеріали»; 202 «Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби»; 203 «Паливо»; 204 «Тара й тарні матеріали»; 205 «Будівельні матеріали»; 206 «Матеріали, передані в переробку»; 207 «Запасні частини»; 208 «Матеріали сільськогосподарського призначення»; 209 «Інші матеріали» [2].

Для удосконалення обліку виробничих запасів пропонуємо наступні субрахунки до рахунку 20 «Виробничі запаси»: 2011 «Сталь для металоконструкцій»; 2012 «Зварна сітка для габіонів»; 2013 «Ліс (деревина)»; 2014 «Металевий каркас»; 2015 «Фурнітура»; 2016 «Фарба»; 2017 «Лак»; 2018 «Кронштейни».

Отже, для удосконалення обліку виробничих запасів запропоновано додаткові субрахунки до рахунку 20 «Виробничі запаси». Це зменшить помилки в веденні обліку, збільшить прибуток та підвищить економічну ефективність діяльності підприємства.

Література:

1. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0751-99 (дата звернення: 27.10.2019)
2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99 (дата звернення: 27.10.2019).

Сорока В.В., магістрант групи ОА-18-2мд
Гамова О. В., канд. економ. наук, доцент – науковий керівник

МЕХАНІЗМ НАРАХУВАННЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ТА ПОДАТКОВІ ОСОБЛИВОСТІ СВОЄЧАСНИХ РОЗРАХУНКІВ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ОАОА

Механізм заробітної плати та його облік – одна з найважливіших і проблемних ділянок роботи, яке займає, у всій системі обліку, одне з центральних місць на підприємстві. Ця ділянка потребує оперативних та точних даних, в яких відбивається зміна чисельності робітників підприємства, витрати його робочого часу, категорії робітників, які задіяні. Заробітна плата є центром уваги різних заінтересованих сторін: працівників підприємства, власників, пенсійного фонду, податкових органів, профспілок, державних структур. Заробітна плата є об'єктом наукових економічних досліджень протягом багатьох сторіч. Зростає актуальність питань удосконалення методологічних засад обліку нарахування заробітної плати в період глобалізації економіки, ускладнення умов господарської діяльності, посиленням конкуренції в усіх сферах господарювання, запровадженням сучасних інформаційних технологій в обліковий процес.

Найважливішими завданнями механізму нарахування заробітної плати є забезпечення у встановлені терміни проведення розрахунків з оплати праці (нарахування заробітної плати та інших виплат, розрахунок утримань), забезпечення своєчасності і правильності віднесення суми нарахованої заробітної плати і відрахувань на собівартість продукції, забезпечення контролю за дотриманням кількісного складу працівників, використанням робочого часу й додержанням трудової дисципліни, групування показники для цілей оперативного контролю та складання необхідної звітності, а також ведення розрахунків із бюджетом щодо утриманих податків і Пенсійним фондом щодо нарахування єдиного внеску.

Важливим питанням удосконалення механізму нарахування заробітної плати є вдосконалення моделі аналітичного обліку. Дані аналітичного обліку нарахування заробітної плати характеризують склад персоналу та його розміщення за місцями використання, час - відпрацьований та невідпрацьований, обсяг продукції, яку виробив кожний працівник, фонд заробітної плати, його структуру.

Загалом удосконалення аналітичного обліку нарахування заробітної плати полягає в конкретизації рахунків для формування інформації щодо сум нарахованої заробітної плати в розрізі її видів та форм оплати праці та подальшій деталізації рахунків у розрізі субрахунків третього та іншого порядку, виходячи з власних потреб.

Для досягнення основних завдань обліку механізму нарахування заробітної плати та своєчасних розрахунків з нею необхідно створити найбільш зручне організаційне, кадрове та інформаційне забезпечення. Пропонується вдосконалити механізм нарахування заробітної плати шляхом: аналізу і вдосконалення наявної системи організації документообігу; зміни системи оплати праці на більш орієнтовані на мотивацію, запровадження гнучких форм та систем оплати праці; вдосконалення чинної моделі аналітичного обліку, що полягає в конкретизації рахунків для формування інформації щодо сум нарахованої заробітної плати, виходячи з власних потреб підприємства; впровадження автоматизованої системи обробки облікової інформації, що дозволить скоротити час розрахунків з обліку нарахування заробітної плати та одержати інформацію у визначений термін з найменшими затратами; створення, для оплати праці, зарплатного проекту за допомогою системи платіжних карток; використання результатів наукових досліджень та міжнародного досвіду.

Качан К.А., магістрант групи ОА-18-1мз
Феофанов Л.К., канд. економ. наук, доцент – науковий керівник

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ОАОА

Організація бухгалтерського обліку та її вдосконалення відповідно до сучасних вимог, міжнародних стандартів фінансового обліку, інтеграційних процесів є вирішальним і актуальним для ефективного економічного розвитку суб'єктів господарювання. Раціональна організація бухгалтерського обліку сприяє підвищенню достовірності, правдивості облікової інформації, однозначного тлумачення та розумінню інформації користувачами.

Відомі українські вчені продовжують дискутувати щодо визначення категорії «організація обліку», його завдань, організації бухгалтерського обліку суб'єкта господарювання чи окремих об'єктів обліку та інших важливих питань, щодо організації бухгалтерського обліку. Основні засоби це важливий об'єкт бухгалтерського обліку, і на думку авторів, організація обліку основних засобів потребує вирішення актуальних проблем для їх практичного застосування суб'єктами господарювання.

Вважаємо доцільним розглядати організацію обліку основних засобів розподіливши процес організації на окремі етапи, що дозволяє визначити завдання кожного етапу, його інформаційне забезпечення, корисність облікової інформації, носіїв інформації, їх формі та змісту, документообіг, узагальнення та відображення інформації у фінансовій звітності. Організація бухгалтерського обліку будується на підставі інформації первинних документів, облікових регістрів, а це означає, що форма, зміст, корисність облікової інформації, документообіг є передумовою для вдосконалення організації обліку та її ефективності.

На теперішній час першочергового вирішення потребують первинні документів з обліку основних засобів, які не відповідають сучасним вимогам, діючий законодавчо-нормативній базі, ускладнюють їх практичне використання обліковим апаратом для надання користувачам інформації корисної та правдивої інформації. У зв'язку з реформуванням, гармонізацією бухгалтерського обліку виникають нові показники, нові господарські операції, інформація про які відсутня в існуючих первинних документах. Наприклад, в первинних документах з обліку основних засобів відсутня інформація про визнання об'єкта активом, ліквідаційну вартість, термін корисного використання, переведення основних засобів до груп вибуття, інших необоротних активів, зменшення чи збільшення корисності основних засобів.

Важливе значення для ефективної організації бухгалтерського обліку мають графіки документообігу. Вчені не заперечують факт необхідності графіків документообігу, але рекомендацій, щодо їх форми і змісту незначна кількість, і для практичного їх використання потребують подальших досліджень. Важливим питанням ефективної організації обліку основних засобів є питання економії часу і праці працівників облікового апарату, яка залежить від технології, термінів обробки інформації, узагальнення інформації, а тому теж потребують вирішення.

На сучасному етапі розвитку бізнесу суб'єкти господарювання зацікавлені у скороченні облікового апарату, не приділяють уваги організації бухгалтерського обліку, що негативно впливає на ефективність роботи облікового апарату. Для підвищення якості роботи облікового апарату необхідно забезпечити його робітників методичними, а головне практичними рекомендаціями щодо організації бухгалтерського обліку, організації обліку об'єктів бухгалтерського обліку.

Для вирішення проблемних питань організації обліку основних засобів необхідно проводити дослідження, з наданням методичних та практичних рекомендацій, які сприятимуть раціоналізації та ефективності організації обліку основних засобів відповідно до вимог сучасності.

Кучкіна Д.Д., магістрант групи ОА-18-2мд
Макаренко А.П., д-р економ. наук, доцент – науковий керівник

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ НА ТОВ «УКРРОСКАОЛІН»

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ОАОА

Отримання прибутку – найважливішого показника діяльності підприємства – знаходиться в прямій залежності від надходження платежів від покупців та замовників підприємства. Саме тому важливість та актуальність формування ефективної системи обліку, оподаткування та аудиту розрахунків з покупцями та замовниками не викликає сумніву.

Формування системи обліку, оподаткування та аудиту розрахунків з покупцями та замовниками досліджували як зарубіжні, так і вітчизняні вчені, а саме: С. Д. Батехін, І. А. Бланк, Ф. Ф. Бутинець, С. Ф. Голов, С. Грязнова, З. В. Гуцайлюк, Р. Дамарі, В. П. Завгородній та інші.

Ефективно сформована система обліку, оподаткування та аудиту розрахунків з покупцями та замовниками повинна активно сприяти зміцненню договірної дисципліни; прискоренню обороту оборотних коштів; зменшенню витрат обігу; збільшенню залишків грошових коштів.

Облік операцій за розрахунками з покупцями та замовниками на ТОВ «УкрРосКаолін» здійснюється на підставі первинних документів, а саме: накладна, рахунки-фактури; товарно-транспортні накладні; податкові накладні; акт прийнятих робіт, послуг та господарських договорів.

Для групування інформації про розрахунки з покупцями та замовниками за товари, роботи і послуги ТОВ «УкрРосКаолін» використовує активний рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками». Підприємство використовує наступні субрахунки: 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»; 362 «Розрахунки з іноземними покупцями». Аналітичний облік по рахунку 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками» на ТОВ «УкрРосКаолін» ведеться по кожному виписаному рахунку, а при розрахунках плановими платежами – по кожному покупцю і замовнику.

Розрахунки з покупцями та замовниками оподатковуються ПДВ, адже ТОВ «УкрРосКаолін» є платником ПДВ. Пільг досліджуване підприємство не має, тому ставка податку складає 20%.

Після того як було укладено договір на проведення аудиторської перевірки на ТОВ «УкрРосКаолін», було складено програму аудиторської перевірки та погоджені методи і процедури її проведення, аудиторська фірма здійснила аудиторську перевірку. Після виконання програму аудиту, збору аудиторських доказів, було надано аудиторський висновок.

Для вдосконалення ведення обліку з покупцями пропонуємо ввести документ – відомість про дозвіл відвантаження продукції, товарів, надання послуг покупцям та замовникам, яка має оновлюватись кожного дня та містити інформацію про клієнтів, яким заборонено відвантаження товару.

Таким чином, облік, оподаткування та аудит розрахунків з покупцями на ТОВ «УкрРосКаолін» є найважливішою ділянкою роботи, оскільки на цьому етапі формується основна частина доходів та грошових надходжень підприємства.

Лісіна Н.Л., магістрант групи ОА-18-1мз,
Феофанов Л.К., канд. економ. наук, доцент – науковий керівник

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра ОАОА

У сучасних умовах результатом діяльності підприємства є випуск готової продукції з метою отримання прибутку. Чітко побудова обліку забезпечує необхідною інформацією управлінський персонал підприємства для виконання всебічного аналізу фінансово-господарської діяльності та обґрунтування прийнятих управлінських рішень.

Методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про готову продукцію та її розкриття у фінансовій звітності регулює П(С)БО 9 «Запаси» [1].

Надходження на склад запасів власного виробництва (готової продукції, напівфабрикатів, допоміжних матеріалів) оформлюються накладною-вимогою на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів (форма М-11. Вибуття запасів для реалізації (крім товарів в роздрібній торгівлі) оформлюється товарно-транспортною накладною або накладною-вимогою на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів, яку виписує уповноважена особа на основі господарського договору, дозволу керівника або іншої уповноваженої особи [2].

До готової продукції належить продукція, обробка якої закінчена та яка пройшла випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів із замовниками і відповідає технічним умовам і стандартам. Для узагальнення інформації про наявність та рух готової продукції підприємства використовується рахунок 26 «Готова продукція». За дебетом рахунку 26 «Готова продукція» відображається надходження готової продукції власного виробництва за фактичною виробничою собівартістю або за нормативною вартістю. Собівартість реалізованої готової продукції визначається за методами оцінки вибуття запасів. Аналітичний облік готової продукції ведеться за видами готової продукції [3].

Для удосконалення синтетичного обліку готової продукції пропонуємо додаткові субрахунки, які у повній мірі зможуть відобразити випуск засобів індивідуального і групового захисту, а саме: 261 «Засоби індивідуального захисту органів», якій поділимо на субрахунки 2611 «Засоби індивідуального захисту органів слуху» та 2612 «Засоби індивідуального захисту органів дихання»; 262 «Пояси запобіжні»; 263 «Рукавиці»; 264 «Одяг захисний», якій можливо поділити на субрахунки 2641 «Одяг захисний чоловічий», 2642 «Одяг захисний жіночий»; 265 «Одяг індивідуального захисту», який поділимо на субрахунки 2651 «Фартух», 2652 «Спеціальні халати чоловічі», 2653 «Спеціальні халати жіночі»; 266 «Взуття спеціальне», якій доречно уточнити наступними субрахунками 2661 «Взуття спеціальне з полімерних матеріалів», 2662 «Взуття спеціальне шкіряне», 2663 «Взуття гумове», 2664 «Взуття діелектричне»; 267 «Захист голови», якій доцільно поділити на субрахунки 2671 «Каски захисні», 2672 «Окуляри захисні», 2673 «Щитки захисні лицеві»; 268 «Групові і індивідуальні засоби підтримки на воді».

Отже, для удосконалення синтетичного обліку готової продукції запропоновано додаткові субрахунки, які у повній мірі зможуть відобразити випуск засобів індивідуального і групового захисту. Це надасть поліпшення інформаційної безпеки, так як деталізація інформації на рахунках попередить помилки в веденні обліку готової продукції, зменшить витрати, збільшить прибуток підприємства.

Література:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» № 246 20.10.99 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99 (дата звернення: 17.10.2019)

2. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів № 2 10.01.2007 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/en/v0002201-07 (дата звернення: 17.10.2019)
3. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291 30.11.1999 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99 (дата звернення: 17.10.2019)

УДК 811.111:8125:502/504

Іванова Є.К., магістрант гр. 8.1839,
Мосієвич Л.В., доц, канд. філол. наук – науковий керівник

ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛЕКСИЧНИХ ІННОВАЦІЙ В АНГЛОМОВНІЙ ЕКОЛОГІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

Неологізм (від грец. νέος — молодий, новий і λογισμός — судження, вислів) — слово, а також його окреме значення, вислів, які з'явилися в мові на даному етапі її розвитку і новизна яких усвідомлюється мовцями або були вжиті тільки в якомусь акті мовлення, тексті чи мові певного автора. Неологізми — категорія історично змінна, один з розрядів пасивного словника, тобто це одиниці, які ще не встигли ввійти до активного слововжитку.

Англійська мова, як і будь-яка інша, постійно розвивається та змінюється. Все нові та нові слова й вирази вводяться в мову, а окремі існуючі слова змінюють свої значення. Мова розвивається разом з суспільством, культурою й технічним прогресом, як живий організм. Чималу увагу в країнах Заходу приділяють «вихованню екологічної свідомості». Екологічні проблеми, відтак, виступають як важливі чинники, що суттєво впливають на інноваційні процеси в словниковому складі сучасної англійської мови.

В ході нашого дослідження було виявлено основні способи словотворення – телескопія, суфіксація, префіксація та скорочення. Далі наведені деякі приклади нових слів пов'язаних з екологією та екологічними проблемами:

Warmist – людина, котра вважає, що нинішня тенденція глобального потепління спричинена антропогенними факторами;

Climate canary – природне явище або подія, що є сигналом екологічної катастрофи, спричиненої кліматичними змінами;

Rewilding – процес повернення території чи області в її природній стан. Слово утворене шляхом додавання префікса –re до дієслова wild;

Greenwash – виконання символічних екологічних ініціатив, як спосіб приховування або уникнення критики спільноти на дію еко-деструктивних дій. Якщо розібрати термін на складові, то можна отримати наступні окремі слова: green + whitewash = greenwash;

Freedom cars – машини, що не використовують «традиційне» паливо;

Newater – виключно чиста вода, що утворена після ретельної очистки побутових стічних вод;

Cleantech – технологія, що не має негативного впливу на навколишнє довкілля. Слово складається з двох окремих частин: clean та скорочення від слова technology;

Bycatch -- ненавмисна здобич, яка потрапляє в мережі в промисловому рибальстві. Українською мовою термін можна перекласти як – прилов або побічний улов.

Таким чином, англомовна екологічна термінологія постійно поповнюється лексичними інноваціями, що доводить релевантність цієї галузі. Переклад неологізмів викликає деякі труднощі, всі вони, як правило, перекладаються описово.

УДК 691=111

Лівадний А.В., магістрант гр. 8.1929-мбг,
Мосієвич Л.В., доц., канд. філол. наук – науковий керівник

INNOVATING BUILDING MATERIALS

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

Many of today's most widely used building materials have limitations, especially with regard to their impact on the environment. In response, innovative engineers around the world have developed new building materials that could provide an alternative. Cement, along with other common construction materials such as bricks, wood, steel and glass, is used almost universally in construction. These popular building materials have become so general in large part thanks to their versatility, low cost and practicality. Nonetheless, they have their limits. For instance, the worldwide production of cement amounts to about 5 per cent of human-generated CO2 emissions every year, according to a 2017 study. Brick production is also blamed for a range of ills – including soil degradation from the sourcing of raw materials. And, of course, wood burns, steel rusts, and glass breaks. In response to these drawbacks, engineers, scientists and start-ups are proposing alternative materials, which they say could help improve on our existing building staples.

Waste is a major problem in the construction industry. Various studies put the quantity of building materials that end up in a skip at anywhere between 20 per cent and 30 per cent. Using large 3D printers to build complex and sophisticated designs, from floors to façades out of bioplastics is especially innovative in terms of sustainability and waste reduction. Should the printer make a mistake, the plastic can simply be shredded and returned to the mix, resulting in building projects with no waste at all – in theory, at least.

But if we can not leave cement behind then we must upgrade it. Lots of research have been done to replace concrete, but cement is itself still evolving. A newly invented self-healing cement is currently being developed which has the ability to repair its own cracks. This cement manufactured by mixed with microcapsules that release a glue-like epoxy resin that will automatically repair any cracks that form in the sidewalk or roadway.

Carbon fiber is a material which is extremely strong and light weighted. The carbon fiber material is 5 times as strong as steel, two times as stiff, yet weighs about two- thirds less. These fibers are made up of carbon strands that are thinner than a human hair. The carbon strands can be woven together, like cloth, and then that can be molded to any shape you might want. In addition, carbon fibers are strong as well as flexible, so it's the perfect material for construction projects in areas with that are exposed to hurricanes and tornados.

Pollution absorbing bricks is designed to be part of a building's standard ventilation system. It has a two-layer facade system, with the specialist bricks on the outside and standard insulation on the inside. In the center is a cyclone filtration system that separates out the heavy air particles from the air and collects them in a removable hopper. It goes without saying that pollution absorbing bricks could become in the long run one of the most common materials needed for building a house as they would ensure a better quality of life for the residents of the built structure.

As the conclusion we should say that innovating building materials are progressing very fast and in common years we would see difference in construction. Today we construct buildings that we could not even dream of for last ten years. Brave designs were brought to life thanks to innovating building materials.

УДК 811.111’25=161.2:502/504

Тимчук І.С., магістрант гр. 8.1839,
Мосієвич Л.В., доц., канд. філол. наук – науковий керівник

ПЕРЕКЛАД АНГЛОМОВНИХ БАГАТОКОМПОНЕНТНИХ ТЕРМІНІВ З ЕКОЛОГІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

Метою цієї роботи є вивчення особливостей перекладу наукової екологічної термінології. Термін – слово або словосполучення, яке точно і однозначно визначає чітко окреслене спеціальне поняття будь-якої галузі науки, техніки, суспільного життя тощо і його співвідношення з іншими поняттями в межах спеціальної сфери. У науково-технічній термінології зустрічається велика кількість термінів, що складаються з декількох компонентів. У нашому дослідженні ми виокремили три- та чотирьохкомпонентні екологічні терміни. Багатокомпонентні терміни складаються з основного компоненту (ОК), одного або декількох лівих визначень (ЛВ), і одного або декількох прийменникових визначень (ПВ), які уточнують і модифікують зміст терміну. Для англійських багатокомпонентних термінів із типовим лівим розгортанням характерні залежні компоненти, які розташовуються зліва від ОК, для українських багатокомпонентних термінів, навпаки, властиве праве розгортання. Цей факт слід обов’язково враховувати під час перекладу багатокомпонентних термінів

У загальному випадку структурна схема термінологічної групи може бути представлена в наступному вигляді:

$$ЛВn \leftarrow ЛВ_2 \leftarrow ЛВ_1 \leftarrow ОК$$

Наприклад, *activated carbon adsorption – адсорбція активованим вугіллям*. Останній компонент, *adsorption*, є основним компонентом, з якого починається переклад. Далі перекладається найближчий до нього компонент. Тобто ми перекладаємо багатокомпонентні терміни, головним чином, зліва-праворуч. Також розглянемо термін *primary treatment clarifier – установка первинного очищення стійних вод*. У цьому випадку також доцільно перекладати аналогічним способом.

Наведемо приклади трикомпонентних екологічних термінів: *high risk group – група підвищеного ризику*; *global temperature rise – глобальне підвищення температури*; *community water system - громадська водна мережа*; *ozone layer depletion- виснаження озонового пласту*;)

Прикладами чотирьохкомпонентних термінів є *natural organic radioactive materials - природні органічні радіоактивні матеріали; ecologically clean potable water –екологічно-чиста питна вода*; *air pollution control system – система контролю забруднення атмосферного повітря; municipal solid waste landfill – засипний смітник муніципальних твердих відходів.*

На основі вищесказаного, можна підвести підсумки, що переклад багатокомпонентних термінів відбувається на рівні самих компонентів. Спочатку відокремлюють «змістове ядро», а потім, з урахуванням відмінкових систем, типу синтаксичних зв’язків, а також логіки, решта компонентів ставлять у потрібну послідовність.

УДК 1.001.19

Товарниченко В.О., доц., к. філос. н.

ПРОБЛЕМА ІСТИНИ В НАУЦІ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

Не викликає сумніву, що в сучасному світі вирішальне значення мають наукомісткі технології, відставання в який приводить до відставання в економічному і військовому розвитку. Важко переоцінити ту роль, яку грає наукова раціональність в житті сучасного суспільства. Вона лежить в основі сучасних інформаційних технологій. У сучасному світі немає такої сфери діяльності, в яку б не проникла наука. Але не лише наука здійснює вплив на суспільство, але й суспільство впливає на науку як соціальний інститут і зокрема на вчених, які є членами суспільства. У ситуації постмодерна змінюється культурна функція науки. Її ідентичність розмивається. Наука, виявляється з цього погляду однією зі сфер професійної діяльності, що має лише прикладне значення, й претензії якої на володіння істиною не мають основ. Але у час постмодерну критерії істини розмиваються. А с точки зору прагматизму, істина це те, що корисне.

При такім розумінні і наука, і псевдонаука в культурі рівноправні. Псевдонаукові ігри не вимагають використання громіздкого і дорогого обладнання, і є більш ефективними у фінансовому відношенні, чим заняття наукою. У цих умовах розмивається границя між наукою і псевдонаукою, що гальмує технологічний розвиток. Генезис науки не можна розглядати окремо від подій, що відбуваються в культурному і політичному житті суспільства. Розвиток науки відбувається в межах розвитку суспільства, яке вороже сприймає нові ідеї та їх носіїв: так, наприклад, Галілея судили за його наукові погляди, а Джордано Бруно спалили, з повною підставою захищаючи культуру що існує. Після Жовтневої революції у СРСР партійна ідеологія замінює релігійну і здійснює свій вплив на науку. В результаті внесення в науку політичних мотивів вітчизняна генетика і кібернетика значно відстали від західної. Подібна ситуація могла скластися і з фізикою, що в даний час є визнаним втіленням наукової раціональності, і яку трохи не визнали за містичну лженауку. Інколи дуже зручно оголосити представників парадигми, що конкурує, псевдовченими а саму парадигму псевдонауковою. Іншими словами псевдонаучне те, що не відповідає загальноприйнятим представленням і не відповідає уявленням офіційної науки. Псевдонаука - це специфічний тип дослідження і форма ідеології, особливість якої зв'язана із прагненням привести свої процедури і висновки до наукової форми, хоча їх зміст виходить за межі визнаних у даний час наукових концепцій.

Псевдонаука воскрешає відкинуті концепції, не приводячи нових аргументів у їх захист. Як джерело емпіричних даних псевдонаука використовує міф, у наслідок чого відбувається недооцінка наукового досвіду і, у той же час, некритичне сприйняття всякого роду сумнівних слухів і породжень повсякденної свідомості. Псевдонаука зацікавлена лише в підтверджуючих її положення фактах. Тому всі псевдонаукові гіпотези незаперечні, вони не застарівають і не сприймають критику, будучи здатні пояснити всяку аномалію.

Псевдонаука виникає в період бурхливого розвитку науки. Це відноситься особливо до тих областям природознавства, що будуються на об'єднанні ідей і методів різних наук. Ознаки псевдонауки можна визначити в такий спосіб: висувається ідея, позбавлена теоретичної й експериментальної аргументації, що знаходиться у відриві від логіки розвитку науки. У той же час, у цій ідеї закладена велика претензія -- псевдовчений береться за "всесвітні" проблеми й обіцяє революціонізувати і науку і практику. Джерела псевдонауки: дилетантизм і неуцтво, зневага строгими поняттями і досвідом, ігнорування попереднього розвитку науки. Психологічно псевдонаука визначається безконтрольною зарозумілістю, чи фанатизмом несумлінним кар'єризмом" які найчастіше поєднуються.

УДК 1:628.315

Бугаєць І.К., ст. гр. ЗНС-16,
Товарниченко В.О., доц., к.філос.н. - науковий керівник

ФІЛОСОФСЬКИЙ ВНЕСОК ДО ВИВЧЕННЯ І ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедрА МКЗОД

У сучасному світі особливої гостроти набули екологічні проблеми. Екологічна ситуація на початку XXI століття у всьому світі, а також у багатьох регіонах і країнах продовжує стрімко погіршуватися.

Головною причиною загострення екологічних проблем є техногенна діяльність людей, яка викликає несприятливі прояви природних стихій. Фактором, що загострює екологічні проблеми, є також різке збільшення чисельності населення в світі в XXI столітті, що призвело до посилення тиску на навколишнє природне середовище. Негативно позначається на екологічній ситуації в світі, в регіонах і в окремих країнах традиційне споживче ставлення людини і суспільства до природи і ресурсів. Збагачення певних підприємницьких кіл і раніше здійснюється за рахунок природи без належного врахування наслідків для природного середовища проживання людей.

В останні десятиліття особливо катастрофічними для людини і суспільства і для природних систем були такі явища і процеси, як стихійні аномалії у вигляді повеней, засух, пожеж, температурних коливань, ураганів та інших подібних явищ; скорочення площ, займаних лісами, зниження родючості ґрунтів, скорочення біорізноманіття; скорочення життєво важливих природних ресурсів, необхідних для суспільства, зміна деяких географічних показників, таких як озоновий шар, газовий склад атмосфери, радіаційне забруднення і т. п.

Загострення екологічних проблем поставило під питання безпеку і саме існування людського суспільства, а також його здатність адекватно реагувати на ті загрози і виклики.

Як повинна реагувати філософська думка на екологічні проблеми та виклики? У чому полягає роль філософії? Який зміст філософського аспекту в підходах до вирішення екологічних проблем?

Потрібно відзначити, що проблеми взаємодії людини, суспільства і природи є традиційними для філософії протягом усієї історії її існування і розвитку. Філософія завжди відбивала проблеми буття людини і природи, прагнучи надати певну гармонію їх взаємодії на основі духовного осягнення людиною себе і світу природи і, відповідно, одухотвореною діяльності, спрямованої на перетворення природи.

Концепція сталого екологічного розвитку, вироблена і запропонована світовій спільноті колективно кількома інститутами, заснованими ООН з проблем екології і включена в багато нормативні документи, прийняті на міжнародному, регіональних і національних рівнях. Вперше ця концепція була прийнята в якості керівництва до дії на конференції ООН по навколишньому середовищу в Ріо-де-Жанейро в 1992 р.

Зараз забезпечення безпеки людства стає навіть більш важливим, ніж подальший технічний прогрес. Пріоритетним напрямком виявляється не подальше нарощування виробництва, а забезпечення його екологічності, реконструкція з урахуванням екологічних наслідків його здійснення. Необхідно здійснити перехід до більш природному, менш споживчому способу життя і до екотехнічному типу економіки, що враховує потребу відновлення і збереження природи. Звідси випливає відповідальність філософів і нові завдання перед ними в духовному осягненні проблем взаємодії людини, суспільства і природи, в певній стратегії їх вирішення.

УДК 1(091)

Шингур Вадим. ст. гр. АКИТ-16д ,
Товарниченко В.О., доц., к.філос.н. - науковий керівник

ФІЛОСОФІЯ НОВОГО ЧАСУ. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

Новий час характеризується подальшим розвитком капіталістичних відносин. На відміну від Середньовіччя державна влада тепер не залежала від церковної, безпосередньо не підпорядковувалась їй. Ця ситуація певною мірою пояснює основний напрям зусиль передових філософів і соціологів названої епохи.

Вивчаючи філософію Нового часу, треба врахувати, що на її зміст впливали як специфіка суспільного життя і наука цієї епохи, так і філософські традиції, оскільки, будучи викликаною дожиття об'єктивними чинниками, вона (філософія) набуває відносної самостійності й розвивається за своїми внутрішніми законами.

У новий час філософія за традицією ототожнювалася з метафізикою. Метафізика Нового часу почала доповнюватися природничо-науковим змістом. Завдяки цьому вона досягла значних успіхів у сфері математики, фізики, інших спеціальних наук.

Онтологічні концепції Нового часу істотно різняться між собою. Поряд з матеріалістичною онтологією Ф. Бекона, Т. Гоббса, П. Гассенді, Д. Локка, Б. Спінози і французьких матеріалістів XVIII ст. (Ж. Ламерті, Д. Дідро, П. Гольбах) мала місце і дуалістична онтологія Р. Декарта, об'єктивно-ідеалістична Г.В. Лейбніца та суб'єктивно-ідеалістична Д. Берклі і Д. Юма. Та всі ці концепції мали й деякі спільні риси, зокрема механістичне тлумачення переважної частини природи і навіть суспільства. До того ж більшість із цих концепцій мала матеріалістичний характер, хоча це й не позбавляло їх суперечностей.

Особливого значення набула у філософії того часу проблема обґрунтування знання і способів його досягнення. У розв'язанні цієї проблеми розрізняють два напрями – раціоналізм і емпіризм.

Раціоналізм (від латинського – розумний) – філософський напрям, який визнає розум основою пізнання. Раціоналізм протистоїть як ірраціоналізму, так і емпіризму. Як цілісна гносеологічна концепція раціоналізм склався в Новий час під впливом успіхів математики і природознавства.

Емпіризм (від грецького – досвід) – напрям у теорії пізнання, згідно з яким зміст знання може бути поданим або як опис досвіду, або зведеним до нього. На противагу раціоналізмові емпірики зводять раціональну пізнавальну діяльність до різноманітних комбінацій чуттєвого матеріалу, який дається в досвіді.

Відношення між емпіризмом і раціоналізмом не можна розуміти спрощено. Адже деякі раціоналісти визнавали необхідність досвідчених джерел пізнання, а деякі емпірики не заперечували роль розуму.

Значне місце у філософії цієї епохи займала проблема держави, про що свідчить концепція "суспільного договору". Згідно з цією концепцією держава виникла в результаті

угоди між людьми, які змушені були перейти від незабезпеченого захистом природного стану до стану громадянського.

Щодо форм правління державою, то тут філософи Нового часу дотримувалися різних поглядів. Так, Бекон був прибічником абсолютної монархії. До подібної точки зору схилявся і Гоббс. Локк виступав за конституційну парламентарну монархію, а Дідро, будучи рішучим супротивником деспотичної форми управління, висловлювався за конституційну монархію і навіть був схильним до ідеї республіканської форми управління.

УДК 1(091)

Поляков К,К, ст. гр. ЗНС 16-1-д
Товарниченко В.О., доц., к.філос.н. - науковий керівник

ПОСТМОДЕРНІЗМ І КУЛЬТУРА XX І XXI СТОЛІТТЯ.

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

Постмодернізм (постмодерн, поставангард), сукупна назва художніх тенденцій, що особливо чітко позначилися в 1960-і роки і які характеризуються радикальним переглядом позиції модернізму і авангарду. (Нерідко дане поняття застосовується розширено, називаючи «постмодерністськими» всі останні десятиліття XX і XI століття в цілому, з новою, тобто комп'ютерною, науково-технічною революцією, розпадом соціалістичної системи).

Основним поняттям постмодернізму стає деконструкція, що покликана замінити творчість, оскільки в індустріальному суспільстві творчість стає "неможливою і непотрібною".

Постмодерністську культуру часто характеризують як явище, пройняте настроями «кінця історії», коли вже все сказано, немає підґрунтя для виникнення нових, оригінальних ідей. Однак вагомішою, переконливішою є концепція постмодернізму як культури нового художнього змісту (Д. Барт), а зовсім не занепаду, вичерпності.

Фази постмодернізму.

Як самостійне художнє явище в мистецтві постмодернізм зароджується у США наприкінці 50-х, а на початку 60-х років вже вступає у свою першу фазу. Концептуальна новизна цього періоду полягає у неприйнятті на той час поділу мистецтва на елітарне й масове та у висуненні ідеї їхньої дифузії.

Друга фаза розвитку постмодерністського мистецтва пов'язана з його поширенням у Західній Європі в 70-ті роки. Її виразними особливостями стають плюралізм і еклектизм, а ключовою постаттю теорії постмодернізму – італієць У. Еко з його концепцією іронічного прочитання минулого, метамови та постмодерністської психології творчості.

Постмодернізм як напрям у сучасній літературі та літературній критиці спирається на теорію і практику постструктуралізму (у лінгвістиці) та деконструктивізму (у філософії). До його теоретиків та ідеологів належать Жак Лакан, Мішель Фуко, Жиль Делез, Фелікс Гваттарі, Юлія Крістева, Жак Дерріда, Ролан Барт, Жан-Франсуа Ліотар, П'єр Клоссовські та ін.

Постмодернізм – це насамперед особливе світосприйняття, духовний стан, що характеризує кризову епоху. Для цього стану характерні відчуття розчарованості, розгубленості, відчаю, вичерпності буття. Постмодернізм не лишає жодних надій, він засвідчує кризові моменти у розвитку суспільства й людини, які, за образним виразом, «перебувають на самому краю прірви». Далі вже йти нікуди. Людині, що опинилася на її краю, відкривається зовсім в іншому ракурсі життя і смерть, саме існування, яке й підводить її до цього жахливого стану. І реальний крок у напрямку до себе – зазирнути в самого себе, поглянути на себе і світ з позиції цієї крайньої межі.

Сьогодні точиться чимало дискусій щодо того, що ж таке постмодернізм. Усі визначення, подані у сучасних словниках й довідниках, неточні. Однак, напевне, точності бути й не може, оскільки, по-перше, будь-яке літературознавче поняття є умовним і дати одне-єдине його визначення нереально, а по-друге, постмодернізм – явище, яке ще активно розвивається, і тому всі крапки над «і» тут ставити зарано. Втім, можна все ж таки визначити, що ж ми розуміємо під словом «постмодернізм» у загальному смислі.

УДК 1:628.315

Столпакова О.В., студентка гр. ЗНС-16-1бд,
Товарниченко В.О., к. філос.н.,доцент – науковий керівник

ФІЛОСОФСЬКІ ПОГЛЯДИ НА ВЗАЄМОДІЮ ЛЮДСТВА І ПРИРОДИ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

Із найсуворіших розрахунків ми сьогодні вже знаємо, що ніякі безвідходні технології й інші природоохоронні дії при всій їх абсолютній і життєвій необхідності самі по собі не здатні вирішити проблему взаємовідношення Людини і Природи. При нинішній незбалансованості виробництва і споживання з природними циклами біосфери подібні заходи допоможуть лише виграти деякий час для більш радикальної перебудови всієї системи в цілому, і в найбільшій мірі - людської свідомості.

Зруйнувати стереотипи протиставлення людини навколишній дійсності намагалося французьке Просвітництво. Французькі матеріалісти відстоювали, принцип єдності людини і природи, базуючись у своїй на споглядальній, "споконвіку даної" гармонії між ними.

Особливе місце в інтерпретації процесів взаємовідносин людини і природи займають представники філософсько-релігійного напрямку, "російського космізму" XIX ст. (Н.Ф. Федоров, К. Е. Ціолковський, В. І. Вернадський і ін.), які обгрунтовували позитивну тенденцію до гармонії біосферних і космічних процесів, прагнучи знайти належне місце людини в системі його відносин зі світом матеріальних і ідеальних речей і явищ.

Більшість концептуальних побудов XX століття, особливо другої його половини, об'єднує філософія технократизму, яка виходить із того, що науково-технічний прогрес створює передумови для подолання більшості протиріч світового розвитку, виходячи на рівень суспільства "загального благоденства". У цьому руслі були створені концепції індустріального і постіндустріального суспільства, що відзначають лише позитивну роль науково-технічного прогресу.

З цієї точки зору поняття «якості життя», процвітання, гармонії і стабільного існування невіддільні від подальшого зростання матеріального добробуту, розвитку техніки і технології.

Однак, утворені в 1960-і роки кризові екологічні наслідки, технічні і етичні «побічні ефекти» науково-технічного прогресу змусили засумніватися в розумності обраного шляху, почався перегляд цінностей необмеженого споживання, який призвів в ряді випадків до технофобии.

Радикальна трансформація сучасного філософського погляду на світовий розвиток сталася на початку 70-х років, коли була сформульована ідея меж зростання, що прогнозує "екологічний колапс" для цивілізації майбутнього при збереженні сучасних орієнтирів світового розвитку. Саме з того часу почала формуватися сучасна філософія екологізму - світогляду, що виходить із визначального статусу проблеми взаємовідносин людини і біосфери в динаміці цивілізаційного процесу.

На початку III тисячоліття людство шукає гідну відповідь на "екологічний виклик", що виник перед цивілізацією XX століття. Якщо в 70-х роках йшло усвідомлення специфіки взаємовідносин суспільства і природи в умовах научно-технічної революції, а в 80-х роках розроблялася тактика пом'якшення соціально-екологічної ситуації і "гасіння" гострих "екологічних пожеж" локального і регіонального масштабу, то зараз людство повинно, щоб екологічно вижити, розробити і приступити до активної реалізації єдиної глобальної стратегії загальносвітового розвитку, який забезпечує якість навколишнього середовища.

УДК 174

Лисенко Е.І. ст. гр.МЧМ-С 6.1369
Товарниченко В.О., доц., к.філос.н. - науковий керівник

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ПЕРСОНАЛУ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

Працівники зобов'язані: працювати чесно й сумлінно; . дотримуватися дисципліни праці та правил внутрішнього розпорядку: вчасно приходити на роботу, дотримуватись встановленої тривалості робочого часу, використовувати весь робочий час винятково для продуктивної праці, вчасно і точно виконувати розпорядження власника або уповноваженого ним органу тощо; підвищувати продуктивність праці, вчасно й старанно виконувати роботу за завданнями та нарядами, виконувати норми виробітку і нормовані виробничі завдання; . чітко виконувати вимоги технологічної дисципліни, не допускати браку в роботі й підвищувати якість продукції; виконувати вимоги нормативних актів з охорони праці й техніки безпеки, виробничої санітарії, гігієни праці та протипожежної безпеки.

Працівник має право до виконання роботи відповідно до умов трудового договору, які не можуть бути менш сприятливими, ніж положення трудового законодавства. Працівник має право на справедливу винагороду за роботу. Зарплата за роботу повинна видаватися принаймні раз на місяць, у постійний і заздалегідь встановлений строк. Робочі умови повинні відповідати правилам безпеки та гігієни праці.

УДК 1.174

Камінська Є.С. ст. гр. ЗНС-16-1бд
Товарниченко В.О., доц., к.філос.н. - науковий керівник

АМБІВАЛЕНТНІСТЬ ЯК ЧАСТИНА ЛЮДСЬКОЇ СУТНОСТІ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

Людина за своєю суттю - невизначене створення. Завжди шукає якогось сенсу, що він і хто він, де його місце.

Торкаючись поняття амбівалентності, що означає подвійність щодо чого-небудь, можу з упевненістю сказати, що це поняття підкреслює головну істину людської сутності. Тому що у нашому світі все відносно і ми ніколи не знаємо, що по-справжньому є «правильно».

«Я невизначений», - скажеш ти, «Я часто не знаю, що обрати в тій чи іншій ситуації, яку підносить мені життя». «Я не розумію, що є це «так», що є «ні»». Я часто замислююся, чому немає проміжної відповіді, яка б вирішила всі мої метання з боку в бік. Універсальна відповідь - чи можлива вона? Може самокопання послабило б свій спектр дії і зупинилося в якійсь точці, якщо б була відповідь.

«Замішання - це велика можливість», - писав Ошо в своїй книзі «Невідома подорож за межі останнього табу». Він підніс замішання, як невід'ємну частину людської сутності думаючої людини. Замішання в якийсь момент стає відчутно тяжким і тоді, коли воно досягає свого піку, то розум відпадає разом із замішанням і ти стаєш як дзеркало прозорим. Ти відчуваєш блаженство «просто цілком в моменті, безмірно в моменті».

Я вважаю досягнення ясності знаходиться на поверхні, а ми настільки любимо пірнати в глибину думок про майбутнє чи минуле, що не помічаємо краси нашого сьогодення. У цьому і є найголовніша проблема. Зупинитися зараз і відчути силу своєї внутрішньої свідомості - , я думаю, це і є проміжна відповідь яку ми всі шукаємо

УДК 174

Забалуев М. ст. гр. ОМТс - 61369
Товарниченко В.О., доц., к.філос.н. - науковий керівник

ПОНЯТТЯ ДОБРА І ЗЛА.

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

Добро разом із своєю протилежністю – злом є найбільш узагальненою формою розмежування і протиставлення морального і аморального.

В самому загальному вигляді добро – це те, що оцінюється позитивно, розглядається як важливе і значне для індивіда і суспільства. Добро є те, що дозволяє індивіду і суспільству жити, розвиватися, благоденствувати, досягати гармонії і досконалості.

В понятті добро люди виражають свої найбільш загальні інтереси, прагнення, побажання і надії на майбутнє, які виступають тут у вигляді абстрактної моральної ідеї про те, що має бути і що заслуговує схвалення. За допомогою ідеї добра люди оцінюють все, що відбувається навколо них , суспільні явища і дії окремих осіб.

Доброчинством називається морально – похвальні людські якості, а вони в різних культурах і в різні епохи суттєво відрізняються. Так, наприклад, головними доброчинствами стоїчного мудреця були безпристрасність, строгість і безжалісність, мужність і виконання обов'язку. Гордість також відносилась до стоїчних доброчинств. На противагу цим доброчинствам християнські мудреці протиставили смирення і тотальну співчуваючу любов, яка несе людям добро, яка розповсюджується навіть на ворогів. А гордість – навпаки, зараховується до зла.

Добро як поняття слід відрізняти від поняття користі. В етиці існує утилітаристсько–прагматична традиція, яка ставить знак рівності між добром і практичною користю. У відповідності з цими поглядами добро є все те, що корисно, тобто все, що відповідає задоволенню будь-якої потреби людини. Корисно все те, що приносить нам задоволення, щастя. Поняття добра як спосіб оцінки поведінки людини виступає у формі вищої цінності. В релігійній моралі – це єднання з Богом, спасіння душі, милосердне відношення до інших людей. Вищою моральною цінністю може бути самореалізація людини, усвідомлена як її гармонійна взаємодія зі світом, творчістю. Вищі цінності конкретних людей і конкретних культур відмінні, але і у високій моралі добро завжди включає в себе лише такі орієнтири, які поєднують людей одного з іншим і з універсамом як цілим. Чисто егоїстичні цінності не можуть бути моральним вибором. Навіть там, де вони не пов'язані з матеріальною, приземленою вигодою й корисністю.

Зло – морально – етична категорія, яка за своїм змістом є протилежність добра. У моральній свідомості суспільства поняття зла є найбільш узагальненим виразом уявлень про аморальність, що суперечить вимогам моралі, заслуговує осуду, найбільшою загальною і абстрактною характеристикою негативних моральних якостей. Зло – це завжди знищення, пригнічення, приниження. Воно веде до розпаду, відчуження, вносить дисгармонію у суспільство, у внутрішній світ людини, руйнує вихідні орієнтири людського життя.

Все, що завдає шкоди людям чи інституціям, які сприяють їх вдосконаленню, може певним чином розглядатися як зло. Подібно все, що справді сприяє вдосконаленню людей і є засобом для цього, є добром. Ці пості твердження, хоч і справедливі, не можуть розв'язати всі етичні проблеми. Майже все, що робить людина, має деякий шкідливий вплив на самих людей. Наприклад роботодавець, який має звільнити некомпетентного працівника, знає, що від цього постраждає сім'я звільненого. Чи означає це, що людини не несе відповідальність за передбачуване зло , яке може стати необхідним, ймовірним чи можливим наслідком її дій.

УДК 81-047.22

Дебелий В.С., ст.гр. 6.0769-еп,
Пєтухова О.В., викладач – науковий керівник

МОВНА ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ЕКОНОМІСТА

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

Зміна освітньої парадигми сьогодення (сукупності переконань, цінностей, технічних засобів тощо) визначає потребу введення поняття компетентності. Така необхідність викликана загальноєвропейською і світовою тенденцією інтеграції, глобалізацією світової економіки, стандартизацією європейської освіти на засадах Болонської угоди.

Під терміном **«компетенція»** ми розуміємо систему знань, вмінь, навичок та особистісних якостей, необхідних для вирішення теоретичних та практичних завдань. Здатність застосовувати набуті компетенції відповідає поняттю «компетентність», яке виступає критерієм оцінювання ролі фахівця у визначеній діяльності.

Розвиток компетентностей є метою освітніх програм. Майбутній фахівець має стати активним, мобільним, інноваційно налаштованим членом суспільства, здатним до колективної співпраці та з прагненням досягти успіху на основі саморозвитку та безперервного навчання. Такі установи відбиваються й у наборі компетентностей, якими повинен володіти здобувач вищої освіти.

Справжній фахівець незалежно від виду діяльності повинен мати сформовану професійну, мовну, мовленнєву і комунікативну компетенції.

Мовна професійна компетенція - це сума систематизованих знань норм і правил літературної мови, за якими будуються правильні мовні конструкції за фахом.

Мовленнєва професійна компетенція - це система умінь і навичок використання знань під час фахового спілкування для передавання певної інформації.

Ґрунтуючись на мовній компетенції, вона виявляється у сформованості умінь послуговування усною і писемною літературною мовою, багатством її виражальних засобів відповідно до літературних норм.

Комунікативна професійно орієнтована компетенція - це "система знань, умінь і навичок, потрібних для ефективного спілкування", тобто треба володіти сумою знань про мову, вербальні й невербальні засоби спілкування, культуру, національну своєрідність суспільства і вміти застосовувати ці знання в процесі спілкування.

Володіти мовою професійного спілкування - це: вільно послуговуватися усім багатством лексичних засобів з фаху; дотримуватися граматичних, лексичних, стилістичних, акцентологічних та інших норм професійного спілкування; знати спеціальну термінологію, специфічні найменування відповідної професійної сфери; використовувати усі ці знання на практиці, доречно поєднуючи вербальні й невербальні засоби спілкування.

І всі ці компетентності є у сучасного економіста (за В. Заутером), який являє собою «спроможність до реалізації спеціалістом усіх компонентів професійної діяльності завдяки своїм знанням, навичкам, умінням, здібностям і психічним властивостям».

Керуючись цим сформованим комплексом, спеціаліст визначає цілі своєї професійної діяльності і здатний виконувати соціально-професійні обов’язки. У майбутніх фахівців економічного напрямку це визначається специфікою їх професійних обов’язків, що безпосередньо стосується вирішення економічних проблем; вимогами ринкової економіки; необхідністю формування в нової генерації спеціалістів системи професійних особистісних якостей та знань.

Отже, професійна мовна компетентність є інтегративним комплексним поняттям, яке являє собою єдність знань, умінь і навичок, цінностей та особливостей особистості.

УДК 001.4 : 004

Величко Д.О., ст.гр. 6.1219-пзс,
Пєтухова О.В., викладач – науковий керівник

СУЧАСНА ТЕРМІНОГРАФІЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ ГАЛУЗІ: СТАН, ПЕРСПЕКТИВИ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

Одним із напрямків сучасної лінгвістики є комп'ютерна лексикографія, яка зараз перебуває у стані зародження. Про значущість комп'ютерної лінгвістики для розвитку не тільки лексикографії, але й мовознавства свідчать численні публікації вітчизняних та зарубіжних дослідників.

Аналізуючи стан сучасної термінографії комп'ютерної галузі констатуємо той факт, що на сьогодні ми маємо ґрунтовні напрацювання в цьому напрямку. Так, 2010 р. друком виходить «Тлумачний словник з інформатики» за ред. академіка НАН України Г.Г. Півняка. Словник містить тлумачення більш ніж 3 800 англомовних і російськомовних термінів із суміжних галузей знань: загальної інформатики (computer science), окремих розділів математики й обчислювальної геометрії, комп'ютерної графіки, мережних, Веб- та Інтернет-технологій, мов програмування, штучного інтелекту, баз даних та ін. 2017 р. Палагін О.В., Петренко М.Г. друкують «Тлумачний онтографічний словник з Інженерії знань». У словнику подано більше як 2,5 тисяч термінів з інженерії знань. Трансдисциплінарний характер вказаного наукового напряму зумовив включення до словника термінів, які активно використовуються в таких наукових дисциплінах як: дискретна математика, логіка, кібернетика, штучний інтелект, комп'ютерна та програмна інженерії. Крім того, у словнику зроблена спроба "семантизації" термінів у вигляді онтологічного графа з кластерним розбиттям змісту його вершин. Автори сподіваються, що поданий словник суттєво знизить дефіцит термінологічної довідникової інформації по інтегрованій сукупності вказаних наукових дисциплін.

На сьогоднішній день існує велика кількість типів комп'ютерних словників на оптичних дисках, такі, як ABBY Lingvo, КОНТЕКСТ, QDictionary, Словники України. Щодо галузевих комп'ютерних словників, то можна назвати такі, як словник ECTACO (Англо-російський спеціалізований словник нафтової промисловості), Polyglossum 3.5.2 (Англо-російсько-англійський словник військово-технічних абревіатур), ABBY Lingvo (програма, що поєднує медичний, юридичний, економічний, машинобудівний, біологічний та ін. словники). Прикладами українських галузевих комп'ютерних словників є PolyDic (російсько-український та українсько-російський словник термінів будівництва та архітектури) термінографічної серії № 8 та PolyDic (Російсько-український словник інженерних технологій) термінографічної серії № 9.

Сучасні галузеві комп'ютерні словники та їх паперові аналоги у плані побудови змісту словникових статей практично нічим не відрізняються. Проте є ознаки, що відрізняють комп'ютерні словники від паперових, а саме: 1) швидкий пошук перекладу термінів та словосполучень цих термінів; 2) перехід від однієї словникової статті до іншої за допомогою історії, тобто за черговістю переглянутих словникових статей; 3) механізм фільтрів, який використовується для відображення груп термінів у словнику, вибраних за певною ознакою; 4) засоби введення й редагування словникових баз.

У висновку можна сказати, що перспективи розвитку даної науки безмежні, бо інженерія програмного забезпечення та споріднені з нею галузі постійно розвиваються і з дуже великою швидкістю, а отже, постійно виникають нові слова, а значить виникає потреба в їх поясненні як науковцям, так і користувачам.

УДК 81`276 : 004

Артеменко А.І., ст.гр. 6.1219-пзс,
Пєтухова О.В., викладач – науковий керівник

МОВНІ НЕТОЧНОСТІ ТА ПОМИЛКИ У ТЕКСТАХ КОМП'ЮТЕРНОЇ ГАЛУЗІ ЯК ДЖЕРЕЛО ПОДВІЙНОГО ТЛУМАЧЕННЯ ЗМІСТУ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

Норма літературної мови - це сукупність загальноприйнятих правил реалізації мовної системи, закріплених у процесі суспільної комунікації.

Класифікація мовних норм відповідно до рівня мовної системи дозволяє виділити такі різновиди ненормативних утворень: лексичні, фразеологічні, морфологічні, словотвірні, синтаксичні, пунктуаційні, стилістичні, орфоепічні анормативи.

Об'єктом нашого уваги є помилки; зафіксовані у Матеріалах XXI науково-технічної конференції студентів, магістрантів, аспірантів і викладачів ЗДІА, секції «Інженерія програмного забезпечення», «Мікроелектронні та інформаційні системи» тощо.

Вибір об'єкта мотивується потребою вдосконалення процесу редагування, підвищення рівня мовної грамотності здобувачів кваліфікаційних рівнів бакалавр та магістр.

Так, у зазначених вище писемних наукових текстах припускаються різнопланових помилок, проте ми зосередили свою увагу на окремих лексичних анормативах.

Лексичні помилки. Лексичні норми – це розрізнення значень і семантичних відтінків слів, а закономірності їх лексичної сполучуваності. Загалом у наукових текстах трапляються такі різновиди лексичних анормативів: тавтологія; росіянізми, семантична модифікація лексем; плеоназми, помилки, зумовлені нерозрізненням значень паронімів тощо.

Помилконебезпечними є **пароніми.** Сплутування семантики зумовлено подібністю таких лексем, яка не допускає повного або часткового ототожнення лексичних. Наприклад, *об'єм* – величина чогось у довжину, висоту й ширину, вимірювана в кубічний одиницях; *обсяг* - взагалі розмір, величина, кількість, значення, межі чогось. У досліджуваних нами наукових текстах знаходимо *«…знижує ризики збільшення об'єму розробки…»* [С.79]. У цьому реченні правильним буде використати *«…знижує ризики збільшення обсягу розробки…»*.

Не меншу групу анормативів складають **росіянізми**, що з'являються у лексико-семантичній системі мови внаслідок мовних контактів. Росіянізми – це слова чи мовні звороти, утворені за зразком російських мовних форм, що можуть зазнавати часткової адаптації до фонетичного складу чи словотворчих особливостей української мови. Наведемо приклад невиправданого калькування з російської мови *«…сильний і динамічний противник...»*. Правильний варіант «…сильний і динамічний суперник..».

Знаходимо також у текстах конструкції зі словом *«наступний»: наступні висновки*, *висувають наступні пропозиції*. Варто зазначити, що *«наступний»* передає значення «який наступає, розташовується або з'являється слідом за ким-, чим-небудь». В українській мові в таких словосполученнях використовуємо *«такий»*. Так, *«Були висунуті наступні вимоги до застосунку..»*. Необхідно вживати *«Були висунуті такі вимоги до застосунку...»*.

Отже, основними причинами породження ненормативних одиниць є незнання норм сучасної літературної мови, потужний вплив російської мови, що позначився на всіх рівнях мовної системи. А тому, створюючи науковий текст, потрібно ретельно перевіряти лексичні значення використовуваних слів, щоб уникнути двозначності, викривлення інформації та досягти максимальної однозначності, лаконічності висловлення.

УДК 614.256

Бойко М.С. ст.гр. ЕЛ-16-1бд ФЕЕІТ
Рекотов П.В., к.ю.н.,доцент – науковий керівник

КРИМІНАЛІНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗА ПРОФЕСІОНАЛЬНІ ЗЛОЧИНИ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

Професійним медичним злочином називають умисне або халатне діяння, вчинене медичним працівником під час виконання своїх професійних обов'язків, заборонене законодавством України та тягне за собою кримінальну відповідальність. Кримінальна відповідальність медичних працівників має загальний характер. Згідно зі статтями Науково–практичних коментарів до Кримінального кодексу України. – 2-ге Н34 вид., переробл. та доповн. / Відп. ред. С.С. Яценко. – К.: А.С.К., 2002. – 968 с. – (Нормативні документи та коментарі, (далі ККУ)). є ряд складів злочинів, що мають відношення до відповідальності лікарів за професійні правопорушення.

До професійних злочинів з боку медичних працівників можна віднести умисні дії або бездіяльність, які мають протиправний характер, а в деяких випадках злочини з лікарської необережності,що зустрічається на практиці набагато рідше. Одним з найчастіших злочинів вважається ненадання допомоги хворому медичним працівником(ст.139 ККУ). Серед необережних правопорушень є випадки неналежного надання медичної допомоги медичним або фармацевтичним працівником(ст.140 ККУ) ,вбивство через необережність(ст.119 ККУ) або тілесні ушкодження тяжкої та середньої тяжкості(ст.128 ККУ).

Ст. 39 ККУ виключає відповідальність за скоєння шкоди у стані крайньої необхідності, коли є загроза життю людини. Також має місце інший вид обставин, зазначений у ст. 42 ККУ – це дія, пов'язана з ризиком. Щодо цього положення розглядається випадок, коли небезпеку неможливо усунути іншим чином, але при цьому не повинно бути перевищення меж крайньої необхідності. Це стосується тільки невідкладних хірургічних втручань в разі реальної загрози життю та здоров`ю пацієнта. Така діяльність не розглядається як протиправне діяння, оскільки ненадання вчасної медичної допомоги призводить до смерті хворого.

Якщо традиційні способи лікування та засоби медицини вже не можуть допомогти хворому лікар має необхідність експериментування у екстрених ситуаціях і тут необхідно звернути увагу чи були ці дії правомірними та пов'язані з ризиком. До таких умов відносять: 1) якщо заподіяння шкоди врятувало життя; 2) якщо звичними способами не можливо вилікувати людину і дії лікаря були пов'язані з ризиком для життя та здоров`я пацієнта; 3) наслідки, які мають шкідливий характер і при цьому лікар усвідомлює їх лише як можливий варіант його дій; 4) якщо медичний працівник володіє спеціальними вміннями та досвідом роботи які дозволяють йому попередити шкідливий вплив на організм хворого; 5) якщо медпрацівник вжив достатніх, на його думку, заходів задля збереження життя та здоров`я хворого.

При дотриманні цих умов професійні обов'язки медичного працівника не розглядають як злочинні діяння, а напроти вважаються обґрунтованими та необхідними для лікування хворого. Медицина зможе вільно розвиватись, якщо всі дії медичних працівників будуть добре обдуманими та це надасть поштовх використовувати нові методи лікування без страху кримінальної відповідальності.

Отже, підводячи підсумок зазначимо, що зайва криміналізація медичної діяльності та введення нових норм і складів злочинів у ККУ не завжди виправдана. Доцільніше розглядати умисні кримінальні правопорушення у сфері репродукції, трансплантації органів та тканин людини. Склади злочинів, які відносять до сфери службової діяльності поділяють на три групи і, а саме - професійні медичні злочини, службові медичні злочини та злочини на загальних підставах.

УДК 004.738.5:336.741.242

Бринзей О.А., ст.гр. ІПЗ-17-1бд,
Рекотов П.В., к.ю.н, доц. – науковий керівник

КРИПТО ВАЛЮТА : ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

Крипто валюта - різновид цифрової валюти, створення і контроль за якою базуються на криптографічних методах, як правило, облік крипто валюти децентралізований. Данні системи функціонують та засновані на технології блокчейн. Емісія крипто валют може відбуватися через майнінг, форжінг або ICO[1].

Bitcoin - ця крипто валюта з'явилася найпершою у 2009 р. та залишається найдорожчою(44 млрд. доларів). **Ethereum** - з'явилася лише в 2016 р. але виросла більш ніж в 400 разів до середини 2017 р. **Dash** - створена в 2011 р. , але мала іншу назву ***Darkcoin*** оскільки має підвищений рівень анонімності. **Dogecoin** - заснована в 2013 р. , має дуже низькі комісії при транзакціях.

Особливості крипто валют*:*

Загальнодоступність крипто валют, будь-хто бажаючий може створити персональ-ний гаманець і почати користуватися крипто валютою.

Такий спосіб створення гаманця забезпечує анонімність, оскільки, гаманець створюється без персональних даних. Внаслідок цього складно ідентифікувати безпосередньо конкретний гаманець із конкретною особою. Через це крипто валюти використовуються для розповсюдження наркотиків, зброї інших нелегальних та заборонених речей та послуг, для ведення тіньової економіки, що ускладнює ведення боротьби державних органів зі зловмисниками.

Транзакції не можна відмінити, заморозити або заблокувати. Через це держава втрачає важіль тиску на особу чи організацію. Держава не може натиснути силовими методами, бо ніхто не може заарештувати рахунок за допомогою сусідніх держав або тиском на банки, бо відсутній центральний орган, який проводить регулювання системи, адже система має саморегульований характер.

У держави відсутній контроль над емісією, вона не може впливати на попит та пропозицію на крипто валюту, оскільки крипто валюта не контролюється певним органом, і являється децентралізованою системою та не потребує посередників для функціонування.

Данні транзакцій зберігаються назавжди, тому є можливість відслідковувати транзакції. Це робиться для того щоб унеможливити змогу повторного витрачання одних і тих же одиниць.

Характерною рисою є відповідальність користувача за власні збереження (втрата паролю, безпека від кібератак). При втраті паролю до гаманця відновити його неможливо. Можна користуватися послугами сервісів для крипто валют, таких як Coincheck, Mt.Gox. Використання таких сервісів приводить користувача до звичайних електронних грошей з централізованим органом, втратою анонімності та втручанням держави. Так внаслідок кібер атак були зламані Mt.Gox та Coincheck, які втратили третину користувацьких заощаджень[3].

Комп'ютери які знаходяться в системі обігу крипто валют для підтримання актуального стану розподілених журналів сумарно використовують більше електроенергії ніж деякі країни. Блокчейн є дорогим та повільним, що впливає на пропускну здатність транзакцій в одиницю часу, що заважає розвитку. Так платіжна система Visa може обробляти до 24 тис. транзакцій за секунду, крипто валюта Bitcoin лише 7 транзакцій за секунду.

Нестабільний курс крипто валют робить їх ненадійним фінансовим інструментом. Їх цінність визначається рівнем довіри користувачів до системи і за рахунок цього встановлюється поточна ринкова грошова ціна на крипто валюту. На початку свого

існування в 2010 р. 50 Bitcoin-ів коштували 3$(американських долара), а через 7 років у 2017 р. 50 Bitcoin-ів коштували вже 850$ тис. (американських доларів)[3].

Крипто валюти використовуються для швидких міжнародних операцій та за рахунок мінімального розміру транзакцій приблизно в розмірі 0,0002% компанія отримує виграш в швидкості та економії засобів[2].

У більшості країн крипто валюти зі статусу сурогату перейшли до нематеріальних цінностей в правовому аспекті та не оподатковується.

Особливими ознаками, що відрізняють крипто валюти є їх децентралізований характер, загальнодоступність та анонімність. Відсутність контролю та впливу зі сторони держави на користувачів. Низька пропускна здатність, мінімальна комісія за транзакції та великі витрати обчислювальних та енергетичних ресурсів, нестабільний курс крипто валют.

Література

1. https://ru.wikipedia.org/wiki/Криптовалюта
2. https://www.businessnewsdaily.com/15164-cryptocurrency-for-small-business-and-the-law.html
3. https://www.netflix.com/ua/title/80216752

УДК 34:351.776

Котенко Ю.М., гр. ІПЗ-17-1бд
Рекотов П.В., к.ю.н, доц. – науковий керівник

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ЕКСГУМАЦІЇ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

Ексгумація – вилучення трупа з місця його поховання з метою огляду, вилучення речей які можуть допомогти у ході розслідування кримінальної справи.

Якщо процедура ексгумації є необхідною, слідчий виносить постанову про ексгумацію та повідомляє родичів покійного. Якщо родичі заперечують вилученню трупа з місця поховання, дозвіл на її проведення видається судом (ч. 3 ст. 178 КПК України).

Відповідно до (ч. 1 ст. 239 КПК України) єдиний спосіб законно провести ексгумацію – получити дозвіл службових осіб органів місцевого самоврядування на проведення даної процедури.

Ексгумація виконується за присутності судово-медичного експерту, прокурора, слідчого, двох понятих. Перед процедурою ексгумації, завдяки слідчому встановлюється місцезнаходження могили, проводиться її розпізнавання. Далі труна розкривається та витягується. Огляд трупа проводиться згідно з (ч. 238 КПК України). Етапи ексгумації фотографуються (ст. 105 КПК України), слідчий фіксує місце поховання, ознаки, стан могили у протоколі згідно з (ч. 6 ст. 239 КПК України), який підписують усі учасники процедури. При огляді трупа можуть бути вилучені речі, з метою встановлення обставин, що мають значення для кримінального провадження. У разі, якщо речі мають ознаки речового доказу (ст. 98 КПК України), вони встановлюються як речові докази та залучаються до матеріалів кримінального провадження постановою прокурора або слідчого. Труп видається для впізнання свідкам або родичам, у протоколі відзначають, на якій підставі був розпізнаний труп (ознаки/прикмети). Згідно з правилами проведення судово-медичної експертизи трупів у бюро судово-медичної експертизи, затвердженими наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17.01.95 р. дослідження трупа проходить у моргах, як виняток допускається проведення експертизи трупа після його ексгумації при створюванні умов, придатних для роботи. Судово-медична експертиза може дати змогу з 'ясувати причину смерті, характер ушкоджень. Після проведення ексгумації та необхідної експертизи

поховання здійснюється в тому самому місці з приведенням могили у попередній стан [1].

У разі випадкової ексгумації наприклад: при будівництві або розкопках, виявлення невідомих військових поховань, рішення про перепоховання загиблих приймає орган місцевого самоврядування. У рішенні повинно бути зазначена підстава для прийняття рішення, місце перепоховання останків, люди, які будуть виконувати процедуру ексгумації.

Якщо на виявлених місцях невідомих військових поховань і непохованих останків загиблих знаходяться споруди, які можуть бути пошкодженні під час проведення ексгумації, дозвіл на проведення повинен обумовлювати заходи щодо забезпечення збереження цих споруд або передбачити компенсацію за пошкодження [2].

Процедура проведення ексгумації, яка не ухвалена законом, карається штрафом або обмеженням/позбавленням волі на строк до трьох років. Якщо вчинені дії спричинили тяжкі наслідки передбачається обмеження/позбавлення волі на строк від семи до дванадцяти років [3].

Отже, ексгумацію тіла покійного виконують якщо: потрібно перепоховати останки, встановити причину смерті, встановити особу померлого.

Література:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України поховання [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page10
2. Наказ від 09.06.2006 про затвердження Тимчасового порядку здійснення на території України пошуку, ексгумації та перепоховання останків осіб, які загинули внаслідок воєн, депортацій та політичних репресій, і впорядкування місць їх поховання [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0969
3. Стаття 297. Надруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого. Верховна Рада України. – Режим доступу: https://protocol.ua/ua/kriminalniy_kodeks_ukraini_stattya_297/

УДК 347.23

Новак В.В., ст.гр. ІПЗ-17-2бд,
Рекотов П.В., к.ю.н, доц. – науковий керівник

РЕЙДЕРСТВО ЯК РІЗНОВИД ЗАХОПЛЕННЯ ВЛАСНОСТІ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

Відмінною рисою підприємницької діяльності є те, що у відкритій конкурентній боротьбі підприємці діють на свій страх і ризик під свою персональну, і головне – майнову відповідальність. Аналіз наявної ситуації, що склався на Україні в останні роки свідчить, що особливу небезпеку на ниві економічних злочинів для підприємств становлять рейдери.

Згідно із термінологією, рейдерами вважаються особи, які намагаються заволодіти компанією проти волі її власників, тобто це фахівці з захоплення власності або оперативного управління компанією за допомогою спеціально створеного або розіграного бізнес-конфлікту [2].

На сьогоднішній день рейдерство класифікують на «біле», «чорне» та «сіре». **«Білі» рейдери** працюють виключно в межах закону і в своєму арсеналі використовують набір прийомів, що стосуються маніпуляцій з акціями і долями товариств і при використанні недосконалих законодавчих актів корпоративного змісту. **«Чорні» рейдери** використовують кримінальні засоби та використовують всі інструменти заволодіння: підробку документів, реєстрацію документів на підставних осіб, підкуп чиновників, суддів, силових структур тощо. **«Сіре» рейдерство** – це комплекс заходів, направлених на заволодіння майном, ззовні здійснюється законними методами, але вся схема такого поглинання має ознаки кримінальних правопорушень. **Гринмейл (шантаж) –** це особливий вид рейдерства, який

пов'язаний із наданням невеликого пакету акцій або долі в товаристві, після чого різними діями, перш за все шантажем, що не виходять за межі закону, а навпаки базуються на ньому, заважать товариству вести свою поточну господарсько-виробничу діяльність. В результаті таких дій управління підприємством стає неефективним, робота товариства паралізується і власники повинні викупити акції по дуже високій вартості [2].

Етапи проведення рейдерських захоплень: збір інформації; атака; піар рейдера; протиборство підприємства-жертви та рейдера; легалізація рейдера; завершення перехоплення управління; результати захоплення [2].

Рейдерство відносять до злочинів, в яких момент закінчення настає з моменту нападу тобто з моменту застосування насильства, незалежно від того, вдалося винним заволодіти майном чи ні. Суміжними складами злочину, що розглядається, є злочини, передбачені ст. 187 (розбій), ст. 190 (шахрайство), ст. 191 (привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем), ст. 206 (протидія законній господарській діяльності), ст. 356 (самоправство) [1, 3].

На підставі викладеного вище, можна зробити висновок, що рейдерство є видом організованої злочинної діяльності, що передбачає вчинення злочинів, направлених на протиправне захоплення чужої власності. Суспільна небезпека рейдерства проявляється у підриві економічної безпеки держави, негативному впливі на міжнародний імідж країни, зниженні її інвестицій . А тому, саме державі належить провідна роль у запровадженні анти-рейдерської системи захисту підприємств, тобто вдосконалення законодавства України у сфері протидії рейдерству, підвищенню ефективності діяльності суб'єктів, щодо запобігання даному явищу.

Література:

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131
2. https://studopedia.su/13_103329_metodologiya-realizatsii-reyderskih-operatsiy.html
3. http://www.info-library.com.ua/books-text-10135.html

УДК 614.76:34

Острогляд Ю.А., ст.гр. ІПЗ-17-1бд,
Рекотов П.В., к.ю.н, доц. – науковий керівник

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ УТИЛІЗВЦІЇ ПОМЕРЛИХ ТВАРИН: ВІТЧІЗНЯНИЙ ТА СВІТОВИЙ ДОСВІД

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

Проблема утилізації померлих тварин в Україні існує тривалий час і залишається актуальною й сьогодні. Так, згідно з наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення правил утримання домашніх тварин в населених пунктах», створенням правил утилізації померлих тварин займаються органи місцевого самоврядування [1].

З цього питання у рішеннях міських рад (Київської, Одеської, Запорізької тощо) зазначено, що власники померлих тварин мають письмово повідомити уповноважене у сфері поводження з домашніми та іншими тваринами підприємство про смерть тварини у десятиденний термін та отримати документ, що затверджує факт смерті. Наприклад, у Києві таким підприємством є "Центр ідентифікації тварин", що й вказується в рішенні Київської міської ради [2].

Але слід зауважити, що далеко не всі міські ради в своїх рішеннях визначити відповідальне підприємство. Зокрема у Запоріжжі такого підприємства немає. Саме тому,

незалежно від того, чи існує відповідний підзаконний акт про врегулювання утилізації трупів тварин, чи ні, на практиці виконання норм закону неможливе через відсутність відповідних органів.

Через те, що в більшості областей України не існує ні крематоріїв, ні затверджених чинним законодавством місць поховання тварин, у людей не залишається жодного вибору, окрім як влаштовати кладовища домашніх тварин та худобомогильників у не відведених для цього місцях.

Щоправда, такий вихід з ситуації є не тільки незаконним, а ще й небезпечним. Як зазначила Т. Б. Годовська у своєму дослідженні, пов'язаному з екологічною ситуацією у Житомирській області, більше 30% худобомогильників – це місця захоронення інфікованих тварин небезпечними хворобами: сибірська виразка, лептоспіроз, ящур, сказ тощо. Небезпечним ще є і той факт, що місця цих захоронень не сконцентровані в одному місці, а нерівномірно поширені по всій теріторії області [3].

Згідно з Кодексом здоров'я тварин Всесвітньої організації здоров'я тварин, основні проблеми, пов'язані з утилізацією мертвих тварин включають кількість тварин, що помирають кожного дня, проблеми біологічної безпеки щодо переміщення заражених або опромінених тварин, людей та обладнання, екологічні проблеми та психологічні негаразди, яких зазнають фермери та власники тварин [4].

З вищезазначеного можна зробити висконовок, що існуюча система регулювання проблем утилізації померлих тварин не є ефективною на практиці. Україні необхідно перейти на міжнародні стандарти управління екологічною безпекою та гармонізувати нормативні акти і стандарти України з міжнародними в частині реалізації поховань та утилізації померлих тварин.

Література:

1. Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення правил утримання домашніх тварин в населених пунктах № v0175662-07, від 09.11.2007 року N175. [Електронний ресурс] / Міністерство з питань житлово-комунального господарства України. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-09

2. Про врегулювання питань утримання та поводження з собаками і котами в м. Києві, 25.10.2007 року N1079/3912. [Електронний ресурс] / Київська міська рада. – Режим доступу: http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/l_docki2.nsf/alldocWWW/E52B0EC0DB10C56EC225746400688AD3

3. Годовська Т.Б. Заходи управління екологічною безпекою при поводженні з біовідходами [Текст] / Т.Б. Годовська // Вісник КрНУ імені Михайла Остроградського. – 2012. - №4. – С.140-144.

4. User's Guide [Електронний ресурс] // Terrestrial Animal Health Code / OIE. – Paris, 2014. – Режим доступу: https://www.oie.int/index.php?id=169&L=0&htmlfile=giude.htm

УДК 94 (477)"1939/1945":34

Рекотов П.В., к.ю.н., доцент

ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП СТВОРЕННЯ ДЕРЖАВНИХ КОМІСІЙ З РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ НА ТЕРИТОРІЇ, ЗВІЛЬНЕНІЙ ВІД ГІТЛЕРІВСЬКИХ ЗАГАРБНИКІВ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

Злочини гітлерівців у Другій світовій війні за своїми масштабами і проявами перевершували відомі приклади з історії війн. Це призвело до необхідності створеня відповідного механізму боротьби зі злодіяннями загарбників, важливим організуючим

елементом якого стала Надзвичайна державна комісія по встановленню і розслідуванню злочинів гітлеріських загарбників.

Її створенню передував ряд кроків дипломатичного характеру радянського керівництва, яке неодноразово оприлюднювало офіційні документи, що відображали його позицію щодо злочинних діянь окупантів з самого початку радянсько-німецької війни. Відомими є ноти Народного комісаріату закордонних справ (НКЗС) СРСР від 25 листопада 1941 р. «Про обурливі звірства німецької влади щодо радянських військовополонених», від 6 січня 1942 р. «Про повсюдні грабежі, розорення населення і жахливі звірства німецької влади на захопленій ними території», від 27 квітня 1942 р. «Про жахливі злодіяння, звірства і насильства німецько-фашистських загарбників у окупованих радянських районах та про відповідальність німецького уряду і командування за ці злочини». Згадані документи вказані у заяві радянського уряду від 14 жовтня 1942 р. про відповідальність загарбників за злочини, вчинені ними в окупованих країнах Європи [1, с. 57].

Значущою у цьому відношенні була також нота НКЗС СРСР від 11 травня 1943 р. про масове насильницьке вивезення мирного населення і відповідальність за це та використання їх підневільної праці на території Німеччини [2, с. 491].

На невідворотності відплати наголошувалось у Московській декларації, підписаній керівниками Великобританії, США і СРСР 30 жовтня 1943 р «Про відповідальність гітлерівців за здійснювані звірства», де зазначалось, що ті німецькі офіцери, солдати і члени нацистської партії, які відповідальні за звірства, вбивства і страти, або добровільно брали в них участь, будуть судимі і покарані відповідно до законів тих країн, де ці злочини були скоєні [1, с. 57].

На думку О.Є. Єпіфанова, прологом до офіційного розслідування злодіянь гітлерівців слід вважати заходи, санкціоновані наказом Наркома внутрішніх справ СРСР від 25 лютого 1942 р. «Про направлення матеріалів про звірства німецько-фашистських загарбників в Управління державними архівами НКВС СРСР». Тобто накопиченням і обробкою матеріалів про звірства фашистів першими зайнялися органи НКВС, а точніше – державні архіви, що знаходились на той час у їхньому віданні [3, с. 323-324].

Про необхідність організації слідчої комісії за участю представників громадськості різних націй і політичних вподобань вперше згадується у листі академіка П. Капиці до Й. Сталіна від 8 жовтня 1941 р.

13 січня 1942 р. представники урядів Бельгії, Чехословаччини, Франції, Греції, Люксембурга, Голландії, Норвегії, Польщі і Югославії (окупованих Німеччиною країн), підписали декларацію про покарання гітлерівців та їх співучасників за їхні злочини та колективну ноту, що було ще одним дипломатичним кроком до формування НДК [4, с. 10].

У листі начальника Управління пропаганди і агітації ЦК ВКП (б) Г.Ф. Александрова наркому закордонних справ В.М. Молотову від 20 липня 1942 р., говориться, що «ряд организаций взяли на себя подобный учёт и собирание материалов о преступлениях германской армии. Но эта работа проводилась без единого плана, организована она кустарно, использовать для пропаганды, а особенно после войны почти невозможно. Всё это говорит о необходимости создания Чрезвычайной государственной комиссии, которая занималась бы расследованием и учётом преступлений, зверств, насилий, грабежей немецко-фашистских армий и нанесённого этой армией материального ущерба Советскому государству и советским гражданам…» [5, с. 54].

Надзвичайна державна комісія з встановлення й розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників та їх спільників та завданих ними збитків громадянам, колгоспам, громадським організаціям, державним підприємствам і установам СРСР була створена 2 листопада 1942 р. при Раді Народних Комісарів СРСР Указом Президії Верховної Ради СРСР.

Створенню комісій передував ряд дипломатичних кроків та діяльність правоохоронних органів, зокрема архівних установ, що перебували у віданні НКВС.

Література
1. Морозов В. Уголовное преследование нацистских преступников за злодеяния, совершенные на территории Беларуси / В. Морозов, М. Колоцей // Законность и правопорядок. 2015 №4. С. 55–60.
2. Морин, А.Е. Уголовное преследование нацистских преступников. Работа советских правоохранительных органов по установлению и расследованию военных преступлений против мира и человечности/ А.Е. Морин // Советские и немецкие военнопленные в годы Второй Мировой войны. Дрезден-Минск, 2004. 512 с. С. 488 – 527.
3. Епифанов А.Е. Сталинградские органы внутренних дел в борьбе с гитлеровскими военными преступниками (1942–1943 гг.) // Historia Provinciae – Журнал региональной истории. 2019. Т. 3. № 1. С. 318–370. DOI: 10.23859/2587-8344-2019-3-1-5.
4. Максимчук Є. Діяльність Державних комісій з розслідування злочинів нацистів на території України (1941–1951 рр.): типово-видовий склад та інформаційний потенціал джерельного комплексу. Автореферат дис. … канд. істор. наук. К., 2007. 20 с.
5. Гайдашев А. В. Чрезвычайная государственная комиссия по расследованию злодеяний немецко-фашистских захватчиков и их сообщников в период Великой Отечественной войны (на материалах Сталинградской области) Вестник Челябинского государственного университета. 2013. № 6 (297). История. Вып. 54. С. 53–56.

УДК 349.6

Ференчук І.В., ст.гр ЕТ-16-1бд,
Рекотов П.В., к.ю.н, доц. – науковий керівник

МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

На сьогоднішній день в Україні ми маємо таку екологічну обстановку, при якій правове регулювання взаємовідносин природи і суспільства стає необхідним.

Екологічна безпека населення є найбільш гуманним і відповідальним завданням екологічного законодавства, яке, по-перше, закріплює екологічні права громадян України, по-друге, гарантує їх реалізацію, по-третє, визначає правові, економічні та соціальні основи охорони навколишнього природного середовища [1, с. 31].

Разом з цим потрібно зазначити, що громадяни України несуть і відповідні обов'язки, (ст. 12 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»).

У той же час екологічні права громадян забезпечуються системою гарантій. Так, згідно зі ст. 10 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» ними є: проведення широкомасштабних державних заходів щодо підтримання, відновлення і поліпшення стану навколишнього природного середовища; здійснення державного і громадського контролю за додержанням законодавства про охорону навколишнього природного середовища; компенсація в установленому порядку шкоди, заподіяної здоров'ю та майну громадян.

Механізмом забезпечення екологічної безпеки це - комплекс взаємопов'язаних державно-правових засобів, спрямованих на досягнення екологічної безпеки шляхом регулювання і контролю діяльності суб'єктів екологічних правовідносин за допомогою еколого-правових норм.

В системі правових заходів, спрямованих на охорону екологічних прав громадян, важливе місце посідає екологічні програми, екологічна експертиза, контроль і нагляд у сфері охорони навколишнього природного середовища; освіта та виховання в зазначеній галузі. Екологічні програми розробляються з метою проведення ефективної і діяльності по організації заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання і відтворення природних ресурсів [1, с. 32].

Екологічна експертиза в Україні - вид науково-практичної діяльності спеціально уповноважених державних органів, еколого-експертних формувань та об'єднань громадян, що грунтується на міжгалузевому екологічному дослідженні, аналізі та оцінці об'єктів, реалізація і дія яких може негативно впливати або впливає на стан навколишнього природного середовища,

Згідно ст. 4 Закону України «Про екологічну експертизу» від 09.02.95 метою екологічної експертизи є запобігання негативному впливу антропогенної діяльності на стан навколишнього природного середовища і здоров'я людей, а також оцінка ступеня екологічної безпеки господарської діяльності та екологічної ситуації на окремих територіях і об'єктах.

Охороні екологічних прав громадян значною мірою сприяють контроль і нагляд за охороною навколишнього природного середовища. Існує державний і громадський контроль.

Також слід зазначити, що механізм забезпечення екологічної безпеки передбачає наявність певних державних і недержавних інститутів (установ).

Рішення проблем охорони екологічних прав громадян значною мірою залежить від їх освіти і виховання в галузі охорони навколишнього природного середовища[1, с. 36].

Слід звернути увагу на те, що сукупне негативний вплив техногенних аварій і катастроф в Україні на сьогодні має чітку тенденцію до зростання.

Одним з напрямків вирішення зазначених питань є впровадження в практику природоохоронної діяльності екологічного страхування. Екологічне страхування здійснюватиметься в обов'язковій формі.

Досвід практичної діяльності в сфері екологічної безпеки свідчить, що механізм її правового забезпечення включає такі види державно-правових заходів, як організаційні, нормативно-регулятивні, распорядительно-виконавчі і заборонні(забезпечувальні). Причому кожен з них також є поліструктурності і складається з декількох складових.

Слід також зазначити, що в області екології, крім національних нормативно-правових актів, є і міжнародні угоди.

Підсумовуючи вищесказане слід зазначити, що екологічна безпека досягається тільки комплексним застосуванням зазначених заходів [2, с. 71].

Досягнення екологічної безпеки регіонального розвитку вимагає, на наш погляд, проведення системи заходів, спрямованих на підтримку динамічної рівноваги і стабільності взаємодії природного і суспільного складових в межах еколого-соціально-економічних систем, задоволення потреб кожного індивіда і суспільства в цілому в якісних параметрах навколишнього природного середовища , серед яких: організація, управління і контроль виконання вимог екологічної безпеки; планування та координування комплексних програм охорони оточуючого середовища і раціонального природокористування; контроль виконання єдиної державної політики, спрямованої на забезпечення екологічної безпеки суспільного розвитку; попередження і ліквідація екологічних наслідків промислових аварій, природних катастроф і стихійних лих; оцінка стану екологічної безпеки по всій території України і окремих її адміністративно-територіальних одиниць.

Реалізація заходів, спрямованих на досягнення, підтримування та контроль виконання вимог екологічної безпеки неможлива без погодженої участі різних міністерств, організацій та установ і як наслідок - впровадження ефективного організаційно-економічного механізму управління. Тільки в цих умовах можливий перехід від біосфери до ноосферу - сферу розуму, про необхідність якої писав В.І. Вернадський.

Література:

1. Дмитренко І. А. Екологічне право України: Підручник. - 2-е вид., Перераб. і доп. – К.: Юрінком-Інтер, 2001. – 264 с.
2. Тищенко Г. В. Екологічне право: Навч. посібник. - К .: Юмана, 2001. – 187 с.

УДК 614.253.83

Болтенкова Ю.М., ст.гр. ЕТ-16-1бд,
Рекотов П.В., к.ю.н, доц. – науковий керівник

ПРАВА ПАЦІЄНТІВ ПРИ НАДАННІ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

Регулювання сфери охорони здоров'я в Україні у питанні захисту прав людини при наданні медичної допомоги особливо важливе у наші дні.

Взаємовідносини людини із закладами охорони здоров'я базуються на стандартах міжнародної конвенції прав людини, багато з яких відображено в регіональних міжнародних договорах і національних конституціях [1].

Права пацієнта в Україні регламентовані низкою нормативних актів, Конституцією України, Цивільним кодексом України від 16 січня 2003 р. № 435-ІУ та Основами законодавства України про охорону здоров'я від 19 листопада 1992 р. № 2801-XII зі змінами та ін [2].

В українському законодавстві відсутній системний підхід до регламентації прав та обов'язків пацієнтів та лікарів, немає єдиного нормативного акта, який містив би їх перелік.

На жаль, всі спроби розробити та прийняти спеціальний закон про захист прав пацієнтів зупинилися на розгляді законопроектів.

Термін «права пацієнта» та «пацієнт» не мають офіційного тлумачення.

Згідно з Законом України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 № 2801-XII зі змінами, пацієнт — фізична особа, яка звернулася за медичною допомогою та/або якій надається така допомога [3].

У міжнародних приписах права пацієнта містяться самостійним блоком та гарантовані на рівні Європейської хартії, Європейської соціальної хартії, Лісабонської декларації про права пацієнта (1981, зміни і доповнення 1995), Конвенції про права людини та біомедицину (1997). Вказані міжнародні акти містять ті стандарти, які Україна має враховувати у нормотворенні та правореалізації [1].

Перелік прав пацієнтів, що міститься у Законі України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», не відповідає міжнародним стандартам, приміром тому, що визначається Європейською хартією.

Наприклад у ст. 5 Європейської хартії визначено право вибору, що полягає в такому: «Кожна особа має право вільного вибору методів профілактики, діагностики та реабілітації на основі адекватної інформації» [1].

Право на свободу вибору в галузі охорони здоров'я знайшли своє відображення в таких правах: 1) на вільний вибір лікаря; 2) вибір методів лікування відповідно до рекомендацій лікаря; 3) вибір закладу охорони здоров'я; 4) заміну лікаря; 5) на лікування за кордоном у разі неможливості надання такої допомоги у закладах охорони здоров'я України (ч. 2 ст. 284, ст. 633 Цивільного кодексу України, п. «д» ст. 6, ч. 1 ст. 34, ч. 1 ст. 35, ст. 36, 38 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я») [1].

Або право на повагу до часу пацієнтів, визначено у ст. 7 Європейської хартії: «Кожна особа має право на швидке отримання своєчасної медичної допомоги протягом необхідного періоду. Це право стосується будь-якої фази лікування» [1].

Відповідно ж до Етичного кодексу лікаря України, пацієнт має право на те, щоб лікар приділяв йому достатньо часу і уваги. Це право пацієнта в законодавстві України передбачене лише підзаконними нормативно-правовими актами, такими як «Концепція Загальнодержавної програми «Здоров'я–2020: український вимір» від 31 жовтня 2011 р. № 1164-р та ін., схвалених розпорядженням Кабінету Міністрів України [1].

Отже, попри немалий перелік задекларованих прав пацієнта, ця сфера потребує більш ретельного регламентування та покращення механізму реалізації цих прав на практиці.

Забезпечення здоров'я нації, можливостей повноцінного життя кожному членові суспільства є найголовнішою метою держави. Виконання цієї мети, безперечно, є складним і з фінансового боку дорогим проектом. Проте, якщо враховувати тривалість існування держави й економічну, наукову та соціальну віддачу ефективно працездатного населення, незрозуміло чому не закласти хоча б механізм правового регулювання можливостей захисту прав найбільш уразливих верств населення — пацієнтів, якими час від часу стають абсолютно всі [4]. Про майбутнє нашого народу треба піклуватися вже сьогодні — реформувати й медичну галузь, й нормативну базу щодо охорони та захисту прав пацієнтів.

Література:

1. Коваленко О. О. Права пацієнта у сфері охорони здоров'я як елемент державного управління [Електронний ресурс] / Коваленко О.О. // Теорія та практика державного управління. –2018. –С. 1-9. – Режим доступу: http://kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2018-2/doc/2/2_8.pdf.
2. Права та обов'язки пацієнта і лікаря в Україні. Сумський обласний госпіталь ветеранів війни: [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://sumy-gospital.lic.org.ua/prava-patsiyenta-i-likarya-v-ukrayini/ (дата звернення: 2.11.2019)
3. Основи законодавства України про охорону здоров'я [Електронний ресурс] / Верховна рада. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/19997 – 01.01.2019р. – Загол. з екрану.
4. Венедіктова І.В. Проблеми захисту прав пацієнтів у світлі спеціального українського законодавства [Електронний ресурс] / Венедіктова І.В. // Медичне право України: правовий статус пацієнтів в Україні та його законодавче забезпечення (генезис, розвиток, проблеми і перспективи вдосконалення). Матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф., 17—18.04.2008, м. Львів. – С. 57-60. –Режим доступу: http://medicallaw.org.ua/uploads/media/02_057_01.pdf

УДК 81-047.22

Дебелий В.С., ст.гр. 6.0769-ЕП,
Рекотов П.В., к.ю.н, доц. – науковий керівник

ГОЛОДОМО́Р 1932—1933 РОКІВ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

Голодомор - геноцид народу України, організований урядом СРСР у 1932–1933 роках шляхом створення штучного масового голоду. Він привів до багатомільйонних людських втрат на території Української СРСР та Кубані.

Геноцид - це конкретні дії з метою знищення частково або повністю окремих груп населення або цілих народів за етнічними, національними, релігійними або расовими мотивами та ознаками.

Головною причиною голодомору була цілеспрямована злочинна політика більшовицького керівництва. Сталін підтвердив, що загальна кількість врожаю зерна 1932 р. перевищувала врожай 1931 р. Інакше кажучи, харчів було достатньо, проте держава вилучила в людей більшу частину. Це прирекло мільйони людей на смерть від голоду, який неможливо назвати інакше, як штучний.

Насильно конфісковували продукти харчування, влаштували блокаду сіл і цілих районів. Селян залишали без хліба, через те вони були змушені їсти мишей, горобців, кору дерев. Випадки канібалізму були зафіксовані серед місцевого населення в цей час (офіційно зареєстровано 2 тис. кримінальних справ на Україні). Купи зерна та картоплі гнили на станціях для вивезення в Росію. Селянам не дозволялося самостійно найматися на роботу

(промислові підприємства, приватні господарства та ін.), переїжджати до Росії. На кордоні з Росією, як і з Білоруссю, а тим більше з Румунією та Польщею, стояли прикордонні загони, які безжально розстрілювали втікачів з України.

Цими діями тоталітарна система створила для українців умови, спрямовані на повне фізичне знищення. Така політика режиму, то є злочин проти людяності за визначенням Конвенції ООН від 9 грудня 1948 року "Про запобігання злочину геноциду і покарання за нього"[1].

Трагічною була доля селянських дітей, котрі відчули на собі пекло Голодомору. У кожному класі сільської школи висів лозунг: " Спасибі товаришу Сталіну за щасливе дитинство!" Рятуючи дітей від голоду, батьки будь-якою ціною вивозили їх до міста й залишали в установах, лікарнях і просто на вулицях.

Схожим чином до запорізького будинку немовляти потрапила запоріжка Марія Сидоренко, що народилася у 1928 р. у селі Янченки. Перебуваючи в літньому віці, вона поділилася дитячими спогадами зі своєю племінницею, у будинку якої жила кілька десятиліть аж до своєї смерті у 2012 р. Вона зі сльозами розповідала про своє життя у будинку немовляти. Її батька посадили у в'язницю, а мама привезла їх з сестрою до Запоріжжя до дядька, сама ж поїхала. Дядько взяв їх, привів на базар, залишив удвох – Надію та Марію, сказавши, щоб нікому не казали своє прізвище. Потрапивши у віці 4-х років разом з дворічною сестрою Надією до будинку немовляти, вони отримали нове прізвище - Рибас. Там діти були голі, вимазані зеленкою, утримувалися в убогості. Спали на голих брудних дошках, про постільну білизну, ковдри чи подушки навіть ніхто не чув. Катастрофічно не вистачало одягу. Антисанітарія зумовила появу щурів. Серед дітей передавалися інфекції. Усі вони ходили роздягнені. Утім, лікарська допомога надавалася лише у поодиноких випадках[4].

Дітей, які загинули від голоду, не ховали, а просто скидали в рів, який знаходився на подвір'ї будинку. Це все бачили інші діти. Потім, коли рів був переповнений тілами, їх вивозили. Куди – на жаль, невідомо. Причинами смерті були: "виснаження", "інтоксикація", "вроджена слабкість", "запалення легенів" та "кір", але тільки не "голод". Вочевидь, лікарі та співробітники притулку отримали відповідні вказівки: не записувати безпосередню причину смерті. Тому що написати таке за термінологією міг тільки ворог народу. Дітей називали на честь місць, де їх знайшли, відомих осіб чи давали прізвища працівників притулку.

Ніхто не прагнув допомогти хворим та голодним сиротам. Вони були приречені на смерть. Діти гинули від голоду протягом двох років. У той час, навколо цього дитячого будинку були розташовані державні установи. Чиновники цих держустанов отримували харчові пайки, але ніхто з них навіть не думав ділитися з дітьми[2].

Марії Сидоренко вдалося вижити у цьому «конвеєрі смерті». У 1935 році її знайшов і забрав з будинку немовляти батько, який вийшов з тюрми. В одній із запорізьких газет, написали, що у травні 1933 року в місцевому будинку немовляти померло 33 дитини. Краєзнавець Анатолій Пеньок, прочитавши цю статтю, вирішив все перевірити. Прийшовши до архіву, йому вдалося з'ясувати, що у 33-му році у травні померло не 33 дитини, а 110 дітей. Через це він почав вивчати питання Голодомору більш детально. Було встановлено кількість померлих жертв у даному притулку – 788 осіб.

Події, які відбулись у дитячому притулку по вул. Рози Люксембург, буд. 7 м. Запоріжжя у 1932–1933 рр. є унікальним свідченням всепоглинаючих масштабів Голодомору. Є дані, що це не єдиний дитячий заклад у межах Запорізького краю. Не викликає сумніву, що аналогічні установи існували у всіх областях, уражених голодом.

У Запоріжжі встановлена меморіальна дошка на фасаді колишнього будинку немовляти. У 2016 р. вийшов документальний фільм "Легенди", який транслювали на запорізькому державному телевізійному каналі "Запоріжжя".

Робота щодо розкриття всіх аспектів трагедії продовжується й сподіваємося, що пам'ять про дітей, які невинно загинули у подібних закладах у роки Голодомору 1932–1933 рр. буде збережена майбутніми поколіннями [3].

Література:
1. https://uk.wikipedia.org/wiki.
2. https://www.radiosvoboda.org/a/28876802.html.
3. http://istznu.org/dc/file.php?host_id=1&path=/page/issues/46/40.pdf
4. https://tsn.ua/ukrayina/fabrika-dityachoyi-smerti-u-zaporizhzhi-znayshli-budinok-de-pid-chas-golodomoru-pomerli-sotni-malyat-1047915.html

УДК 342.72/73

Неалова А.О., ст.гр. ІПЗ-17-1бд,
Рекотов П.В., к.ю.н, доц. – науковий керівник

ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

1 червня 2010 року Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про захист персональних даних», який набрав чинності з 1 січня 2011 року[1].

В основі закону – забезпечення права людини, описаного в статті 32 Конституції України (“Ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України), який має відношення до обробки персональних даних. Персональними даними вважають ті відомості, які ідентифіковані або можуть бути конкретно ідентифіковані, а їх обробка – це будь-яка спроба роботи з ними (збір, реєстрація, накопичення, зберігання, адаптування, модифікація, поновлення, експлуатація, і поширення (розповсюдження, реалізація, передача), у тому числі і знищення).

Особисті дані можуть використовуватись тільки з тими намірами і в тому розмірі, який визначений у договорі, закріпленому на папері.

До обсягу персональних даних не належать дані, які:

1) відносяться до людини, яка виконує посадові або службові повноваження та обіймає посаду, пов’язану з виконанням функції країни або органів місцевого самоврядування;

2) наведені у декларації про статки, кошти, витрати і зобов’язання фінансового характеру, крім інформації, визначеної Законом України «Про засади запобігання і протидії корупції»;

3) належать до отримання у будь-якій формі фізичною особою бюджетних ресурсів, державного чи комунального майна, крім випадків, передбачених статтею 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Цілі та наміри обробки персональних даних мають бути чітко сформованою в законах, інших нормативно-правових актах, положеннях, установчих чи інших документах, та відповідати законодавству про захист персональних даних [2].

Обробка зобов’язана бути здійснена відкрито та зрозуміло методами та способами, що збігаються з метою.

Якщо за визначених умов мету буде змінено, то в неухильно необхідно отримати новий дозвіл суб’єкта на обробку згідно з зміненої мети.

Обробка даних без згоди особи може бути допущена у випадках, передбачених законом і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини, і лише до часу, коли отримання згоди стане можливим.

Забезпечення захисту персональних даних:

1. Особи, які отримали згоду на обробку даних зобов’язуються забезпечувати від незаконної обробки, захист цих даних від втрат або знищення.

2. В органах, що здійснюють обробку визначається структурний підрозділ або конкретна особа, що:

1) відповідає за захист персональних даних при їх обробці:

1) доводить до відома та радить з питань додержання законодавства;

2) співпрацює з Уповноваженим Верховної Ради України з питань запобігання та ліквідування порушень законодавства.

Обробка особистих даних може бути дозволена без використання положень даного Закону, якщо вона реалізується:

1) фізичною особою винятково для індивідуальних чи повсякденних потреб;

2) виключно для журналістських та творчих цілей, за умови гарантії рівноваги між правом на повагу до особистого життя та правом на свободу вираження поглядів [2].

Дія цього Закону також не поширюється на дії стосовно архівної інформації репресивних органів.

Суб'єкт персональних даних, у разі порушення обробки даних та втручання в особисте життя, має повне право звернутися до володільця та/або розпорядника з:

— забороною такої обробки;
— вимогою внести зміни до своїх персональних даних (якщо вони недостовірні);
— вимогою видалення або знищення інформації [3].

При невиконанні вимоги суб'єкта персональних даних, він може оскаржити вказані дії чи бездіяльність до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини або до суду.

Отже, у сучасному світі захист персональних даних є однією з найважливіших проблем. Внаслідок піднесення інформаційних технологій майже кожна людина отримала доступ до багатьох каналів інформації. Владі необхідно забезпечити умови для захисту особистих даних, аби уникнути їх витоку.

Література:

1. Деякі питання практичного застосування закону України «Про захист персональних даних» [Електронний ресурс] // Міністерство Юстиції : [офіційний веб портал]. – Режим доступу: https://minjust.gov.ua/m/str_38266, вільний.
2. Про захист персональних даних [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : [офіційний веб портал]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17, вільний.
3. [Електронний ресурс] : http://www.i-law.kiev.ua/як-захисти-свої-персональні-дані/, вільний.

УДК 347.78:004.42

Островецький С.В., ст.гр. ІПЗ-17-1бд,
Рекотов П.В., к.ю.н, доц. – науковий керівник

АВТОРСЬКІ ПРАВА НА ПРОГРАМИ ДЛЯ ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

Авторські права на програму походять від прав автора, особи яка своєю творчою працею створила програму і виникнувши у нього можуть бути передані третій особі або збережені автором повністю. Варіант розподілу прав на програмний продукт залежить від умов його створення[1].

В Україні існує три способи охорони програмного продукту (програми, сайти, бази даних тощо) від крадіжки, які фактично працюють:

- охорона авторських прав на вихідний код програми;
- охорона авторських прав на алгоритм, що використовується в програмі як спосіб розв'язання конкретних завдань;

- правова охорона назви програми[2].

В Україні комп'ютерні програми захищені авторським правом як літературні твори. Авторські права на таку роботу (комп'ютерна програма) виникають у момент її створення і не потребують обов'язкової реєстрації.

У Законі України "Про авторське право і суміжні права" комп'ютерна програма визначається як: "набір інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів чи у будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування комп'ютером, які приводять його у дію для досягнення певної мети або результату (це поняття охоплює як операційну систему, так і прикладну програму, виражені у вихідному або об'єктному кодах)"[3]. Це визначення підходить майже до всього програмного забезпечення, починаючи з HTML-коду веб-сайтів і додатків до операційних систем.

На сьогодні реєстрація авторських прав на програму чи базу даних в Україні — один із найдешевших, але надійних способів захисту своїх прав.

Авторським правом в Україні охороняється лише текст програми, але не ідеї розв'язання реальних проблем, які були поставлені перед розробником.

Якщо декомпілювати програму, потім розкласти модулі на основі чіткого алгоритму програми та скласти його в для іншої мовної платформи, яка відрізняється від оригінальної. За законом це буде абсолютно новий твір, хоча він використовує алгоритм, який був створений іншим розробником.

При цьому комп'ютерні програми, бази даних та інші програмні продукти не можуть бути запатентовані. Віднесення програмних продуктів до винаходів виключається, і, як наслідок, унеможливлюється їх патентування.

Щоб обійти це обмеження, патенти захищають сам програмний алгоритм як спосіб розв'язання конкретних проблем. Алгоритм, його суть та етапи записуються у чіткому словесному вигляді, а потім підтримуються відповідними діаграмами та блок-схемами. Після цього алгоритм перевіряється на патентоспроможність, подається заявка і автор отримує патент.

Для того, щоб пов'язати вигадану назву лише зі своєю програмою розробник може зареєструвати це ім'я як торговельну марку в Державному департаменті інтелектуальної власності. У цьому випадку ім'я захищене від крадіжок та має місце можливість отримати прибуток від його використання третіми особами.

Реєстрація товарних знаків — процедура достатньо проста. Форма миттєвого запиту дає можливість протягом декількох днів отримати надійний захист торгової марки.

Отже, можна зробити висновок, що закони України можуть забезпечити певний рівень охорони авторських прав на програми для електронно-обчислювальних машин. Однак існують шляхи, щоб їх обійти, а значить потребуються такі зміни, як надання можливості патентування програм для електронно-обчислювальних машин та посилення рівня охорони авторських прав на них.

Література:

1. Яновський Олексій Реєстрація і захист прав інтелектуальної власності на комп'ютерну програму [Електронний ресурс] / Олексій Яновський // - Режим доступу: https://zkg.ua/yak-vidbuvajetsya-rejestratsiya-avtorstva-na-kompyuternu-prohramu/

2. Курячий Олександр Реєстрація авторських прав на програмний продукт [Електронний ресурс] / Олександр Курячий // - Режим доступу: https://patentresult.ua/ua/uslugi/registratsiya-avtorskih-prav/registratsiya-programm-i-baz-dannyh.html

3. Про авторське право і суміжні права № 3792-XII, від 04.11.2018 року. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792

УДК 364-25:615,2/3

Панченко Т., ст.гр. ЕЛ-16-1бд,
Рекотов П.В., к.ю.н, доц. – науковий керівник

ПРАВО НА ПІЛЬГОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛІКАРСЬКИМИ ЗАСОБАМИ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

Згідно з Конституцією України кожен громадянин має право на охорону здоров'я та медичну допомогу. Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. Тому, 17 серпня 1998 р. Кабінетом Міністрів України було прийнято постанову про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань.

В залежності від середньомісячного сукупного доходу сім'ї, громадяни можуть отримати лікарські засоби за рецептами лікарів безоплатно або з оплатою 50 відсотків від їх вартості. На безоплатне забезпечення лікарськими засобами мають право такі громадяни: діти з багатодітних сімей; особи, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, учасники війни, особи, які мають трудові або особливі заслуги перед Батьківщиною, тощо.

До групи населення, що мають право на отримання забезпечення лікарськими засобами з відшкодуванням 50 відсотків їх вартості відносяться такі: діти віком від трьох до шести років, особи з інвалідністю I і II груп, почесні донори України, реабілітовані особи, які стали особами з інвалідністю внаслідок репресій або є пенсіонерами.

Також, Кабінетом Міністрів України було введеноу цю постанову категорію громадян, які мають право на безоплатне забезпечення лікарськими засобами незалежно від розміру середньомісячного сукупного доходу їх сім'ї - діти віком до трьох років та діти з інвалідністю, учасники бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, особи, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, пенсіонери, які отримують пенсію за віком або у зв'язку з втратою годувальника, ветерани військової служби, органів внутрішніх справ, податкової міліції та державної пожежної охорони, тощо.

До переліку лікарських засобів було включено якісні, безпечні та ефективні лікарські засоби, які необхідні для лікування та забезпечення першочергових потреб медичної допомоги населенню в закладах охорони здоров'я. Витрати, пов'язані з відпуском лікарських засобів безоплатно і на пільгових умовах, було впроваджено за рахунок асигнувань, що передбачаються державним та місцевими бюджетами на охорону здоров'я.

УДК 361.624-058.86

Тарасенко В., ст. гр. МН-16-1бд, ФЕЕІТ
Рекотов П.В., к.ю.н., доц. – науковий керівник

ДЕВІАНТНА ПОВЕДІНКА У ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

Сучасний період розвитку українського суспільства характеризується змінами, що охоплюють усі сфери людського життя. В наслідок цього відбуваються зміни в свідомості дітей та підлітків, це призводить до виникнення неадекватної поведінки на події навколишнього світу. Сімейні стосунки, процеси які відбуваються в родині, виховання в стінах навчальних закладів – це все впливає на психологічні та моральні принципи кожного підлітка, що призводить до появи девіантності. [2, с. 95-98].

Девіантна поведінка підлітків – це доволі об'ємне й змістовне поняття, яке включає відхилення в поведінці, починаючи від елементарних, простих порушень порядку до здійснення найрізноманітніших серйозних проступків, що межують з порушенням законодавства. Необхідне забезпечення профілактик та корекційних робіт, це дає змогу забезпечити нормальний розвиток особи [1].

На сьогоднішній день в науці яскраво виділяються наступні групи та підгрупи причин девіації у молодого покоління: соціально-економічні, соціально-педагогічні, соціально-культурні,психологічні.

Дані події та процеси зайняли своє місце у регулюванні суспільних відносин, а саме у сфері правової правосвідомості та правовому вихованні. Всі заходи регулювання девіаційної поведінки у молоді можна поділити на два рівні. На першому відбувається прийняття нормативно-законодавчих актів та підписання міжнародних угод, які регулюють питання захисту прав дитини, які постійно здійснюється державними і міжнародними структурами. В свою чергу на другому рівні (рівні місцевих адміністрацій та інших міських органах влади) відбуваються профілактичні заходи.

Згідно першого рівня Україна повинна звітувати перед світовою спільнотою про забезпечення прав своїх неповнолітніх громадян. Підписано Гаагську Конвенцію ООН "Про захист прав дітей та співробітництво у сфері міждержавного усиновлення". Зміст даного документа, прийнятого в 1993 р., складає систему міжнародних правових стандартів захисту та забезпечення необхідних умов для виховання підростаючого покоління.

Захист прав неповнолітніх є одним із приоритетних напрямків наглядової діяльності органів прокуратури щодо захисту прав громадян (п. 2.4 Наказу Генерального прокурора України № 6 ГН від 15.04.2004 р. "Про організацію наглядової роботи органів прокуратури щодо захисту прав і свобод громадян та інтересів держави"). Законодавство, яке забезпечує права неповнолітніх, складається, перш за все, з норм міжнародного права (Конвенція ООН про права дитини, Пекінські правила тощо), Конституції України (ст.ст. 52, 53), змістом яких є піклування держави про дітей-сиріт та дітей, які позбавлені батьківського піклування, гарантують доступність та безоплатність освіти в державних учбових закладах; численних законодавчих актів, (таких як, Закон України "Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні", урядові та відомчі акти , які розкривають механізм застосування законодавства про права неповнолітніх).

Література:

1. Заросинський Ю. Причини девіантної та делінквентної поведінки серед учнів середнього шкільного віку/ Ю. Заросинський // Право України. – 2004. – № 3. – С. 64-68
2. Капська А. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми девіантної та делінквентної поведінки: Навч.-метод, посібник / А.Капська— К.:УДЦССМ, 2001. – 220 с.
3. Соціологія девіантної поведінки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://studopedia.su/17_21935_deviatsiya--vidhilennya-vid-nepisanih-sotsialnih-norm--etiketu-zvichaiv.html
4. Прокурорський нагляд за додержанням і застосуванням законів про захист прав неповнолітніх [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://studfile.net/preview/5776316/page:21/

УДК 007.52

Щербак А.С., ст.гр. ІПЗ-17-1бд,
Рекотов П.В., к.ю.н., доц. – науковий керівник

ПРОБЛЕМА РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ РОБОТІВ ТА РОБОТОТЕХНІКИ

Інженерний інститут Запорізького національного університету, кафедра МКЗОД

Процеси автоматизації та роботизації виробництва рано чи пізно потрібно буде врегульовувати для запобігання несприятливих ситуацій. Правила, що регулюватимуть використання автопілотів та безпілотників - це лише початок. Що робити з програмами, які пишуть музику, тексти для новин, малюють. Чи виникнуть авторські права на такі твори? Що робити, якщо робот матиме розвинутий штучний інтелект схожий на людський? Якщо робот вчинить злочин з власної волі, хто буде нести відповідальність, робот чи його власник? Як бути покараним?

В українському законодавстві ці проблеми не відображені, єдина згадка про робототехніку міститься в Законі України " Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні ", яке визначає розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки як пріоритетних та стратегічний в період з 2011 по 2021 рр. [1].

Деякі країни вже розробляють законодавчу базу для подальшого регулювання робототехніки. У лютому 2017 року Європарламент прийняв резолюцію " Норми цивільного права про робототехніку". Згідно з наміром парламентарів, окремим категоріям роботів має бути присвоєний індивідуальний реєстраційний номер, який буде внесений до спеціального реєстру. Тут охочі зможуть знайти детальну інформацію про робота, включаючи інформацію про виробника, власника та умови виплати компенсації у разі заподіяння шкоди. Парламентарі також підтримують запровадження страхування відповідальності за заподіяну роботом шкоду [4].

У Південній Кореї одним із центрів розвитку робототехніки була розроблена Етична Хартія Роботів Південної Кореї (South Korean Robot Ethics Charter 2012). Ця Хартія була розроблена для запобігання суспільних неприємностей, які можуть виникнути внаслідок неадекватних соціальних та правових заходів боротьби з роботами в суспільстві [2].

Основою для майбутніх законів можуть бути три закони робототехніки - обов’язкові правила поведінки для роботів, сформульовані Айзеком Азімовим у повісті «Я, робот» (1941): 1) Робот не може завдати шкоди людині, або своєю бездіяльності дозволити людині заподіяти шкоду; 2) Робот повинен виконувати людські накази, крім тих, що суперечать першому пункту; 3) Робот повинен захищати себе, якщо тільки його дії не суперечать першому та другому пунктам.

Один із способів вирішити правове регулювання робототехніки - це сформулювати ключові питання, відповіді на які матимуть стратегічне значення для розв’язання даної проблеми. Пропонується декілька ключових питань щодо правового забезпечення штучного інтелекту та наступні варіанти відповідей на них.

1) Чи слід забороняти чи регулювати розвиток штучного інтелекту? Не зважаючи на ризик небезпеки, абсолютна заборона на розвиток систем штучного інтелекту неможлива, правове регулювання у цій сфері повинно забезпечувати стимулювання соціально ефективного використання технологій та мінімізувати ризики зловживання технологією [3].

2) Яким буде правове регулювання у сфері робототехніки? Актуальною та популярною для сучасного рівня технологій є класична схема «розробник-власник-користувач». Складність технології вимагатиме переходу на нову, більш складну схему правового регулювання. Швидше за все, правове регулювання штучного інтелекту відійде від розгляду робота як об'єкта відносин до надання йому прав та обов'язків [3].

Людству не звикати до того, що закони нового суспільного укладу спершу обмірковують філософи, фантасти - і лише потім за них беруться юристи та економісти. В

літературі вже є гарний фундамент законів робототехніки для майбутнього законодавства, сформульований Айзеком Азімовим в оповіданні «Я, робот». Тепер черга за юристами та економістами.

Література:

1. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні №3715-VI, від 05.12.2012 року. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17
2. Гончар А.М. Правове регулювання використання роботів та робототехніки [Електронний ресурс] / А.М. Гончар //- Режим доступу: https://www.ukrainepravo.com/legal_publications/essay-on-it-law/it_law_honchar_robots_rights/
3. Карчевський М.В. Основні проблеми правового регулювання соціалізації штучного інтелекту[Електронний ресурс] / Карчевський М.В. // - Режим доступу: http://aphd.ua/publication-369/
4. Незнамов Андрій Нові закони робототехніки: як в Європі регулюють права роботів [Електронний ресурс] / Андрій Незнамов // Популярна механіка. – 2017. –№8. – Режим доступу до статті: http:// nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2006-2/zivspu.pdf.

УДК 321:070

Бандуренко А.А., студентка гр. 6.0357-2а
Вагіна О.М., доц., канд. іст. наук –науковий керівник

ЗМІ ЯК ВПЛИВОВИЙ ЧИННИК ПОЛІТИЧНОГО ПРОЦЕССУ

Запорізький національний університет, кафедра політології

Діяльність засобів масової інформації (ЗМІ) завжди привертала увагу громадськості. Потрібно зазначити, що ЗМІ є предметом постійного обговорення і дослідження вчених, експертів і самих журналістів. Можливості ЗМІ такі великі й багатогранні, що вони просто не можуть не викликати до себе інтересу. Вони виконують безліч функцій: інформують, висвітлюють, рекламують, розважають. Очевидно, що вони грають важливу роль у формуванні, функціонуванні та еволюції суспільної свідомості в цілому. Більш того, сприйняття та інтерпретація найважливіших явищ і подій, що відбуваються в країні і в світі, здійснюються через і за допомогою ЗМІ.

З виникненням у масштабах світового співтовариства інформаційного суспільства ЗМІ з інструмента впливу на громадську думку перетворюються на інструмент цілеспрямованого її формування. ЗМІ називають «четвертою владою», маючи на увазі під трьома іншими – законодавчу, виконавчу і судову. Їх громадська та політична роль обумовлена, перш за все, тим, що вони є досить самостійним підприємством з виробництва політичної інформації, формують громадську думку, впливають на всі політичні процеси, сприяють політичній освіті широких верств населення.

ЗМІ, як інформаційна влада, здатні створювати та піднімати або скидати з п'єдесталів кумирів, трактувати події у вигідному для певних сил світлі, впливати на психологію мас і окремих людей. Тенденція зростання ролі ЗМІ в політичних процесах стає все відчутнішою, а доступ до ЗМІ й можливість вільно оприлюднювати власну думку є однією з основних ознак демократичності суспільного устрою.

У сучасних умовах на рейтинг ЗМІ впливають різні фактори. Важливо, хто є засновником, яке їх соціальне призначення і на яку аудиторію вони розраховані. Специфіка визначається професійною орієнтацією, віковими характеристиками, характером духовних запитів людей. Своєрідність їх положення в політичній системі суспільства зумовлена тим, що вони є органами державних установ, масових громадських організацій, політичних партій

тощо. Зі змістовної точки зору ЗМІ дуже специфічні. Вони інакше, ніж інші сфери політичної дії, реалізують своє призначення.

Виборчий процес в сучасній Україні неможливий без участі мас-медіа Участь ЗМІ у виборчому процесі можна поділити на дві частини: інформаційне висвітлення виборчого процесу та розміщення передвиборної агітації. Головною відмінністю між ними є не форма розповсюдження матеріалів та інформації, а у меті розповсюдження інформації. У випадку інформаційного висвітлення виборчого процесу метою діяльності є саме інформування про події, які відбуваються в суспільстві під час виборчих перегонів – об'єктивно, без виділення якогось одного суб'єкта виборчого процесу. Через сприйняття та не завжди критичне осмислення такої інформації відбувається формування соціальних структур та громадської думки, що кардинально вплинуло мірою визначило уподобання членів суспільства на вибори Президента цього року та вплинуло на їхню життєву позицію, світоглядні орієнтири.

Отже, варто погодитись, що ЗМІ несуть як позитивну, так і негативну інформацію, вплив якої на громадськість сьогодні вкрай великий. Сьогодні завданням людини є необхідність розібратися у величезному інформаційному потоці, відфільтрувати непотрібну інформацію. Але в «потрібності» і «непотрібності», в правдивості і брехні в сьогоденні так важко розібратися, що багато хто воліє просто не робити цього, а покладатися на «громадську думку», при цьому не розуміючи, що громадська думка – це вони самі.

ЗМІСТ

		стр.
1	Скочко З.Ю., ст.гр. ПТБ-17- 1бд., Сотченко Ю.К., ст. викл. Закупівельна політика підприємств торгівлі в сучасних умовах господарювання	3
2	Городецькова А.С., ст. гр. ПТБ-17-1бд, Стоєв В.Л., доц. Державна політика оподаткування торгівельних підприємств	4
3	Федченко А.Ю., ст.гр. ПТБ-17-1бд, Дробишева О.О., доц. Стратегічне управління доходами підприємств торгівлі	5
4	Золотько К.А., магістрант гр. 8.0769-еп, Дробишева О.О., доц. Роль та місце франчайзингу у процесі маркетингу інновації	6
5	Терехова Л.Л., ст.гр. 8.0769-еп, Дробишева О.О., доц Способи виведення підприємства з кризового стану в сучасних умовах	7
6	Ляшенко Д. М., магістрант гр. 8.0769-еп, Дробишева О.О., доц. Бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства	8
7	Ляшенко Д. М., магістрант гр. 8.0769-еп, Дробишева О.О., доц. Якісні та кількісні методи прогнозування в діаностиці	9
8	Мескева Г.С. ст. гр. ПТБ-16-1бд, Трифонов Г.Ф., доц. Проблемні аспекти впровадження інноваційних проектів в Україні	10
9	Хоменко А. Ю. ст. гр. ПТБ-16-1бд, Трифонов Г. Ф., доц. Інноваційна діяльність в умовах кризового середовища України	11
10	Ренан Ю.В., ст. гр. ПТБ-16-1бд, Трифонов Г.Ф., доц. Бізнес-планування як обґрунтування підприємницької ідеї	12
11	Шакун А.О., ст.гр. М-15-1з, Дробишева О.О., доц. Напрямки державного впливу щодо підвищення експортного потенціалу підприємств України	13
12	Воєводіна А. І. ст.гр. М-15-1з, Дробишева О.О., доц. Ділова творча людина – головна рушійна сила підприємництва	14
13	Бринза Т.А. ст. гр. М-15-1з, Стоєв В.Л, доц. Проблеми та перспективи розвитку підприємництва в Україні	15
14	Калюжна А.В., ст. гр ТЕ-16-1бд, Коваленко О.В., проф. Напрями підвищення ефективності виробництва промислового підприємства	16
15	Голобоков Євгеній., ст. гр ТЕ-16-1бд, Сотченко Ю.К., ст. викладач Креативні засоби стимулювання та заохочення працівників	17
16	Смеюха А.В., ст.гр ТЕ-16-1бд, Сотченко Ю.К., ст.викладач Шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємства	18
17	Бакум Н., ст. гр ЕП-15-1з, Сотченко Ю.К., ст. викладач Проблематика правового регулювання іноземних інвестицій	19
18	Стасюк Е.Г., ст. гр. М-15-1з, Коваленко О.В., проф. Менеджмент та його роль у розвитку підприємництва	20
19	Дробишева О.О., доц. Сучасні тенденції розвитку міжнародного товарного біржового ринку	21
20	Трифонов Г.Ф., доц. Розвиток інноваційної активності підприємництва	22
21	Стоєв В.Л., доц. Малий бізнес як складова економічної стабільності	23
22	Сотченко Ю.К., ст. викладач Класичні проблеми торгівлі на фондовому ринку: інноваційні рішення	24
23	Моргун М., магістрант ПТБ-18-1мз, Дробишева О.О., доц. Комплексна оцінка фінансово-господарської діяльності підприємства	25
24	Ажажа М.А., доцент, кандидат наук з державного управління Державне управління в галузі вищої освіти	26
25	Бабін В.І., ст. гр. ПУА-17, Капітаненко Н.П., доц., канд. юрид. наук.	27

Актуальні питання децентралізації в Україні
26 Братковський А.Д., магістрант гр. ПУА-18-1мз, Воронкова В.Г., проф., д-р філос. наук 28
Особливості управління підприємством в умовах економічної кризи
27 Бугайчук О.В., аспірантка, Воронкова В.Г., проф., доктор філософ. наук 29
Зарубіжний досвід стратегій розвитку інформаційно-інноваційної діяльності на підприємстві
28 Венгер О.М., кандидат політичних наук, доцент 30
Аналіз надання адміністративних послуг з точки зору маркетинг-міксу
29 Воробйова Д.І., студентка ФЕМ, гр.ПУА-18-1бд, Капітаненко Н. П. доц., к.ю.н. - науковий керівник 31
Надання адміністративних послуг: зарубіжний досвід
30 Воронкова В.Г., проф., доктор. філософ.наук 32
Напрями розвитку цифрової економіки у контексті викликів і загроз сучасного світу
31 Гармаш А.Р., ст. гр. МЕН-18 бд, Капітаненко Н. П. доц., к.ю.н. - науковий керівник 33
Електронні сервіси органів місцевого самоврядування
32 Голдиш А.С., ст. гр. МЕН-18-1 мд, Нікітенко В.О., доц., к. філософ.н. 34
Розробка заходів щодо впливу на управління організацію економічних ризиків зовнішнього і внутрішнього середовища
33 Давидова Д.В., ст. гр.6.0739-пм-с, Капітаненко Н.П., доц., канд. юрид. наук. 35
Особливості впровадження Е-урядування на місцевому рівні
34 Даниленко А.С., студент групи МЕН-18-1мд, Венгер О.М., доц., к.п.н. 36
Управління рекламною діяльністю організації в умовах ринку
35 Диленко К.В., ст.гр. ПУА-17, Капітаненко Н.П., доц., канд.юрид.наук. 37
Конституційні засади статусу органів місцевого самоврядування
36 Єрізану І.В., магістр гр. МЕН-18-1мз, Венгер О.М., к.п.н, доц. 38
Удосконалення управління людськими ресурсами на підприємстві в умовах ринкової конкуренції
37 Журавель К.О., аспірантка, Воронкова В.Г., проф., доктор філософ. наук 39
Зарубіжний досвід механізму гнучкого менеджменту на підприємстві в умовах ЛІН-виробництва
38 Залата І.К., ст. гр.6.0739-пм-с, Капітаненко Н.П., доц., канд. юрид. наук. – наук. керівник 40
Роль людського фактора в процесі прийняття управлінських рішень
39 Захарчук І.О., ст.гр.МЕН-18-1мз, Нікітенко В.О., доц., канд.філос..наук 41
Удосконалення системи управління людськими ресурсами на промисловому підприємстві
40 Іванова А.Д., ст. гр. 18-12, Потайчук І.В., доц., канд. юрид. наук 42
Інформаційна безпека користування браузерами та соціальними мережами
41 Капітаненко Н.П., к.ю.н., доц. 43
Форми реалізації державно-приватного партнерства в Україні
42 Кіях Д. Р., студент гр.М-15-мз, Нікітенко В.О., доц., к. філософ. наук 44
Конкурентноспроможність підприємства як засіб досягнення його стратегічної стійкості на ринках
43 Климова І.Г., канд. економ. наук, доцент 45
Сфера та досвід використання державно-приватного партнерства в Україні
44 Козачок І.А., викладач ЗЕТК 46
Просітництво сьогодні: аргументи на користь гуманізму, розуму, науки і прогресу
45 Кондратенко О.М., магістрант гр. 8.0739-ПМ-3, Воронкова В.Г., проф., д-р філос. наук 47

Інформаційне забезпечення стандартів харчової промисловості в Україні
46 Кононенко Є.В, магістрант гр.8.0739-ПМ-з, Воронкова В.Г., проф., д-р філос. наук 48
Інформаційне забезпечення стандартів лабораторних випробувань біоматеріалів
47 Крупа А.Г., студент групи МЕН-18-1мд, Воронкова В.Г., проф., доктор філософ. наук 49
Вплив інформаційних технологій на розвиток сучасного суспільства
48 Маляренко М.С., магістр гр. МЕН-18-1 мз, Капітаненко Н.П.. доц., к.ю.н. 50
Особливості реінжинірингу бізнес-процесів
49 Маркова І.Л., ст. гр. 17-11, Потайчук І.В., доц., канд. юрид. наук 51
Права батька як складова гендерної рівності
50 Мироненко О.В., студент групи МЕН-18-1мд, Воронкова В.Г., проф., д-р філос. наук Напрями підвищення ролі людських ресурсів в організації 52
51 Морозов А.А., магістрант гр. МЕН-18-1д, Венгер О.М., доц., кандидат пол. наук 53
Розробка антикризових заходів на промисловому підприємстві в умовах ринку
52 Муц Л.Ф., доцент, кандидат соціологічних наук 54
Глобалізація освітнього простору України
53 Нікітенко В.О., канд. філософ. наук, доцент 55
Становлення і розвиток концепції сталого цифрового розвитку
54 Нікітенко Е.К., магістрант гр. МЕН-18-2 мз, Воронкова В.Г., проф., д-р філос. наук 56
Туризм як чинник креативності особистості та рушійної сили креативної економіки
55 Онищенко Е.В., магістрант гр. МЕН-18-2 мз, Воронкова В.Г., проф., д-р філос. наук 57
Сучасна концепція лін-виробництва і лін-управління як «управління по результатам»
56 Попова Є.Д., ст.гр. ПУА-17, Капітаненко Н.П., канд.юрид.наук., доц 58
Надання адміністративних послуг в електронній формі
57 Півоваров С.О., магістр гр. ПУА-18-1 мз, Капітаненко Н.П., доц., к.ю.н. 59
Критерії оцінювання діяльності посадової особи місцевого самоврядування
58 Сирота В.В. ст. гр. 18-11, Толстенкова О.І, викладач 1 категорії - науковий керівник 60
Етична культура як складова професійної культури юриста
59 Скічко Д.А. ст. групи МЕН-18-1мд, Венгер О.М., доц., к.п.н. 61
Удосконалення стратегічного планування як чинник підвищення ефективності місцевого самоврядування
60 Суслов А.П., студент групи МЕН-18-1мд, Воронкова В.Г., проф., доктор філософ. наук 62
Напрями підвищення ефективності на малому підприємстві
61 Сьомчина М.В., ст. гр. МЕН-18-1бд, Капітаненко Н.П., доц., к.ю.н 63
Застосування блокчейн-технологій: зарубіжний досвід
62 Терещук О.В, магістр гр. МЕН-18-1мд, Мороз О.С., проф., к. економ. наук 64
Удосконалення механізмів врахування ризиків в процесі адміністративного управління
63 Толстенкова О.І., викладач 1 категорії 65
Чинники формування правової культури студентів-правознавців
64 Фурсін О.О., кандидат наук державного управління, доц. 66
Комунікаційні засади ефективності публічного управління та адміністрування
65 Чапля В.В., магістрант гр. 8.2819-ду -з-19, Воронкова В.Г., проф., д-р філос. наук 67
Сучасні тенденції розвитку інформаційних технологій в умовах діджиталізації
66 Варченко Д.А., Абишева З.М., Прохорова А.Д. магистранты гр. МетМ-18-3 Уразбеков А.К., канд. эконом. наук 68
Обзор классических теорий о менеджменте
67 Бойко Є.А., магістрант гр. ЕК-18-1мз, Комазов П.В., к.е.н., доцент 72

Напрямки вдосконалення збутової політики українських підприємств
68 Zabrodsky ES, master's degree. ЕК-18-1md, Khoroshun VV, Assoc., Ph.D. – supervisor 73
Model of estimating the economic potential of the enterprise
69 Міхно В.О., магістрант гр. ЕК-18-1м, Мержинський Є.К., к.е.н. 74
Концептуальна модель управління кредитним ризиком фінансової установи
70 Пугач М.Г., магістрант гр. ЕК-18-1м, Клопов І. О., к.е.н., доцент 75
Класифікація інвестиційних ризиків
71 Романюк М.Ю., магістрант гр. ЕК-18-1м, Солодухін С.В., к.е.н., доцент 76
Моделювання поведінки агентів на фінансових ринках
71 Самохіна О. І., магістрант гр. ЕК-18-1м, Глущевський В. В., д.е.н., доцент 77
Перспективи розвитку системи bike-sharing у містах України
72 Трюхан І. М., магістрант гр. ЕК-18-1мз, Глущевський В. В., д.е.н., доцент 78
Моделювання логістичних процесів мережевих економічних структур
73 Дюміна В. А., студентка гр. ЕП-174 ДВНЗ «МПЕК», Сіліна І.В., доцент, канд. економ. наук 79
Аналіз розлучень в Україні
74 Монастирний Б.В., студент групи ПД – 175 ДВНЗ «МПЕК», Шапуров О.О., доцент, канд. економ. наук 80
Сучасний стан та перспективи розвитку готельного бізнесу в Україні
75 Семіцка А.О., студентка гр. ЕП-174 ДВНЗ «МПЕК», Шапурова О.О., доцент, канд. економ. наук, директор ДВНЗ «МПЕК» 81
Аналіз втрат трудовий ресурсів України
76 Тихонська К.Р. студентка гр. ЕП-174, Метеленко Н.Г., д.е.н., проф. 82
Характерні особливості та економічна сутність готельних послуг в Україні
77 Цой В.С. студентка гр. ЕП-174 ДВНЗ «МПЕК», Яришко О.В., канд. економ. наук, доц. 83
Сучасні тенденції розвитку демографічних та економічних процесів в Україні
78 Зінченко В.В., ст. гр.8.0729-уфпс, Ткаченко Е.Ю., доцент, канд. економ. наук 84
Сучасні тенденції розвитку банківської системи
79 Фатюха В.В., доцент, канд. економ. наук 85
Особливості політики інфляційого таргетування НБУ на сучасному етапі
80 Яришко О.В., доцент, канд. економ. наук 86
Лізинг як альтернатива банківському кредиту в умовах обмеженості фінансових ресурсів
81 Пересипкін О. А., студент групи ФП – 1710 ДВНЗ «МПЕК», Костроміна В. О., канд. економ. наук 87
Оптимальна структура банківських ресурсів в Україні
82 Тончак В. В., студентка групи ФП – 1710 ДВНЗ «МПЕК», Костроміна В. О., канд. економ. наук 88
Дослідження податкових надходжень до державного бюджету України
83 Ніколенко Д.С., ст. гр. 8.0729-уфпс-з, Ткаченко Е.Ю., доцент, канд. економ. наук 89
Проблеми та перспективи розвитку сільського господарства в Україні
84 Абдултаірова Е.С., студентка групи ПД – 175 ДВНЗ «МПЕК», Шапурова О.О., доцент, канд. економ. наук, директор ДВНЗ «МПЕК» 90
Рекламна індустрія України в сучасних умовах розвитку
85 Шапурова О.О., доцент, канд. економ. наук, директор ДВНЗ «МПЕК» 91
Smart home як фактор цифрової економіки
86 Шапуров О.О., доц, канд. економ. наук 92
Тенденції connected car в системі цифрової економіки
87 Балашова Ю. О. магістрант групи ОА-18-1мз, Меліхова Т.О., д-р економ. наук, доцент 93
Удосконалення обліку виробничих запасів на підприємстві

88 Сорока В.В., магістрант групи ОА-18-2мд, Гамова О. В., канд. економ. наук, доцент 94
Механізм нарахування заробітної плати та податкові особливості своєчасних розрахунків
89 Качан К.А., магістрант групи ОА-18-1мз, Феофанов Л.К., канд. економ. наук, доц.. 95
Удосконалення організації обліку основних засобів на підприємстві
90 Кучкіна Д.Д., магістрант групи ОА-18-2мд, Макаренко А.П., д-р економ. наук, доц. 96
Формування системи обліку, оподаткування та аудиту розрахунків з покупцями та замовниками на ТОВ «УКРРОСКАОЛІН»
91 Лісіна Н.Л., магістрант групи ОА-18-1мз, Феофанов Л.К., канд. економ. наук, доцент 97
Удосконалення обліку готової продукції для поліпшення інформаційної безпеки
92 Іванова Є.К., магістрант гр. 8.1839, Мосієвич Л.В., доц, канд. філол. наук 98
Функціонування лексичних інновацій в англомовній екологічній термінології
93 Лівадний А.В., магістрант гр. 8.1929-мбг, Мосієвич Л.В., доц., канд. філол. наук 99
Innovating building materials
94 Тимчук І.С., магістрант гр. 8.1839, Мосієвич Л.В., доц., канд. філол. наук 100
Переклад англомовних багатокомпонентних термінів з екології українською мовою
95 Товарниченко В.О., доц., к. філос. н. 101
Проблема істини в науці
96 Бугаєць І.К., ст. гр. ЗНС-16, Товарниченко В.О., доц., к.філос.н. 102
Філософський внесок до вивчення і вирішення проблем навколишнього середовища
97 Шингур Вадим. ст. гр. АКИТ-16д , Товарниченко В.О., доц., к.філос.н. 103
Філософія нового часу. загальна характеристика
98 Поляков К,К, ст. гр. ЗНС 16-1-д, Товарниченко В.О., доц., к.філос.н. 104
Постмодернізм і культура XX І XXI століття.
99 Столпакова О.В., студентка гр. ЗНС-16-1бд, Товарниченко В.О., к. філос.н.,доцент 105
Філософські погляди на взаємодію людства і природи
100 Лисенко Е.І. ст. гр.МЧМ-С 6.1369, Товарниченко В.О., доц., к.філос.н. 106
Права та обов'язки персоналу
101 Камінська Є.С. ст. гр. ЗНС-16-1бд, Товарниченко В.О., доц., к.фідос.н. 106
Амбівалентність як частина людської сутності
102 Забалуев М. ст. гр. ОМТс – 61369, Товарниченко В.О., доц., к.філос.н. 107
Поняття добра і зла
103 Дебелий В.С., ст.гр. 6.0769-еп, Пєтухова О.В., викладач 108
Мовна професійна компетентність майбутнього економіста
104 Величко Д.О., ст.гр. 6.1219-пзс, Пєтухова О.В., викладач 109
Сучасна термінографія комп'ютерної галузі: стан, перспективи
105 Артеменко А.І., ст.гр. 6.1219-пзс, Пєтухова О.В., викладач 110
Мовні неточності та помилки у текстах комп'ютерної галузі як джерело подвійного тлумачення змісту
106 Бойко М.С. ст.гр. ЕЛ-16-1бд, Рекотов П.В., к.ю.н.,доцент 111
Криміналіна відповідальність медичних працівників за професіональні злочини
107 Бринзей О.А., ст.гр. ІПЗ-17-1бд, Рекотов П.В., к.ю.н, доц. 112
Крипто валюта : поняття та ознаки
108 Котенко Ю.М., гр. ІПЗ-17-1бд, Рекотов П.В., к.ю.н, доц. 113
Порядок проведення ексгумації
109 Новак В.В., ст.гр. ІПЗ-17-2бд, Рекотов П.В., к.ю.н, доц. 114
Рейдерство як різновид захоплення власності
110 Острогляд Ю.А., ст.гр. ІПЗ-17-1бд, Рекотов П.В., к.ю.н, доц. 115

Організаційно-правові засади утилізвції померлих тварин: вітчізняний та світовий досвід
111 Рекотов П.В., к.ю.н., доцент 116
Підготовчий етап створення державних комісій з розслідування злочинів на території, звільненій від гітлерівських загарбників
112 Ференчук І.В., ст.гр ЕТ-16-1бд, Рекотов П.В., к.ю.н, доц. 118
Механізм забезпечення екологічної безпеки України
113 Болтенкова Ю.М., ст.гр. ЕТ-16-1бд, Рекотов П.В., к.ю.н, доц. 120
Права пацієнтів при наданні медичної допомоги
114 Дебелий В.С., ст.гр. 6.0769-ЕП, Рекотов П.В., к.ю.н, доц. 121
Голодомо́р 1932—1933 років
115 Неалова А.О., ст.гр. ІПЗ-17-1бд, Рекотов П.В., к.ю.н, доц. 123
Захист персональних даних
116 Островецький С.В., ст.гр. ІПЗ-17-1бд, Рекотов П.В., к.ю.н, доц. 124
Авторські права на програми для електронно-обчислювальних машин
117 Панченко Т., ст.гр. ЕЛ-16-1бд, Рекотов П.В., к.ю.н, доц. 125
Право на пільгове забезпечення лікарськими засобами
118 Тарасенко В., ст. гр. МН-16-1бд, Рекотов П.В., к.ю.н., доц. 126
Девіантна поведінка у дітей та підлітків
119 Щербак А.С., ст.гр. ІПЗ-17-1бд, Рекотов П.В., к.ю.н., доц. 128
Проблема регулювання використання роботів та робототехніки
120 Бандуренко А.А., студентка гр. 6.0357-2а, Вагіна О.М., доц., канд. іст. наук 129
ЗМІ як впливовий чинник політичного процессу